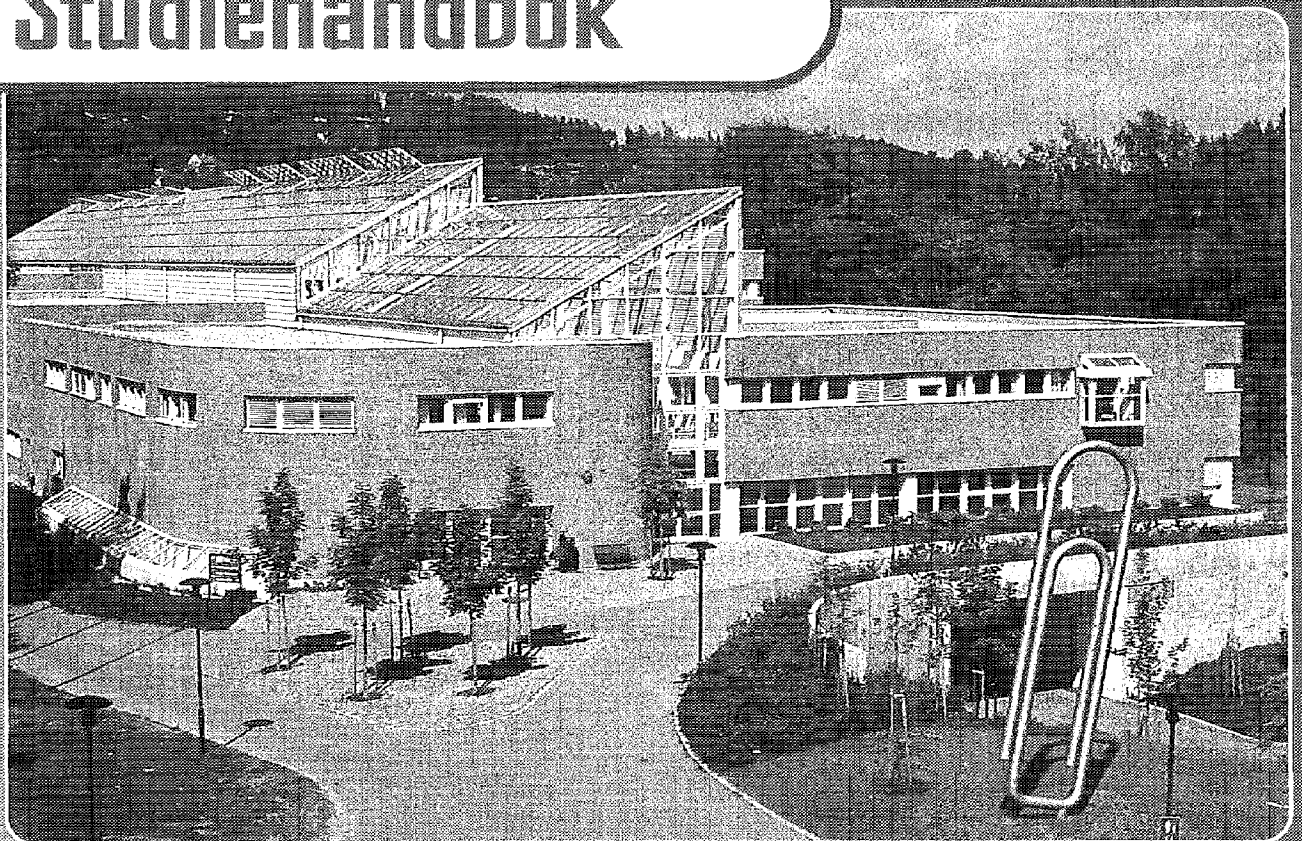

Handelshøyskolen BI

Siviløkonomstudiet
Revisorstudiet
1998 - 1999

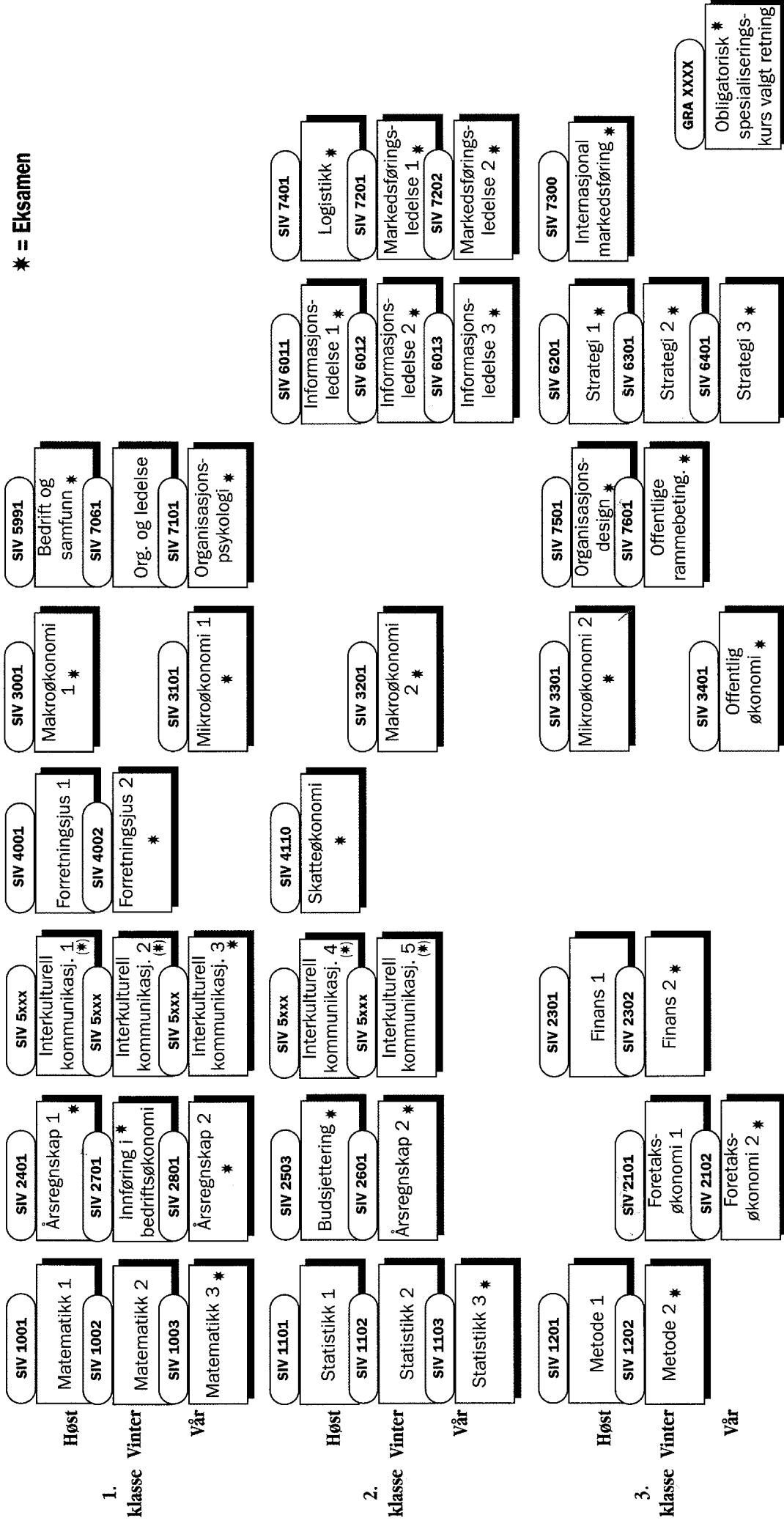
Studiehåndbok

Struktur

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

* = Eksamen

GRA XXXX

Obligatorisk *
spesialisering-
kurs valgt retning

Studiehåndbok 1998/99

Siviløkonomstudiet og Revisorstudiet

Utgitt av Handelshøyskolen BI
Redaktør Studiesjef Trond I Østgaard
Sats past up og layout Grafisk avdeling BI
Redaksjonen avsluttet 07 08 98
Trykket hos PDC

Kapittel 1

Kapittel	Innhold	Side
Kapittel 1	Innhold	3
	Forord	4
	Årskalender	5
Kapittel 2	Siviløkonomstudiet 1. Avdeling (1.-3. År)	7
	Innledning	8
	1 Klasse - Kursbeskrivelser	11
	• Høst	12
	• Vinter	21
	• Vår	30
	2 Klasse - Kursbeskrivelser	41
	• Høst	42
	• Vinter	51
	• Vår	61
	3 Klasse - Kursbeskrivelser	67
	• Høst	68
	• Vinter	76
	• Vår	83
Kapittel 3	Siviløkonomstudiets 2. Avdeling (4. År - Spesialisering)	89
	Generelt om spesialisering	93
	Diplomoppgave og forprosjekt	94
	Obligatorisk 4. Klassekurs	98
	Alle retninger starter på side:	99
	• Retningsbeskrivelse	
	• Diplomseminar	
	• Kursbeskrivelser (4 terminer)	
Kapittel 4	Revisorstudiet	210
	Innledning	210
	1 Klasse - Kursbeskrivelser	213
	• Høst	214
	• Vinter	220
	• Vår	226
	2 Klasse – Kursbeskrivelser	231
	• Høst	232
	• Vinter	239
	• Vår	244
	3 Klasse – Kursbeskrivelser	247
	• Høst	248
	• Vinter	253
	• Vår	262
Kapittel 5	Studieadministrativ informasjon	270
	Hvem-Hva-Hvor-Når	270
	Studieadministrative fellesbestemmelser	271
	Diverse reglementer	281
Kapittel 6	Handelshøyskolen BIs vitenskapelige personale	289
Kapittel 7	Kursindekser	297

Forord

Handelshøyskolen BI presenterer med dette studieåret 1998/99 for siviløkonomstudiet og revisorstudiet.

Boken er delt inn i fire hovedkapitler - et for siviløkonomstudiets første avdeling (de tre første årene), et for siviløkonomstudiets annen avdeling, som utgjør spesialiseringsdelen av siviløkonomstudiet, et for revisorstudiet og til slutt ett for felles studieadministrativ informasjon, reglementer etc.

Denne studiehåndboken trykkes i sommerferien og skal vare et helt år. For å kunne fange opp best mulig pensumlitteratur for alle kurs gjennom hele året, tas det derfor forbehold om mulige endringer i litteraturen for vinter- og særlig vårterminen, spesielt for spesialiseringskursene i siviløkonomstudiet. Et godt råd er derfor å sjekke hva som sies i første forelesning i hvert kurs før litteratur kjøpes inn.

Et studium er en prosess med tilegnelse av faglig kunnskap, men også en personlig modnings- og utviklingsprosess. Dette stiller store krav til studentene, og til den høyskolen de er knyttet til.

Vi ved Handelshøyskolen BI tror vi har mye å tilføre studentene på disse områdene. Gjennom et tungt faglig miljø av høy internasjonal standard, tilbyr vi fremtidsrettede studier. Kvalitet og relevans står i sentrum. Via våre nære forbindelser med næringsliv og offentlig forvaltning, har vi dessuten et solid fundament i den mer praktiske hverdag som vil møte våre siviløkonomer og revisorer etter avsluttet studium. I løpet av studietiden vil studentene også ha tilgang til et unikt studentmiljø gjennom vårt utmerkede Bedriftsøkonomisk Studentsamfund (BS) som gir såvel faglig som sosial videreutvikling av høy kvalitet til våre studenter.

Når studentene etter avsluttet studium skal ut å søke jobb, er det uhyre sjelden "sjefsteoretikeren" som får jobbene, det er det HELE mennesket. Et menneske som har de nødvendige faglige kunnskaper, men som også har personlighet, som er samtidorientert og samfunnsengasjert, og som passer inn i bedriftens kultur. Til det kreves mer enn bare gode karakterer!

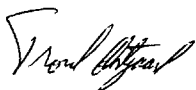
I løpet av studieåret 1998/99 skal prosessen med intern og ekstern evaluering av siviløkonomstudiet sluttføres, og Handelshøyskolen BIs styrende organer skal ta stilling til studiets fremtidige innhold og struktur.

I revisorstudiet er innføringen av den nye nasjonale rammeplanen nå fullført i sin helhet for 1. og 2. klasse, mens 3. klasse følger en blandet struktur. Fra og med dette studieåret har alle klasser i revisorstudiet et godt innslag av fag i markedsføring og organisasjon/ledelse, noe som er viktige fagområder for revisorer, mens engelsk fremdeles er et obligatorisk fag i vårt revisoestudium. Årets 3. klasse er siste kull med obligatorisk seminaroppgave.

Grunnet overgang til nytt studieadministrativt IT-system, er eksamenskoder lagt om fra og med dette studieåret.

Velkommen til et spennende og givende studieår!

Med vennlig hilsen
Handelshøyskolen BI

Trond I. Østgaard
Studiesjef

Årskalender 1998/99

Uke	Dato	Begivenhet
-----	------	------------

Høstterminen 1998

33-36	10.08.-04.09.	Evt. ekstraordinære kontinuasjonseksamener
34-36	17.08.-03.09.	Forkurs
36	04.09.	Immatrikulering
37	07.09.	Første undervisningsdag
38	14.09.	Frist for anmodning om sensurbegrunnelse fra våreksamen
42	12.-16.10.	Påmeldingsuke for høsttermin-eksamen
42	16.10.	Sensurfrist for ex.ord. kontinuasjonseksamener fra sommerferien
44	30.10.	Frist for anmodning om sensurbegrunnelse fra ex.ord.kont.
46	13.11.	Siste ordinære undervisningsdag
46-51	14.11.-19.12.	Eksamensperiode
49	01.12.	Frist for søknad om deltakelse i utvekslingsprogrammet for vårterminen

Vinterterminen 1999

1	04.01.	Første undervisningsdag
4	25.-29.01.	Påmeldingsuke for vintertermin-eksamen
5	01.02.	Frist for valg av spesialiseringsretnig
5	05.02.	Sensurfrist for høsteksamen
7	15.02.	Frist for søknad om deltakelse i utvekslingsprogrammet for høstterminen
7	19.02.	Frist for anmodning om sensurbegrunnelse fra eksamen i høstterminen
9	01.03.	Siste frist for omvalg av spesialiseringsretning
10	12.03.	Siste undervisningsdag
10-12	13.-27.03.	Eksamensperiode vintereksamen

Vårterminen 1999

13	29.03.-05.04.	Påskeferie (til og med mandag 05. april (2. påskedag))
14	06.04.	Første undervisningsdag
15	12.-16.04.	Påmeldingsuke for offentlig revisoreksamen
18	03.-07.05.	Påmelding til vårtermin-eksamen
18-20	04.-21.05.	Eksamensperiode for offentlig revisoreksamen
19	14.05.	Sensurfrist for vintereksamen
21	28.05.	Frist for anmodning om sensurbegrunnelse fra vintereksamen
23	11.06.	Siste undervisningsdag
23	11.06.	Høytidelig avslutning for avgangsklassene i SR-studiene
23-26	12.-30.06.	Eksamensperiode våreksamen
31	06.08.	Sensurfrist for eksamener i vårterminen

Kapittel 2

Siviløkonomstudiet 1.avdeling (1.-3. år)	8
Innledning	8
Studieoversikt Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 1. klasse	11
1. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998	12
1. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999	21
1. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999	30
Studieoversikt Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 2. klasse	41
2. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998	42
2. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999	51
2. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999	61
Studieoversikt Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 3. klasse	67
3. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998	68
3. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999	76
3. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999	83

Siviløkonomstudiet 1.avdeling (1.-3. år)

Innledning

MÅL MED STUDIET

Siviløkonomstudiet er en fireårig utdanning innen økonomi, administrasjon og ledelse. Studiet kombinerer en grunnleggende innføring i fagområdets teoretiske begrepsapparat og vitenskapelige tilnæringsmåter med en funksjonelt orientert del som tar for seg fagenes praktiske anvendelsesområder samt metoder og teknikker for slik anvendelse.

Studiets faglige bredde og internasjonale profil gjør ferdige kandidater vel egnet til praktisk yrkesinnsats langs et bredt spekter av stillinger innen offentlig og privat sektor, også i internasjonal sammenheng. Et hovedsiktemål med utdanningen er å gi kandidatene et grunnlag for fremtidige lederstillinger.

Siviløkonomstudiets 1. avdeling skal gi studentene et grunnlag for forståelse og innsikt i en rekke økonomisk-administrative kjernefag. For å kunne bruke kunnskapen og oppøve evnen til kritisk og analyserende tilnærming til fagstoffet, er det nødvendig å beherske visse redskaps- og metodefag. Disse går som en rød tråd gjennom hele studiet. Fordi studiet skal kunne gi et godt utgangspunkt for fremtidige lederposisjoner, både nasjonalt og internasjonalt, har også fag som språk og strategi en viktig plass.

FAG, POENG OG TIMER

Fagområdene i studiets 1.avdeling består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs hvor hvert kurs veier ett poeng. (Se også neste side vedrørende vektning av kurs.)

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	POENG	TIMER
REDSKAPS- OG METODEFAG				
*Matematikk	1	3	3	81
*Statistikk	1	3	3	81
*Metode	1	2	2	63
ØKONOMISTYRING				
*Regnskap, budsjett og økonomisk analyse	3	5	5	135
*Foretaksøkonomi	1	2	2	54
FINANS				
*Finans	1	2	2	54
SAMFUNNSØKONOMI				
*Mikroøkonomi	2	2	2	54
*Makroøkonomi	3	3	3	81
SPRÅK				
*Engelsk/Tysk/Fransk/Kinesisk	4	5	5	135
JURIDISKE FAG				
*Forretningsjus	1	2	2	54
*Skatteøkonomi	1	1	1	27
ORGANISASJONS- OG LEDELSEFAG				
*Organisasjon og ledelse	4	4	4	108
*Markedsføring	23	3	3	81
*Logistikk	1	1	1	27
INFORMASJONSLEDELSE OG STRATEGI				
*Informasjonsledelse	1	3	3	81
*Strategi	3	3	3	81
SUM 1. AVDELING:		44	44	1197

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av tre kurs, emneområdet Forretningsjus av to kurs og emneområdet Logistikk av ett kurs. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med én samlet karakter. I Matematikk med tre kurs blir det altså gitt én endelig karakter. Hvis det innenfor et emneområde blir gitt flere deleksamener, slås disse sammen til én endelig karakter. (I oversikten på foregående side er Mikro- og Makroøkonomi presentert som to emneområder. De fem kursene det gjelder i disse to områdene er egentlig separate emneområder, fordi det gis endelige eksamener i hvert av kursene.)

KURS

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og vil normalt i 1. avdeling være definert ved 27 undervisningstimer over 9-10 uker. Et kurs kan avsluttes med eksamen eller gå inn som del av et større emneområde. Alle kurs i 1. avdeling er videre definert ved kurskoder som begynner med initialene SIV. Hvert emneområde representerer et intervall av koder (Matematikk 1000-1099, Finans 2300-2399 osv.) som de enkelte kurs i emneområdet blir definert ut fra. Kursene følger oppadstigende nummer fra emneområds- kodene (f.eks. SIV 1001, SIV 1002 og SIV 1003 for matematikkursene).

VEKTING AV KURS

Fra og med Høst-92 er poeng innført som benevnelse på vekting av kurs. Hvert kurs i 1.avdeling har vekten 1 poeng. Dette tilsvarer 1 1/3 vektall etter tradisjonell ordning. Etter ny ordning vil således 45 poeng tilsvare 60 vektall.

For studiets 2. avdeling (4.år) vil hvert kurs veie 1.5 poeng. Dette tilsvarer 2 vektall etter tradisjonell ordning.

EKSAMEN

Oppmeldning til eksamen i den enkelte termin skjer automatisk ut fra de eksamener som tilhører det klassetrinn den enkelte student befinner seg på i vedkommende termin. Den enkelte student kan velge å utsette en eksamen til neste år eller å ta flere eksamener enn normalplanen tilsier (kontinuasjon eller forskuttering) ved å levere et endringsskjema til eksamenskontoret i løpet av Eksamenspåmeldingsuken (se årskalenderen foran i studiehåndboken). Studenter som hverken skal utsette eller ta ekstra eksamener foretar seg følgelig ikke noe i Eksamenspåmeldingsuken, og blir dermed påmeldt automatisk i de eksamener som tilhører vedkommendes klassetrinn i den aktuelle terminen. Det er alltid en egen Eksamenspåmeldingsuke i hver termin.

Klage på sensur må være skriftlig og begrunnet, og sendes til Eksamenskontoret senest innen 2 - to - uker fra tidspunktet for offentliggjørelse av sensuren i vedkommende termin. I første omgang består klageprosessen i å anmode om sensurbegrunnelse på særskilt skjema innen denne to-ukers fristen. Etter at slik begrunnelse er gitt, normalt skriftlig, blir det satt en ny frist på normalt en uke for evt. å klage på denne sensuren.

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for siviløkonomstudiet er som hovedregel at kontinuasjon skjer ved neste ordinære gjennomføring av kurset i den til enhver tid gjeldende struktur, hvilket betyr at hver eksamen normalt gjennomføres én gang. Høyskolekontoret, Eksamenskontoret og Instituttene overvåker eksamensresultatene nøye, og vurderer fortløpende behovet for eventuelle ekstraordinære kontinuasjoner.

Det arrangeres ekstraordinær kontinuasjon i fag hvor et tilstrekkelig antall kandidater melder seg på og tilfredsstiller følgende krav ved ordinær eksamen:

- a) har oppnådd karakteren 3,50 eller dårligere
- b) har levert gyldig sykemelding
- c) har hatt dødsfall i nær familie eller
- d) andre uforutsette hendelser som Høyskolekontoret godkjenner.

For Siviløkonomstudiet 1. avdeling regnes 25 (femogtyve) kandidater som et tilstrekkelig antall. Dersom det er registrert et tilstrekkelig antall for avholdelse av kontinuasjonseksamen, åpnes den også for alle som ønsker å forbedre karakteren i vedkommende eksamen.

Den ekstraordinære kontinuasjonen gjennomføres normalt i august/september, rett før oppstart av påfølgende studieår, men kan ikke være første eksamensforsøk i kurset.

Alle gjentatte (2. og 3. gangs) eksamensforsøk er belagt med avgift p.t. kr. 435,- pr. poeng (tilsvarende 1.33 vekttall), dog slik at det maksimalt skal betales for tre poeng pr. eksamen, selv om eksamen eventuelt har et omfang på mer enn tre poeng. Første eksamensforsøk er inkludert i studieavgiften.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener vil det kunne bli gitt terminprøver i løpet av eller ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klassesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 1. klasse

Høst

SIV 1001

Matematikk 1

SIV 2401

Årsregnskap 1 *

SIV 5xxx

Interkulturell (*)
kommunikasj. 1

SIV 4001

Forretningsjus 1

SIV 3001

Makroøkonomi
1 *

SIV 5991

Bedrift og
samfunn *

Vinter

SIV 1002

Matematikk 2

SIV 2701

Innføring i
bedriftsøkonomi
*

SIV 5xxx

Interkulturell (*)
kommunikasj. 2

SIV 4002

Forretningsjus 2
*

SIV 7061

Org. og ledelse

Vår

SIV 1003

Matematikk 3 *

SIV 2801

Årsregnskap 2 *

SIV 5xxx

Interkulturell (*)
kommunikasj. 3

SIV 3101

Mikroøkonomi 1
*

SIV 7101

Organisasjons-
psykologi *

1. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998

SIV 1001

Matematikk 1

Emneområde: SIV 1000

Emneansvarlig: Tron Foss

Institutt: Samfunnsøkonomi

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Emneområdet skal gi studentene innsikt og trening i å bruke matematiske modeller som står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Kapittel 1 Repetisjon av noen elementære emner (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 2 Reelle funksjoner (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 3 Derivasjon og funksjonsanalyse (kap 3) (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 4 Eksponensial og logaritmefunksjoner

Kapittel 5 Trigonometriske funksjoner

(Kapittelhenvisningene refererer seg til Bjørnstad o a)

Pensumlitteratur

Bjørnstad H o a *Matematikk for økonomi og samfunnsfag* 4 utg Kristiansand Høyskoleforlaget 1998

Foss T *Eksamensoppgavesamling i matematikk for siviløkonomstudiet* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Forelesninger og oppgavegjennomgørelser over 27 timer

Studentassistent

Kurset har studentassistenter som gir individuell veiledning arrangerer gruppearbeid etc etter behov

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset Skriftlig eksamen i hele emneområdet etter vårterminen i 1 klasse

Kursansvarlig

Tron Foss

SIV 2400

Årsregnskap 1

Emneområde : SIV 2400 Årsregnskap 1

Emneansvarlig: Jan T. Tellefsen

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

Mål

Kurset skal gi en innføring i ulike årsregnskapsmodeller og oppøve evnen til å se de ulike modeller i sammenheng. Det er et hovedmål å gi en innføring i praktisk norsk regnskapsvesen gjennom kjennskap til sentrale regnskapsstandarder og de krav lovverket stiller til årsoppgjøret

Pensumlitteratur

Tellefsen J T og Langli J Chr *Årsregnskapet* 6 utg Oslo Universitetsforlaget 1998 Kap 8 13 og 15 17

Tellefsen J T og Høyvarde H K. *Arbeidsbøtte til årsregnskapet* 6 utg Oslo Universitetsforlaget 1998 Kap 8 13 og 15 17

Emneoversikt

Grunnleggende verddivurderingsprinsipper og regnskapsmodeller

Norsk årsoppgjør god regnskapsskikk og forholdet til regelverket

Omløpsmidler anleggsmidler gjeldsposter og tilhørende periodiseringer

Egenkapital og overskuddsdisponering

Resultatoppstilling balanse noter og styrets beretning

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i Årsregnskap 1. Imidlertid vil erfaring med bruken av dataverktøy være verdifullt og det vil lette arbeidet med å holde styr på dataene i caset som danner grunnlag for eksamen i kurset. Likeledes vil det virke stimulerende på interessen for oppgaveløsning særlig litt større oppgaver. I Årsregnskap 1 kan det benyttes ulike regnskapsprogram. Eventuell tilleggsundervisning med bruk av regnskapsprogram bestemmes av den enkelte høyskole. Studentene bør eventuelt ikke gå til anskaffelse av egen programvare før det semesteret kursene gjennomføres da det kan skje endringer underveis. Egne modeller for regneark kan også benyttes.

Gjennomføring

Kurset foreleses over 27 timer. For studenter som ikke tidligere har hatt undervisning eller erfaring innen regnskap vil det være av vesentlig betydning å ha fulgt Forkurs i regnskap for å kunne følge undervisningen i Årsregnskap 1.

Eksamen

Ca. en måned før eksamen utleveres et case som omhandler kunnskapene ervervet i Forkurs i regnskap og Årsregnskap 1. Caset skal løses individuelt av den enkelte student i løpet av semesteret. Studentene kan med fordel benytte dataverktøy ved løsningen. Den enkelte students caseløsning skal ikke innleveres for sensur. Sammen med selve caseteksten skal i stedet caseløsningen bringes med som grunnlagsmateriale ved en avsluttende 3 timers skriftlig flervalgseksamen. I forbindelse med casene kan det utdeles artikler og annet tilleggsmateriale som derved blir en del av pensum. Eksamen kan bestå av praktiske og teoretiske spørsmål fra pensum herunder fra supplerende materiale utdelt sammen med casene. Hovedvekten av spørsmålene vil imidlertid være relatert til caset/caseløsningen. Oppgavene består i liten grad av ren gengivelse av caseløsningene. Karakteren fastsettes utelukkende på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Eksamenskode SIV 24001

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt.

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i vårterminen

Kursansvarlig

Jan T. Tellefsen

SIV 4001

Forretningsjus 1

Emneområde SIV 4000

Emneansvarlig Bjørn Eriksen

Institutt Regnskap, revisjon og jus

FORRETNINGSJUS

Emneområdet gir en innføring i sentrale spilleregler for ledere i næringslivet. Studentene skal forstå et juridisk resonnement og selv finne frem i regelverket. Stor vekt legges på selskapsretten. For å bli fortrolig med juridiske sider ved internasjonaliseringen av næringslivet studeres aktuelle sider ved EØS og EU retten. Kursene belyser de etisk pregede spenninger mellom den formelle jus og næringslivets umiddelbare behov som oppstår i en gjennomregulert blandingsøkonomi.

Mål med kurset

Kurset gir en innføring i grunnleggende juridiske begreper og sentrale metodespørsmål samt hovedreglene i viktige deler av forretningsjusen.

Tematisk oversikt

Juridisk metode

Arbeidsrett

Selskapsrett

Kontraktsrett

EØS/EU rett

Leie av næringseiendom

Pensumlitteratur

Gundersen F F og S Faafeng *Lov og rett for næringslivet* 5. utg. Oslo: Tano Aschehoug/Focus 1998

Gjems Onstad O *EØS avtalen med kommentarer* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1993

Anbefalt tilleggslitteratur

Gjems Onstad O *Forretningsjus spørsmål og svar* Foreløpig utgave Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994

Oppslagsverk Lovsamling nærmere opplysninger ved kursstart

Hovedavtalen LO NHO (siste utg.)

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger. All angitt litteratur må anskaffes og aktivt brukes av studentene.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Endelig eksamen i hele emneområdet etter vinterterminen

Kursansvarlig

Bjørn Eriksen

SIV 5701

Interkulturell kommunikasjon på engelsk 1

Emneområde SIV 5715

Emneansvarlig Peter Cleaverley

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

BUSINESS COMMUNICATION I

Forberede studentene for en fremtidig lederrolle i privat eller offentlig virksomhet ved å utvikle deres skriftlige og muntlige kommunikasjonsferdigheter. Ferdighetene anvendes i senere terminer av kurset for å gi studentene innsikt i kultur og kulturforskjeller.

Mål for kurset

Å la studentene bli fortrolig med ulike former for kommunikasjon og spesielt å kommunisere informasjon i brevformat

Tematisk oversikt

Skriftlig forretningskommunikasjon

Brevskriving

Forretningscases

Pensumlitteratur

Rodgers Drew *Business Communications International Case Studies in English* New York St. Martin's Press 1995 Et utvalg

Bennie M *How to Master Business English* 2nd ed Plymouth How To Books 1994

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Gruppeundervisning 9 uker à 3 timer

Eksamen

Etter 2 termin

Fagansvarlig

Charles Cooper

SIV 5801

Interkulturell kommunikasjon: Tysk 1

Emneområde SIV 5800

Emneansvarlig Egil Schanke

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Malet med emneområdet er a gi studentene bade generelle sprakferdigheter spesielle sprakferdigheter og kulturforstaelse Med generelle sprakferdigheter menes evne til a bruke tysk sprak i praktisk kommunikasjon bade muntlig og skriftlig Med spesielle sprakferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk administrativt fagsprak Kulturforstaelse defineres som innsikt i generelle tverrkulturelle porblemstillinger og de viktigste beskrivelseskriterier Det legges spesiell vekt pa de tyskspraklige lands historie politiske modeller arbeids og næringsliv og litteratur etter 1945 samt en sammenlikning mellom disse fakta og egen kulturbakgrunn

Mål med kurset

Kurset skal gi kunnskaper og ferdigheter som danner basis for god fagkommunikasjon og sosial kompetanse Dette oppnås gjennom en styrking av de generelle språkferdigheter og elementær innsikt i tyske samfunnsstrukturer

Tematisk oversikt

En kort oversikt over interkulturell kommunikasjon anvendt på land der tysk er førstespråk

En innledende oversikt over historiske politiske og økonomiske forhold etter 1945

Skriftlig fagkommunikasjon med handelskorrespondanse og referater

Språklære og praktisk tysk

Pensumlitteratur

Frønsdal H *Tysk grammatikk* 4 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1996

Briefe gut und richtig schreiben Mannheim Duden Verlag sisteutg

Uvalgte tekster fra Transparente Landeskunde Bonn Inter Nationes s u skaffes av kurslederen

Anbefalt tilleggslitteratur

Reiten H *Tysk grammatikk* 3 utg Oslo Aschehoug 1995

Schanke E *Norsk tyrsk/Tysk norsk økonomisk administrativ ordbok* Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1997

En større tysk tysk ordbok

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper med 27 timer pr gruppe Undervisningen skjer i form av forelesninger gruppearbeid og individuelle presentasjoner Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene

Terminprøve

To av tre innleveringer i terminen bør være av godkjent kvalitet Ikke godkjent betyr at studenten må arbeide intensivt med faget for å kunne følge med i den videre progresjonen i emneområdet

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset

Skriftlig eksamen i hele emneområdet Vår 99

Muntlig eksamen Vinter 2000

Kursansvarlig

Egil Schanke

SIV 5901

Interkulturell kommunikasjon: Fransk I

Emneområde SIV 5900

Emneansvarlig Terje Selmer

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON FRANSK

Malet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Kort før kursstart i den første terminen vil det bli avholdt en diagnostisk prøve i fransk. Hvis det etter denne melder seg et tilstrekkelig antall studenter vil det i 1. termin bli gitt et støttekurs.

Mål for kurset

Innføring i fransk forretningskommunikasjon skriftlige uttrykksformer

Tematisk oversikt

Fransk forretningskommunikasjon I

Oversettelse fransk norsk

Fransk språk

Pensumlitteratur

Bruchet Janine et Tauzin Beatrice *Objectif entreprise* Paris Hachette 1995

Ronsjø E og Moen G *Fransk Grammatikk* Rev utg Oslo Gyldendal Norsk Forlag 1995

Ronsjø E og Moen G *Arbeidsbok til fransk grammatikk* revidert utgave Oslo 1995

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

27 timers undervisning som består av forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

En språklig terminprøve arrangeres i siste undervisningsuke. Denne må tilfredsstille spesifikke krav.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Skriftlig eksamen i emneområdet vår 1999 muntlig eksamen vinter 2000

Kursansvarlig

Georges Gaspard

SIV 5991

Bedrift og samfunn i historisk perspektiv

Business and Society in Historical Perspective

Emneområde: SIV 5991

Emneansvarlig: Rolv Petter Amdam

Institutt: Innovasjon og økonomisk organisering

BEDRIFT OG SAMFUNN I HISTORISK PERSPEKTIV

Mål med kurset

Kurset legger vekt på å utvikle evnen til å se økonomisk aktivitet i en bredere sammenheng. Vi vil introdusere studentene for ulike teorier om utviklingen av moderne samfunnssystemer, og spørsmålet om hvordan man kan forstå dagens økonomiske systemer på bakgrunn av en historisk utvikling vil stå sentralt. Det er også et mål å introdusere studentene for aktuelle tema knyttet til forholdet mellom etikk, økonomi og ledelse.

Tematisk oversikt

Teorier om økonomisk vekst og samfunnsmessig endring
 Historie som innfallsvinkel til forståelse av moderne business
 Ulike former for økonomisk koordinering
 Hovedtrekk ved utviklingen av kapitalismen i USA, Storbritannia, Japan og Norge
 Økonomer som samfunns- og bedriftsledere
 Etikk, økonomi og ledelse

Pensumlitteratur

Amdam R.P., Knutsen S. og Thue L. *Bedrift og samfunn 2* utgave, Bergen: Fagbokforlaget 1998
 Blackford M.G. *The Rise of Modern Business in Great Britain, the United States and Japan*, Chapel Hill: The University of North Carolina Press 1988
 Amdam R.P. (red.) *Artikler til SIV 5991 Bedrift og samfunn*, Sandvika: BI Forlag 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesning og diskusjon knyttet til konkrete case og oppgaver. Studentene må i løpet av kurset levere inn en kort skriftlig besvarelse som må være godkjent før det gis adgang til å ta eksamen i kurset.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Fagoppgave med tilknytning til et emne fra forelesningene. Inntil tre studenter kan arbeide sammen om fagoppgaven. Innlevering ved slutten av terminen.

Eksamenskode SIV 59911

Kursansvarlig

Rolv Petter Amdam

SIV 3001

Makroøkonomi 1

Emneområde: SIV 3000

Emneansvarlig: Bjarne E. Ytterhus

Institutt: Samfunnsøkonomi

MAKROØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans- penge-, valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

I kurset redegjøres for grunnleggende makroøkonomisk teori samt sentrale problemstillinger i norsk og internasjonal økonomi

Tematisk oversikt

Hva er makroøkonomi?

Nasjonalregnskap

Aggregert tilbud og aggregert etterspørsel

Finanspolitikk og utenrikshandel

Pengemarkedet

IS/LM modellen

Inflasjon arbeidsledighet og valuta

Pensumlitteratur

Dedekam jr , A *Makroøkonomi* 2 utg Oslo Universitetsforlaget 1996

Anbefalt tilleggslitteratur

Nasjonalbudsjettet 1999 Foreligger først i oktober

Ytterhus, B E *Samfunnsstyring og økonomisk politikk* 6 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1997

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er ikke obligatorisk i kurset Dataverktøy kan imidlertid brukes til å eksemplifisere og visualisere en rekke av kursets sentrale problemstillinger For de studenter som ønsker det, vil det ved eksamen bli anledning til å bruke dataverktøy Det anbefales at man da disponerer egen PC

Anbefalt programvare

Vidvei, T og Ytterhus B E *MAKRO versjon 2 00 Dataverktøy i makroøkonomi* Oslo Bedriftsøkonomens Forlag 1992 eller en senere utgave

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger

Eksamen

Kurset avsluttes med en hjemmeeksamen på 72 timer som løses i grupper på inntil tre studenter Det er tillatt å bruke dataverktøy til å løse eksamensoppgavene

Eksamenskode: SIV 30001

Kursansvarlig

Bjarne E Ytterhus

1. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999

SIV 1002

Matematikk 2

Emneområde SIV 1000

Emneansvarlig Tron Foss

Institutt Samfunnsøkonomi

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Kapitel 6 Følger og rekker

Kapittel 7 Integraler 7.1, 7.4 og 7.7

Kapittel 8 Funksjoner av flere variable

Pensumlitteratur

Bjørnstad H o.a. *Matematikk for økonomi og samfunnsfag* 4. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget 1998

Foss T. *Eksamensoppgavesamling i matematikk for siviløkonomstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Terminprøve

Det er ikke terminprøve i dette kurset

Studentassistent

Kurset har studentassistenter som gir individuell veiledning, arrangerer gruppearbeid etc. etter behov

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for alle matematikkursene gis ved slutten av vårterminen

Kursansvarlig

Tron Foss

SIV 2701

Innføring i bedriftsøkonomi

Emneområde: SIV 2700 Bedriftsøkonomi – Internregnskap

Emneansvarlig: Aage Sending

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

Mål med kurset

Studentene skal få innsikt i grunnleggende bedriftsøkonomiske teorier, metoder og økonomiske modellbegreper. Målet er å gjøre studentene kjent med økonomiske styringssystemer for en bedrift. Man skal forstå innholdet i aktuelle begreper og teorier og gis innsikt i hvordan økonomistyringsdata kan benyttes til kontroll og beslutninger og kunne utnytte dette i praksis.

Tematisk oversikt

Kostnads- og inntektsteori, Markedsformer og markedstilpasning, Prissetting

Driftsregnskapets formål og oppgaver

Kalkulasjon etter selvkostmetoden og bidragsmetoden

Introduksjon til normal kalkulasjon og standardkost og forståelse for grunnleggende avviksanalyse

Økonomiske analyser og beslutninger på kort sikt (beslutningsrelevante kostnader, KRV-analyser m.m.)

Pensumlitteratur

Sending, Aa. Innføring i bedriftsøkonomi. Bergen: Fagbokforlaget, 1997.

Sending, Aa. Arbeidshefte i årsregnskap og bedriftsøkonomisk analyse. 2. opplag. Bergen: Fagbokforlaget, 1997.

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i kurset, og dataverktøy blir ikke brukt i undervisningen. Studentene vil kunne ha glede av på løse en del oppgaver i regneark, og det vil lette arbeidet med å holde styr på dataene i caset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Innføring i bedriftsøkonomi avsluttes med en tre timers skriftlig eksamen basert på pensumlitteraturen og et case som er bearbeidet på forhånd. I forbindelse med caset kan det utdeles artikler og annet tilleggsmateriale som derved blir en del av pensum. Caset som skal løses før eksamen utleveres ultimo februar. Casebesvarelsen skal ikke innleveres for sensur, men bringes med til eksamen sammen med selve caset. Eksamen kan bestå av praktiske og teoretiske spørsmål fra pensum, herunder fra supplerende materiale utdelt sammen med caset, men særlig spørsmål relatert til case/caseløsning. Oppgavene består i liten grad av ren gjengivelse av caseløsningen. Karakteren fastsettes kun på grunnlag av den skriftlige eksamen.

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode SIV 27001

Kursansvarlig

Aage Sending

SIV 4002

Forretningsjus 2

Emneområde: SIV 4000

Emneansvarlig: Bjørn Eriksen

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

FORRETNINGSJUS

Emneområdet gir en innføring i sentrale spilleregler for ledere i næringslivet. Studentene skal forstå et juridisk resonnement og selv finne frem i regelverket. For å bli fortrolig med juridiske sider ved internasjonaliseringen av næringslivet studeres aktuelle sider ved EF-retten. Kursene belyser de etisk pregede spenninger mellom den formelle jus og næringslivets umiddelbare behov som oppstår i en gjennomregulert blandingsøkonomi.

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hovedregler innen utvalgte sentrale deler av forretningsjussen

Tematisk oversikt

Pengekravsrett

Finansierings og panterett

Konkursrett og gjeldsforhandlinger

Kjøpsrett

Markeds og konkurranserett

Konfliktløsning

Pensumlitteratur

Gundersen F F og Faafeng S Lov og rett for næringslivet 5 utg Oslo Tano Aschehoug/Focus 1998

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

Tre timer skriftlig for hele emneområdet

Hjelpemidler Lov og forskriftssamling

Eksamenskode: SIV 40001

Kursansvarlig

Bjørn Eriksen

SIV 5702

Interkulturell kommunikasjon på engelsk 2

Emneområde: SIV 5715

Emneansvarlig: Peter Cleaverley

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

BUSINESS COMMUNICATION II

Mål for emneområdet

Forberede studentene for en fremtidig lederrolle i privat eller offentlig virksomhet ved å utvikle deres skriftlige og muntlige kommunikasjonsferdigheter. Ferdighetene omfatter bl.a. forretningspresentasjoner og forhandlinger. Ferdighetene anvendes i senere terminer av kurset for å gi studentene innsikt i kultur og kulturforskjeller.

Mål for kurset

Forbedre studentenes kommunikasjonsferdigheter i engelsk og utvide deres kunnskap om den internasjonale forretningsverden. Utvikling av ferdigheter i skriving av rapporter, presentasjonstrening og problemløsning.

Tematisk oversikt

Skriving av rapporter

Individuelle presentasjoner

Case studies

Internasjonale forretningskulturer

Gruppearbeider

Gruppepresentasjoner

Pensumlitteratur

Rodgers, D.: *Business Communications: International Case Studies in English*. New York: St. Martin's Press, 1995
(et utvalg)

Røkaas, F. A.: *Business Presentations in English*. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1996

Fellesforelesninger

Gruppeundervisning

Handouts

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

3 fellesforelesninger, gruppeundervisning 8 uker à 3 timer

Eksamen

Skriftlig eksamen 5 timer i brev- og rapportskriving basert på forretningscases og forhandlinger.

2 poeng.

Eksamenskode SIV 57151

Fagansvarlig

Maria Isaksson-Wikberg

SIV 5802

Interkulturell kommunikasjon: Tysk 2

Emneområde: SIV 5800

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset skal gi en innføring i tysk Landeskunde og en videreføring i skriftlig fagkommunikasjon

Tematisk oversikt

Landeskunde

Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensumlitteratur

Høvik H von W og Schanke E *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts und Landeskunde der BRD* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Frønsdal H *Tysk grammatikk med øvinger* 4 utg Oslo Cappelen 1996

Aktuelle tekster utdelt av kurslederen

Dataverktøy

Dataverktøy inngår ikke i kurset

Gjennomføring

27 timer forelesning Undervisningen baseres hovedsakelig på gruppearbeid og individuelle presentasjoner Det forutsettes at studentene er godt forberedt til timene

Terminprøver

To av de siste tre innleveringene i termnen bør være av godkjent kvalitet og fungerer som kursets terminprøve Studenter som ikke får to innleveringer godkjent må arbeide intensivt med faget for å kunne følge med i den videre progresjonen

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset Skriftlig eksamen ved slutten av vårtermnen 1 klasse

Kursansvarlig

Svein Nilsen

Emneområde: SIV 5900

Emneansvarlig: Terje Selmer

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Fransk forretningskommunikasjon

Skriftlige uttrykksformer

Tematisk oversikt

Fransk forretningskommunikasjon II

Fransk språk

Oversettelse norsk fransk

Pensumlitteratur

Bruchet Janine et Tauzin Beatrice *Objectif entreprise* Paris Hachette 1995

Ronsjø E og Moen G *Fransk Grammatikk* Rev utg Oslo Gyldendal Norsk Forlag 1995

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

27 timers undervisning som består av forelesninger og gruppearbeid. Det stilles krav til egenaktivitet. Skriftlige innleveringer hver uke.

Terminprøve

To av de siste tre innleveringene i terminen skal være av godkjent kvalitet og tilfredsstillende spesifikke krav.

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Skriftlig eksamen i emneområdet Vår 99 muntlig eksamen vinter 2000

Kursansvarlig

Georges Gaspard

SIV 7001

Organisasjon og ledelse

Introduksjon

Emneområde: SIV 7010

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt Kompetanseledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE I INTRODUKSJON

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov. Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene et innblikk i faget organisasjon og ledelse med vekt på et grunnleggende begrepsapparat og noen alternative referanserammer. Kurset vil ta utgangspunkt i utfordringer ledere og medarbeidere står overfor.

Tematisk oversikt

Organisasjon og ledelse En referanseramme
Utvikling av organisasjons- og ledelsesteorier
Organisasjon omgivelser og kultur
Ledelse Konkurrerende teorier
Motivasjon Påvirkning av atferd
Beslutningsprosesser
Organisasjonsstruktur
Team og teamutvikling
Personal og organisasjonsutvikling

Pensumlitteratur

Stoner, J A F Freeman, R E og Gilbert, D R *Management* 6th ed Englewood Cliffs Prentice Hall, 1995 Kapittel 1 4, 7 9, 12 13, 15, 17 18
Berg, M E *Lederutvikling Situasjon Virkemidler Belønning* 2 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1996 Unntatt sidene 257 288

Anbefalt tilleggslitteratur

Stoner, J A F R E Freeman og D R Gilbert *Management* 6th ed Englewood Cliffs Prentice Hall, 1995 Kapittel 5 6 8 14 19 22
Arnold, J m fl *Work Psychology* 3rd ed London Pitman 1998
Berg, M E *Rollen i midten Lederen som endringsagent* Bergen Sandviken Fagbokforlaget 1995
Daft, R L *Organization Theory and Design* 6th ed Cincinnati Ohio South Western College Publ 1997 Kap 1 4 og 10
Kaufmann, G og Kaufmann, A *Psykologi i organisasjon og ledelse* Bergen Fagbokforlaget 1996

Morgan G *Organisasjonsbilder* 2 utg Oslo Universitetsforlaget 1998

Mintzberg, H *Structure in Fives Designing Effective Organizations* Englewood Cliffs NJ Prentice Hall 1983

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesninger og gruppearbeid

Eksamen

Ingen eksamen i denne terminen Fem timers skriftlig eksamen ved slutten av vårterminen felles med

SIV 70101 Organisasjonspsykologi.

Kursansvarlig

Morten Emil Berg

1. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999

SIV 1003

Matematikk 3

Emneområde: SIV 1000

Emneansvarlig: Tron Foss

Institutt Samfunnsøkonomi

MATEMATIKK

Økonomi er en vitenskap som i stor grad baserer seg på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområdet

Tematisk oversikt

Kapittel 7 Integraler

Kapittel 9 Lineær algebra

Pensumlitteratur

Bjørnstad H o a *Matematikk for økonomi og samfunnsfag* 4 utg Kristiansand Høyskoleforlaget 1998

Foss T *Eksamensoppgavesamling i matematikk for siviløkonomstudiet* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Studentassistent

Kurset har studentassistenter som gir individuell veiledning arrangerer gruppearbeid etc etter behov

Eksamen

En timers skriftlig eksamen etter vårterminen for hele emneområdet

Hjelpemidler Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskoden SIV 10001

Kursansvarlig

Tron Foss

SIV 2801

Årsregnskap 2

Emneområde: SIV 2800

Emneansvarlig: Jan T. Tellefsen

Institutt Regnskap, revisjon og jus

Mål

Kurset bygger videre på kurset Årsregnskap 1. Sentrale skattemessige vurderingsregler gjennomgås og det legges vekt på klargjøre skillet mellom årsregnskapet og skatteregnskapet samt hvorledes disse to regnskapsformene i Norge er bundet sammen. Det gis dessuten en innføring i de mest grunnleggende reglene for oppsett av konsernregnskap.

Obligatorisk litteratur

Tellefsen J. T. og Langli J. Chr. *Årsregnskapet* 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1998. Del 2 og Del 4.

Tellefsen J. T. og Høyvarde H. K. *Arbeidsbøtte til årsregnskapet* 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1998.

Emneoversikt

Sentrale skattemessige vurderingsregler

Beregning av utsatt skatt

Behandling av utsatt skatt i årsregnskapet og skatteregnskapet

Eliminering av egenkapital og interne transaksjoner i konsernregnskapet

Behandlingen av minoritetsinteresser i konserner

Kort om utsatt skatt i konsernregnskapet

Grunnleggende regler for oppsett av konsernregnskap

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i Årsregnskap 2. Studentene kan imidlertid ha nytte av på egen hånd å anvende et årsoppgjørprogram i forbindelse med løsningen av deler av caset.

Gjennomføring

Kurset foreleses over 27 timer.

Eksamen

Ca. en måned før eksamen utleveres et case som omhandler kunnskapene ervervet i SIV 2801 Årsregnskap 2. Dette caset er en forsettelse av caset som ble løst i Årsregnskap 1. Caset skal løses individuelt av den enkelte student i løpet av semesteret. Studentene kan med fordel benytte dataverktøy ved løsningen. Den enkelte students caseløsning skal ikke innleveres for sensur. Sammen med selve caseteksten skal i stedet caseløsningen bringes med som grunnlagsmateriale ved en avsluttende 3 timers skriftlig flervalgseksamen. I forbindelse med caset kan det utdeles artikler og annet tilleggsmateriale som derved blir en del av pensum. Eksamen kan bestå av praktiske og teoretiske spørsmål fra pensum herunder fra supplerende materiale utdelt sammen med caset. Hovedvekten av spørsmålene vil imidlertid være relatert til caset/caseløsningen. Oppgavene består i liten grad av ren gjengivelse av caseløsningene. Karakteren fastsettes utelukkende på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: SIV 28001

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i neste ordinære eksamensperiode.

Kursansvarlig(e):

Jan T. Tellefsen

SIV 3101

Mikroøkonomi 1

Emneområde: SIV 3100

Emneansvarlig Erik Grønn

Institutt Samfunnsøkonomi

MIKROØKONOMI

Mikroøkonomi tar utgangspunkt i de enkelte aktørene i økonomien som produsenter og konsumenter. Gjennom studiet av disse aktørenes optimaliserende adferd under forskjellige markedsformer far man bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Mikroøkonomi er således en slags verdilære – vi forstår hvorfor en vare er mer verdt enn en annen vare i markedet. Denne deskriptive delen av teorien suppleres i de fleste innføringskurs gjerne med noen normative betraktninger – vi stiller spørsmålet om markedsøkonomiene utnytter de foreliggende ressursene gjennom produksjon og konsum på en god og effektiv måte.

Mål med kurset

Kursets mål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

Tilbud og etterspørsel

Konsumentteori

Produksjonsteori

Fullkommen konkurranse

Monopol

Oligopol

Pensumlitteratur

Varian H R. Intermediate Microeconomics. A Modern Approach. 4th ed. New York, NY: Norton, 1996. Utvalgte deler.

Anbefalt øvelseshefte

Grønn E. *Mikroøkonomi. Formler og oppgaver*. 4. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 1998.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og øvelser

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler

Eksamenskode: SIV 31001

Kursansvarlig

Erik Grønn

SIV 5703

Interkulturell kommunikasjon: Engelsk 3

Emneområde: SIV 5716

Emneansvarlig Peter Cleaverley

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

GENERAL INTERCULTURAL COMMUNICATION

Mål for emneområdet

Forberede studentene for en fremtidig lederrolle i privat eller offentlig virksomhet ved å gi dem innsikt i kultur og kulturforskjeller. Samtidig anvendes og styrkes kommunikasjonsferdighetene som studentene har utviklet i de to første terminene av kurset.

Mål for kurset

Å øke studentenes generelle kompetanse m h t kulturelle og interkulturelle forhold

Tematisk oversikt

Kultur og kulturforskjeller

Norsk kultur

Betydningen av interkulturell kommunikasjon

Ikke verbal kommunikasjon

Høy og lavkontekst kommunikasjon

Kulturdimensjoner

Mini cases

Pensumlitteratur

Trompenaars F og Hampden Turner C *Riding the Waves of Culture Understanding Cultural Diversity in Business* 2. utgave London Nicholas Brealey 1997

Sirevåg T og Sundquist Å *Culture Texts for Terms 3 & 4 A Compendium* Institutt for strategi historie og språk 1998 Et utvalg artikler

Fellesforelesningene

Handouts

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

3 fellesforelesninger gruppeundervisning 8 uker a 3 timer

Eksamen

Skriftlig eksamen 3 timer

Eksamenskode SIV 57161

Fagansvarlig

Peter Cleaverley

Emneområde: SIV 5800

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset skal gi en oversikt over historiske hendelser og samfunnsspørsmål i de tyskspråklige land. Kunnskap om disse er en forutsetning for å kunne forstå det nåværende samfunn og dets aktuelle problemer. Dessuten skal kurset konsolidere de språklige ferdighetene både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

Sentrale begreper innen arbeids- og næringsliv
Språkstrukturer og skriftlig kommunikasjon

Pensumlitteratur

Høvik H von W og Schanke E *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts und Landeskunde der BRD* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Briefe gut und richtig Schreiben Mannheim Duden Verlag siste utg
Aktuelle tekster utdelt av kurslederen

Anbefalt tilleggs litteratur

Tatsachen über Deutschland Siste utg Gutersloh Bertelsmann Lexikon Verlag

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

27 timer forelesninger gruppearbeid og individuelle presentasjoner Undervisningen baseres hovedsakelig på studentaktiviteter

Terminprøver

To av de siste tre innleveringene i terminen bør være av godkjent kvalitet

Eksamen

Ved slutten av 3 termin avholdes en 5 timers skriftlig eksamen der alt som er gjennomgått i de tre første terminer kan gjøres til gjenstand for prøving

Eksamen har tre poeng

Tillatt hjelpemiddel Tysk tysk ordbok

Eksamenskode: SIV 58001

Kursansvarlig

Svein Nilsen

SIV 5903

Interkulturell kommunikasjon: Fransk 3

Emneområde Siv 5900

Emneansvarlig Terje Selmer

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON : FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Fransk forretningskommunikasjon

Skriftlige uttrykksformer

Tematisk oversikt

Fransk forretningskommunikasjon III

Prosjektoppgaver

Oversettelse norsk fransk

Pensumlitteratur

Bruchet Janine et Tauzin Beatrice Objectif entreprise Paris Hachette 1995 Utdelte tekster

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

27 timers undervisning som består av forelesninger og gruppearbeid Det stilles krav til egenaktivitet Skriftlige innleveringer hver uke

Eksamen

5 timers skriftlig eksamen i emneområdet Muntlig eksamen vår 2000

Eksamenskode SIV 59001 (skriftlig 3 poeng)

Kursansvarlig

Georges Gaspard

SIV 7101

Organisasjonspsykologi

Emneområde: SIV 7010

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt Kompetanseledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk-administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi grunnleggende innsikt i sentrale psykologiske prosesser som påvirker holdninger beslutninger og atferd i organisasjoner

Tematisk oversikt

Bedriftsøkonomi atferdsfag og psykologi

Dynamiske prosesser

- Motivering av medarbeidere

- Positive og negative emosjoner i arbeidslivet

- Individuelle forskjeller i personlighet utvalg og rekruttering

Kognitive prosesser

- Persepsjon og attribusjon i mellommenneskelige forhold

- Læring i organisasjoner

- Problemløsning beslutninger og kreativitet

Sosiale prosesser

- Holdninger og jobbtilfredshet

- Gruppepsykologi og gruppedynamikk

- Verdier og organisasjonskultur

Styrings og koordineringsprosesser

- Kommunikasjon i organisasjoner

- Mellomledelse Ledelse og samspill

- Toppleidelse Ledelse problemløsning og beslutninger

Pensumlitteratur

Kaufmann G & Kaufmann A. *Psykologi i organisasjon og ledelse* Bergen Fagbokforlaget 1996

Anbefalt tilleggslitteratur

Berg M Thompson, G og Martinsen Ø *Ledelse kompetanse og omstilling* Oslo Universitetsforlaget 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen ved slutten av vårterminen. Felles med SIV 7001 Organisasjon og ledelse. Ingen hjelpemidler er tillatt.

Eksamenskode: SIV 70101

Kursansvarlig

Geir Kaufmann

GRA 5905

Kultur- og språkkurs i utlandet: Tyskland

German Culture and Language

Emneområde: GRA 5905

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Strategi, historie og språk

Mål med kurset

Dette er et fordypningskurs i tysk språk og samfunnskunnskap. Etter avsluttet kurs skal deltakerne ha oppnådd en vesentlig forbedring av sine praktiske språkferdigheter og ha fått en dypere innsikt i tysk hverdag i arbeidslivet samt kjennskap til kulturlivet med spesiell konsentrasjon om arbeid og kultur i det distriktet der studieoppholdet finner sted.

Forkunnskaper

Kurset er særlig beregnet på studenter som har deltatt i tyskstudiet i de tre første terminene ved BI, men også andre med tilsvarende forkunnskaper kan delta.

Pensum

Kruse L. & Heun H. Betriebswirtschaftslehre. Utvalgte kapitler. Darmstadt: Winkler, s.u.

I tillegg brukes aktuelle avis- og tidsskriftartikler som velges ut i samarbeid med lærerne på kursstedet.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset arrangeres og gjennomføres i samarbeid mellom Faggruppe tysk og et universitet eller en høyskole i Tyskland (Heidelberg, Rendsburg eller Kiel).

Kurset gjennomføres med 70 timers undervisning over to uker.

I tillegg kommer besøk på bedrifter og kulturinstitusjoner.

Eksamen

Skriftlig rapport.

Det legges vekt både på språklige ferdigheter og på innsikt i spesifikt tyske forhold.

Eksamenskode: GRA 59051

Kontinuasjon

Det gis ingen adgang til kontinuasjon.

Kursansvarlig

Egil Schanke

GRA 5906

Kultur- og språkkurs i utlandet: Frankrike

French Culture and Language

Emneområde: GRA 5906

Emneansvarlig: Georges Gaspard

Institutt: Strategi, historie og språk

Mål med kurset

Kursets hovedintensjon er å gi deltakerne

- 1 kunnskaper i det franske språk
- 2 kunnskaper og innblikk i det franske samfunn

Tematisk oversikt

- 1 Språkstrukturer
- 2 Økonomiske strukturer i Normandie
- 3 Samfunnsstrukturer i Normandie
- 4 Samhandel Frankrike Norge

Pensum

Ouest France Hefter om La Normandie

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

Kurset finner sted ved Universitetet i Caen i Normandie (ved det fransk norske sentret for utveksling og samarbeid OFNEC) Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger og gruppe arbeid dvs spørreundersøkelser i nærmiljø bedriftsbesøk i distriktet samt besøk på Norges Eksportråds kontor i Paris

Eksamen

Fagoppgave på ca 10 sider skrives over et selvvalgt emne som tar opp lokale økonomiske kulturelle eller samfunnsmessige forhold

Fagoppgaven innleveres i Caen i slutten av kurset

Eksamenskode GRA 59061

Kontinuasjon

Det gis ikke kontinuasjon i kurset

Kursansvarlig

Georges Gaspard

Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 2. klasse

Høst

SIV 1101

Statistikk 1

SIV 2503

Budsjettering *

SIV 5904

Interkulturell (*)
kommunikasj 4

SIV 4110

Skatteøkonomi
*

SIV 6011

Informasjons
ledelse 1 *

SIV 7401

Logistikk *

Vinter

SIV 1102

Statistikk 2

SIV 2601

Årsregnskap 2 *

SIV 5xxx

Interkulturell
kommunikasj 5
*

SIV 3201

Makroøkonomi
2 *

SIV 6012

Informasjons
ledelse 2 *

SIV 7201

Markedsførings
ledelse 1 *

Vår

SIV 1103

Statistikk 3 *

SIV 6013

Informasjons
ledelse 3 *

SIV 7202

Markedsførings
ledelse 2 *

2. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998

SIV 1101

Statistikk 1

Emneområde: SIV 1100

Emneansvarlig: Ulf H. Olsson

Institutt: Samfunnsøkonomi

STATISTIKK

Emneområdet statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begrep som sannsynlighet, uavhengighet tilfeldig variasjon.
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utfør enkle statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i sannsynlighetsregning og i statistisk inferens basert på ikke parametriske metoder. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

Innføring i dataverktøy
Beskrivelse av en stikkprøve
Å generalisere fra stikkprøver
Statistisk metode
Sannsynlighetsregning
Sannsynlighetsfordelinger
Hypoteseprøving
Ikke parametriske tester
Normalfordelingen

Pensumlitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og dataanalyse* 4. utg. Oslo: Tano 1997 eller 5. utg. Oslo: Tano 1998

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og Dataanalyse*. Arbeidshefte med programvare 5. utg. Oslo: Tano 1997 eller 6. utg. Oslo: Tano 1998

Eksamensoppgavesamling

Dataverktøy

Statark. Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke

MINITAB MINI MANUAL. MINITAB Statistical Software. MINITAB INC. 1992 eller nyere utgave

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgåelse

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for Statistikkursene etter at alle tre kurs er gjennomført

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

SIV 2503

Budsjettering

Emneområde: SIV 2500

Emneansvarlig: Trygve Naug

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

ØKONOMISTYRING

Emneområdet omfatter flere fag: Internregnskap, Kostnads- og inntekstanalyse samt Budsjettering. I økonomistyring er målet å utvikle økonomiske styringssystemer for en bedrift med hovedvekt på styring av driftsinntekter, driftskostnader og betalingsmidler. Med utgangspunkt i kostnads- og inntektsregning, kalkyler og driftsregnskap gjennomgås lønnsomhetsanalyser, resultatberegninger og prissetting. På grunnlag av kalkyler fastsettes normer og standarder som er nødvendige for utarbeidelsen av planer og budsjetter og for gjennomføringen av inntekts- og kostnadskontroll.

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over aktuelle budsjetteringsteknikker og vise hvordan budsjettene kan brukes aktivt som et hjelpemiddel i økonomistyringen. Hovedvekten legges på resultat- og likviditetsbudsjettering.

Tematisk oversikt

Budsjettsammenhenger

Organisering av budsjettarbeidet og fastsettelse av budsjettmål

Salgsbudsjetter og kostandsbudsjetter

Resultatbudsjett

Likviditetsbudsjett og budsjettert balanse

Budsjettoppfølging

Pensumlitteratur

Hoff K G *Budsjettering* Oslo Tano Aschehoug 1997

Artikkel og Casesamling *Økonomistyring II* T Naug

Dataverktøy

Studentene kan med fordel bruke regneark til å lage budsjettmodeller og foreta analyser

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og øvelser

Eksamen

5 timers skriftlig eksamen felles for kursene Internregnskap, Kostnads- og inntektsanalyse og dette kurset

Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode. SIV 25001

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Aage Sending

SIV 4110

Skatteøkonomi

Emneområde: SIV 4110

Emneansvarlig: Tor S Kildal

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

SKATTEØKONOMI

Emne omfatter de viktigste regler og metoder for beskatning av næringsinntekt selskaper og selskapsdeltagere, samt hovedtrekkene i regelverket for merverdiavgift og investeringsavgift.

Mål

Kurset skal gi studentene tilstrekkelig oversikt over skatte og avgiftsområdet til å identifisere viktige problemstillinger for næringsbeskatningen og for avgiftsplikten. De skal kunne finne frem til de viktigste rettskildene samt å se betydningen av rasjonell skatte og avgiftsplanlegging.

Tematisk oversikt

Skattemessige avskrivninger og avsetninger

Personinntekt fra virksomhet

Beskatning av aksjeselskap og aksjonærer

Beskatning av deltagere i ansvarlige selskaper ol

Merverdi og investeringsavgift

Pensumlitteratur

Skaar A Aa og Kildal T S *Bedriftskatterett* 7 utg Oslo Ad Notam Gyldendal 1998

Gjems Onstad O *Merverdiavgift en introduksjon* Oslo Dyade Forlag 1996

Obligatorisk lovsamling Gjems Onstad O (red) *Skattelover og sentrale forskrifter* Oslo Ad Notam Gyldendal siste utg

Anbefalt litteratur

Olgyai P og Skaar A Aa *Oppgaver i bedriftskatterett med løsningsforslag* 3 utg Oslo Ad Notam Gyldendal 1997

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er ikke obligatorisk. Kurset er lagt opp slik at oppgaver osv kan løses manuelt, men studentene vil ha nytte av å søke etter kilder i Norsk Elektronisk Skattebibliotek.

Gjennomføring

27 timerforelesning med hovedvekt på de deler av pensum som erfaringsmessig er vanskelig. Det forutsettes at studentene i stor grad benytter studieboken ved siden av forelesningene.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Den obligatoriske lovsamlingen

I lovsamlingen tillates bare understrekninger og bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre bestemmelser ved bruk av forkortelser som jf, se, sml, knf, opph, etterfulgt av den bestemmelsen som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode SIV 41101

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Tor S Kildal

SIV 5720

Interkulturell kommunikasjon: Engelsk 4

Emneområde: SIV 5720

Emneansvarlig: Peter Cleaverley

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERCULTURAL BUSINESS COMMUNICATION

Mål for emneområdet

Øke studentenes interkulturelle kompetanse i en forretningssammenheng

Mål for kurset

Å øke studentenes kompetanse m h t kulturelle og interkulturelle forretningsforhold Samtidig videreutvikles og styrkes særlig studentenes muntlige ferdigheter, (vokabular språkferdighet, uttale) Det vil også legges vekt på presentasjonsteknikk

Tematisk oversikt

Business culture in the USA

Business cultures in Europe

Business cultures in Asia & the Middle East

Business cultures and Gender

Pensumlitteratur

Gesteland, R *Cross Cultural Business Behavior* København Handelshøjskolens Forlag 996

Sirevåg, T og Sundquist Å *Culture Texts for Terms 3 & 4* A Compendium Institutt for strategi historie og språk
1998 Et utvalg artikler

Fellesforelesningene

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

3 fellesforelesninger gruppeundervisning 8 uker a 3 timer

Eksamen

Muntlig eksamen med forretningspresentasjon og samtale

Eksamenskode SIV 57201

Fagansvarlig

Åsebrit Sundquist

SIV 5804

Interkulturell kommunikasjon: Tysk 4

Emneområde: SIV 5810

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter spesielle språkferdigheter og kulturforståelse Med generelle språkferdigheter menes evnen til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk administrativt fagspråk Kulturforståelse defineres som innsikt i generelle tverrkulturelle problemstillinger og de viktigste beskrivelseskriterier Det legges spesiell vekt på de tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids og næringsliv samt litteratur etter 1945 og en sammenlikning mellom disse fakta og egen kulturbakgrunn.

Mål med kurset

Kurset skal være konsentrert om arbeidet med de viktigste kulturforskjellene mellom det tyskspråklige Europa og Norge Dessuten skal kurset bidra til å utvikle de muntlige språkferdighetene

Tematisk oversikt

Viktige begreper innen tverrkulturelle studier

Tysk historie etter 1918

To verk fra nyere tysk skjønnlitteratur

Utarbeidelse av en fagoppgave for innlevering i begynnelsen av 5 termin

Pensumlitteratur

Høvik H von W og Schanke E *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts und Landeskunde der BRD* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Hofstede G *Interkulturelle Zusammenarbeit* Wiesbaden Gabler 1993 (utvalgte artikler)

Aktuelle tekster deles ut av kurslederen

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i grupper med 27 timer forelesninger gruppearbeid og individuelle presentasjoner Det forutsettes at studentene er godt forberedt til timene

Terminprøve

Det arrangeres en terminprøve ved slutten av terminen Bestått resultat indikerer at studenten er i rute Ikke bestått betyr at studenten må arbeide intensivt med faget for å kunne bestå eksamen

Eksamen

Det er ingen eksamen i dette kurset

Fagoppgaven utarbeides over et emne som velges ved slutten av høstterminen med innleveringsfrist tidlig i vinterterminen

Fagoppgaven må være vurdert til bestått for at studenten skal kunne gå opp til muntlig eksamen

Kursansvarlig

Egil Schanke

SIV 5904

Interkulturell kommunikasjon: Fransk 4

Emneområde: SIV 5910

Emneansvarlig: Terje Selmer

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON: FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Innføring i fransk litteratur videreføring av studiet i kulturforskjeller

Tematisk oversikt

Oversettelse/essayskriving

Kulturforskjeller

Fransk litteratur

Pensumlitteratur

Trompenaars F *L'entreprise multiculturelle* Bologne Cedex Maxima 1994

Maupassant Guy de *Mademoiselle Fifi* (Livre de poche)

Tekster som deles ut i kurset

Gjennomføring

Kurset undervises i grupper over 27 timer og består av forelesninger og studentfremførte emner

Regelmessige skriftlige oppgaver

Terminprøve

Et muntlig foredrag i løpet av terminen skal være godkjent

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Endelig eksamen i hele emneområdet Vinter 99

Kursansvarlig

Terje Selmer

SIV 6011

Informasjonsledelse 1

Emneområde: SIV 6010

Emneansvarlig: Tor J. Larsen

Institutt: Teknologiledelse

INFORMASJONSLEDELSE

Effektiv bruk av Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling og konkurranseposisjonering

Med dette som utgangspunkt tar emneområdet opp til drøfting prinsipielle teknologiske trekk ved informasjonsteknologien, hvordan den kan brukes, endrings- og innovasjonsprosesser for utvikling av informasjons systemer og ledelsens ansvar ved innføring og bruk av informasjonsteknologi.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en prinsipiell forståelse av informasjonsteknologiens status dens virkemåte struktur og bruksområder samt de forhold som vil påvirke utviklingen fremover

Tematisk oversikt

Begrepsavklaring Informasjonssystemer

Informasjonsarkitektur

Informasjonssystemenes strategiske betydning

Kategorisering av informasjonssystemer

Begrepsavklaring Forretningsprosesser

Informasjonssystemer for beslutningsstøtte

IT og etikk

Datamaskinarkitekturer

Begrepsavklaring Programvare

Operativsystemer og applikasjoner

Datahierarkiet

Prinsipper for organisering av databaser

Nettverksteori

Internett teknologier muligheter og begrensninger

Pensumlitteratur

Laudon K C and Laudon, J P *Management Information Systems* 5th ed Upper Saddle River NJ Prentice Hall 1998

Artikkelsamling

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger

Eksamen

En 1 timers skriftlig eksamen basert på multiple choice Totalt 70 spørsmål Ingen hjelpemidler tillatt

Eksamenskode. SIV 60101

Kursansvarlig

Bo Hjort Christensen

SIV 7401

Logistikk

Emneområde: SIV 7400

Emneansvarlig: Helge Virum

Institutt: Logistikk og markedsføring

LOGISTIKK

Logistikk behandler de fysiske og administrative prosesser som er knyttet til det å anskaffe håndtere lagre transportere og levere ferdigvarer, råvarer og materiell. Logistikkprosessene går på tvers av de tradisjonelle funksjonsområdene internt i bedriftene og de omfatter både leverandører og kunder. Måten de gjennomføres på har avgjørende virkning på både konkurranseevne og lønnsomhet.

Som fagområde har logistikk gjennomgått en utvikling fra en situasjon der hovedfokus var reduksjon av kostnader på delområder til helhetsbetraktninger som fremkommer ved integrering internt i bedriftene og gjennom samarbeid med leverandører og kunder. En vesentlig årsak til den store interessen som vises for faget, ligger i det faktum at for bedrifter i nesten alle bransjer er logistikkprosessen et vesentlig virkemiddel for å vinne konkurransefordeler gjennom bedre kundeservice og kostnadseffektivisering. Logistikk er en relativt ny fagdisiplin på universitets/høyskolenivå og faget er under stadig utvikling. Kurset gir logistikkforståelse som kan anvendes i andre fagområder samtidig som det gir grunnlag for faglig spesialisering i studiets 2. avdeling.

Mål med kurset

Kurset skal gi en grunnleggende innføring i logistikk som en del av bedriftenes virksomhetsområder. Det legges vekt på å belyse logistikks betydning for konkurranseevne og lønnsomhet. Grunnleggende materialstyrings og planleggingsmetoder blir behandlet som en del av dette.

Tematisk oversikt

Introduksjon til logistikkbegrepet

Logistikk som elementer i verdikjeden

Produksjonsplanlegging

Materialstyring og planleggingsmetoder

Samarbeidsformer på logistikkområdet mellom leverandører, produsenter og distributører

Grunnleggende logistikkteori

Pensumlitteratur

Persson G, Virum H (red.) *Logistikk for konkurransekraft* 4. utg. Oslo: Ad Notam, 1995.

Arnold J R. *Introduction to Materials Management* 3rd ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1998.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt til skriftlig eksamen.

Eksamenskode: SIV 74001

Kursansvarlig

Helge Virum

2. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999

SIV 1102

Statistikk 2

Emneområde: SIV 1100

Emneansvarlig: Ulf H Olssen

Institutt Samfunnsøkonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Mål med kurset

Kurset bygger på SIV 1101 Statistikk 1 og gir innføring i statistisk inferens basert på parametrisk statistikk hvor normalfordelingen er sentral. Videre behandles simpel lineær regresjonsanalyse og enkle metoder for kurvefremskriving for tidsrekker. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

Inferens om gjennomsnitt
Kategoriske variabler og normaltilnærmelsen
Lineær regresjon og korrelasjon
Kurvefremskriving
Valg av metode
Videre studium av statistikk

Pensumlitteratur

Wenstøp F. Statistikk og datanalyse 4. utg. Oslo: Tano 1997 eller 5. utg. Oslo: Tano 1998

Anbefalt tilleggs litteratur

Wenstøp F. *Statistikk og Dataanalyse*. Arbeidshefte med programvare 5. utg. Oslo: Tano 1997 eller 6. utg. Oslo: Tano 1998

Aakre P. og Wenstøp F. *Eksamensoppgavesamling med løsningsforslag i Statistikk for Bedriftsøkonomstudiet*. Bærum: BI Forlag 1997

Dataverktøy

Statark. Integrert i litteraturen
MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke
MINITAB MINI MANUAL. MINITAB Statistical Software. MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Ingen egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for statistikkursene etter at alle tre kursene er gjennomført

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

SIV 2601

Årsregnskap 2

Emneområde: SIV 2601

Emneansvarlig: Anne Bøhmer Gravdahl

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

ÅRSREGNSKAP

Emneområdet har som hovedmål å gi en grundig innføring i praktisk norsk regnskapsvesen og sette studentene i stand til å beherske emner knyttet til økonomisk rapportering til bedriftsinterne informasjonsmottakere. Studentene skal få et helhetlig begrepsfundament, en kritisk forståelse for grunnleggende regnskapsteori, og en grundig innføring i norsk regnskapsstandard og regnskapsregler.

Mål med kurset

Kursets formål er å gi en innføring i (eventuell) ny regnskapslovgivning og utdype enkelte viktige regnskapsstandarder

Tematisk oversikt

Utvikling av og grunnleggende forutsetninger for god regnskapsskikk

Ny regnskapslovgivning

Varer

Prosjekter

Valuta

Ekstraordinære poster

Utsatt skatt

Andre emner

Innføring i konsernregnskap

Pensum

Huneide J E et al *Årsoppgjøret i teori og praksis* 1997 Rasta Økad Forlag 1997

Gravdahl A B og Sørensen T *Årsoppgjøret i teori og praksis Oppgavesamling med løsningsforslag* 3. utg Rasta Økad Forlag 1997 (Antas å utkomme høsten 1997)

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: SIV 26001

Kursansvarlig

Anne Bøhmer Gravdahl

SIV 5721 - 5722 - 5723 - 5724

Interkulturell kommunikasjon: engelsk

Emneområde: SIV 5721 - 5722 - 5723 - 5724

Emneansvarlig: Peter Cleaverley

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

Mål for kurset

Tilby individuell fordypning i ett av flere valgfag (electives). Det tilbys minst tre electives hvert år (se Tematisk oversikt nedenfor). Det settes hvert år en øvre grense for antall studenter i de ulike electives. Pga denne begrensning må studentene oppgi hvilke electives de prioriterer som nr 1, 2 og 3. Nærmere frist for å velge opplyses i løpet av termin 4. Forut for fristen gir elective ansvarlige en orientering om innholdet. Opplysning om hvem som får plass i hvilket elective blir kunngjort ved vinter terminens slutt.

Tematisk oversikt

- 1. Contemporary America.** Kjennskap til utviklingen i USA er fortsatt viktig for å være oppdatert m h t hva som skjer i verden både generelt og forretningsmessig. Dette valgfaget gir studenter som er interessert i USA sjansen til å utvikle evnen til å søke etter og analysere temaer som har mediainteresse for tiden. De vil også lære å sette analysen inn i en videre sammenheng.
- 2. Contemporary Britain.** Valgfaget fokuserer på utviklingstrekk i dagens Storbritannia: informasjonsinnhenting fra Internet, kompetanse i informasjonsanalyse og identifikasjon av trender samt økt sikkerhet i bruken av skriftlig engelsk.
- 3. American cultures through literature.** Valgfaget fokuserer på litteratur av anglo-amerikanere, indianere, afrikansk-amerikanere, spansk-amerikanere og asiatiske amerikanere.
- 4. Creative writing.** Valgfaget vil undersøke og utvikle studentenes skriftlige skaperpotensiale. Creative writing søker å avdekke hvem vi er og hvorfor vi tenker og føler som vi gjør. Valgfaget gjennomføres som en uformell workshop med fokus på korte skriveøvelser og analyser av skriftlige arbeider. Videre vektlegges teori og teknikk samt gjennomgåelse av litterære forbilder.

Pensumlitteratur

Følgende er pensumlitteratur for de fire alternative electives/valgfag:

1. Contemporary America

Sirevåg T. *American Patterns* 3rd ed. Oslo: ad Notam Gyldendal 1994.

Cooper C. *US Topics* 2nd ed. Oslo: Scandinavian University Press 1995.

2. Contemporary Britain

Oakland John. *British Civilization: An introduction*. New York: Routledge 1998.

Handouts

3. American cultures through literature

Miller Arthur. *Death of a Salesman* (London: Penguin 1976).

Sundquist Åsbrüt. *American Culture Through Literature: A Compendium* (Sandvika: BI Forlag 1998).

4. Creative writing

Singleton J. and Luckhurst M. (eds.) *The Creative Writing Handbook: Techniques for New Writers*. Houndmills: Macmillan 1996.

Røkaas F. *Creative Writing Compendium* (Sandvika: BI forlag 1999).

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Gruppeundervisning 9 uker à 3 timer

Eksamen

Skriftlig eksamen 5 timer 1 poeng Alle skriftlige hjelpemidler er tillatt

Eksamenskoder: SIV 57211 1) Contemporary America.
SIV 57221 2) Contemporary Britain.
SIV 57231 3) American cultures through literature
SIV 57241 4) Creative writing

Fagansvarlig

Brian Groth

Valgfagsansvarlige:

Kurs 1. Charles Cooper, 2 Peter Cleaverley, 3 Åsebrit Sundquist 4 Felicia Røkaas

SIV 5805

Interkulturell kommunikasjon: Tysk 5

Emneområde: SIV 5810

Emneansvarlig: Egil Schanke

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

TYSK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNN

Målet med emneområdet er å gi studentene både generelle språkferdigheter, spesielle språkferdigheter og kulturforståelse. Med generelle språkferdigheter menes evne til å bruke tysk språk i praktisk kommunikasjon både muntlig og skriftlig. Med spesielle språkferdigheter menes tilsvarende innen økonomisk-administrativt fagspråk. Kulturforståelse defineres som innsikt i tyskspråklige lands historie, politiske modeller, arbeids- og næringsliv samt etterkrigstidens litteratur.

Mål for kurset

Kurset skal være en fortsettelse av arbeidet med viktige kulturforskjeller mellom det tyskspråklige Europa og Norge. Kurset skal også bidra til å styrke de muntlige språkferdighetene. Kurset tar sikte på å fordype studentenes kunnskaper i økonomiske begrep og strukturer. Dessuten skal kurset konsolidere de språklige ferdighetene både muntlig og skriftlig.

Tematisk oversikt

Viktige begreper innen tverrkulturelle studier

Tyskland i Europa

Sentrale trekk ved tysk nasjonaløkonomi

Pensumlitteratur

Hørvik H. von W. og Schanke E. *Ausgewählte Themen zur Wirtschafts und Landeskunde der BRD*. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1998.

Hofstede G. *Interkulturelle Zusammenarbeit*. Wiesbaden: Gabler, 1993 (utvalgte kapitler).

Aktuelt materiale vil bli delt ut.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger, gruppearbeid og individuelle presentasjoner.

Det forutsettes at studentene er godt forberedt til forelesningene.

Eksamen

Muntlig eksamen ved slutten av 5. termin.

Fagoppgave som utarbeides av inntil 2 studenter.

Tema velges ved slutten av høstterminen. 2. klasse. Innleveringsfrist medio januar. 3. kursuke. Fagoppgaven må bestås for at studenten kan gå opp til muntlig eksamen. Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt.

Muntlig eksamen består av følgende deler:

1. Presentasjon av og samtale om fagoppgaven
2. Eksaminasjon over det litterære pensum
3. Eksaminasjon over Landeskunde pensum

Eksamenskode: SIV 58101 (fagoppgave, 0 %, må bestås)

SIV 58102 (muntlig, 100 %)

Kursansvarlig

Egil Schanke

Emneområde SIV 5910

Emneansvarlig Terje Selmer

Institutt Interkulturell kommunikasjon og språk

INTERKULTURELL KOMMUNIKASJON: FRANSK

Målet med emneområdet er todelt. På den ene side skal studentene beherske fransk språk slik at de kan fungere effektivt i dialog med franske samtalepartnere. På den annen side skal de ha grunnleggende kunnskaper i fransk kultur og i kulturforskjeller med vinkling mot Frankrike. Studentene skal gjennom kurset bli seg bevisst hvilke faktorer som nordmenn må ta hensyn til i profesjonell omgang med franskmenn.

Mål for kurset

Kulturforskjeller fransk litteratur

Tematisk oversikt

Kulturforskjeller

Fransk litteratur

Oversettelse av økonomisk/administrative tekster

Pensumlitteratur

Trompenaars F L entreprise multiculturelle Bologne Cedex Maxima 1994

Camus A L'etranger

Dataverktøy

Det benyttes ikke eget dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres i grupper med 27 timer og består av forelesninger og studentfremførte emner

Eksamen

Skriftlig

5 timers skriftlig prøve

Muntlig

a) Prøving av kandidatens kommunikasjonsevne på fransk med utgangspunkt i det faglitterære pensum

b) Eksaminasjon i en skjønnlitterær tekst

Eksamenskode: SIV 59102 (skriftlig, 3 poeng)

SIV 59103 (muntlig, 2 poeng)

Kursansvarlig

Terje Selmer

SIV 6012

Informasjonsledelse 2

Emneområde: SIV 6010

Emneansvarlig: Tor J. Larsen

Institutt: Teknologiledelse

INFORMASJONSLEDELSE

Effektiv bruk av Informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling og konkurranseposisjonering. Med dette som utgangspunkt tar emneområdet opp til drøfting prinsipielle teknologiske trekk ved informasjonsteknologien hvordan den kan brukes, endrings- og innovasjonsprosesser for utvikling av informasjons systemer og ledelsens ansvar ved innføring og bruk av informasjonsteknologi

Mål med kurset

Kurset gir en teoretisk og praktisk innføring i prosesser relatert til utvikling av informasjonssystemer på individnivå (for ledere) og på organisasjonsnivå (virksomhetsutvikling). Mer informasjon om kurset finnes på følgende World Wide Web adresse: <http://www.bi.no/dep2/infomgt/courses/siv6012/>

Tematisk oversikt

Informasjonssystemer på individnivå

- Teknologiløsninger for ledere: adferd og informasjonsbehov
- Formalisering av informasjonsbehov: datamodellering
- Realisering av et system

Informasjonssystemer på organisasjonsnivå

- Virksomhetsutvikling
- Innovasjonsprosesser

Sammenhenger mellom organisasjons- og individnivå

- Strategisk planlegging
- Faser i strategiarbeidet
- Organisering

Pensumlitteratur

- Laudon, K. C. og Laudon, J. P. *Management Information Systems: New Approaches to Organization & Technology* 5th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1998.
- Gottschalk, P. red. *Artikkelsamling SIV 6012 Informasjonsledelse: Endrings- og innovasjonsprosesser*. Sandvika: BI Forlag, 1998.
- Larsen, T. J. og Jørgensrud, K. *Datamodellering og relasjonsdatabaser for linjeledere (med eksemplifisering i DataEase for Windows)* 2. utg. Sandvika: BI Forlag, 1994.

Dataverktøy

For løsning av oppgave skal studentene bruke DataEase for Windows. Studentene må også regne med å benytte Internett-klienter i forbindelse med kursgjennomføring.

Gjennomføring

Kurset har en ramme på 27 kontakttimer.

Eksamen

Fagoppgave i gruppe på 2 studenter. Fagoppgaven vurderes til bestått/ikke bestått. Fagoppgaven må vurderes til bestått for å få endelig karakter i emneområdet.

Eksamenskode: SIV60102

Kursansvarlig

Petter Gottschalk

SIV 7201

Markedsføringsledelse 1

Emneområde: SIV 7200

Emneansvarlig: Hans Mathias Thjømøe

Institutt Logistikk og markedsføring

MARKEDSFØRINGSLEDELSE 1

Målet er å gi en forståelse av markedsføringens betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning, samtidig som studentene bør beherske de viktigste deler av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor, og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder innen markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper i fagområdet

Tematisk oversikt

Funksjon begreper markedsinndeling

Markedsplan

Markedsanalyse

Prognoser

Eksterne og interne arbeidsbetingelser

Beslutningsstøttesystemer i markedsføring

Forbrukeratferd og økonomisk psykologi

Markedsrett

Markedsføring på bedriftsmarkedet

Markedsføring av tjenester

Distribusjon

Strategisk markedsplanlegging

Pensumlitteratur

Framnes Runar Thjømøe Hans M og Blom Svein Erik *Markedsføringsledelse* Oslo Tano Aschehoug 1997

Løchen T C *Markedsføringsloven Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 16 juni 1972 med kommentarer* 6 utg Oslo Tano 1997

Wallis R *Markedsføringens resultatansvar* Oslo Tanum Norli 1981 Statistisk Årbok siste utgave

Dataverktøy

Bruk av beslutningsstøttesystemer inngår som en del av kurset for å bedre forståelsen av komplekse sammenhenger samt å være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen

Nødvendige programmer finnes i MarkUp som ligger fritt tilgjengelig på terminalrommet Modellene er tilpasset Lotus for Windows Excel for PC og Excel for Macintosh For å kjøre modellene på egen PC må man ha ett av disse regnearkene

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved studentassistert veiledning over to timer ved slutten av terminen

Gjennomføring

Kurset gjennomføres som klasseundervisning over 27 timer Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra oppgavesamlingen som studentene forventes å arbeide med til forelesningene

Eksamen

Det vil i løpet av terminen bli gitt to minifagoppgaver. Oppgavene vurderes med bestått/ikke bestått. Minifagoppgavene begrenser seg til 5 sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. (Hjemmeeksamen over 48 timer gis i slutten av vårterminen. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før fire minifagoppgaver er bestått to i vinter og to i vårterminen.)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen

Kursansvarlig

Hans M. Thjømøe

2. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999

SIV 1103

Statistikk 3

Emneområde: SIV 1100

Emneansvarlig Ulf H. Olsson

Institutt Samfunnsøkonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk/administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy som kan brukes til å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål:

Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
 Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
 Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Mål med kurset

Å gjøre studentene i stand til å utføre en selvstendig statistisk analyse ved hjelp av multipl regressjon, samt å gi dem en innføring i multivariate metoder.

Tematisk oversikt

Del 1 Regresjon

Innledende emner

Enkel lineær regressjon

Multipl lineær regressjon

Transformasjoner

Er forutsetningene oppfylt?

Kategoriske variabler

Sekvensielle prosedyrer

Del 2 Multivariable metoder

En innføring i

Prinsippal komponentanalyse

Faktoranalyse

Pensumlitteratur

Fugleberg O og Krisianslund I. *Innføring i regressjonsanalyse og multivariable metoder*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1995.

Anbefalt støttelitteratur

Gujarati D N. *Basic Econometrics*. 3rd ed. New York: McGraw Hill 1995.

Dataverktøy

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Kurset avsluttes med en 3 timers individuell flervalgseksamen (for hele emneområdet) som delvis bygger på et case som utleveres på forhånd. Case skal ikke innleveres, men oppgaven og løsning medbringes som underlag for flervalgseksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt til flervalgseksamen. Lærebok og kalkulator er nødvendig.

Eksamenskode: SIV 11001

Kursansvarlig

Ulf H. Olsson

SIV 3201

Makroøkonomi 2

Emneområde: SIV 3200

Emneansvarlig Bjarne Ytterhus

Institutt Samfunnsøkonomi

MAKROØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i - og en grunnleggende forståelse av - samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans-, penge- og valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Målet er å bygge videre på de kunnskapene studentene har fra Makro 1. Makromodellene baseres nå i sterkere grad på mikroteori og tilpasning over flere perioder. Sentrale tema som arbeidsledighet og inflasjon drøftes inngående.

Tematisk oversikt

Makroøkonomiske begreper og problemstillinger

Intertemporal tilpasning hos aktørene

Økonomisk vekst

Arbeidsmarked og ledighet

Pengeetterspørsel, tilbud og marked

IS-LM modellen ved faste og fleksible valutakurser

Inflasjon og ledighet

AD-AS modellen ved faste og fleksible valutakurser

Pensumlitteratur

Burda M. C. & Wyplosz C. *Macroeconomics: A European text* 2nd ed. Oxford: Oxford University Press 1997 (Utvalgte deler)

Anbefalt tilleggslitteratur

Fure H., Synnestvedt T. & Ytterhus B. *Makroøkonomi: Artikkelsamling og oppgaver* Bergen: Fagbokforlaget 1997

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

27 forelesningstimer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler er tillatt

Eksamenskode: SIV 32001

Kursansvarlig

Bjarne E. Ytterhus

SIV 6013

Informasjonsledelse 3

Emneområde: SIV 6010

Emneansvarlig Tor J Larsen

Institutt Teknologiledelse

INFORMASJONSLEDELSE

Effektiv bruk av informasjonsteknologi spiller en økende og avgjørende rolle for virksomhetsutvikling og konkurranseposisjonering

Med dette som utgangspunkt tar emneområdet opp til drøfting prinsipielle teknologiske trekk ved informasjonsteknologien hvordan den kan brukes endrings og innovasjonsprosesser for utvikling av informasjons systemer og ledelsens ansvar ved innføring og bruk av informasjonsteknologi

SIV6013 del tre av SIV6010 Informasjonsledelse tar for seg strategiske aspekter og ledelsesproblematikk ved bruk av informasjonsteknologi I tillegg behandles endel aktuelle emner med tilknytning til IT-bruk i bedrifter.

Mål med kurset

Målet med kurset er at studentene skal forstå

hvordan informasjonsteknologi (og da særlig kreativ bruk av den) kan påvirke en bedrifts konkurransesituasjon
hvordan man (fra et lederperspektiv) sørger for at man har den kompetanse og kapasitet man trenger for å nå de mål man setter seg hva gjelder både strategisk og daglig bruk av IT

Tematisk oversikt

Oppdatert informasjon om kurset finnes på <http://www.espen.com/courses/SIV6013> men her er en liste basert på fjoråret
Informasjonssystemer i en verdikjede

Strategiske IT systemer Å drive IT hvor IT virkelig betyr noe

Modeller for IS ledelse Fra alignment til pervasiveness

Prosjektledelse og IT Når galt går riktig ille

År 2000 Når nettene blir lange

Outsourcing Ledelsesverktøy eller administrativ fallitterklæring?

Ledelsesansvar Fra EDB sjef til CIO

Internett som konkurransearena Strategiske og operasjonelle utfordringer

Å investere i innovasjon Utvikling av kompetitive systemer

Pensumlitteratur

Laudon K C and Laudon J P *Management Information Systems* 5th ed Upper Saddle River NJ Prentice Hall 1998

Andersen E (red) *Artikkelsamling SIV 6013 Informasjonsledelse 3 Strategisk ledelse av IS (siste versjon)*

Forøvrig see kursets hjemmeside <http://www.espen.com/courses/siv6013>

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke formelt i kurset men bruk av informasjonsteknologi spesielt Internett og annen databasert kommunikasjonsteknologi vil være en naturlig og integrert del av forelesninger og annen interaksjon mellom studenter og foreleser Elektronisk innlevering er en del av fagoppgaven

Gjennomføring

Kurset har en ramme på 27 kontakttimer

Eksamen

Eksamen vil bli i form av en fagoppgave i grupper på inntil studenter

Eksamenskode: SIV 60103

Kursansvarlig

Espen Andersen (espen.andersen@bi.no)

Emneområde: SIV 7200

Emneansvarlig: Hans M. Thjømøe

Institutt: Logistikk og markedsføring

MARKEDSFØRINGSLEDELSE 2

Målet er å gi en forståelse av markedsføringens betydning i moderne næringsliv og offentlig forvaltning samtidig som studentene bør beherske de viktigste delene av markedsføringsteorien når det gjelder analyse, planlegging og gjennomføring. Studentene skal være i stand til å analysere en gitt situasjon som en bedrift eller en institusjon kan stå overfor og kunne gi en konkret anbefaling om aktuelle planer og tiltak.

Mål med kurset

Dette kurset er en fortsettelse av Markedsføringsledelse 1 og bygger på det stoffet som ble gjennomgått i vinterterminen. Kurset skal gi studentene et innblikk i sentrale områder av markedsføring med vekt på basiskunnskaper og begreper innen fagområdet.

Tematisk oversikt

Funksjon begreper markedsinndeling
Markedsplan
Markedsanalyse
Prognoser
Eksterne og interne arbeidsbetingelser
Beslutningsstøttesystemer i markedsføring
Forbrukeratferd og økonomisk psykologi
Markedsrett
Markedsføring på bedriftsmarkedet
Markedsføring av tjenester
Distribusjon
Strategisk markedsplanlegging

Pensumlitteratur

Blom, Svein E., Runar Framnes, Hans M. Thjømøe: *Markedsføringsledelse*, Tano 1997
Løchen, T. C.: *Markedsføringsloven. Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår av 16. juni 1972 nr. 47 med kommentarer*, 5. utg., Oslo: TANO 1992
Wallis, R.: *Markedsføringens resultatansvar*, Tano 1998
Statistisk Årbok, Siste utgave

Dataverktøy

Markedsføring er beslutning under usikkerhet. Bruk av beslutningsstøttesystemer inngår derfor som en del av kurset. Målet med slike systemer er å bedre forståelsen for komplekse sammenhenger samt være til hjelp for å bringe tall og økonomi inn i markedsføringen. De nødvendige programmer finnes i MarkUp som ligger fritt tilgjengelig på terminalrommet. Modellene er tilpasset Lotus for Windows, Excel for PC og Excel for Macintosh. For å kjøre modellene på egen PC må man ha ett av disse regnearkene.

Gjennomføring

27 timer forelesning. Det vil til flere av forelesningene bli gitt korte cases fra oppgavesamlingen som studentene forventes å arbeide med til forelesningene.

Studentassistert undervisning

Gjennomgang og tilbakemelding på innleverte minifagoppgaver gis ved studentassistert veiledning.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen og to minifagoppgaver. Minifagoppgavene vurderes med Bestått/Ikke bestått. Minifagoppgavene skal være på maximum fem sider. Oppgavene kan løses av inntil tre studenter. Det gis ikke adgang til å gå opp til hjemmeeksamen før tilsammen fire minifagoppgaver er bestått (to minifagoppgaver fra vinterterminen teller med i de fire).

Eksamenskode. **SIV 72001 (Fire minifagoppgaver - Bestått/ikke bestått)**
 SIV 72002 (Hjemmeeksamen)

Kursansvarlig

Hans M. Thjømøe

Studieoversikt

Siviløkonomstudiet 1. avdeling • 3. klasse

Høst

SIV 1201

Metode 1

SIV 2301

Finans 1

SIV 3301

Mikroøkonomi 2
*

SIV 7501

Organisasjons-
design *

SIV 6201

Strategi 1 *

SIV 7300

Internasjonal
markedsføring *

Vinter

SIV 1202

Metode 2 *

SIV 2101

Foretaks-
økonomi 1

SIV 2302

Finans 2 *

SIV 7601

Offentlige *
rammebeting.

SIV 6301

Strategi 2 *

Vår

SIV 2102

Foretaks-
økonomi 2 *

SIV 3401

Offentlig
økonomi *

SIV 6401

Strategi 3 *

GRA XXXX

Obligatorisk *
spesialiserings-
kurs valgt retning

3. klasse - Kursbeskrivelser - Høst 1998

SIV 1201

Metode 1

Emneområde: SIV 1210

Emneansvarlig: Jan Evensmo

Institutt Samfunnsøkonomi

METODE

Metodeundervisningen gir en innføring i bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger. Det tas utgangspunkt i planleggings- og beslutningssituasjoner av kvantitativ natur, der studentene skal bygge matematisk/statistiske modeller av disse, og deretter behandle modellene ved hjelp av dataverktøy.

Målet med kurset

Kursets mål er tredelt

- 1) Å oppøve evnen til effektiv strukturering av kompliserte problemstillinger
- 2) Å gi en innføring i sentrale deterministiske modeller
- 3) Å bruke programvare til slike formål

Tematisk oversikt

Lineære programmering med utvidelser til Heltallsprogrammering og Ikke lineær programmering (12 t)

Nettverksmodeller inkludert Dynamisk Programmering og Nettnetkplanlegging (9 t)

Lagermodeller og lagerstyring (6 t)

Pensumlitteratur

Evensmo J. *Kvantitative metoder. Analyse og simulering av økonomisk/administrative modeller* 2. utg. Oslo Tano 1991

Dataverktøy

Kurset krever bruk av dataverktøy

Regneark f.eks. EXCEL

Statistikk program f.eks. MINITAB

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Studentassistert undervisning

Det vil bli benyttet studentassistert undervisning etter nærmere avtale

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles evaluering for Metode etter at begge kurs (Metode 1 og 2) er gjennomført i form av en 72 timers fagoppgave som utleveres på slutten av SØ2 Vinter. Fagoppgaven er tilpasset grupper av 3 studenter.

Kursansvarlig

Jan Evensmo

SIV 2301

Finans 1

Emneområde: SIV 2300

Emneansvarlig: Dag Michalsen

Institutt: Finansiell Økonomi

FINANS

Emneområdet skal gi en bred innføring i, og grunnleggende forståelse av, fagområdet finans basert på moderne finansteori. Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi, dvs. deres investerings-, kapitalstruktur- og dividendebeslutninger.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Formålet med investerings og finansieringsbeslutninger

Kontantstrømmer

Renteregning

Prosjektanalyse under sikkerhet

Risiko og avkastningskrav

Pensumlitteratur

Ross S A Westerfield R W og Jaffe J *Corporate Finance* 4th ed New York N Y Irwin 1996 (Utvalgte deler)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt tilleggslitteratur

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans 1997 Bærum BI Forlag siste utgave

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer i hovedsak forelesninger Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Endelig eksamen i hele emneområdet etter vinterterminen

Kursansvarlig

Dag Michalsen

SIV 3401

Mikroøkonomi 2

Emneområde: SIV 3400

Emneansvarlig: Erik Grønn

Institutt: Samfunnsøkonomi

MIKROØKONOMI

I mikroøkonomi analyseres rasjonell tilpasning for den enkelte forbruker og produsent og samspillet mellom dem i ulike markedssituasjoner.

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å redegjøre for bl.a. spillteori og tilpasning under usikkerhet. Videre vises hvordan teoriene finner sin anvendelse i mikroøkonomi, f.eks. når det gjelder markedsstruktur og konkurranseformer.

Tematisk oversikt

Tilpasning under usikkerhet
Spill med perfekt informasjon
Spill med privat informasjon
Spill med simultane trekk

Pensumlitteratur

Romp G *Game Theory Introduction and Applications* Oxford Oxford University Press 1997 Utvalgte deler
Sørgard L *Konkurransestrategi eksempler på anvendt mikroøkonomi* Bergen Fagbokforlaget 1997

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
Hjelpemiddel Matematisk formelsamling for økonomer av Berck og Sydsæter

Esamenskode. SIV 34001

Kursansvarlig

Erik Grønn

SIV 6201

Strategi 1

Emneområde: SIV 6220

Emneansvarlig: Tor Jarl Trondsen

Institutt: Strategisk ledelse

STRATEGI

Emneområdet skal gi en solid innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen.

Mål for kurset

Kurset skal gi en bred innføring og en grunnleggende innsikt i den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser.

Tematisk oversikt

Introduksjon

Strategi i et historisk perspektiv

Strategikonseptet

Bransje og konkurranseanalyse

Verdiskapningsanalyse, Kjede, nettverk og verksted

Ressurser og kjernekompetanse

Pensumlitteratur

Mintzberg H, Quinn J B and Sumantra G: *The Strategy Process Rev. European Ed.* London: Prentice Hall, 1998

Artikkelsamling: *Strategisk analyse*, Redaktør Øystein D. Fjeldstad

Anbefalt litteratur

Barney Jay B: *Gaining and Sustaining Competitive Advantage*, Reading, MA: Addison Wesley, 1997

Porter M: *Konkurransestrategi*, Oslo: Tano, 1987

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset baseres på 27 timer forelesninger, casediskusjoner og dessuten gjennomgås et prosjektarbeid med innlevering som gjøres i grupper på inntil tre studenter parallelt med undervisningen.

Eksamen

Karakteren vil bli basert på følgende:

1. Gruppeinnlevering av en kort analyse og anbefaling for 2 cases

2. En prosjektoppgave på gruppebasis (inntil 3 studenter) som innleveres ved slutten av kurset

Eksamenskoder: SIV 62203 Case 1 (20%)

SIV 62204 Case 2 (20%)

SIV 62205 Prosjektoppgave (60%)

Det gjøres oppmerksom på at anmodning om begrunnelse evt. klage i casene/prosjektoppgaven skal gjøres samlet i begrunnelsesperioden som gjelder for eksamen innværende termin.

Kursansvarlig

Randi Lunnan og Knut Haanæs

SIV 7300

Internasjonal markedsføring

Emneområde: SIV 7300

Emneansvarlig: Erik B. Nes

Institutt: Logistikk og markedsføring

INTERNASJONAL MARKEDSFØRING OG LEDELSE

Kurset skal gi en innføring i sentrale arbeidsbetingelser (internasjonalt, nasjonalt og internt) for bedrifter som opererer på internasjonale markeder. Videre vil kurset behandle hvordan norske bedrifter kan utvikle levedyktige internasjonale markedsstrategier.

Mål med kurset

Kurset skal gi deltakerne en innføring i og forståelse for de viktigste forskjellene mellom å markedsføre varer og tjenester på et hjemmemarked og utenlands. Kurset skal også gi studentene et grunnlag for videre studier av internasjonal markedsføring og ledelse.

Tematisk oversikt

Den internasjonale konkurransearena

Bedriftens forutsetninger for internasjonalisering

Strategiutvikling på internasjonale markeder

Internasjonal målretting

Bruk av konkurransemidler i internasjonal markedsføring

Internasjonale operasjoner

Pensumlitteratur

Solberg, C A *Internasjonal markedsføring* 5 utg Oslo Tano, 1996

Framnes R, Nes, E og Solberg C A *Artikkelsamling i internasjonal markedsføring og ledelse* Bærum BI Forlag 1998

Fagoppgaver case og annet materiale som blir delt ut

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesning

Eksamen

Innlevering av to minicases som evalueres med Bestått/Ikke bestått Obligatoriske må bestås

48 timers hjemmeeksamen som teller 100%

Minicasene og hjemmeeksamen besvares av grupper på inntil tre studenter

Eksamenskode: SIV 73002

SIV 73003 (minifag - Bestått/Ikke bestått)

Kursansvarlig

Erik B Nes

SIV 7501

Organisasjonsdesign

Emneområde: SIV 7500

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt: Kompetanseledelse

ORGANISASJONSDESIGN

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov: Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kursets formål er å gi studentene innsikt i og forståelse av ulike prinsipper og modeller for organisasjonens form og funksjon.

Tematisk oversikt

Innledning

Basiselementer i struktur

Den enkle struktur

Maskinbyråkratiet

Det profesjonelle byråkratiet

Case

Den divisjonaliserte form

Adhokrati

Case

Avslutning oppsummering

Pensumlitteratur

Mintzberg H. *Structure in fives: Designing Effective Organizations*. Englewood

Cliffs N J. *Prentice Hall International Edition* 1983

Anbefalt tilleggslitteratur

Thompson J D. *Organizations in Action*. New York: McGraw Hill 1967

Pfeffer J. *Organizational Design*. Arlington Heights Ill: AHM 1978

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 23 timer forelesninger og 4 timer gruppearbeid etter følgende opplegg: Forelesninger 7 uker à 3 timer + 1 uke à 2 timer + cases 2 ganger à 2 timer pr. gruppe, totalt 4 grupper. Det skal leveres to casebesvarelser som må være godkjent før det gis adgang til å ta eksamen i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen (To casebesvarelser skal være levert og bestått)

Eksamenskoder: **SIV 75002 – skriftlig**

SIV 75003 – case 1

SIV 75004 – case 2

Casene kan løses i grupper bestående av inntil tre personer. Casene er deksamener som vurderes med bestått/ikke bestått.

Hjelpemidler: Ingen

Kursansvarlig

Agneta Karlsson

3. klasse - Kursbeskrivelser - Vinter 1999

SIV 1202

Metode 2

Emneområde SIV1210
Emneansvarlig Jan Evensmo
Institutt Samfunnsøkonomi
METODE

Metodeundervisningen gir en innføring i bruk av modeller i økonomisk/administrative problemstillinger. Det tas utgangspunkt i planleggings og beslutningssituasjoner av kvantitativ natur der studentene skal bygge matematisk/statistiske modeller av disse og deretter behandle modellene ved hjelp av dataverktøy.

Mål med kurset

Kursets formål er femdelte

- 1 Å oppøve evnen til effektiv strukturering av kompliserte problemstillinger
- 2 Å bruke metoder for analyse av problemstillinger som involverer kryssende mål og myke verdier
- 3 Å gi en innføring i sentrale stokastiske modeller
- 4 Å presentere simulering som et alternativ til analytiske metoder
- 5 Å bruke programvare til slike formål

Tematisk oversikt

Beslutningsteori og beslutningsanalyse (12 t)

Køteori og stokastisk simuleringsmetodikk (9 t)

Systemdynamikk og deterministisk simuleringsmetodikk (6 t)

Pensumlitteratur

Evensmo J *Kvantitative metoder – analyse og simulering av økonomisk/administrative modeller* 2 utg Oslo Tano 1991

Gottschalk P og Wenstøp F *Kvantitativ beslutningsanalyse for ledere og planleggere* 3 utg Oslo Universitetsforlaget 1988 Del 2

Dataverktøy

Kurset krever bruk av dataverktøy

Regneark f eks EXCEL

Statistikk program f eks MINITAB

Pro&Con for IBM (inkludert i Gottschalk og Wenstøp del 2)

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Felles evaluering for Metode etter dette kurset (Metode 1 og 2). Det gis en 72 timers fagoppgave delvis bygget på tidligere utlevert materiale. Et antall grupper vil kunne bli plukket ut til muntlig presentasjon av sin besvarelse. Presentasjonen vurderes som bestått/ikke bestått og må bestås for de grupper som evt. plukkes ut.

Eksamenskode: SIV 12101 72 t fagoppgave

Kursansvarlig

Jan Evensmo og Fred Wenstøp

SIV 2101

Foretaksøkonomi 1

Emneområde: SIV2110

Emneansvarlig: John Christian Langli

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

FORETAKSØKONOMI

Emneområdet har som hovedmål å bringe sammen emneområdet Årsregnskapet og Økonomistyring samt utvide perspektivene i disse to emneområdene både tematisk og geografisk. Fokus for emneområdet er brukeren som beslutningstaker, hvordan beslutningstakeren bruker og påvirkes av informasjon, og hva slags informasjon som er tilgjengelig gjennom bedriftens regnskapsrapporter. Sentrale temaer er virkningen av asymmetrisk informasjon, hvordan insentiver, kontrakter og interessekonflikter kan påvirke regnskapsprodusenter og regnskapsbrukere, og internasjonale forskjeller i bedriftenes rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i ulike problemstillinger som bedriften står ovenfor i praktiske økonomiske beslutningssituasjoner. Studentene vil få trening i å fatte beslutninger (i grupper) ved hjelp av et bedriftsspill i økonomiledelse.

Tematisk oversikt

Bruk av kostnadsanalyse for prisbeslutninger
 Ulike metoder for fordeling av felleskostnader
 Ny teknologi: et problem for investeringsteorien?
 Ulike metoder for lønnsomhetsvurdering
 Ledelseskontrakter og belønningssystemer
 Modeller for intensivkontrakter

Pensumlitteratur

Demski J S *Managerial uses of Accounting Information* Boston: Kluwer Academic Publishers 1994
 Skaldehaug Espen *Foretaksøkonomi I* (kompendium)

Dataverktøy

Studentene må beherske følgende dataverktøy som vil bli brukt i kurset:
 En statistisk programpakke til å gjennomføre regresjonsberegninger
 Et regneark eller modellspråket til å lage budsjetter og gjennomføre analyser og beregninger i bedriftsspillet

Gjennomføring

27 timer forelesning/øving fordelt på vinter- og vårterminen (jf SIV 2102 Foretaksøkonomi 2)
 Innlevering av gruppebesvarelser (tre til åtte studenter sammen) i fem omganger i bedriftsspillet

Eksamen

Ingen eksamen i denne terminen. Felles eksamen med kurset SIV 2102 Foretaksøkonomi 2 etter vårterminen. Se kursbeskrivelsen for SIV 2102 Foretaksøkonomi 2.

Kursansvarlig

Espen Skaldehaug

Emneområde: SIV2300

Emneansvarlig Dag Michalsen

Institutt Finansiell økonomi

FINANS

Emneområdet skal gi en bred innføring i og grunnleggende forståelse av fagområdet finans basert på moderne finansteorier. Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi samt investerings kapitalstruktur og dividendebeslutninger

Mål med kurset

Det vil bli lagt spesiell vekt på analyse av bedrifters finansielle strategi kapitalstruktur og dividendebeslutninger

Tematisk oversikt

Markedseffisiens

Kapitalstrukturbeslutninger

Dividendebeslutninger

Opsjonsprising

Leasing

Risikostyring

Pensumlitteratur

Ross S A Westerfield R W og Jaffe J *Corporate Finance* 4th ed New York NY Irwin 1996 (utvalgte deler)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt tilleggslitteratur

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans 1997 Bærum BI Forlag siste utgave

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser

Gjennomføring

27 timer forelesning Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen for hele emneområdet (Finans 1 og 2) etter vinterterminen

Hjelpemidler Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator er tillatte hjelpemidler Dataverktøy kan ikke brukes ved eksamen

Eksamenskoden: SIV 23001

Kontinuasjon

Evt kontinuasjon legges normalt til påfølgende desember

Kursansvarlig

Dag Michalsen

SIV 6301

Strategi 2

Emneområde: SIV6310

Emneansvarlig: Tor Jarl Trondsen

Institutt: Strategisk ledelse

STRATEGI

Emneområdet skal gi en solid innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen.

Mål for kurset

Dette er et kurs i strategisk analyse sett primært fra et dynamisk perspektiv. Tre verdikonfigurasjoner samt resursbaserte perspektiver er de sentrale strategiske modeller som blir brukt for å utvikle kunnskaper i strategisk analyse. Med utgangspunkt i kognitiv psykologi erkjenner vi at kompleksitet og tidsforsinkelser som er innbakt i organisatoriske systemer kan skape betydelige vanskeligheter når det gjelder beslutningstaking. For å bekjempe disse begrensninger vil analysen av verdiskapende aktiviteter bli presentert fra et dynamisk systemperspektiv.

Tematisk oversikt

Gjennom dette kurset får deltakerne følgende

1. Et konseptuelt rammeverk for forståelse av forretningsorganisasjoner som komplekse systemer av verdiskapende aktiviteter
2. Et sett av analytisk beredskap som gir dypere forståelse av verdikonfigurasjonens dynamisme og analytiske prosedyrer
3. Et bredere perspektiv for forståelse av komplekse organisatoriske systemer som interaksjoner og gjensidig avhengighet av forskjellige verdiskapende aktiviteter

Pensumlitteratur

Mintzberg H, Quinn J B and Ghoshal S *The Strategy Process* Rev. European Ed. London: Prentice Hall, 1998
Artikkelsamling og caser, BI Forlag 1997

Anbefalt litteratur

Senge P M *The Fifth Discipline* New York: Doubleday 1990

Richmond B et al *Introduction to Systems Thinking and Ithink* Hanover: High Performance Systems 1994

Gjennomføring

Kurset er på 27 timer. Det vil bli forelesninger, gruppearbeid og diskusjon.

Eksamen

To caseoppgaver analyseres og løses i grupper til sammen 40% (2x20%) av karakteren.

Prosjektoppgave basert på Strategi 1s oppgave 60% av karakteren.

Eksamenskoder: Cases: SIV 63105 (40%)

Prosjektoppgave SIV 63106 (60%)

Kursansvarlig

Carl Brønn

SIV 7601

Offentlige rammebetingelser

Emneområde: SIV7600

Emneansvarlig: Øivind Revang

Institutt: Kompetanseledelse

ORGANISASJON OG LEDELSE

Målet med emneområdet er å gi studentene oversikt over og innsikt i de vesentlige temaene innen faget og derved forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Organisasjon og ledelse er et basisområde i enhver økonomisk administrativ utdanning. Faget gir ikke enkle svar, men setter problemstillinger i perspektiv før løsninger genereres. Organisasjoner møter vi hver dag gjennom hele livet, som offentlige enheter og private service- eller vareproduserende bedrifter. Enhver organisert menneskelig aktivitet er opphavet til to fundamentale og motstridende behov. Ett behov for å fordele arbeidet mellom flere aktiviteter og personer, og ett behov for å koordinere arbeidsoppgavene. Samtidig er slike organisasjoner underlagt krav til effektivitet. Hvordan basiselementene arbeidsdeling og samordning håndteres i en organisasjon er av vesentlig betydning for hvor effektivt den kan fungere. For å oppfylle målet med emneområdet vil det i tillegg til en introduksjon i selve faget gis undervisning i organisasjonspsykologi, organisasjonsdesign og offentlige organisasjoners funksjon og forhold til næringslivets rammebetingelser.

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en oversikt over den offentlige sektors rolle i det norske samfunn. Kurset vil belyse forholdet mellom det offentlige og næringslivet, gi en oversikt over forholdet mellom stat og kommune og drøfte hvordan den norske velferdsstat er bygget opp.

Tematisk oversikt

Samfunn, politikk og økonomi

Statsapparatets organisering og virkemåte

Kommunalpolitikk

Velferdspolitik

Privat næringsvirksomhet og offentlige rammebetingelser

Interesseorganisering

Det internasjonale samfunn

Pensumlitteratur

Østerud, Ø. *Statsvitenskap* 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996. (Kapittel 25–26 er ikke pensum.)

NOU 1989:5. En bedre organisert stat. Kapittel 1–5.

Grund, J. *Politikk og marked. Mangfoldet i offentlig sektor*. Oslo: Tano 1995.

Anbefalt litteratur

Fevolden, T. Sørensen, R. og Hagen, T. *Kommunal organisering* 4. utg. Oslo: TANO Aschehoug 1997. Kap. 1–6.

Christensen, T. og Egeberg, M. (red.) *Forvaltningskunnskap*. Rev. utg. Oslo: TANO Aschehoug 1997. Kap. 3 og 6.

NOU 1989:5. En bedre organisert stat. Kap. 6–9.

Dataverktøy

Dataverktøy brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesninger

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Ingen

Eksamenkode: SIV 76001

Kursansvarlig

Kåre Hagen

3. klasse - Kursbeskrivelser - Vår 1999

SIV 2102

Foretaksøkonomi 2

Emneområde: SIV 2110

Emneansvarlig John Christian Langli

Institutt Regnskap, revisjon og jus

FORETAKSØKONOMI

Emneområdet har som hovedmål å bringe sammen emneområdet Årsregnskapet og Økonomistyring samt utvide perspektivene i disse to emneområdene både tematisk og geografisk. Fokus for emneområdet er brukeren som beslutningstaker, hvordan beslutningstakeren bruker og påvirkes av informasjon, og hva slags informasjon som er tilgjengelig gjennom bedriftens regnskapsrapporter. Sentrale temaer er virkningen av asymmetrisk informasjon, hvordan insentiver, kontrakter og interessekonflikter kan påvirke regnskapsprodusenter og regnskapsbrukere, og internasjonale forskjeller i bedriftenes rammebetingelser.

Mål med kurset

Formålet med kurset er (i) å skape forståelse for de muligheter og begrensninger selskapenes offisielle regnskaper har som formidler av informasjon om selskapenes realøkonomiske stilling og utvikling, og (ii) øke evnen til å tolke, analysere og bruke regnskapsinformasjon fra norske og internasjonale selskaper.

Tematisk oversikt

Årsaker til at selskapenes offisielle regnskaper gir upresis informasjon om selskapenes realøkonomiske utvikling og stilling.

Hvordan regnskapsinformasjon kan tas i bruk (regnskapsanalyse).

Hvordan regnskapene kan påvirkes av selskapenes strategier.

Internasjonale forskjeller i regnskapsregler og regnskapsstandards.

Internasjonale forskjeller i selskapenes styringskjede (corporate governance).

Pensumlitteratur

Who Holds the Reins? An overview of corporate governance practice in Japan, Germany, France, United States of America, Canada and the United Kingdom. London: International Capital Market Group, 1995.

Langli, John Christian: *Foretaksøkonomi II* (kompendium).

Dataverktøy

Dataverktøy blir ikke benyttet i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning/casestudier fordelt på vinter- og vårterminen (jf SIV 2101 Foretaksøkonomi 1).

Eksamen

Det blir avholdt en felles fem timers skriftlig eksamen i SIV 2101 Foretaksøkonomi 1 og SIV 2102 Foretaksøkonomi 2. Spørsmålene på eksamen vil referere seg til pensum og forelesningene i Foretaksøkonomi 1 og 2 (hver med vekt 40%) og bedriftsspillet i Foretaksøkonomi 1 (20%). Hjelpemidler tillatt på eksamen: kalkulator.

Eksamenskode: SIV 21101 5. skriftlig

Kursansvarlig

John Christian Langli

SIV 3301

Offentlig økonomi

Emneområde: SIV 3300

Emneansvarlig: Terje Synnestvedt

Institutt: Samfunnsøkonomi

OFFENTLIG ØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i og en grunnleggende forståelse av samfunnsøkonomiske forhold. I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor og konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder.

Mål med kurset

Gi grunnlag for en dypere forståelse av allokeringen av samfunnets ressurser, velferdsmessige konsekvenser av ulike markedsformer og markedsimperfeksjoner og behovet for offentlige inngrep i en markedsøkonomi, f.eks. ut fra miljøhensyn. En vil også ta opp spørsmål om rettferdighet og inntektsfordeling. En vil gi innsikt i konkrete problemstillinger og metoder, herunder nyttekostnadsanalyse.

Tematisk oversikt

Velferdsteori

Frikonkurransemodellens optimalitetssegenskaper

Markedssvikt

Offentlige inngrep

Skatter

Nyttekostnadsanalyse

Pensumlitteratur

Grønn E. *Nyttekostnadsanalyse* 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1991.

Varian H. *Intermediate Microeconomics* 4th ed. New York: Norton 1996. Utvalgte kapitler (Eldre utgaver kan også brukes).

I tillegg kommer utvalgte artikler knyttet til skatteteori og miljøøkonomi.

Anbefalt litteratur

E. Grønn og T. Synnestvedt. *Oppgaver i offentlig økonomi*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1997.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Sydsæter K. og Thalberg B. *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: SIV 33001

Kontinuasjon

Se side 7.

Kursansvarlig

Terje Synnestvedt

SIV 6401

Strategi 3

Emneområde: SIV 6410

Emneansvarlig Tor Jarl Trondsen

Institutt Strategisk ledelse

STRATEGI

Emneområdet skal gi en solid innføring og en grunnleggende innsikt i fagområdet strategi. Spesiell vekt legges på den strategiske analyse av foretaket og foretakets omgivelser, strategisk beslutningstaking samt strategiske prosesser. Studentene vil gjøres kjent med teknikker, verktøy og datakilder for den strategiske analysen.

Mål for kurset

Dette er et kurs som skal gi kunnskap om lederens rolle i formulering og implementering av konkurransestrategier. Det fokuserer på identifisering, fornying og vedlikehold av langsiktige strategier. Kurset tar sikte på å utvikle kompetanse i problemidentifikasjon, analyse og løsningsforslag. Samtidig gir kurset et innblikk i kompleksiteten i en strategisk leders arbeid.

Ved fullført kurs skal studentene forhåpentligvis ha oppnådd følgende:

1. Forstå lederens synsvinkel for å se bedriften som en enhet
2. Forstå administrerende direktørs rolle i strategiprosessen, nivåer og komponenter av strategi, strategisk analyse og organisasjonsutvikling
3. Integreering av kunnskap fra andre fagområder
4. Trening i strategisk tenking, utvikling av strategier og evne til å presentere disse på en strukturert og lettfattelig måte

Tematisk oversikt

Lederens rolle i

strategiprosessen

forandringsprosessene

strategigjennomføring

Kulturelle problemer i fusjoner og samarbeid

Teknologi strategier

Konsernstrategier

Pensumlitteratur

Bowman, C. *The Essence of Strategic Management*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1990.

Mintzberg, H., Quinn, J. B. and Sumantra, G. *The Strategy Process*. Rev. European Ed. London: Prentice Hall, 1998.

Anbefalt litteratur

Porter, M. E. *Konkurransestrategi*. Oslo: Tano, 1987.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset er på 27 timer og hver sesjon vil ofte bestå av tre deler:

1. En forelesning
2. En gjesteforeleser fra næringslivet
3. Case arbeid

Eksamen

Karakteren vil bli basert på følgende

- 1 Gruppeinnlevering av en kort analyse og anbefaling for tre cases som gjennomgås i kurset
- 2 En prosjektoppgave på gruppebasis (grupper på inntil 3 studenter) som skal innleveres ved slutten av kurset

Eksamenskode:	SIV 64108	Case 1	(16%)
	SIV 64109	Case 2	(16%)
	SIV 6410A	Case 3	(16%)
	SIV 6410B	Prosjektoppgave	(52%)

Det gjøres oppmerksom på at anmodning om begrunnelse evt klage i casene/prosjektoppgaven skal gjøres samlet i begrunnelsesperioden som gjelder for eksamen inneværende termin

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring av kurset

Kursansvarlig

Tor Jarl Trondsen

GRA XXXX

Obligatorisk spesialiseringskurs for valgt spesialiseringsretning, se kap. 3

Kapittel 3

	side
Generelt om spesialisering	93
Diplomoppgave og forprosjekt	94
Vinter sø 4	
Obligatorisk 4. klasse kurs: GRA 5995 Bedrift og samfunn i historisk perspektiv	98
Alle retningene	
Bedriftsutvikling	99
Diplomseminar i Bedriftsutvikling	100
Vår sø 3	
GRA 3101 SMB og Entreprenørskap	101
Høst sø 4	
GRA 3103 Næringsutvikling	102
GRA 3131 Vitalisering av næringsvirksomhet	103
GRA 3132 Idéutvikling og innovasjon	104
Vinter sø 4	
GRA 3106 Global Entrepreneurship	105
GRA 3136 Start av egen virksomhet	106
GRA 3135 Konsulentpraksis	107
Vår sø 4	
GRA 3105 Ledelse av voksende SMB	108
Finance	109
Diplomseminar i finans	110
Vår sø 3	
GRA 1101 Financial Theory	111
GRA 1131 Financial Statement Analysis	112
Høst sø 4	
GRA 1132 Investment Theory	113
GRA 1134 Multinational Financial Management	114
GRA 1136 Econometric Theory	115
Vinter sø 4	
GRA 1102 Applied Financial Theory	116
GRA 1133 Financial Contracting and Risk Management	117
Vår sø 4	
GRA 1103 Cases in Corporate Finance	118
Informasjonsledelse: Informasjonssystemer for forretningsutvikling	119
Diplomseminar i Informasjonsledelse: Informasjonssystemer for forretningsutvikling	121
Vår sø 3	
GRA 2337 Prosessorientert virksomhetsutvikling	122
Høst sø 4	
GRA 2130 Prosjektledelse	202
GRA 2330 Ledelse av IS-innovasjoner	123
GRA 2341 Strategi og IT	124
Vinter sø 4	
GRA 2302 Organisasjoner i nettverk	125
GRA 2329 Strategi for en digital verden	126

GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer	127
Vår sø 4		
GRA 2342	IT-støttet økonomistyring	128
International Business Management		129
Internasjonal Bedriftsledelse		129
Diplomseminarer i Internasjonal Bedriftsledelse		130
Vår sø 3		
GRA 5102	International Management Operations	131
Høst sø 4		
GRA 5103	International Marketing Research	132
GRA 5140	International Business: Issues and Theories	133
Vinter sø 4		
GRA 5105	International Financial Management	134
GRA 5130	International Negotiations	199
GRA 5137	Servicing International Markets	135
GRA 5138	International Human Resource Management	136
GRA 5904	International Business Ethics	137
GRA 3106	Global Entrepreneurship	105
Vår sø 4		
Ingen kurs våren 1999		
Logistikk		139
Diplomseminar i Logistikk		140
Vår sø 3		
GRA 2301	Strategisk logistikk	141
Høst sø 4		
GRA 2332	Transport og distribusjonsplanlegging	142
GRA 4134	Ledelse av markedsføringskanaler	149
GRA 2130	Prosjektledelse	202
Vinter sø 4		
GRA 2331	Innkjøp og materialforsyning	143
GRA 2302	Organisasjon i nettverk	125
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsmarkedet	150
GRA 5137	Servicing International Markets.....	135
Vår sø 4		
GRA 2350	Miljøledelse og logistikk	144
GRA 4131	International Business Development	152
Markedsføring		145
Diplomseminar i Markedsføring		146
Vår sø 3		
GRA 4101	Markedsanalyse	147
Høst sø 4		
GRA 4102	Kjøpsatferd	148
GRA 4134	Ledelse av markedsføringskanaler	149
Vinter sø 4		
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsmarkedet	150
GRA 4132	Markedskommunikasjon	151
Vår sø 4		
GRA 4131	International Business Development	152
GRA 4140	Integrert markedsføringsledelse	153

Organisasjonspsykologi	154
Diplomseminar i Organisasjonspsykologi	155
Vår sø 3	
GRA 2205 Samspill og relasjoner i arbeidslivet	156
Høst sø 4	
GRA 2203 Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon	157
GRA 2235 Personlighet, rekruttering og utvalg	158
Vinter sø 4	
GRA 2204 Ledelse og beslutningsatferd i organisasjoner	159
GRA 2236 Kreativitet i individ, gruppe og organisasjon	160
GRA 2238 Tenkende organisasjoner: Kognitive modeller i strategi og organisasjon	161
Vår sø 4	
GRA 2230 Økonomisk psykologi	162
 Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring	 163
Diplomseminar i regnskap og økonomistyring	165
Vår sø 3	
GRA 1502 Accounting Theory	166
Høst sø 4	
GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning	167
GRA 1534 Konsernregnskap og foretaksintegrasjon	168
GRA 1536 Interne styringsdata	169
GRA 1538 Finansiell revisjon	170
Vinter sø 4	
GRA 1530 Avgiftsrett og eiendomsskatt	171
GRA 1531 Videregående næringsbeskatning, omorganisering og generasjonsskifte	172
GRA 1540 Regnskapsinformasjonssystemer	174
GRA 1542 Videregående regnskapsprinsipper	176
Vår sø 4	
GRA 1532 Internasjonal skatteplanlegging	177
GRA 1550 Regnskapsinformasjon og selskapsanalyser	178
 Samfunnsøkonomi	 179
Diplomseminar i samfunnsøkonomi	181
Vår sø 3	
GRA 1304 Anvendt markedsteori	182
Høst sø 4	
GRA 1305 Næringsstruktur og spillteori	183
GRA 1330 Anvendt makroøkonomi	184
GRA 1336 Miljøøkonomi	185
Vinter sø 4	
GRA 1302 Konjunkturteori	186
GRA 1340 Økonomisk teori for organisasjon og ledelse	187
GRA 1341 Effektivitetsanalyse og målestokkonkurranse	188
GRA 1342 Auksjons- og turneringsteori	189
Vår sø 4	
GRA 1333 Penger og valuta	190
GRA 1334 Internasjonal økonomi	191
GRA 1337 Bankøkonomi	192

Shipping Management	194
Diplomseminar i Shipping Management	195
Vår sø 3	
GRA 4301 Skipsfart 1	196
Høst sø 4	
GRA 4302 Skipsfart 2	197
GRA 2130 Prosjektledelse	202
Vinter sø 4	
GRA 4303 Skipsfart 3	198
GRA 5130 International Negotiations	199
GRA 5911 Petroleumsøkonomi og administrasjon	204
Vår sø 4	
GRA 1334 Internasjonal økonomi	191
Frittstående suppleringskurs	200
Høst sø 4	
GRA 5907 Asia studier	201
GRA 2130 Prosjektledelse	202
Vinter sø 4	
GRA 5910 Le français de la gestion des affaires internationales	203
GRA 5911 Petroleumsøkonomi og administrasjon	204
Vår sø 4	
GRA 5903 Mündliche Geschäftssprache	206
GRA 5912 Det nye Europa: EUs institusjoner og politikk	207
Sommerferien	
GRA 5905 Kultur- og språkkurs i utlandet: Tysk	39
GRA 5906 Kultur- og språkkurs i utlandet: Fransk	40

Generelt om spesialisering

Innledning

Som dere vil se har vi også tatt med det obligatoriske kurset for 4 klasse i dette kapittelet. Vi har valgt å plassere dette først, foran spesialiseringsretningene.

Spesialiseringdelen

Dette kapittelet inneholder alle kurs på hver retning gjennom alle fire terminene. For å kunne få dette til må faglig stab ha muligheten til å kunne endre pensum på vinter- og vårkursene. Dette fordi det kan komme til nye bøker som er bedre enn de eksisterende. Slik endring vil bli bekjentgjort ved oppslag i god tid før angeldende termin starter. Dette gjelder vinter- og vårkurs.

Valg av spesialiseringsretning og tilhørende kurs skjer vinteren i 3. klasse (oppslag om eksakt dato slås opp på tavlen). Studentene kan velge blant 10 forskjellige retninger:

- 1 Bedriftsutvikling
- 2 Finans
- 3 Informasjonsledelse
- 4 Internasjonal bedriftsledelse
- 5 Logistikk
- 6 Markedsføring
- 7 Organisasjonspsykologi
- 8 Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring
- 9 Samfunnsøkonomi
- 10 Shipping Management

Vi ønsker å gjøre dere spesielt oppmerksomme på:

- Dette kapittelet gjelder for de som begynte spesialisering våren 1998. Kullet som starter sin spesialisering våren 1999 må gjøre sitt valg av spesialiseringsretning og kurs ut fra denne boken selv om det vil komme en ny bok i august 1999 og at det da er den nye katalogen som i realiteten gjelder for dere. I 1998 ble det delt ut en «spesialiseringsspekk» hvor retningene og kurs for fire terminer fremkom og det vil også skje i januar 1999.
- Alle GRA kurs er 1,5 poeng som tilsvarer 2 «ordinære» vektall.
- Antall deltagere pr. kurs er normalt begrenset oppad til 80 studenter hvis ikke annet er oppgitt i kursbeskrivelsen. Det er et minimumskrav til deltagelse pr. kurs på 20 studenter med visse unntak.

Siviløkonomstudiets spesialiseringssdel er funksjonsorientert i motsetning til studiets obligatoriske del som gir studentene generelle kunnskaper innen fagområdene. Med funksjonsorientering menes at undervisningens innhold og form er tilrettelagt med sikte på å forberede studentene til oppgaver innen bestemte bedriftsøkonomiske funksjoner (unntaket er Internasjonal bedriftsledelse og Organisasjonspsykologi).

Hver enkelt spesialiseringsretning består av en obligatorisk del og en valgfri del. Studentene skal som et minstekrav gjennomføre fem kurs innen den valgte retningen samt ett kurs som velges enten fra retningen eller fra annen retning eller fra de frittstående suppleringskursene.

Dersom studentene ønsker å avlegge eksamen i kurs som går utover de nødvendige seks kurs, gis det anledning til det. Disse kursene regnes som ekstra kurs og studentene kan velge om disse kursene skal inngå i hovedkarakteren når vitnemål utstedes. Det obligatoriske kurset Gra 5995 utgjør det 7. kurset i 2. avdeling.

Videre gjøres studentene oppmerksomme på at det er mulig med omvalg av kurs. For høstterminen: Senest innen første undervisningsuke i høstterminen, og for vinter- og vårterminen senest innen første undervisningsuke i vinterterminen. Disse omvalgene forutsetter at det er plasser ledige på kurset. Når det gjelder omvalg av retning er denne fristen 1. mars i 3. klasse. Når det gjelder retninger hvor det er overbooking, vil fristen for omvalg bekjentgjøres ved oppslag. Skjemaer for omvalg fås i sekretariatet.

Diplomoppgave og forprosjekt

Studentene skal i løpet av sitt 4. år skrive et forprosjekt og en diplomoppgave. Oppgaven utføres av to til tre studenter som samarbeider om oppgaven.

Forprosjekt

Fra og med studieåret 1996/97 er det innført et obligatorisk forprosjekt som del av diplomoppgaven.

Forprosjektet som en sentral del av diplomseminaret skal presenteres og presentasjonen **kan** inngå som en obligatorisk del av evalueringen av forprosjektet. Presentasjonen vektet evt. med 25% av forprosjektets karakter. Ved presentasjonene skal det legges hovedvekt på presentasjonens faglige innhold.

Forprosjektet skal utarbeides etter følgende disposisjon:

- * Innledning
- * Problemformulering og mål for hva man ønsker å komme frem til gjennom oppgaven
- * Teorifundament og erfaringsgrunnlag
- * Metodospørsmål i tilknytning til oppgaven herunder en redegjørelse for metoder og innhenting av data i empiriske oppgaver
- * Plan for gjennomføring av oppgaven

Reglene innføres fra og med studieåret 1998/99 slik at kullet som går i 4. klasse høsten 1998 er det første kullet disse reglene gjelder for.

Omfanget på forprosjektet skal normalt ikke overskride 20 maskinskrivne A4 sider.

Frist for innlevering er innenfor perioden 15. oktober til 20. desember, men varierer mellom de ulike spesialiseringsretningene. Studentene må forholde seg til den fristen som gjelder for deres retning. For grupper hvor minst ett av medlemmene er på utveksling er innleveringsfristen 15. januar i 4. år for hele gruppen.

Forprosjektet gis en tallkarakter som teller 20% av den endelige sensuren for diplomoppgaven. Det gis ikke adgang til forbedring av bestått forprosjekt. Dersom forprosjektet ikke består gis det etter nærmere avtale med veileder anledning til å omarbeide oppgaven for fornyet sensur innen 15. mars i studiets 4. år. Dersom forprosjektet også etter fornyet sensur fremdeles ikke er bestått vil samlet diplomoppgavearbeid bli sensurert uten forprosjektrapport, men slik at endelig karakter blir trukket med tre tiendels karakterpoeng (3/10).

Formålet med diplomoppgaven

Diplomoppgavens tema hentes fra et selvvalgt problemområde innenfor studentens spesialiseringsretning.

Diplomarbeidet skal i tillegg til å vise om studenten har evne til å anvende tilegnet kunnskap, også være en læringsprosess. Arbeidet tar sikte på å gi studentene kunnskaper og ferdigheter i utredningsmetodikk. Studentene skal kunne bearbeide et bredt formulert problem og kunne legge frem og gjennomføre en utredning som – innen gitte tids- og ressursrammer – så godt som mulig bidrar til problemets løsning eller gir et godt beslutningsgrunnlag.

Tema for oppgaven

Når det gjelder tema for oppgaven og hvordan man skal komme igang, henvises det til diplomseminaret som gjennomføres for hver retning. Seminarene vil starte på våraparten i 3. klasse for at studentene hurtigst mulig skal komme igang med diplomoppgaven. Vi gjør oppmerksom på at diplomseminaret er obligatorisk og vil fungere som en del av veiledningsopplegget for studentene.

Studenter har plikt til selv å finne problemområder som er egnet til diplomoppgaver. Forslag skrives på eget skjema (se 2. avsnitt under «veiledning») og veileder godkjenner tema.

De forskjellige institutter presenterer i tillegg enkelte problemområder som egner seg til utredning i en diplomoppgave. Disse forslagene til diplomoppgaver har instituttet dels fått fra utenforstående interessenter som firmaer og forvaltning, dels er det problemområder som har allmenn interesse. Alle forslag som kommer fra utenforstående interessenter (oppdragsgivere) skal godkjennes av det respektive institutt.

Veiledning

Alle studenter får tildelt en (eller flere) veiledere for diplomoppgaven. Dette skjer ved at man fyller ut et definisjonsskjema (fås i Sekretariatet). På dette skjema gir man en grov disposisjon til oppgaven man har tenkt å skrive og evt. navn på ønsket veileder (om man har noe spesielt ønske). Skjemaet leveres i Sekretariatet som formidler dette videre til instituttene. Instituttene vil da prøve å finne en veileder for studentene.

Om man er usikker på om tema man har valgt er godt eller man ønsker fortløpende i prosessen, kan man selv ta kontakt med den person man kan tenke seg å ha som veileder. (Denne praksisen varierer imidlertid fra institutt til institutt). Som regel vil veileder være en person i BIs stab, men det kan også være personer utenfor staben, f.eks. ved oppdrag.

Det er viktig at studentene definerer problemområdet innenfor den spesialisering de har valgt. Instituttene har ikke plikt til å finne veileder for studenter med andre spesialiseringer enn de som hører til instituttet.

I de tilfeller man er misfornøyd med en veileder, kan man be om å få oppnevnt en ny veileder. Staben har i tillegg anledning til å nekte å veilede oppgaver eller studenter.

Når det gjelder veiledning generelt, har studentene krav på 5 timer veiledning i løpet av arbeidet med diplomoppgaven.

Størrelse på arbeidsgrupper

Diplomarbeidet utføres som regel av to eller tre studenter som tilsammen utgjør en arbeidsgruppe. Unntaksvis kan en diplomoppgave etter søknad utføres av en student. Begrunnet søknad sendes sammen med definisjonsskjemaet.

Formelle krav til diplomoppgaven

Format og layout

Diplomoppgaven skal trykkes i A4 format. Oppgaven skal være maskinskrevet. Det finnes ingen faste normer for linjeavstand og marger. Er man i tvil om hva som egner seg, kan man benytte de retningslinjer som finnes for fagoppgaver og prosjektarbeider. Oppgaven skal innleveres fast innbundet med omslag i stiv kartong (f.eks. som BIs kompendier).

Antall eksemplarer

Diplomoppgaven skal i ferdig stand leveres i 6 – seks – eksemplarer til Sekretariatet.

Omslaget skal inneholde følgende opplysninger:

1. Diplomoppgave ved Handelshøyskolen BI
(Det er i denne forbindelse ikke lov å benytte BIs logo)
2. Tidspunkt for innlevering (måned og år)
3. Tittel
4. Registreringsnummer og navn

Tittelen bør gjennomtenkes nøye. Alt for mange oppgaver har titler som

1. ikke er dekkende for hva som er behandlet
2. er for omstendelige

Det er hensiktsmessig å benytte en todelt tittel

1. hovedområdet og
2. forklarende undertittel

NB! Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette tydelig fremgå på omslaget (Se også punktet om Innlevering på neste side).

Sammendrag

Like etter omslaget på de innleverte oppgaver, dvs. før forord, innholdsfortegnelse etc., skal det finnes et sammendrag av oppgaven. Sammendraget må ikke overskride to A4 sider og skal inneholde følgende opplysninger:

1. Studenten(e)s navn, kontaktadresse og eventuelt telefon
2. Årskull (f.eks. 1990–94)

- 3 Innleveringsmåned og år
- 4 Hvis oppgaven er konfidensiell skal dette påføres samt til hvilket tidspunkt den er konfidensiell
- 5 Fagområde (f eks markedsføring logistikk etc)
- 6 Sammendrag av oppgaven f eks ved hjelp av
 - problemdefinisjon
 - kort om datainnsamling
 - analysen
 - konklusjonene
 - sentrale litteraturhenvisninger
 - hvem som har vært veileder

Innholdsfortegnelse og forord

Diplomoppgaven skal ha en innholdsfortegnelse Denne bør settes opp slik at den gir en klar oversikt over oppgavens disposisjon og innhold Mange foretrekker å lage en egen oversikt for å henvise til tabeller og figurer i teksten

I forordet til oppgaven kan det skrives en kort selvkritikk av arbeidet som er gjennomført Man kan kommentere både svake og sterke sider ved oppgaven og også forklare årsaken til avvik fra den opprinnelige disposisjon Husk at oppgaven må godkjennes på nytt dersom avvikene er vesentlige

Litteraturfortegnelse

Diplomoppgaven skal inneholde en litteraturoversikt som plasseres bakerst i besvarelsen Det finnes flere måter å redigere litteraturlisten på Kjente eksempler vil man finne i pensumlitteratur Litteraturhenvisningen må inneholde

- 1 Etternavn og initialer for fornavn til forfatteren(e)
- 2 Full tittel på boken tidsskriftet og/eller artikkelen
- 3 Forlag og utgivelsessted
- 4 Tidspunkt for utgivelsen

Henvvisning i teksten kan skje på flere måter Imidlertid skal henvisningen alltid komme i tilknytning til referanser og ikke samles til slutt i ett avsnitt Litteraturhenvisningene anses som en viktig detalj og bør derfor være så klare og presise som mulig

Innlevering

Tidsfrister

Diplomoppgaven skal innleveres senest 1 september etter 4 klasse Denne fristen gjelder f o m 1998 For tidligere kull er det ikke fastsatt en absolutt frist men det anbefales at man forholder seg til den samme fristen Sammen med det nødvendige antall av oppgaven skal det leveres en egenerklæring Oppgaven leveres på Sekretariatet

Leveringssted

Besvarelsen skal leveres eller sendes rekommandert til BIs sekretariat P b 580 1301 Sandvika

Registrering

Levering av det nødvendige antall eksemplarer registreres på Sekretariatet Registrering blir ikke foretatt før alle formelle krav er overholdt (antall innbinding omslag sammendrag etc) Studenten skal ha kvittering for levert oppgave

Oppbevaring

Etter sensur oppbevares fire eksemplarer av diplomoppgavene på Biblioteket To eksemplarer beholdes av sensorene Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst Eksemplarer av spesielt gode oppgaver sendes biblioteket ved Norges Handelshøyskole

Disposisjonsrett

BI forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsene i undervisningen Besvarelsene

vil også kunne bli benyttet i utdannings- og forskningsarbeid som er igangsatt av BIs stab og som diplomoppgavene er en del av. Studentene har utover dette full disposisjonsrett. Dette betyr at de har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte besvarelse. BIs øvrige studenter skal ha anledning til å låne besvarelsene på Biblioteket.

Konfidensiell behandling

Skolen ser helst at diplomoppgavene holdes offentlig tilgjengelige gjennom BIs bibliotek slik at andre studenter i sine arbeider kan dra nytte av diplomoppgaver som er skrevet tidligere. Oppgaver kan imidlertid etter søknad til Høyskolekontoret gjøres konfidensielle i ett år og det kan i visse tilfeller gis dispensasjon for ytterligere ett år. I begge tilfeller skal søknaden inneholde begrunnelse for hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet. Ved søknad om to års konfidensialitet må oppdargsgiver begrunne søknaden. Dersom studentene ikke har søkt eller fått godkjent en slik søknad før sensurering vil oppgaven straks etter sensur bli offentlig tilgjengelig.

Bedømmelse og sensur

Oppgaven skal bedømmes av to personer. Disse sensorene oppnevnes av instituttet. Et registreringsskjema for innlevering av diplomoppgave må fylles ut og innleveres i god tid før oppgaven leveres (1 mnd). Skjemaet fås på Sekretariatet og skal fylles ut med studentens navn og registreringsnummer, oppgavens tittel og veileders navn. Ved omsensur av diplomoppgaver følger man de samme regler som gjelder for andre eksamensoppgaver. Dette betyr at man får oppnevnt to nye sensorer om man etter en sensurbegrunnelse velger å klage på sensuren.

Kontinuasjon

Dersom diplomarbeidet ikke godkjennes og man velger å omarbeide den gamle oppgaven i stedet for å skrive en ny, skal en evt. omarbeidelse skje i henhold til veileders anvisninger og ny sluttrapport innleveres. Ovennevnte innleveringsfrister gjelder også for omarbeidede oppgaver. Omarbeidede oppgaver gis ikke bedre karakter enn 4,00.

Finn Øiens pris

I den økonomisk-administrative fagtradisjon ligger det store utfordringer i å bygge kvantitative modeller til bruk i økonomisk styring, som beslutningsstøtte eller for å øke innsikt og forståelse. I dag er utfordringene større enn noensinne på grunn av de muligheter datateknologien gir. Finn Øiens pris for beste diplomoppgave i kvantitative metoder tildeles forfatterne av den beste diplomoppgave på dette området.

Prisen er på kr 10 000 totalt.

En komite bestående av Finn Øien, et medlem fra BI og et eksternt medlem valgt i samråd med de ovennevnte bestemmer hvilken oppgave som skal tildeles prisen.

BI nominerer de diplomoppgaver som skal underkastes komiteens bedømmelse. Alle diplomoppgaver som er innlevert innen fristen (1. September) kan komme i betraktning.

Spesialiseringsdelen og obligatorisk kurs i 4. klasse

Obligatorisk 4. klasse kurs:

Vinter

GRA 5995 Bedrift og samfunn i historisk perspektiv

Business and Society in Historical Perspective

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å utvikle studentenes evne til å se økonomisk aktivitet i en bredere sammenheng. Det blir lagt vekt på å introdusere studentene for nye teorier om utviklingen av ulike moderne samfunnssystemer, og spørsmålet om hvordan man kan forstå dagens økonomiske systemer på bakgrunn av en historisk utvikling vil stå sentralt. Det er også et mål å introdusere en historisk tenkemåte som en del av det kunnskapsgrunnlaget som en siviløkonom vil kunne gjøre bruk av i sitt yrkesliv.

Tematisk oversikt

Teorier om økonomisk vekst og samfunnsmessig endring
 Historie som innfallsvinkel til forståelse av moderne business
 Faser i utviklingen av det moderne samfunn
 variasjoner mellom økonomiske systemer
 Industriell omstilling i ulike perioder
 Management teorier i historisk belysning
 Økonomer som samfunns- og bedriftsledere

Pensumlitteratur

Amdam R P, Knutsen S og Thue L. *Bedrift og samfunn* 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget 1998
 Sejersted F. *Demokratisk kapitalisme*. Oslo: Universitetsforlaget 1993. Utdrag
 Artikler utdelt i forelesningene
 Sogner K (red.) *Artikkelsamling Bedrift og samfunn* 1998

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Eksemensoppgaven vil være knyttet til temaer som blir behandlet i forelesningene. Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 59951

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Knut Sogner

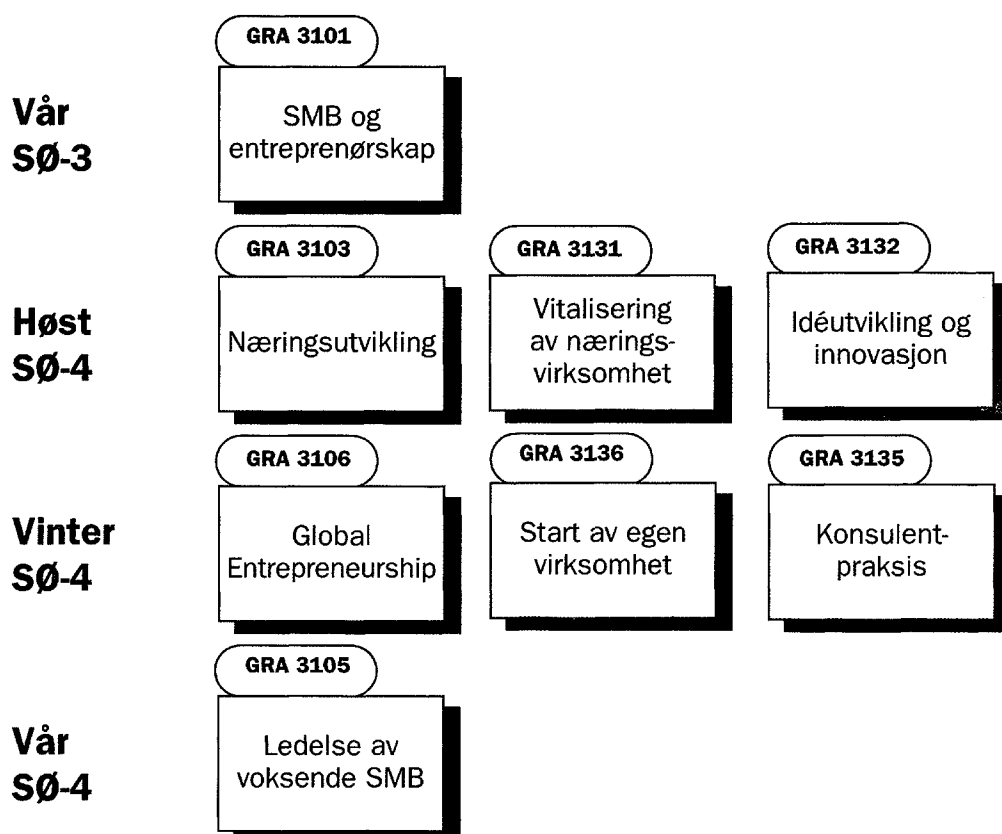
Bedriftsutvikling

Development of Small and Medium Enterprises

Samlet oversikt

Retningsansvarlig: Olav R. Spilling
 Institutt: Innovasjon og økonomisk organisering
 Antall plasser i retningen: 60

Obligatoriske kurs: GRA 3101, GRA 3104 og GRA 3131

Retningsbeskrivelse

På grunn av det store antallet små og mellomstore bedrifter (SMB) i Norge er det trolig at mange siviløkonomer vil komme til å arbeide i denne sektoren. I større bedrifter er det økende interesse for personer med entreprenørånd som kan bidra med intern nyskaping.

Spesialiseringsretningen Bedriftsutvikling tar sikte på forståelse av SMB sektorens betydning, integrering av funksjonelle kunnskaper studentene har fått tidligere i studiet og en prosjektorientert arbeidsform i nært samarbeid med næringslivet.

Kursene er derfor i stor grad laget for å gi studentene ansvar for egen læring gjennom forelesninger og diskusjoner omkring sentrale emner i hvert kurs, gjesteforelesere fra næringslivet og prosjektarbeid. Målet er å skape almenpraktikere som er handlingsdyktige i fremtidig arbeidssituasjon.

Studentene må velge 4 av de valgfrie kursene. Dessuten skal velges et suppleringskurs fritt innen alle studie retningene inklusive Bedriftsutvikling.

Diplomseminar i Bedriftsutvikling

Fagansvarlig: Olav R. Spilling og Birgit Jevnaker

Diplomseminaret skal hjelpe studentene til å komme i gang med i gjennomføre diplomoppgavearbeidet på en målrettet måte. Seminaret er obligatorisk.

Seminaret inkluderer:

- Presentasjon av forslag til diplomoppgaver
- Veiledning i valg og utforming av oppgave
- Gjennomgang av faser i diplomarbeidet case presentasjon
- Arbeid med teori og metode
- Presentasjon og diskusjon av studentenes pågående arbeid

Seminaret omfatter en obligatorisk innlevering av et forprosjekt som blir gitt karakter og som teller 20 % av diplomoppgaven.

Det gis individuell veiledning for de enkelte grupper vedrørende arbeidet med diplomoppgaven.

Seminaret starter i vårsemesteret. Første seminar kunngjøres ved oppslag.

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 15. oktober.

GRA 3101

SMB og Entreprenørskap

Small Business and Entrepreneurship

Mål for kurset

Målet med kurset er å gi en oversikt over små og mellomstore bedrifter (SMB) hvilken betydning de har i økonomien hvilke utviklingstendenser det er blant disse bedriftene hva som særpreger dem og forhold i samfunnet som har betydning for hvordan de utvikles

Tematisk oversikt

Hva er SMB omfang og betydning av SMB særpreg ved SMB argumentasjon rundt SMB

Entreprenørskap Hva er entreprenørskap hvem blir entreprenør entreprenørielle prosesser kvinner som entreprenører omfanget av nyetableringer

Utvikling og vekst i SMB Organisering av SMB vekst omfanget av vekst i SMB, faktorer som påvirker vekst barrierer mot vekst

Miljø for entreprenørskap faktorer som påvirker entreprenørskap

Familiebedrifter Organisering kompetanse generasjonsskifte

Finansiering av SMB

Innovasjon i SMB SMBs betydning i nasjonale og regionale innovasjonssystemer

Nettverk og nettverksbasert organisering av SMB

Rammebetingelser for SMB

Pensumlitteratur

Spilling O R (red) *Entreprenørskap på norsk* Bergen Fagbokforlaget 1998

Spilling, O R (red) *SMB 98 Fakta om små og mellomstore bedrifter i Norge* Bergen Fagbokforlaget 1998

Utvalgte artikler som deles ut i forelesningene

Gjennomføring

30 timer forelesning og gruppearbeid

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Ingen hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: GRA 31011

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Olav R Spilling

GRA 3103

Næringsutvikling

Economic Development

Mål med kurset

Med næringsutvikling forstås innsats utenfor bedriftene for å tilrettelegge for etablering og utvikling av bedrifter. De store omstillinger som foregår i næringslivet peker mot økt betydning av næringsutviklingsarbeidet og mot forsterket samspill mellom bedriftene og utviklingsinstansene. Kurset vil gi en innføring i hvordan slikt arbeid utføres på ulike nivåer innen det offentlige og i private organisasjoner for næringsutvikling. Studentene skal få innsikt i hvordan slikt arbeid organiseres og styres og hvilke arbeidsformer som nyttes.

Tematisk oversikt

Aktuelle utfordringer i norsk næringsutvikling

Historisk utvikling

Næringspolitikk

Næringsutvikling på nasjonalt nivå

Næringsutvikling på fylkesnivå

Næringsutvikling på kommunenivå

Næringsutvikling i privat sektor

Pensumlitteratur

Reve T, Lensberg T og Grønhaug K. *Et konkurransedyktig Norge*. Oslo: Tano 1992.

NOU 1996:23 *Konkurranse, kompetanse og miljø. Næringspolitiske hovedstrategier*.

NOU 1996:17 *I Norge for tiden? Konsekvenser av økt internasjonalisering for en liten åpen økonomi*.

Handouts som deles ut i forelesningene.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og casepresentasjoner.

Gjesteforelesere.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode. GRA 31031

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arild Hervik

GRA 3131

Vitalisering av næringsvirksomhet

Business Revitalization

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å lære operative fremgangsmåter for å utvikle verdiskapende virksomhet og identifisere kritiske innsatsområder i en konkret mindre eller middelstor bedrift. Metodene er anvendelige til å «skape nytt liv» i eksisterende virksomheter. Undervisningen baserer seg til dels på problembasert læring. Kurset fungerer som en introduksjon til kurset GRA 3135 «Konsulentpraksis».

Tematisk oversikt

Målrettet markedsorientering
 Utvikling av vinnerkultur
 Resultatrettet styring
 Registrering av konkurranseparametre
 Produkt som sammensatt begrep
 Kan tilsynelatende ulemper vendes til fordeler?
 Utvikling av vedvarende konkurransefordeler
 Kvalitetssikring og Profilerings. Kun den beste vinner.
 Premisser for og valg av Strategi
 Operative styringsdata kontra regnskapsdata
 Hvordan bevare overblikk og styringsmuligheter?
 Kapitalrasjonalisering og kostnadsrasjonalisering
 Resultatforbedringsanalyse og ressursbruk
 Oppfølging, ressursutvikling og strategitilpassing

Pensumlitteratur

Kubr, M. (ed.): *Management Consulting: a guide to the profession*. 3rd rev. ed. Geneva: International Labour Office 1996.

Dataverktøy

Kan benyttes til å sette opp verdiskapningspotensiale i produkt/markedssegmenter.

Gjennomføring

Fem ganger av seks timer totalt 30 timer undervisning, feltundersøkelser, gruppearbeid og studentpresentasjoner.

Eksamen

Fagoppgave (Bedriftsanalyse, tilbud til bedrift om konsulentinnsats.)

Eksamenskode: GRA 31311

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Niels Jørgen Andersen.

GRA 3132

Idéutvikling og innovasjon

Creative Development and Innovation

Mål med kurset

Kurset har som mål å gi deltakerne kompetanse i å tilrettelegge for og delta i idéutvikling og innovasjonsprosesser. Det vil i kursets første del bli lagt vekt på innføring i kreative prosesser støttende kompetanser og praktiske metoder for utvikling og bearbeiding av ideer/konsept. Denne delen munner ut i en formidling av kreative erfaringer fra spesialister og ledere/nøkkelpersoner. I kursets annen del rettes søkelyset på evnen til gjentakende å mestre og å tilrettelegge innovasjonsprosesser, samt bevisstgjøring av kritiske betingelser for idéutvikling, bearbeiding og innovasjon i organisasjoner og nettverk.

I tillegg til å gi nødvendig faglig kunnskap og innsikt, legger kurset vekt på å utvikle deltakernes praktiske ferdigheter. Caseeksempler, gjesteforelesere og praktikere vil gi inspirasjon.

Tematisk oversikt

Forståelse av kreativ kompetanse, idéutvikling og innovasjon

Kreative prosesser og tilretteleggelse for mestring

Metode og teknikker for kreativ problemløsning

Visualisering og design av nye konsepter

På sporet av kreative liv: kreative omgivelser? (personcase)

Gjentakende innovasjonsferdigheter og fallgruber

Innovasjonsledelse i praksis (bedriftscase)

Innovasjon gjennom nettverk (nettverkscase)

Omrytelse og friksjoner – en oppsummering

Pensumlitteratur

Forsth L R *Praktisk nytenking* Oslo: Aquarius Forlag, 1991

Leonard Barton D *Wellsprings of Knowledge: Building and Sustaining the Sources of Innovation* Boston: Harvard Business School Press, 1995

Robinson A G & Stern S *Corporate Creativity* San Francisco: Berrett-Koehler, 1997 ss. 1-17

Artikkelstoff utdelt på forelesning

Dataverktøy

Ikke noe krav

Gjennomføring

30 timer fordelt på ni samlinger. Det forutsettes aktiv klasseromsdeltakelse.

Deltakelse målrettet for studenter på spesialiseringsretning Bedriftsutvikling. Andre kan delta etter kort søknad.

Eksamen

Kreativ oppgavebesvarelse – individuell eller gruppebasert, basert på utlevert oppgave eller eget forslag i samråd med og godkjent av kursansvarlig.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 31321

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Birgit Helene Jevnaker

GRA 3106

Global Entrepreneurship

Course objective

The focus of the course is entrepreneurship in the global environment. We will study entrepreneurship and entrepreneurial behavior in different societies and cultures. What can we learn from the various types of entrepreneurship and how can entrepreneurs adjust and adapt to the global challenges?

Course outline

- The process of entrepreneurship
- Entrepreneurs and culture
- Attitudes and beliefs
- The global entrepreneur
- Global markets: mode of entry and strategic alliances
- Entrepreneurial finance
- Focus on SMEs

The course will be case oriented. The class sessions will include case discussions, presentations and lectures.

Literature

Alison Morrison (editor) *ENTREPRENEURSHIP: An international perspective* Butterworth/Heinemann 1998 (ISBN 0 7506 3825 7) plus

A selected set of cases and additional readings will be available at the start of the semester.

Evaluation

The grade of the course will be determined as follows:

50% participation/contribution

50% group project

Exam

One hour control exam. Pass/fail. No aids allowed.

Exam code: **GRA 31061 50%**

GRA 31062 50%

Internet

Extensive use of the internet is being planned.

Retake

At the next ordinary exam.

Responsible for the course

Hermann Kopp

This course is under development and the above is subject to change. Please consult the instructor or the web.

GRA 3136

Start av egen virksomhet

Planning for Entrepreneurship

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å gi trening i å utvikle en forretningsplan (fagoppgave) for start av en mindre bedrift. Studentene bør ved kursets begynnelse ha en forretningside som etterhvert kan utvikles til en virksomhet med minst 3 årsverk. Det er ingen forutsetning at man disponerer egne ressurser eller har intensjon om faktisk å starte bedriften. Inntil 3 studenter kan gjøre oppgaven sammen.

Parallelt med utviklingen av forretningsplanen vil det bli gitt forelesninger og eksempler fra bedriftsetableringer. Vi vil her legge vekt på hvordan en forretningsplanprosess kan gjennomføres, hva som er viktige forhold for suksess og hva som kan true en etablering eller en ny bedrift.

Tematisk oversikt

- 1 Idegrunnlag og teamdanning
- 2 Entreprenørprosessen
- 3 Entreprenøren
- 4 Utvikling av idegrunnlaget. Strategiske muligheter
- 5 Strategisk planlegging for forretningsprosjekter
- 6 Oppstartstrategier
- 7 Finansiering
- 8 Operasjonsstrategier og støttestrategier
- 9 Organisering. Plan for iverksetting

Pensumlitteratur

Prenenteres ved kursstart

Dataverktøy

Bør benyttes ved oppsett av fagoppgaven

Gjennomføring

Forelesninger, casediskusjoner, gruppearbeid og studentpresentasjoner

Eksamen

Fagoppgave (forretningsplan) som teller 70%

1 times eksamen som teller 30%

Eksamenskode: GRA 31361 (70%)

GRA 31362 (30%)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Hermann Kopp

GRA 3135

Konsulentpraksis

Business Consulting

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å gjennomføre et konsulentoppdrag i en bedrift og analysere og samle erfaring i konsulentprosessen. Parallelt med arbeidet i bedriften tilføres studentene gjennom forelesninger kunnskap om spesifikke teknikker og nye begreper innen bedriftsutvikling.

Premisser

Minst 2 av de 3 studenter i en gruppe må ha gjennomført GRA 3131 «Vitalisering av næringsvirksomhet» på en tilfredsstillende måte. Ettersom studentene kommer til å representere BI og det samlede studentmiljø hos oppdragsgiver kreves at studentene er motiverte og innstilt på å oppfylle sine forpliktelser og gjøre en god jobb.

Pensumlitteratur

Studentene skal i størst mulig omfang utnytte og oppnå erfaring med de relevante kunnskaper som de har tilegnet seg gjennom det samlede studium. Studentene skal gjennom problembasert læring (PBL) søke å aktivere den samlede kunnskapsbasis og bidra til en undervisning som tilfører manglende og utfyllende kunnskaper for å komme frem til gode verdiskapende handlinger.

Faglitteratur benyttes etter behov, men alle skal være fortrolige med

Kubr M (ed) *Management Consulting: A guide to the profession* 3rd rev. ed. Geneva: International Labour Office, 1996.

Gjennomføring

Det gjennomføres ialt 30 timers undervisning, veiledning og presentasjoner.

Eksamen

Kurset avsluttes med en eksamen som består i en muntlig presentasjon av en skriftlig konsulentrapport til bedriften.

Eksamenskode: GRA 31351

Kursansvarlig

Niels Jørgen Andersen

GRA 3105

Ledelse av voksende SMB

Management of Growing SMBs

Mål med kurset

Ledere i næringslivet påpeker at mye av det som blir undervist på handelshøyskoler er beregnet på store bedrifter med spesialiserte funksjoner. Dette kurset tar sikte på å integrere fagområdene på en måte som er egnet for de behov mindre bedrifter har.

Tematisk oversikt:

Hva ligger til grunn for at små bedrifter har suksess?

Ledelse av mindre bedrifter

Lederskap

Strategisk ledelse av voksende bedrifter

Undervisningsmåte

For å legge undervisningen så nært opp til den virkelige verden som mulig, vil case metoden og eksterne ledere som gjesteforelesere bli brukt i utstrakt grad. I tillegg vil det bli forelesninger i tradisjonell form.

Pensumlitteratur

Collins J C og Lazier W C *Beyond Entrepreneurship* Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1992

Utdelt materiale/Anbefalt litteratur

Porter M E *Konkurransestrategi* TANO 1987

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke

Gjennomføring

30 timers forelesninger og case diskusjoner

Eksamen

Karakteren i kurset bestemmes av to komponenter

Fagoppgave som teller 70%

1 times eksamen som teller 30%

Eksamenskoder: GRA 31051 (70%)

GRA 31052 (30%)

Kontinuasjon

Neste gang kurset blir undervist

Kursansvarlig

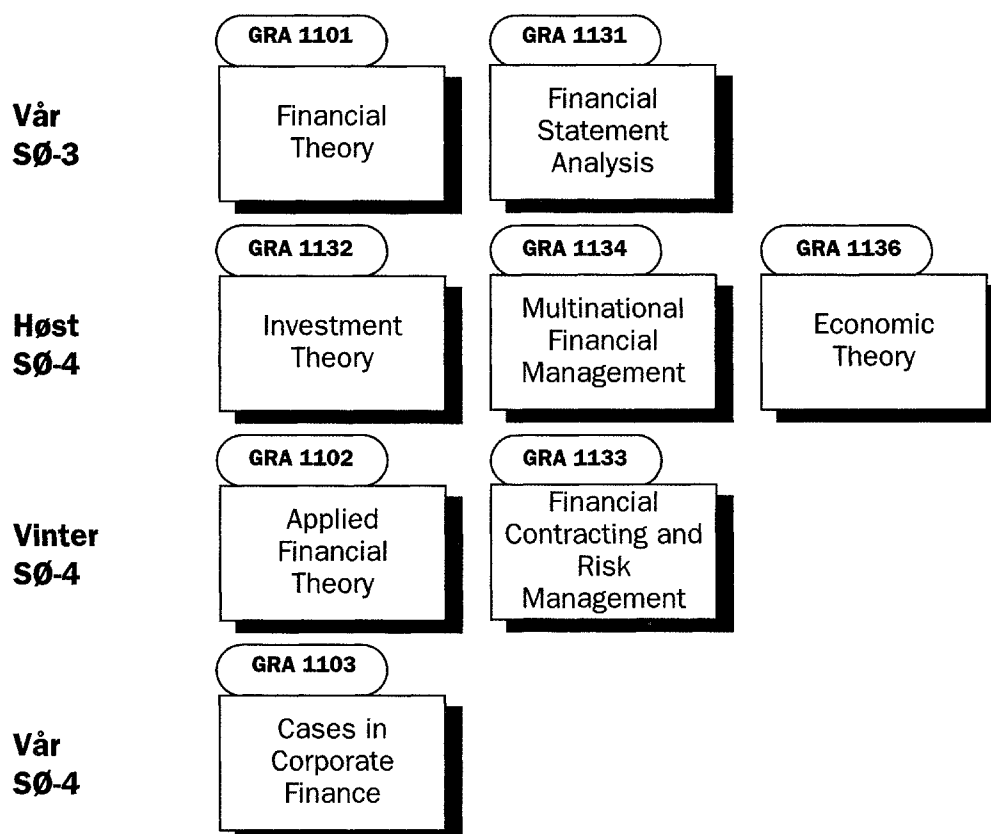
Tor Jarl Trondsen

Finance

Overview

Area responsibility: *Bernt Arne Ødegaard*
 Department: *Department of Business Economics*
 Maximum number of students: *60*

Obligatoriske kurs: *GRA 1101, GRA 1102 og GRA 1103*

Specialization area description

The functions of financial management are continuously changing. The financial manager's responsibility and importance in corporate development is increasing. In recent years the role of the financial manager has expanded to include more and more aspects of the acquisition and allocation of capital. The allocation of capital determines the firm's size and its long term profitability, business risk, and liquidity. Acquisition of capital determines the firm's financial commitment and financial risk.

The finance specialization area teaches both financial theory and its practical implications. Financial managers learn to handle routine problems through experience. A good manager, however, must also be able to act rationally when confronted with the unexpected. This requires a lot more than simple decision rules based on experience. It requires a fundamental understanding of why firms and the capital markets react as they do. Thus, financial theory is essential in providing a basic understanding of individual investors' and firms' behavior in the capital market. Also, a solid grasp of theory is necessary to respond intelligently to unforeseen situations. For these and other reasons, theory is used to develop useful decision rules for managers. Discussions of theoretical issues will focus on real life problems. The specialization area in finance is thus management oriented.

The specialization area in finance offers eight courses. Three of the eight courses are required: GRA 1101 Financial Theory, GRA 1102 Applied Financial Theory, and GRA 1103 Case Course in Finance, which are taught in the spring term of the third year, the winter term, and the spring term, respectively. Even within an area of specialization, individual subject preferences may exist. Students are therefore given the opportunity to freely choose two of the five elective courses (or even three, if the supplementary course is also chosen within the specialization area).

Diplomseminar i finans

Fagansvarlig: Bernt Arne Ødegaard

Diplomseminarene er obligatorisk for alle som skriver diplom med veiledning fra faggruppen for finans

Målsetting

Formålet med diplomseminarene er å bidra til at studentene får avsluttet sin diplomoppgave innen 1 september 1999

Diplomseminarene er organisert som følger

Vår 1998

Målsetting med seminarene våren 1998 er å avklare valg av tema for diplomoppgaven innen 1 juni 1998. Seminarene vil bestå av

- presentasjon og diskusjon av mulige diplomoppgavetemaer
- opplæring i litteratursøking
- fellesforelesninger om diplomarbeidsprosessen (f.eks. valg av problemstilling, forskningsmetodikk, praktisk tips om hvordan utforme og skrive en diplomoppgave o.l.)

Alle studenter må innlevere temaforslag på standard skjema («Definisjon av problemområdet som skal utredes i diplomoppgave») innen 1 juni 1998 for å få oppnevnt veileder

Høst 1998/vår 1999

Den obligatoriske forprosjektoppgaven som teller 20% av endelig karakter på diplomoppgaven skal innleveres 1 november 1998. For studenter på utveksling høsten 1998 er fristen 15 januar 1999. I tillegg til tilbakemelding på forprosjektoppgaven vil seminarene bestå av

- individuell veiledning
- studentpresentasjoner
- eventuelle fellesforelesninger

Studentpresentasjoner av diplomarbeidet er en viktig del av seminarene. I den forbindelse forutsettes det at den aktuelle veileder er tilstede ved presentasjonen og gir sine kommentarer. Det forventes også at øvrige seminardeltakere bidrar aktivt med kritikk i tilknytning til presentasjonene. Denne delen av seminarene vil derfor tidvis fungere som en kombinasjon av individuell og kollektiv veiledning.

Deltakelse på seminarene er som nevnt obligatorisk. Tillatelse til ikke å møte på seminarene må godkjennes av vedkommende students veileder på forhånd.

Diplomseminarene forutsetter at studentene overholder følgende tidsfrister

- juni 1998: Innlevering av temaforslag (standard skjema med vedlegg)
- september 1998: 10 siders rapport
- november 1998: Innlevering av forprosjektoppgaven
- september 1999: Innlevering av diplomoppgaven (NB: Siste frist for innlevering av diplomoppgaven er 1 september 1999)

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 1 november

GRA 1101

Financial Theory

Course objectives

This course offers an in-depth overview of financial theory thereby providing a bridge to the more theoretical articles in finance. Furthermore the course will give particular attention to testable propositions and to the literature that has developed empirical tests of important elements of theory.

Prerequisites

Basic corporate finance at the level of e.g. Brealey & Myers or Ross, Westerfield & Jaffe.

Course Outline

Capital markets, consumption and investment
 Utility theory given uncertainty
 State preference theory
 Mean variance uncertainty
 The Capital Asset Pricing Model and Arbitrage Pricing Theory
 Option Pricing Theory
 Futures contracts and markets
 Efficient capital markets: Theory and evidence

Required Reading

Cuthbertson, K. *Quantitative Financial Economics: Stocks, Bonds and Foreign Exchange*. Chichester: John Wiley & Sons, 1996.

Grinblatt, M. & S. Titman. *Financial Markets and Corporate Strategy*. Boston, Mass.: Irwin/McGraw Hill, 1998.

Articles

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

The instruction during the 30 lecture hours is comprised of primarily presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators (with memories emptied) are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 11011

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Dag Michalsen

GRA 1131

Financial Statement Analysis

Course Objectives

This course introduces different methods of financial statement analysis. Emphasis is placed on quantifying expected return and risk. This is achieved by studying 1) the properties of numbers derived from financial statements, 2) the key aspects of decisions that use financial statement information, and 3) the features of the environment in which these decisions are made. In order to describe and explain these three aspects of financial statement analysis, careful studies of empirical research plays a central role in the course.

Prerequisites

Basic corporate finance at the level of e.g. Brealey & Myers, Pinches, or Ross, Westerfield & Jaffe.

Course Outline

The demand for and supply of financial statement information

Properties of financial statements

- Financial statement numbers and alternative accounting methods

- Cross sectional and time series analysis of financial statement information

- Forecasting financial statement information

Capital markets and financial information

- Capital markets and information efficiency

- Risk and return

Other applications of financial statement information

- Distress analysis and financial information

- Credit rating and financial information

Required Reading

Foster, G. Financial Statement Analysis, 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1986.

Articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course.

Conduct of Class

The instruction over 30 hours is comprised of lectures and presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 11311

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Pål E. Korsvold

GRA 1132

Investment Theory

Course Objectives

This course aims at providing the student with an understanding of the investment environment and process. The investment environment includes the kinds of marketable securities that exist and where and how they are bought and sold. The investment process is concerned with decision making: how much to invest in each security and when to make these investments.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory or an equivalent course

Course Outline

Securities and markets
Portfolio management
Risk, expected return, and performance measurement
Interest rates and bond management
The pricing of complex securities
Issues in investment management

Required Reading

Haugen, R. A. *Modern investment theory*, 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1997.

Articles

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course.

Conduct of Class

The instruction over 30 lecture hours consists primarily of presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three-hour written examination by the end of the lecture series.

The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 11321

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Dag Michalsen

GRA 1134

Multinational Financial Management

Course Objectives

Firms with an international involvement are faced with a multiple of potentially important macroeconomic decision variables. Compared to a domestic firm, the acquisition and allocation of resources in an international firm is more complex, and yet, at the same time, offers opportunities not present in a national market. Our objective is to study and understand how corporate financial management is affected by and can take advantage of international economic environments.

Prerequisites

Course participants are required to have taken GRA 1101 Financial Theory.

Course Outline

Institutional characteristics of foreign exchange markets
 International parity conditions
 Measuring and managing foreign exchange exposure
 Capital budgeting and the international cost of capital
 Foreign portfolio investments
 International capital structure decisions

Required Readings

Sercu P. and R. Uppal: *International Financial Markets and the Firm*, Cincinnati, Ohio: Chapman & Hall South Western College Publishing Co. 1995.

Articles

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

30 lecture hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given extensive and in depth coverage. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam covers all topics discussed in class as well as all the assigned readings. Only interest rate tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 11341

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Pål E. Korsvold

GRA 1136

Econometric Theory

Course objectives

This course is an introductory course in Econometrics at the graduate level. The course will introduce the basic concepts of econometric theory, moving from the classical linear least squares theory to the modern emphasis on nonlinear relationships in either a maximum likelihood (ML) or generalized method (GMM) of moments setting. Part of the motivation behind the course is to expose the student to the tools, terminology and theory used in more advanced empirical methodology courses. The course differs from a standard "regression" course in several ways. First, essential tools from matrix algebra will be learned early on. Second, some attempt will be made to acquaint the student with the statistical and probability theory that underlies the techniques used. Third, many of the empirical examples developed in class will come from the finance literature.

Prerequisites

Students are required to have already taken an econometrics course at the level of Gujarati's Basic Econometrics.

Course Outline

Introduction to Matrix Algebra • Review of Basic Probability • Review of OLS
Non Spherical Disturbances, the GLS Estimator • Maximum Likelihood Estimation
Generalized Instrumental Variables Estimation • Advanced Topics in Econometrics

Required Reading

Greene, W.H. *Econometric Analysis*, 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1997.
A course packet containing additional notes will be made available at the beginning of the course.

Computer Models

Students will be required to use statistical computer tools.

Suggested Supplements

Gujarati, D.N. *Basic Econometrics*, 3rd ed. N.Y.: McGraw Hill, 1995.
Theil, H. *Principles of Econometrics*, N.Y.: Wiley, 1971.

Conduct of Class

The course will consist mainly of lectures, homework problems and some PC computer work. Students are strongly encouraged to keep up with both required and supplemental readings and homework.

Evaluation

A three hour written examination at the end of the lecture series. The exam will cover all topics discussed in class as well as the assigned readings.

Allowed aids to exam: Mathematical Formula collection
Either Berck/Sydsæter, *Matematisk Formelsamling for økonomer*
or Berck/Sydsæter, *Economists' Mathematical Manual*

Exam code: GRA 11361

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Bernt Arne Ødegaard

GRA 1102

Applied Financial Theory

Course Objectives

This course bridges the gap between financial theory and corporate financial policy. The emphasis will be on corporate applications in order to facilitate an understanding of the interaction between the theory of finance and its applications.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory or an equivalent course

Course Outline

Capital structure and taxes
Dividends and taxes
Limited liability options
Agency costs of debt
Decision to go public
Adverse selection
Flotation costs

Required Reading

Grinblatt M & S Titman *Financial Markets and Corporate Strategy* Boston Mass Irwin/McGraw Hill 1998

Articles

A reading list will be provided on the first day of class

Computer Models

No computer models are used in this course

Conduct of Class

The instruction during the 30 lecture hours consists primarily of presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series

The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course

Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 11021

Makeup Exam

At the next ordinary exam

Responsible for the Course

Dag Michalsen

GRA 1133

Financial Contracting and Risk Management

Course Objectives

The purpose of this course is to give an understanding of the tools for and motivations behind using financial tools for managing risk

First we want to understand the existence and design of some of the complex financial contracts currently observed in the capital markets. Secondly the value enhancing effects of managing financial risk at the firm are analyzed in an attempt to rationalize the coordination of investment and financial decisions

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory and GRA 1102 Applied Financial Theory (in parallel during the Winter term)

Course Outline

Overview of tools for risk management

Identification and measurement of relevant macro risk

Corporate hedging and the coordination of real and financial decisions

Readings

A complete readings list will be provided on the first day of class

Conduct of Class

30 lecture hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given an extensive coverage and in depth analysis. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting

Evaluation

A three hour written examination at the end of the lecture series

Exam Code: GRA 11331

Makeup Exam

At the next ordinary exam

Responsible for the Course

Bernt Arne Ødegaard

GRA 1103

Cases in Corporate Finance

Course Objectives

This course aims to give students insight into the application of financial theory to real life cases. As such, the course provides an opportunity to enhance the student's ability to state and present verbal and written arguments for and against particular solutions to financial problems encountered in each particular case.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory and GRA 1102 Applied Financial Theory or equivalent courses. The course is open exclusively for students with specialization area in finance.

Course Outline

Capital budgeting
Capital structure and the cost of capital
Dividend policy
Valuation

Required Reading

A casebook is decided upon each year during the winter term

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course

Conduct of Class

The course is taught over 30 hours (10 sessions) The first session will provide an overview of the course the formation of case groups of three students per group as well as a general discussion of how to approach casework In each of the following sessions a randomly selected group will provide its suggested solution to the case in question Another randomly selected group will thereafter discuss or comment on the first group's presentation maybe even presenting their own alternative solution The session will conclude with a class discussion and a final summary Two out of the total of nine cases will be selected for a 10 15 page typewritten case report

Attendance is mandatory in this course A maximum of two absences are allowed of which only one without proper reasons (e g medical) With more than two absences the student will normally have to take the course next academic year

Evaluation

The two written case reports as well as class participation provides the basis for grading For the final grade each of the written case reports counts 25% The grade for presentation/discussion of case solutions as well as participation in class discussions account for 50% of the final grade

Exam Code: GRA 11031

Makeup Exam

At the next ordinary exam

Responsible for the Course

Dag Michalsen

Informasjonsledelse:

Informasjonssystemer for forretningsutvikling

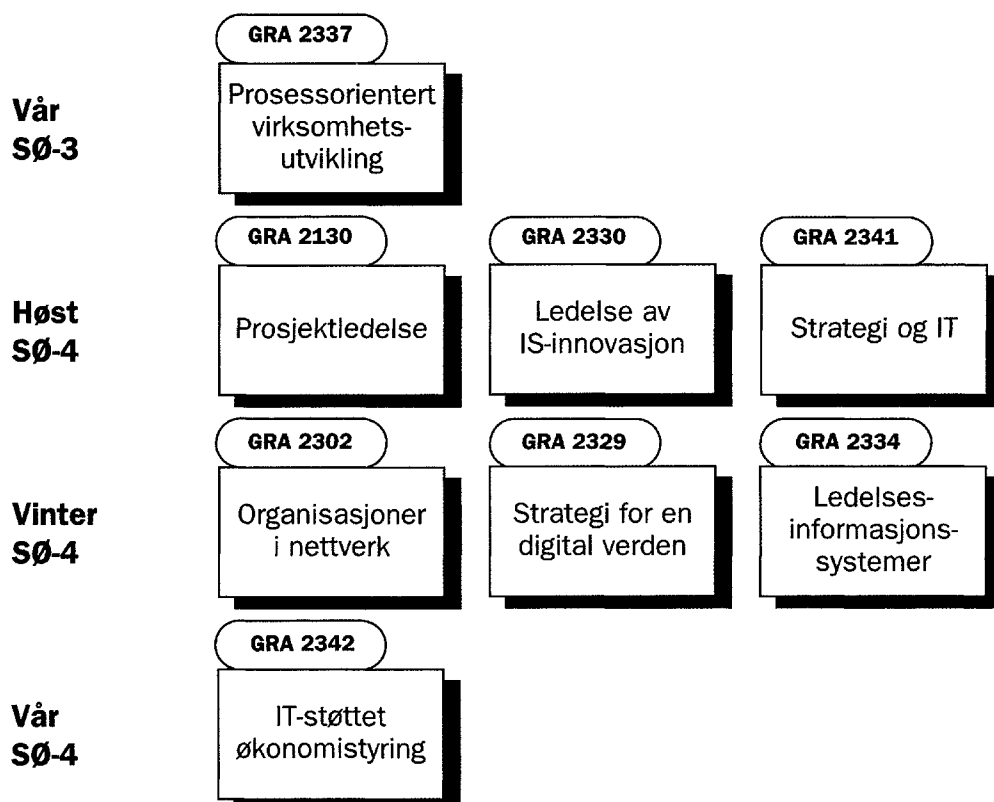
Information Resources Management:

Information Systems for Business Development.

Samlet oversikt

Retningsansvarlig: Tor J. Larsen
 Institutt: Teknologiledelse
 Antall plasser i retningen: 40

Obligatoriske kurs: GRA 2330, GRA 2341 og GRA 2337.

Retningsbeskrivelse

Internet Intranet BPR Strategi og integrasjon er stikkord som tilkjennegir at bedriftsledere stiller økende krav til informasjonssystemer (IS) som et vitalt virkemiddel til å oppnå bedre kundeservice produktløsninger innkjøp distribusjon og personalforvaltning Den tid lederne har til rådighet fra en mulighet eller et problem oppstår til en løsning må iverksettes blir stadig kortere Dette betyr at firmaenes reaksjonsevne er en kritisk faktor for vellykket forretningsvirksomhet Mange beslutninger blir også mer komplekse og krever et bedre informasjonsgrunnlag Som en totaleffekt medfører dagens konkurransesituasjon en høy grad av intern såvel som eksternt integrasjon Effektiv forretningsutvikling krever derved strategisk og målstyrt utvikling og bruk av IS Som brukere og hovedansvarlig for kvaliteten i en bedrifts IS kan ikke ledere lenger delegere dette ansvaret til IT ekspertene Lederne må selv ta ansvar og utforme premissene for en effektiv kommunikasjon med IT ekspertene Hovedkonklusjonen er at forretningsbehov styrer teknologibruk

Følgende sentrale temaer må sees i sammenheng med kvaliteten på IS
Forretningsstrategiens betydning for IS strategi
Utvikling av nettverksorganisasjoner og organiske organisasjonsmønstre
Individuell og organisatorisk læring
Kunnskapsarbeide
Serviceledelse
Total kvalitetsledelse
Internasjonal kommunikasjon

Målsetting:

Med utgangspunkt i linjeledelsens ansvarsområder gir spesialiseringsretningen en solid plattform for å forstå hvordan informasjon og informasjonssystemer kan utnyttes som et ledelsesverktøy og som et effektivt middel til forretningsutvikling. Spesialiseringen gir innsikt i prosesser og kritiske faktorer i planleggings og kontrollarbeidet med en forretningsbasert utvikling av informasjonssystemer og videreutvikling av allerede etablerte løsninger.

Tilgrensende fagområder:

Spesialiseringen er tverrfaglig og utnytter fagkompetanse innenfor generell ledelse og teknologiledelse, organisasjons og adferdsteori, innovasjon og servicekvalitet.

Undervisningsstrategi:

De tre obligatoriske kursene formidler en kjernekompetanse innen strategi, innovasjon, integrasjon og informasjonsteknologi. Kursene gjennomføres som seminarer der hovedmålet er å aktivisere deltakerne til selv å kunne orientere seg innen omfattende og komplekse temaområder, systematisere fagmaterialet og utvikle forslag til rammer for praktisk problemløsning. Deltakerne får trening i å presentere sine idéer og konklusjoner muntlig såvel som skriftlig i en interaktiv prosess med andre deltakere og seminaransvarlige. Valgfagene gir deltakerne anledning til fordypning innen sentrale temaer. Også mange av valgfagene bruker en prosessorientert gjennomføringsform, dvs. seminarer.

Diplomseminar i Informasjonsledelse: Informasjonssystemer for forretningsutvikling

(Beskrivelsen gjelder for kullet 1998/1999)

Fagansvarlig: Førsteamanuensis Tor J. Larsen, Ph.D.

Mål

Seminaret formidler en totalforståelse for hvordan en vitenskapelig orientert undersøkelse gjennomføres. Seminaret belyser fasene i et vitenskapelig arbeid og gir kriterier for valg av tilnæringsmåter. Seminaret utvikler deltakernes forståelse for premissene for de konklusjoner man drar og hvordan slike konklusjoner er grunnlaget både for praktiske anbefalinger og fortsatt teoriutvikling.

Temaer

Forskning i informasjonssystemer og informasjonsadferd
Hvordan skrive en diplomoppgave
Diplomarbeidets ulike faser
Kritisk evaluering av publiserte artikler
Innledning og problemformulering
Teorifundament, forskningsmodell og hypoteser
Metodebetraktninger
Analyse
Diskusjon av resultater, praksis og teori

Gjennomføring

Seminaret gjennomføres med forelesninger, deltakerpresentasjoner og diskusjon.
Diplomseminar #1 på 25 timer gjennomføres i vårterminen
Diplomseminar #2 på 25 timer gjennomføres i høstterminen

Evaluerings

Seminaret har fire obligatoriske mini-innleveringer:

Se WEB side <http://www.bi.no/dep2/infomgt/courses/dip sem/kursbeskrivelse.html>

Delinnlevering #1 er individuell. Delinnleveringene #2, #3 og #4 er basert på gruppenes egen diplomoppgave (dvs. en felles innlevering pr. gruppe pr. delinnlevering). Innholdet i det materialet som innleveres skal være godkjent av veileder på forhånd med veilederens signatur. Det er tilstrekkelig å levere inn 1 eksemplar. Vennligst skriv gruppens navn på innleveringenes forside. Vennligst IKKE bruk BI's student registreringsnummer. Hver innlevering evalueres til bestått/ikke bestått. De fire innleveringene må alle være bedømt til bestått for å oppnå bestått på seminaret. Dessuten må deltakerne ha vært tilstede på minst 80% av seminaret for å få bestått karakter.

Forprosjektrapport

I henhold til Høyskolestyrets vedtak skal hver gruppe innlevere en forprosjektrapport som teller 20% av diplomoppgavens karakter. Forprosjektrapporten innleveres ved avslutning av gjennomføringen av diplomseminar #2.

Forprosjektrapporten skal inneholde:

Innledning
Problemformulering
Teorifundament
Forskningsmodell
Skisse til metode
Forprosjektrapporten innleveres i 1 eksemplar, gis tallkarakter og bedømmes av veileder.

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen: 15. desember, 1998.

Litteratur

Larsen, Tor J. (red.) Artikkelsamling til Diplomseminar i Informasjonsledelse *Informasjonssystemer for forretningsutvikling*. Sandvika 1998.

GRA 2337

Proessorientert virksomhetsutvikling

Business Process Change Management

Mål med kurset

Informasjonsteknologien har gitt oss nye verktøy som endrer forutsetningene for organisering og koordinering av en virksomhet. Kurset kommer til å omfatte både konseptuelle modeller og praktiske verktøy for å kunne relatere virksomhetsprosesser til behov for informasjonssystemer. Dette gir et bredt grunnlag for å kunne utnytte informasjonsteknologiens muligheter til å designe nye prosesser og arbeidsformer i tråd med endrede forretningsmessige behov. Mer informasjon om kurset finnes på følgende World Wide Web adresse: <http://www.bi.no/dep2/infomgt/courses/gra2337/>

Tematisk oversikt

Proessorientering som fenomen

Virksomhetsutvikling i små og store steg

IT – en koordinasjonsteknologi som gir mulighet for desentralisering og kontroll

Radikale endringer bruk av IT og organisatorisk læring

Pensumlitteratur (med forbehold om endringer)

Davenport T H Process Innovation *Reengineering Work through Information Technology* Boston MA Harvard Business School Press 1993

Gottschalk P (red.) Artikkelsamling *Proessorientert virksomhetsutvikling* Sandvika Handelshøyskolen BI 1998

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er en integrert del av kursgjennomføringen. Utleveringer, beskjeder og innleveringer vil foregå elektronisk. Foruten programmer for tekstbehandling, web surfing, elektronisk post og presentasjonsgrafikk er det aktuelt å benytte dataverktøy for fremstilling av prosessgrafer og begrepsstrukturer.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer i hovedsak som et seminar med deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i seminaret.

Eksamen

Fagoppgave. Fagoppgaven består av innleder og opponentinnlegg, skriftlige problemstillinger, klassesdeltakelse og avsluttende oppgave. Den avsluttende oppgaven er individuell. Fagoppgaven er en integrert del av seminar gjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 23371

Kontinuasjon

Kontinuasjon skjer ved neste gjennomføring av seminaret.

Kursansvarlig

Petter Gottschalk

GRA 2330

Ledelse av IS-innovasjoner

The Management of IS-innovations

Mål med kurset

Informasjonssystemer (IS) brukes aktivt som et middel til forretningsutvikling. Kurset gir en solid plattform for forståelse av linjeledelsens rolle i planlegging, gjennomføring og kontroll av innovasjonsprosesser der IS inngår som et element.

Trening i identifikasjon av problemstillinger, analyse, utvikling av presentasjonsmateriale og muntlig fremlegging er en vesentlig del av kursgjennomføringen.

Tematisk oversikt

Linjeledelsens rolle i innovasjonsprosessene

Organisasjonsforståelse og endringsprosesser

Hvordan få forretningsorganisasjoner til å satse på gode ideer og forkaste de ubrukbare

Realisering av endringer gjennom prosjekter

Radikale versus inkrementelle endringer, vedlikehold

Effekter av IS-innovasjoner

Pensumlitteratur

Kanter, R. M. *The Change Masters: Corporate Entrepreneurs at Work*. London: Unwin, 1985.

Larsen, T. J. and McGuire, E. (Eds.) *Information Systems Innovation and Diffusion: Issues and Directions*. Hersey, PA: Idea Group Publishing, 1988.

Idea Group Publishing 1988

Larsen, T. J. (Red.) *Artikkelsamling: Ledelse av IS-innovasjoner*. Sandvika: BI Forlag, 1998.

Dataverktøy

Tekst- og presentasjonsprogrampakker

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer med deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i kurset.

Eksamen

Fagoppgave: Fagoppgaven består av innleder og opponentinnlegg, skriftlige problemstillinger, klassedeltakelse og avsluttende oppgave. Fagoppgaven er en integrert del av kursgjennomføringen.

Eksamenskode: GRA23301

Kontinuasjon

Kontinuasjon skjer ved neste gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Førsteamanuensis Tor J. Larsen

GRA 2341

Strategi og IT

IT Strategy

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hvordan informasjonsteknologi kan brukes til å forbedre virksomhetens konkurranseevne dels gjennom utvikling av nye forretnings konsepter og dels gjennom omstrukturering av produksjons systemet og den interne organisasjon generelt. Det legges stor vekt på å gi praktisk anvendbar kunnskap om metodikk for planlegging av strategiske informasjonssystemer.

Tematisk oversikt

Se kursets hjemmeside på <http://www.bi.no/dep2/infomgt/courses/gra2341>

Pensumlitteratur

Ward J and Griffiths, P. Strategic Planning for Information Systems 2nd ed. Chichester: Wiley, 1996

Samt noen få artikler og rapporter som utdeles under kurset

Se forøvrig hjemmesiden

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke eksplisitt i dette kurset, men all kommunikasjon mellom foreleser og studenter vil baseres på Web og E post. Dette gjelder også innlevering av fagoppgave.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og gruppearbeid (case)

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon. Oppgaven går ut på å behandle et tema av strategisk karakter. Deltagelse i klasseromsdiskusjoner/presentasjoner samt deltagelse på elektroniske medier vil utgjøre 40% av karakteren.

Eksamenskode: GRA 23411 (60%)
GRA 23412 (40%)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Bo Hjørt Christensen (bo.h.christensen@bi.no)

Espen Andersen (espen.andersen@bi.no)

Mål med kurset

Målet er å gi studentene innsikt i hvilke strategiske fordeler organisasjoner utformet som nettverk gir og hvilke lederegenskaper som kreves i slike organisasjoner

Rask utvikling i retning av et mer dynamisk globalt og teknologisk basert forretningsliv der tid spiller en stadig viktigere rolle har resultert i skjerpede konkurransekrav i mange bransjer. Utfordringen for mange organisasjoner er å forholde seg til tiltakende kompleksitet i omgivelsene samtidig som de blir mer endringsdyktige. Industrisamfunnets idealer om kontroll og stabilitet underordnes den nye konkurransens krav om fleksibilitet og endring. Hierarkiet som mekanisme for koordinering av funksjonsområder og arbeidsoppgaver erstattes av informasjonsteknologiske utforminger der nettverket utgjør det dominerende prinsippet for design. I kurset gjennomgås fordeler og ulemper, muligheter og begrensninger ved nettverket som modell for foretaksorganisasjon.

Tematisk oversikt

Innledning

Nettverksorganisasjon: dynamiske nettverk mellom hierarki og marked

Nettverksmetaforen i en historisk sammenheng (dominerende organisasjonsdesign)

Strategiske implikasjoner av nettverksparadigmet

Nettverk i praksis: case

Nettverksanalyse

Nettverksorganisasjoners design og funksjon

Arbeidsdeling og koordinering i nettverk

Lederrollen i nettverksorganisasjoner

Avslutning: oppsummering

Pensumlitteratur

Alter, C. and Hage, J. *Organizations Working Together*. London: Sage 1993

Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Keen, P. W. *Shaping the future: Business Design Through Information Technology*. Boston, Mass.: Harvard Business School Press 1991

Morgan, G. *Riding the Waves of Change: Developing Managerial Competencies for a Turbulent World*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers 1988 (Organisasjoner i bevegelse: Universitetsforlaget)

Scott Morton, M. S. *The Corporation of the 1990s – Information Technology and Organizational Transformation*. N.Y.: Oxford University Press 1991

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 23021

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset

Kursansvarlig

Øivind Revang

GRA 2329

Strategi for en digital verden

Competing in a Digital Economy

Mål med kurset

PC revolusjonen og Internett har gjort at datakraft og kommunikasjon ikke lenger er begrensede ressurser. Mange firma kan allerede kommunisere med leverandører, kunder og ansatte hvor som helst i verden like lett som med sine lokalt ansatte. Dette har stor betydning for forretningsvirksomhet, arbeidsliv, jus og personlig livsstil. Vi må forholde oss til en flod av nye inntrykk og ny informasjon, men kan oss også utvide vår personlige og forretningsmessige rekkevidde.

Målsettingen med dette seminaret er å gi studenten en forståelse av hva det betyr å leve, arbeide og drive forretningsvirksomhet i en global digital verden. Cases, bruk av Internet teknologi og personlige dataverktøy vil være en integrert del av seminaret.

Tematisk oversikt

Gitt den voldsomme utviklingen innen dette området, vil denne oversikten nødvendigvis bli ufullstendig. Her er en smakebit av tenkelige emner:

Personlig kommunikasjonsteknologi: Hva vil det si å være digital?

Strategiske datasystemer: Evolusjon og revolusjon

Globale elektroniske markeder: Strategi og økonomi

Å organisere seg for global forretningsdrift og globale informasjonssystemer

Det internasjonale telekommunikasjonsmarkedet

Jus og global informasjonsteknologi: nasjonalstatens undergang?

Opphavsrett i digitale markeder: hvordan tjene penger på bits

Opprettelse av ny eller flytting av eksisterende forretningsvirksomhet til Internet

Pensumlitteratur

For detaljer henvises det til kursets hjemmeside på <http://www.espen.com/courses/gra2329>

Dataverktøy

Seminaret vil være gjennomsyret av informasjonsteknologi. Utleveringer, beskjeder, diskusjoner (bortsett fra i klasserommet) og alle innleveringer vil foregå elektronisk. Studentene forutsettes å delta aktivt i diskusjoner og elektroniske konferanser og vil ha stor frihet i å fastsette emner for forelesninger og fagoppgave. Studenter som kan tenke seg å starte forretningsvirksomhet ved hjelp av Internet er spesielt oppfordret til å ta seminaret.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer, i hovedsak som et seminar med deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i seminaret.

Ksamen

Evaluerings er en kombinasjon av fagoppgave (levert elektronisk som en Web side), klasseroms og elektronisk diskusjon og noen mindre innleveringer i forbindelse med case diskusjoner.

Eksamenskode: GRA 23291

Kontinuasjon

Kontinuasjon skjer ved neste ordinære gjennomføring av seminaret.

Kursansvarlig

Espen Andersen (espen.andersen@bi.no)

GRA 2334

Ledelsesinformasjonssystemer (LIS)

Executive Information Systems

Mål med kurset

Kurset redegjør for lederes informasjons og beslutningsadferd. På denne bakgrunn gis deltakerne en forståelse for det potensiale informasjonssystemer har som støtte for utføring av ledelsesoppgaver. Lederes rolle i ny og videreutvikling av LIS tas opp til debatt.

Tematisk oversikt

Lederes informasjons og beslutningsadferd
Kunnskapsarbeide
Formell versus uformell kommunikasjon
Organisatoriske løsninger og LIS
Ny og videreutvikling av LIS
Effektivrurderinger

Pensumlitteratur

Watson H J, Houdeshel G and Rainer R K Jr *Building Executive Information Systems and other Decision Support Applications* New York NY Wiley 1997
Larsen T J (red) Artikkelsamling GRA 2334 Ledelsesinformasjonssystemer Sandvika BI Forlag 1998

Dataverktøy

Tekst og presentasjonsprogrampakker

Gjennomføring

30 timer totalt for kurset. Kurset gjennomføres i hovedsak som et seminar med studentpresentasjoner over hovedtemaene. Illustrasjon av LIS inngår som en del av seminaret.

Eksamen

Fagoppgave. Fagoppgaven består av innlederinnlegg, skriftlige spørsmål, klassesamtale og avsluttende oppgave. Fagoppgaven er en integrert del av seminar gjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 23341

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig:

Tor J. Larsen

GRA 2342

IT-støttet økonomistyring

Financial Accounting Supported by International Technology

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i på hvilken måte informasjonsteknologi kan anvendes for å støtte bedriftens økonomistyring. Det vil bli lagt vekt på å skape forståelse for hvordan valgte styringsmodeller setter premisser for utforming av IT-baserte økonomisystemer. På denne måten skal kandidatene etter kurset stå godt rustet til å delta aktivt i utvelgelse og innføring av økonomistyringssystemer i mellomstore og store virksomheter.

Tematisk oversikt

Økonomisystemets indre arkitektur
Implementering av økonomiske modeller
Konsepter for IT-støttet ledelsesrapportering
Økonomisystemer på det norske marked
Metoder for valg og innføring av økonomisystemer
Økonomisystemenes posisjon i applikasjonsarkitekturen
Moderne økonomisystemer og konsekvenser for organisering av økonomi-funksjoner og rutiner
IT-støttet økonomistyring og konsekvenser for sikkerhet
Trender og utfordringer
Case gjennomgang basert på norske bedriftseksempler
Presentasjon av ledende økonomisystem-konsepter på det norske marked

Pensumlitteratur

Artikkelsamling
Øvrig pensumlitteratur under vurdering

Dataverktøy:

Dataverktøy benyttes ikke eksplisitt i dette kurset, men all kommunikasjon mellom studenter og foreleser vil skje via Web og E-post.

Gjennomføring

30 timers forelesninger og gruppearbeid (CASE)

Eksamen

3 timer avsluttende eksamen
Kandidatenes deltagelse i klasseromsdiskusjoner og presentasjoner vil utgjøre 40% av karakteren

Eksamenskode: **GRA 23421 (60%)**
 GRA 23422 (40%)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Bo Hjort Christensen

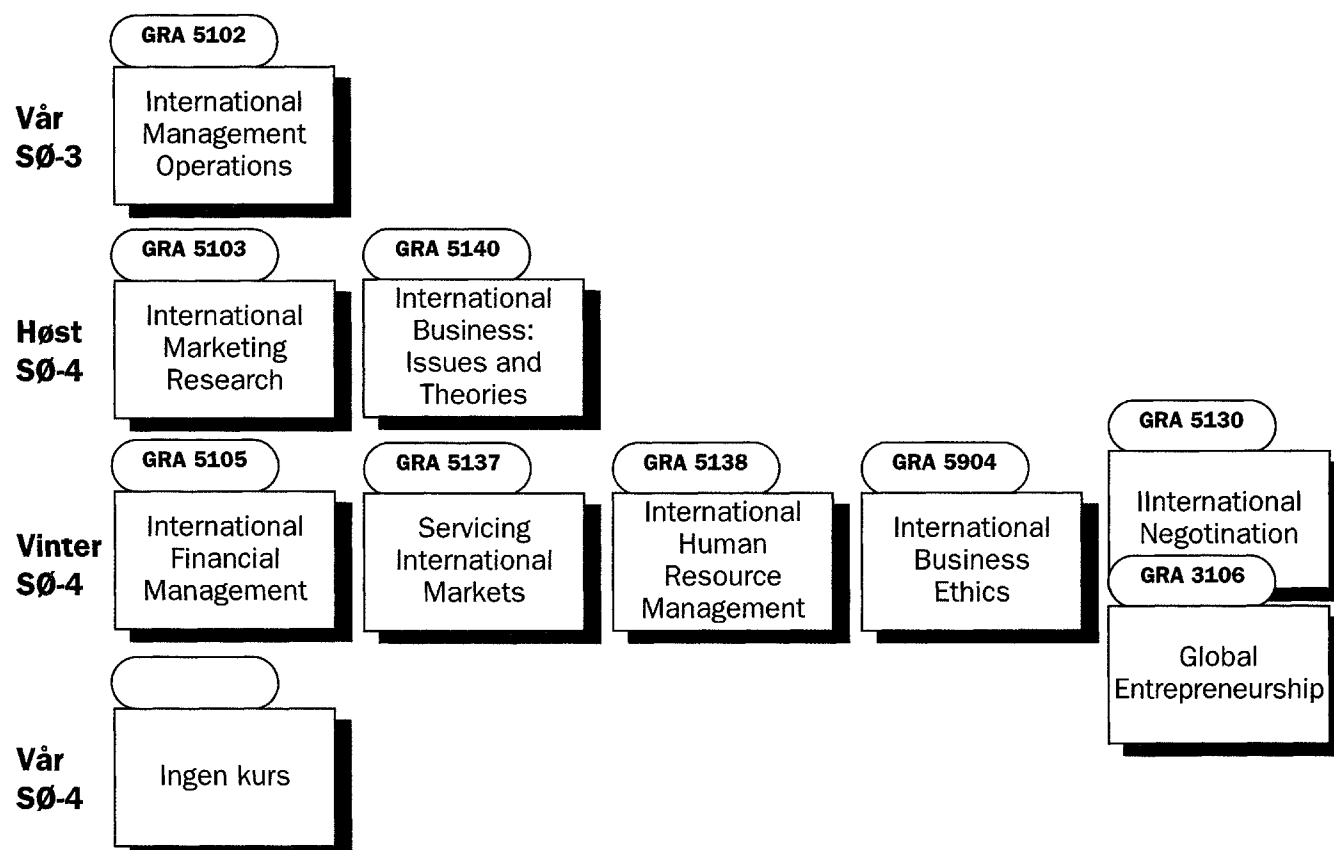
International Business Management

Internasjonal Bedriftsledelse

Samlet oversikt

Coordinator *Hermann Kopp*
 Department *Logistikk og markedsføring*
 Maximum number of students *40*

Obligatoriske kurs *GRA 5102, GRA 5103 og GRA 5105*

Description of International Business Management

The students majoring in International Business Management should achieve a thorough understanding of international business trade and finance in general. They should also acquire the basic skills and some of the essential training that international managers must have in order to succeed.

The required courses represent an updated overview of international management, international finance and international marketing research. Ideally, the students should be well prepared to choose, develop and complete their final thesis (diploma project) and eventually – be ready for a successful career in international business.

The courses within this major will all be lectured in English.

The electives may vary from year to year but will always represent a variety of topics that should be of special interest to the international business student.

All students are required to register for an e-mail (INTERNET) address. Messages to and from the students, the groups and the instructors will ordinarily be transmitted by this medium. Students who are at another institution during all or part of one semester/term are urgently advised to transmit their address to the coordinator.

Literature:

Do not purchase course literature before you have received the final course syllabi. In this area there is a continuous influx of new books and articles and the instructor may feel compelled to make changes even after this catalogue goes to print in order to give you an opportunity to study the latest state of the art literature.

Diplomseminarer i Internasjonal Bedriftsledelse

Fagansvarlig: Hermann Kopp m. fl.

Diplomseminarene skal hjelpe studentene til å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet mest mulig effektivt og målrettet.

Seminarene kan bl.a. omfatte

Obligatoriske innleveringer

Studentpresentasjoner knyttet til utvalgte emner og selve diplomoppgaven

Forelesninger

Diskusjoner

Seminarene omfatter normalt obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for problemstilling og metode, teorigrunnlag, fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlag for en tilpasning av seminarene. I startfasen samles studentene i plenum, men etterhvert vil seminarene bli gjennomført i mindre grupper.

Plenumseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføringen av diplomarbeidet, herunder generell veiledning om valg av emne, problemstilling og metode, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Under studentpresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne, såvel som fra de øvrige studentene. Tid og sted for de enkelte diplomseminarene og presentasjonene fastsettes av den enkelte seminarleder/veileder.

Diplomseminarene er obligatoriske og forfall må avklares med seminaransvarlig.

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 15. desember

GRA 5102

International Management Operations

Course objective

The focus of the course is international management and international business in general the course serves as an introduction to international business and at the same time it seeks to cover the most important and timely topics of this field of study

Course outline

The World of International Business
 Globalization Opportunities and Threats
 The World of the Multinational Enterprise
 Exits and Disinvestment
 Business Ethics
 Opportunities for SMBs
 The International Organization
 The International Manager
 Cultural Aspects of International Business
 Managing the International Work Force
 The Clash of Civilizations
 Negotiations

This course is under continued revision and is therefore subject to change

Literature

A new textbook will be introduced in 1999
 Foreign Investment Negotiations (FINS) Participant s Manual
 Selected set of cases and additional readings

Evaluation

The grade of the course will be determined as follows
 50% participation (including FINS) – no retake and 50% final written exam
 No aids permitted at the exam

Exam code

Participation GRA 51024 50%
Written exam GRA 51025 50%

Retake

Participation No retake
 Written exam At next ordinary exam

Responsible for the course

Hermann Kopp

GRA 5103

International Marketing Research

Course objectives

The aim of this course is to enable the students to plan and carry out marketing research projects in an international context

Course outline

International marketing decisions and marketing research
 Formulation of relevant problem definitions and research questions
 Research design
 Use of secondary data and multiclient studies
 Qualitative research methods
 Issues in primary data collection
 Sampling
 Questionnaire design
 Data analysis
 International marketing intelligence systems

Literature

Kent R Marketing Research in Action London Routledge 1993 Gripsrud G and C A Solberg Readings in International Marketing Research Sandvika Handelshøyskolen BI 1993
 Note The literature in this course is presently under review Students will be notified of any change two weeks before the course begins

Data tools

On line data retrieval from international data bases will be carried out by students in their term papers

Implementation

The course will be carried out through lectures case and term paper presentations and discussions as well as presentations from Norwegian companies and the Export Council of Norway

Evaluation

Project paper and control exam The project paper counting 100% of the grade may be carried out by groups of three students The control exam is individual – pass/fail The students have to pass both exams to obtain a grade

Exam Code: GRA 51031 (project paper)
 GRA 51032 (control exam)

Retake

At the next ordinary exam

Responsible for the course

Carl Arthur Solberg

GRA 5140

International Business: Issues and Theories

Course objectives

This course provides an overview of the field of international business, with an emphasis on analysis and theory. It aims to give the students i) an understanding of the problems and challenges involved in conducting international business operations, and ii) an up-to-date overview of central theories and research traditions in international business.

Course contents

- Part one The challenges of international business
 - * National differences in political economy
 - * National differences in culture
- Part two The global trade and investment environment
 - * International trade theories
 - * Foreign direct investment theories
 - * Theories of the internationalization of firms
 - * The political economy of foreign trade and investment
 - * Regional economic integration
- Part three International business strategy
 - * Competitive analysis and positioning
 - * The international monetary system and global capital markets
 - * The organization of international business enterprises
 - * Modes of entry and expansion
- Part four International business operations
 - * International marketing and R&D
 - * International HRM
 - * International financial management and control

Literature

Hill C W L *International Business Competing in the Global Marketplace* 2nd ed Chicago Irwin 1997

Packet of readings

Evaluation

A three hour written examination

Exam code: GRA 51401

Retake

At the next ordinary exam

Responsible for the course

Gabriel R G Benito

GRA 5105

International Financial Management

Course objectives

The purpose of the course is to give an introduction to the management of finance for a firm operating internationally. Constantly changing financial environments expose such firms to new and different types of risk, as well as new instruments to deal with these risks. As a consequence of this, the firm's investment and financing decisions need to be modified. The objective of the course is therefore to study and understand how corporate financial management is affected by and can take advantage of international economic environments.

Prerequisites

Course participants are required to be registered in the specialization International Business Management.

Course outline

The international financial environment

- International financial markets

- Foreign exchange

- Managing exposure to exchange rate fluctuations

Exchange risk management

- Measuring exposure to exchange rate fluctuations

The firm's international investment and financing decisions

- Project analysis

- Capital structure and the cost of capital

- Financing the firm

Literature

Madura J. *International Financial Management* 5th ed. Cincinnati, Ohio: South Western College Pub. 1998.

Cases and articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer models

No computer models are used in this course.

Conduct of class

30 lecture hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given extensive and in depth coverage. Cases will also be used. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam covers all topics discussed in class as well as all the assigned readings. Only interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code. GRA 51051

Retake

At the next ordinary exam.

Responsible for the course

Pål E. Korsvold

GRA 5137

Servicing International Markets

Course objectives

The aim of this course is to extend the program in international business with a focus on key issues in the development of international marketing operations over time by companies. Building on the theme of internationalization, options for and implications of international operations shall be explored – covering both theoretical and practical perspectives.

Course outline

Introduction Internationalization and global developments

Theoretical perspectives on foreign market servicing

Foreign market servicing

operation mode choice and packaging issues (including areas such as international franchising, project

operations and subcontracting)

development over time

Literature

Luostarinen R and Welch L International Business Operations Helsinki Forfatterne 1990

Compendium of articles

Implementation

The course program will include lectures, cases, presentations and discussions.

Evaluation

Term paper and control exam. The term paper, counting 100% of the grade, may be carried out by groups of three students. The control exam is individual, pass/fail. The students have to pass both forms of assessment to obtain a grade.

Exam Code GRA 51371 (term paper)

GRA 51372 (control exam) pass/fail

Retake

At next ordinary exam

Responsible for the course

Gabriel R G Benito and Lawrence S Welch

GRA 5138

International Human Resource Management

Course objectives

The purpose of this course is to explore the issues relating to the human resource function in an international firm. Students who are considering an international career who may expect to work in a foreign country or with a multinational corporation will find aspects of this course of particular relevance.

Course outline

On completion of this course students should be able to

- a) appreciate the human resource management implications of subsidiary operations
- b) develop responses to the personnel choices confronting international companies
- c) link corporate strategy with effective personnel management policies and practices

Literature

Dowling P J, Welch D E and Schuler R S: International Human Resource Management: Managing People in a Multi National Context. Cincinnati, Ohio: South Western Publishing 1998.

Implementation

Lectures, mini case studies, class exercises and videos

Evaluation

Term Paper and control exam. The term paper, counting 100% of the grade, may be carried out by groups of three students. The control exam is individual – pass/fail. The students have to pass both forms of assessment to obtain a grade.

Exam code: GRA 51382 (100%)
GRA 51383 (Pass/fail)

Retake

At next ordinary exam

Responsible for the course

Denise Welch

GRA 5904

International Business Ethics

Course objectives

The aim of this course is to strengthen each participant's ability to identify, to reflect and respond to ethical management challenges in organisations. Studying ethical business dilemmas in depth will help participants to evaluate the variety of approaches available for the ethical decision making process.

Course outline

The theoretical core consists of a brief presentation of major moral philosophies which have provided the core of rules and concepts of rightness and ethicalness in general. The focus is on their relevance with regard to the business environment.

The practical core deals with applying and testing different methods of moral decision making in conjunction with concrete cases. Most of the case material will be based on international examples, but current Norwegian experiences will also be included where possible.

Special attention will be given to business ethics decision making in a cross cultural context. Critical reading and evaluation of leading articles on ethics in management will be used to heighten participants' awareness of significant cultural distinctions and different moral points of view.

Topics (sample)

Basic Issues: Ethics vs. Economics
 Ethical Theories Revisited
 Examples of Ethical Reflection Models
 Stakeholder Relationship and Ethical Reflection
 Environmental Ethics
 Employee Rights Issues
 The Role of Opportunity and Conflict
 The Ethics in Marketing
 Business Ethics in a Global Context
 Ethics in Changing Organisations
 Strategic Planning and Ethics

The learning mode of this course is action oriented. Virtually every topic will begin with a case discussion allowing participants to test out their moral reasoning skills. The subsequent discussion will not necessarily yield consensus but is meant to create greater awareness of different thinking modes and other relevant approaches.

For the above reasons this course requires maximum student participation. Those who cannot attend classes regularly should refrain from taking this course.

Literature

Green R. M. *The Ethical Manager: A New Method for Business Ethics* NY: MacMillan 1994
 Hoffman W. M. Frederick R. E. *Business Ethics: Readings and Cases in Corporate Morality* 3rd ed. NY: McGraw Hill 1995
 Additional articles and cases will be handed out.

Evaluation

One mid-term paper (group assignment) and a 48-hour individual take-home examination.

Exam code: GRA 59041

Responsible for the course

Heidi von Weltzien Høivik

Ingen kurs våren 1999

Logistikk

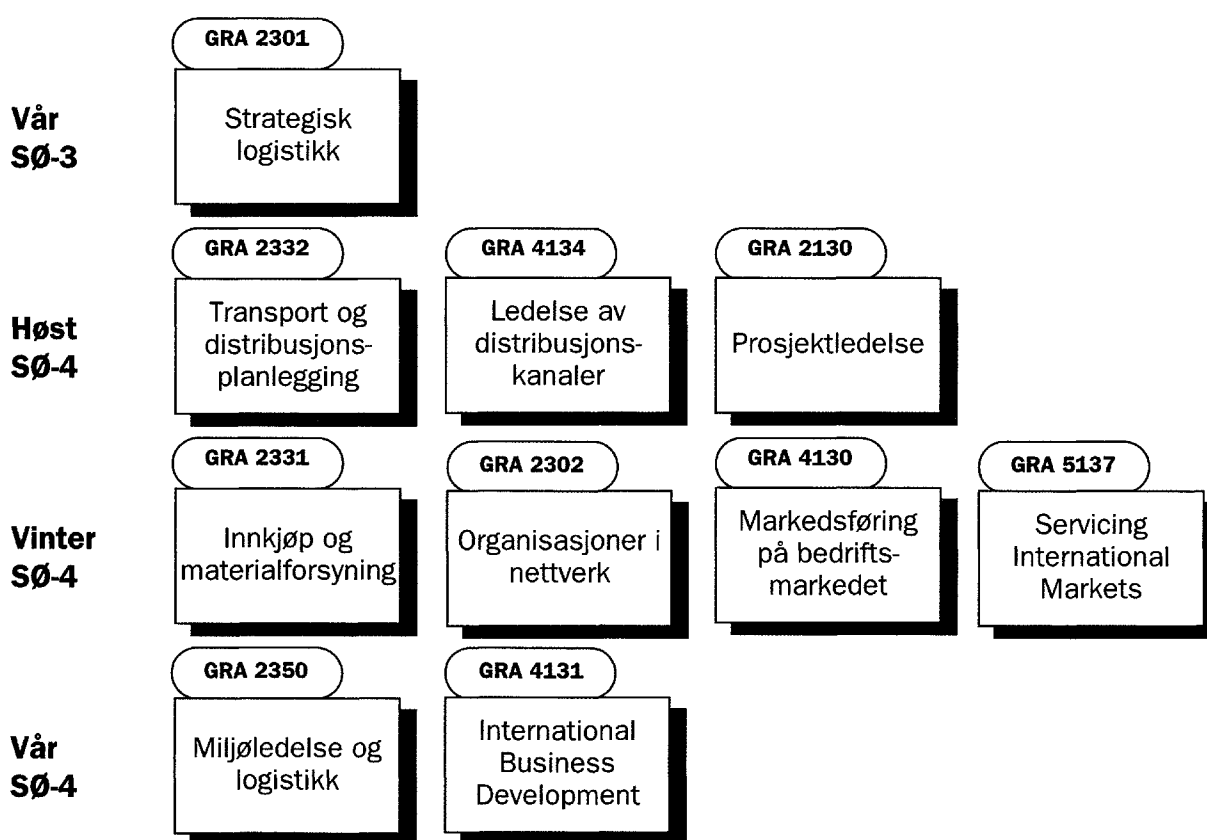
Business Logistics

Samlet oversikt

Retningsansvarlig: Göran Persson
 Institutt: Logistikk og markedsføring
 Antall plasser i retningen: 60

Obligatoriske kurs: GRA 2301, GRA 2332 og GRA 2331

Studentene stilles fritt til å velge sine øvrige tre kurs fra andre retninger, fortrinnsvis fra markedsføring og internasjonal bedriftsledelse

Retningsbeskrivelse

Den viktigste begrunnelse for å kunne tilby en spesialiseringsretning i logistikk er økningen i behovet for ledelsesorientert logistikk kunnskap. Dette gjelder innen varehandel, industri, i servicesektoren og i store deler av den offentlige virksomhet. Behovet øker fordi vi er i en tidsperiode der logistikkostnadenes andel av verdiskapningen vokser samtidig som sterkere konkurranse og rask internasjonalisering fører til hardere presentasjonskrav for logistikken og logistikksystemene.

Målsettingen er å dekke kunnskapsbehovet innen ledelsesorientert logistikk i næringslivet og den offentlige virksomhet på en måte som sikrer Handelshøyskolen BI et konkurransemessig fortrinn fremfor alle andre høyskole og universitetsmiljøer i Norge.

Spesialiseringsretningen vil bygge på grunnleggende kunnskaper fra en rekke fagområder. Blant disse er ledelse, strategi, organisasjonsteori, markedsføring og kommunikasjon/informasjonsteknologi spesielt viktige. For studenter på andre spesialiseringsretninger er flere av kursene i logistikk aktuelle valgkurs.

Det tilbys tre obligatoriske fag som alle er kjernefag for å få innsikt i logistikk. Disse er Strategisk logistikk, transport og distribusjonsplanlegging og innkjøp og materialforsyning.

Obligatoriske kurs for retningen

GRA 2301 Strategisk Logistikk

GRA 2332 Transport og distribusjonsplanlegging

GRA 2331 Innkjøp og materialforsyning

Diplomseminar i Logistikk

Fagansvarlig: Marianne Jahre

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

1. Obligatorisk innlevering
2. Forelesninger knyttet til utvalgte emner
3. Gruppepresentasjoner

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er i prinsippet obligatorisk, og frafall må avklares med seminaransvarlig.

Første seminar i termnen kunngjøres ved oppslag.

Frist for innlevering av forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 15. november.

GRA 2301

Strategisk logistikk

Strategic Logistics

Mål med kurset

Å gi studentene grundig innsikt i hvordan logistikk-kunnskaper kan forbedre virksomhetens totale ressursutnyttelse og øke virksomhetens konkurransekraft og kostnadseffektivitet

Forkunnskaper

Deltakerne må ha gjennomført obligatoriske kurs til og med 3 år eller tilsvarende

Tematisk oversikt

Innledning

Lean Thinking

Logistikk og miljø

Benchmarking

Konkurransefortrinn gjennom logistikken

IT og Logistikk

Tidskonkurranse

Partnerskap i distribusjonsleddet

Leverandørsamarbeid

Aktivitetsbasert Ledelse

Pensumlitteratur

Christopher M. *Logistics and Supply Chain Management Strategies for Reducing Costs and Improving Services*
London Pitman 1992

Artikler.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger gruppearbeider og presentasjon av oppgaver

Evaluerings

Innlederoppgaver og kontrollaksamen Vektlegging

Innlederoppgaver (presentasjon og oppgaveinnlevering) 50 %

Eksamen Tre timer 50 %

Ingen hjelpemidler til skriftlig eksamen

Eksamenskoder: GRA 23012 Innlederoppgaver med presentasjon

GRA 23013 Skriftlig eksamen

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Jari Juga

GRA 2332

Transport og distribusjonsplanlegging

Transport and Physical Distribution

Mål med kurset

Å gi studentene en grunnleggende innføring i godstransport og fysisk distribusjon

Tematisk oversikt

Godstransport og samferdselspolitikk regulering og deregulering

Transportformene

markedsandeler markedsutvikling og konkurranseflater

økonomiske forhold tekniske egenskaper

tariffer og regulativer

miljøproblemer

Distribusjonssystemer

IT anvendelser og muligheter

lagersystemer

lagringsformer

distribusjonskanaler

Strategiske distribusjonsallianser

tredjeparts logistikk

andre samarbeidsformer i distribusjonskanalen

Pensumlitteratur

Cooper J (ed) *Logistics and Distribution Planning Strategies for Management* 2nd ed London Kogan Page 1994

Artikler og utdelte notater

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger diskusjoner og øvelser

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Eksamenskode: GRA 23321

Hjelpemidler Ingen

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig:

Dag Bjørnland

GRA 2331

Innkjøp og materialforsyning

Purchasing Management

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en grundig forståelse av innkjøpsaktivitetene og de sentrale forutsetninger som gjelder for disse i offentlig og privat virksomhet. Studentene skal få kunnskaper i å utvikle og lede innkjøpsfunksjonen sett i sammenheng med en virksomhets totale vareflyt.

Tematisk oversikt

Innkjøpsfunksjonen
Innkjøpets mål og strategier
Sourcing
Leverandørsamarbeid
Forhandlinger
Kontraktstrategier

Pensumlitteratur

Weele A J van *Purchasing Management* London Chapman & Hall 1994
Artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer med forelesninger, casesdrøftinger og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
Ingen hjelpemidler

Eksamenskode: GRA 23311

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Goran Persson

GRA 2350

Miljøledelse og logistikk

Green Management and Logistics

Mål med kurset

Å gi studentene grundig innsikt i hva "praktisk" miljøledelse er med fokus på hvordan bedriftene kan løse sine nåværende og fremtidige miljøutfordringer. Det vil spesielt legges vekt på hvordan logistikktankegang, prinsipper og verktøy kan benyttes til å redusere bedriftenes negative påvirkning på det eksterne miljøet.

Forkunnskaper

Deltakerne må ha bestått grunnkurset i logistikk.

Tematisk Oversikt

Innledning

Utviklingstrender: hvem påvirker bedriftene til å ta dette på alvor?

Hva er miljøledelse og hva er grønn logistikk?

Miljøledelse og strategi: hva og hvordan?

Karakterisering av bedriften: hvor god er man på miljø?

Innlogistikken: hvordan kan innkjøperen påvirke miljøet?

Utlogistikken: hvordan redusere sløsing/avfall i forover distribusjon?

Etablering av retursystemer I: hvordan og hvem?

Etablering av retursystemer II: hvordan og hvem?

Corporate Image: hvordan informere om aktivitetene til stakeholders?

Casediskusjon

Avslutning og oppsummering

Pensumlitteratur

Kopicki, R. et al. *Reuse and Recycling: Reverse Logistics Opportunities*. Oak Brook, Ill.: Council of Logistics Management, 1993.

Diverse artikler delt ut i forbindelse med forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse. Studentene må regne med å presentere cases og andre gruppeoppgaver.

Evaluerings

Prosjektoppgave og kontrollaksamen

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke Bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kurskode: GRA 23501 (prosjektoppgave)

GRA 23502 (kontrollaksamen)

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Marianne Jahre

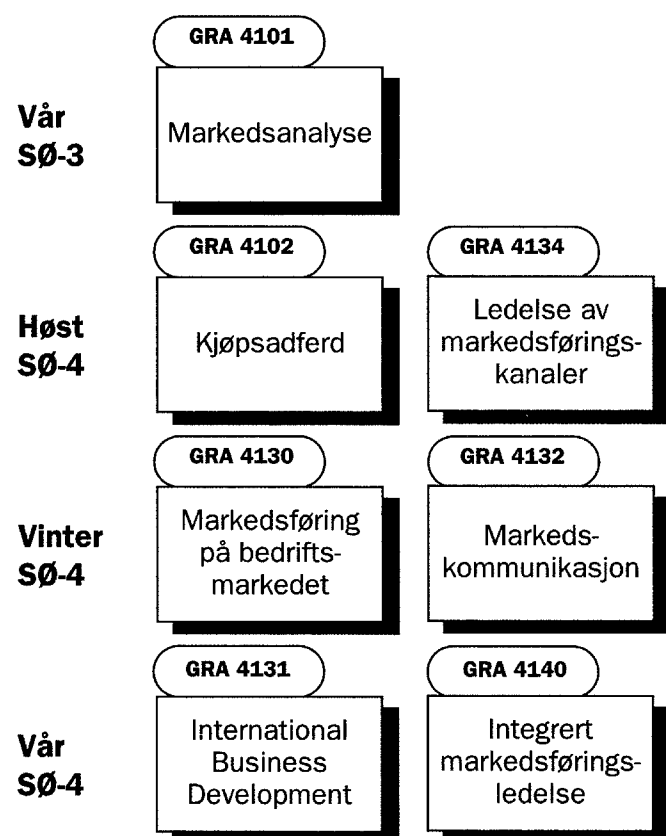
Markedsføring

Marketing Management

Samlet oversikt

Retningsansvarlig *Hans Mathias Thjømøe*
 Institutt *Logistikk og Markedsføring*
 Antall plasser i retningen 60

Obligatoriske kurs *GRA 4101, GRA 4102 og GRA 4130*

Retningsbeskrivelse

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold utvikles og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsentrerer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for å kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet, en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt. I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Obligatorisk kurs for retningen:

GRA 4101 Markedsanalyse

GRA 4102 Kjøpsadferd

GRA 4130 Markedsføring på bedriftsmarkedet

Diplomseminar i Markedsføring

Fagansvarlig: Hans Mathias Thjømøe

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte.

Seminaret er bygd opp av:

Obligatoriske innleveringer
Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
Gruppepresentasjoner

Seminaret vil som regel omfatte obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpasning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, herunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen. Disse seminarer gjelder for alle studenter som har valgt spesialisering innenfor logistikk, markedsføring og internasjonal bedriftsledelse.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkt for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er obligatorisk, og forfall må avklares med seminaransvarlig.

Det må påregnes betydelige endringer i opplegget for Diplomseminar. Disse endringene vil foreligge ved semesterstart.

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen. 15 desember

GRA 4101

Markedsanalyse

Marketing Research

Mål med kurset

For å kunne treffe best mulige beslutninger når det gjelder markedsføring er man avhengig av informasjon om foretakets omgivelser særlig om foretakets kunder og konkurrenter. Målet med dette kurset er å gi studentene innsikt i og forståelse for hvordan slik informasjon kan skaffes tilveie. Kurset er faglig forankret i generell vitenskapelig metode og i statistikk, men legger vekt på anvendelser i markedsføringsprosessen.

Tematisk oversikt

Formuleringen av hensiktsmessige problemstillinger og undersøkelsesspørsmål
Bruk av sekundærdata og standardiserte markedsundersøkelser
Anvendelse av fokusgrupper og andre kvalitative metoder
Utvalgsmetoder og utvalgsstørrelser
Holdnings- og profilundersøkelser
Datanalyse ved hjelp av bivariate og multivariate metoder

Pensumlitteratur

Aaker D. A. og Day G. S. Kumar V. *Marketing Research* 6th ed. New York: Wiley, 1998
Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger. Det stilles krav til studentene om aktiv deltakelse. Studentene må regne med å presentere cases.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrolleksamen

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskoder: GRA 41011 (prosjektoppgave)
GRA 41012 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

GRA 4102

Kjøpsatferd

Consumer and Organizational Buying Behavior

Mål med kurset

Kunnskaper om kjøpernes motiver og beslutningsprosesser er en forutsetning for systematisk markedsføring. Kurset tar sikte på å gi kunnskaper om de viktigste trekk ved kjøpernes atferd på ulike markeder og om de faktorer som påvirker denne atferden. Individuelle faktorer omfatter motivasjon, persepsjon og læring. Sentrale gruppeforhold er referansegrupper, samfunnsklasser og kultur. Kurset skal også gi innsikt og øvelse i bruk av atferdsteori samt i kognitiv og økonomisk psykologi.

Tematisk oversikt

Forbrukeratferd – grunnleggende begreper
 Historisk utvikling
 Teoretisk forankring
 Individuelle faktorer i forbrukeratferden
 Motiver og behov
 Livsstil, persepsjon, læring
 Holdninger og holdningsdannelser
 Gruppennflytelse på forbrukeratferden
 Referansegrupper
 Familiens påvirkning
 Kulturell påvirkning
 Beslutningsatferd i organisasjoner
 Spredning av innovasjoner

Pensumlitteratur

Schiffman L. G. og Kanuk L.L. *Consumer Behavior* 6th ed. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 1997.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Thjømmø H. M. *Forbrukeratferd* 5. utg. Asker: Singularis, 1996.

Dataverktøy

Blir ikke benyttet.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger med diskusjoner rundt spesielle emner. Det vil bli lagt vekt på forståelse ved å benytte teori på praktiske problemstillinger. Studentene må være forberedt på å arbeide med små cases til hver forelesning.

Kurset kan bli gjennomført på engelsk.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrollaksamen. Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskode: GRA 41021 (prosjektoppgave)
 GRA 41022 (kontrollaksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Erik Olson

Mål med kurset

Kurset fokuserer på å utvikle hensiktsmessige strategier for ledelse av markedsføringskanaler. Dette omfatter både valg av organisasjonsform for kanalen og utvikling av styringsmekanismer. En markedsføringskanal behandles som et interorganisatorisk system involvert i å gjøre varer, service og konsepter tilgjengelige for konsumentene.

Tematisk oversikt

Funksjoner og arbeidsdeling
Detaljst og grossistleddet Struktur og utvikling
Valg av integrasjonsgrad
Valg og styring av samarbeidspartner
Styring og kontroll incentiver makt og konflikter
Internasjonalisering av detaljhandelen

Pensumlitteratur

Gripsrud, G. og Nygaard, A. *Markedsføringskanaler* 2. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 1997.
Artikler

Dataverktøy

Det vil ikke bli brukt dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, gruppearbeider og studentpresentasjoner. Studentene vil bli delt i grupper som får ansvaret for å presentere et case eller en artikkel.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen
Ingen hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: GRA 41341

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen

Kursansvarlig

Harald Biong

GRA 4130

Markedsføring på bedriftsmarkedet

Business to Business Marketing

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene innsikt i hvilke utfordringer og problemer bedriftene står overfor når de skal markedsføre sine produkter og tjenester til andre bedrifter og organisasjoner. Markedsføring til bedrifter er som regel betydelig mer komplisert enn til forbrukere og stiller svært spesielle krav til markedsstrategi og den mer utøvende markedsføringen. Kurset gir deltakerne en oversikt over de teorier og metoder som for tiden er mest anerkjente både blant praktikere og teoretikere. Gjennom mange eksempler fra Norge og utlandet vil vi gi en praktisk forståelse av fagområdet.

Tematisk oversikt

Markedsføring på bedriftsmarkedet i perspektiv
Kjøpsadferd på bedriftsmarkedet
Etablering og utvikling av kunde leverandørrelasjoner
Oppbygging av overordnet markedsstrategi
Bruk av virkemidler
Ledelsesutfordringer ved markedsføring på bedriftsmarkedet

Pensumlitteratur

Webster F E *Industrial Marketing Strategy* 3rd ed NY Wiley 1991
Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger og case diskusjoner. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse i faget.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontrollleksamen
Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskoder: GRA 41301 (prosjektoppgave)
GRA 41302 (kontrollleksamen)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Harald Brong

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grunnleggende kjennskap til kommunikasjonsteorier og kommunikasjonsteknikker satt inn i en markedsførings sammenheng. Det legges stor vekt på helhetlig forståelse samt premissene for kommunikasjonsbeslutninger.

Tematisk oversikt

Markedskommunikasjon som fagområde
Kommunikasjon i et markedsføringsperspektiv
Markedskommunikasjon i praksis
Kommunikasjonsteorier
Kommunikasjonsbudsjettering
Kommunikasjonsplanlegging
Idegrunnlag og utforming
Måling av kommunikasjonseffekter
Kommunikasjon på bedriftsmarkedet
Medievalg og mediebruk
Samfunnsinformasjon og politisk reklame
Reklamen og samfunnet

Pensumlitteratur

Helgesen Th. *Markedskommunikasjon – prinsipper for effektiv informasjon og påvirkning* 4. utg Oslo
Cappelen Akademisk Forlag 1998 + utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrollaksamen

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskoder: GRA 41321 (prosjektoppgave)
GRA 41322 (kontrollaksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres

Kursansvarlig

Tor Morten Løland

GRA 4131

International Business Development

Course objective

The course aims at giving students a decision oriented perspective on international marketing and business issues through active application of relevant theories and models

Course subjects

Internationalisation of firms

Globalisation

International entry modes

Organisation of international business

Literature

A selection of articles

Case texts

Implementation

The course is based on term paper and case presentation discussions by the students. Active participation is an essential part of the program. The entire course will be conducted in English. Part of the program will be carried out off campus, entailing costs in the order of 1 100–1 300 NOK.

Evaluation

Case presentations and discussions (oral) and term paper presentations (oral and written). The students have to pass all evaluations to obtain a grade. Individual retakes of the term paper are possible. Retakes of the case presentation/discussions can only be done by taking the whole course over again.

Exam Code: GRA 41316 (Term paper) – including presentations.

Retake

Next regular exam

Responsible for the course

Carl Arthur Solberg

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å gi deltakerne øvelse i integrert markedsføringsledelse. Studentene får her mulighet til å integrere ulike markedsføringsdisipliner samt tilegne seg en beslutningsorientert holdning til faget gjennom aktiv anvendelse av teorier og modeller på reelle bedriftscases.

Tematisk oversikt

Ulike deler av fagemner innen markedsføring som personlig salg, kjøpsprosesser, samarbeidsstrategier, kommunikasjonspris, distribusjons og produktstrategi i integrerte markedsførings beslutninger.

Pensumlitteratur

Utdelte artikler og cases

Gjennomføring

Kurset består hovedsaklig av casediskusjoner, men det vil også være forelesninger i aktuelle fagområder. Klassen deles opp i grupper. Hver gruppe vil innlevere to skriftlige casebesvarelser. Gruppene vil presentere sine løsninger til klassen og lede den etterfølgende klassesdiskusjon.

Evaluering

Kurset evalueres ved en skriftlig innlevering av to caseløsninger. De skriftlige innleveringene teller 50% av karakteren. I tillegg deltar alle studentene i diskusjonen av de beslutningssituasjoner som casene tar opp på et faglig grunnlag. De muntlige individuelle diskusjonsprestasjonene i klassen teller tilsammen 50% av karakteren. Hvert av casene i den muntlige delen vektet likt, inkludert de casene som gruppene presenterer for klassen.

Bare den skriftlige delen av karakteren kan påklages. Casedebattene anses som muntlig eksamen og kan ikke påklages.

Evalueringskode: GRA 41401

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomføring

Kursansvarlig

Erk B. Nes

Harald Biong

Hans M. Thjømøe

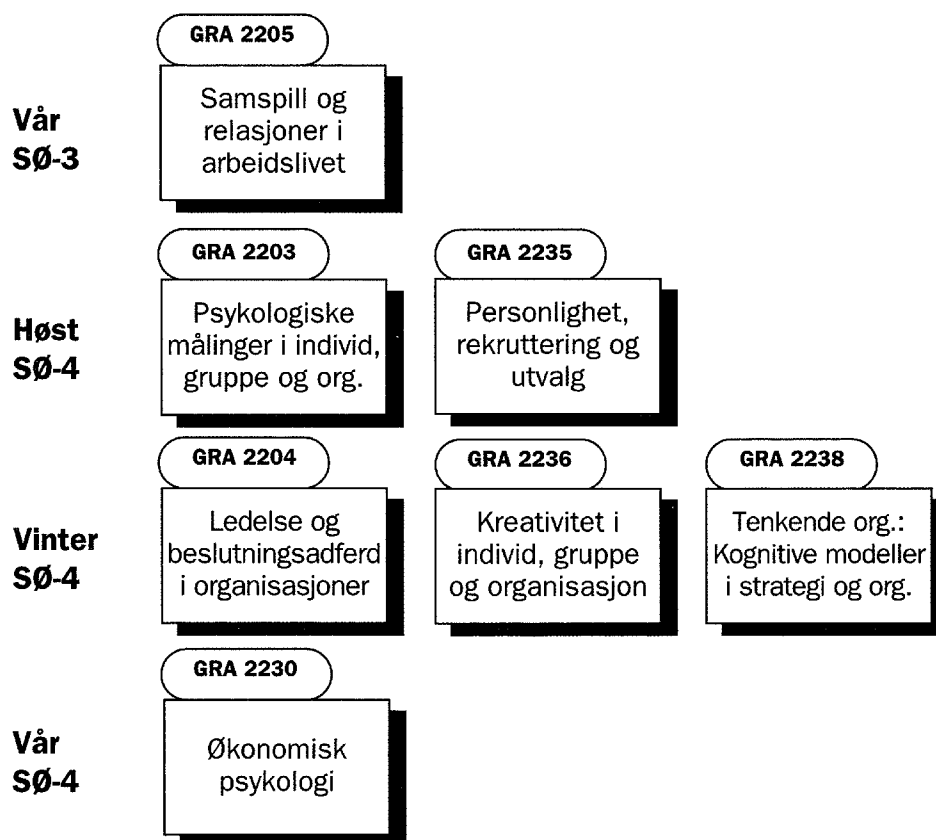
Organisasjonspsykologi

Organizational Psychology

Samlet oversikt

Retningsansvarlig: Geir Kaufmann og Bård Kuvaas
 Institutt: Kompetanseledelse
 Antall plasser i retningen: 60

Obligatoriske kurs: GRA 2203, GRA 2204 og GRA 2205.

Retningsbeskrivelse

I organisasjonspsykologien er en opptatt av hvordan psykologiske faktorer på individ, gruppe og organisasjonsnivå virker inn på forhold i arbeidslivet. Slike forhold omhandler både tradisjonelle organisasjonspsykologiske temaer som produktivitet, trivsel og helse, så vel som nyere tema omkring beslutningskvalitet, strategisk tenkning og kreativitet i organisasjoner. Hovedmålet med spesialiseringsretningen i organisasjonspsykologi er å gi studentene innsikt i de viktigste sidene av psykologisk forskning slik den anvendes på oppgaver og utfordringer ledere står overfor. Retningen gir også studentene muligheter for ledertrening og personlig utvikling. Tre kurs er obligatoriske: GRA 2203 Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon; GRA 2204 Ledelse og beslutningsadferd i organisasjoner; og GRA 2205 Samspill og relasjoner i arbeidslivet.

Fagansvarlig Geir Overskeid

MÅL

Seminarer skal utvikle deltagernes forståelse av vitenskapelige undersøkelser hvordan de gjennomføres og rapporteres Seminarer skal gi grunnleggende innsikt i vitenskapelig tenkemåte og metode samt en forståelse av hvorfor slik tenkning og metode er som den er Forholdet mellom type problem og valg av metode blir belyst Vi vil gå konkret inn på hvordan en diplomoppgave best kan bygges opp etter vitenskapelige prinsipper og etter skikk og bruk på det organisasjonspsykologiske området

TEMAER

- Hvordan skrive en diplomoppgave
- Vitenskapelig tenkemåte og metode
- Diplomarbeidets ulike faser
- Kritisk evaluering av publisert forskning
- Diskusjon

GJENNOMFØRING

Seminarer vil bestå av forelesninger deltagerpresentasjoner og diskusjon Diplomseminar nr 1 gjennomføres i vårterminen og går over 25 timer Diplomseminar nr 2 også på 25 timer foregår i høstterminen

EVALUERING

Seminarer inkluderer to obligatoriske presentasjoner

I henhold til Høyskolestyrets vedtak skal hver gruppe innlevere en forprosjektrapport som teller 20% av diplomoppgavens karakter Forprosjektrapporten innleveres ved avslutningen av diplomseminar nr 2 Forprosjektrapporten skal inneholde to ting innledning og skisse til metode Innledningen skal inneholde en kortfattet drøfting av relevant empiri og teori og kunne ut i en mest mulig presis formulering av problemet som skal undersøkes Skissen til metode skal beskrive hvordan problemet skal undersøkes Forprosjektrapporten innleveres i to eksemplarer Den bedømmes av to sensorer og gis tallkarakter

LITTERATUR

Liebert R M & Liebert L L *Science and Behavior* 4th ed Upper Saddle River NJ Prentice Hall 1995
Artikkelsamling

GRA 2205

Samspill og relasjoner i arbeidslivet

Interpersonal dynamics and relationships at work

Målet med kurset

Et hovedtema i organisasjonspsykologisk forskning er å vinne økt innsikt i sentrale sider ved samspill og mellommenneskelige relasjoner i arbeidslivet. I forlengelsen av denne forskningen er det også utviklet praktiske metoder for bedre å kunne diagnostisere og håndtere mellommenneskelige relasjoner på en slik måte at konflikter minimeres og konstruktivt samspill maksimeres. Kursets hovedmål er å formidle sentrale deler av disse kunnskapene med sikte på å gjøre deltakerne bedre rustet til å forstå og håndtere samspill og mellommenneskelige relasjoner i arbeidslivet. Kurset gir oss muligheter for selvrefleksjon gjennom bruk av enkle selvtestinstrumenter.

Tematisk oversikt

Sosial persepsjon og attribusjon

Læring og motivasjon

Holdninger og emosjoner

Lederskap

Kommunikasjon

Gruppedynamikk og lagbygging

Samarbeid og konflikt

Innflytelse, makt og politikk

Pensumlitteratur

Greenberg J. & Baron R.A. *Behavior in organizations* 6th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1997.

Artikkelsamling

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset

Gjennomføring

30 timers forelesning, demonstrasjoner, øvelser

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen som kan løses av grupper på inntil 3 studenter

Eksamenskode: GRA 22051

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Bård Kuvaas

GRA 2203

Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon

Psychological Assessments of Individuals, Groups and Organization

Målet med kurset

Psykologiske verktøy på individ gruppe og organisasjons nivå brukes bl a i forbindelse med rekruttering medarbeidersamtaler produktivitetsanalyser markedsanalyser kompetanse kartlegging og utvikling, samt i ulike former for organisasjonsanalyser Brukt på riktig måte vil slike verktøy bidra sterkt til å høyne effektivitet trivsel og økonomisk gevinst i organisasjons sammenheng

Kurset skal sette deltakerne i stand til å produsere vurdere og bruke slike verktøy i arbeidslivs sammenheng Kvantitativ metode vil bli brukt som grunnlag for utvikling vurdering og bruk av metoder

Tematisk oversikt

Kvantitative metoder knyttet til psykologiske målinger

Psykologiske tester

Team analyse verktøy

Organisasjonsanalyser

Pensumlitteratur

Cohen R J Swerdlik M E & Phillips S M *Psychological testing and assessment* 3rd ed Mountain View CA Mayfield Publishing 1996 (Kap 1 3 8 11 (ikke s 400 419) 13 (s 471 474 485 497) 17 (643 657) 18 (673 689) 19 (701 710))

Cohen S G Bailey D E *What makes Teams Work Group Effectiveness Research from the Shop Floor to the Executive Suite* In Journal of Management vol 23(1997) no 3 p 239 – 290

Dataverktøy

Demonstrasjon av relevante statistikkpakker

Gjennomføring

30 timers forelesninger demonstrasjoner øvelser

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: GRA 22031

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Øyvind Martinsen

GRA 2235

Personlighet, rekruttering og utvalg

Personality, recruitment and selection

Målet med kurset

Rekruttering og utvalg av medarbeidere representerer et fagområde med interessante yrkesmuligheter for økonomer samtidig som kunnskaper innen dette området kan brukes som grunnlag for alle kompetanse endringsprosesser i organisasjoner. Slike prosesser har dokumentert store økonomiske gevinst muligheter likestilt med andre typer investeringer når de gjennomføres på en tilfredsstillende måte.

Kurset skal gi deltakerne kunnskaper og ferdigheter i planlegging og gjennomføring av ansettelsesprosesser. Deltakerne skal også få kjennskap til psykologiske teorier om individers funksjon i jobb sammenheng bl.a. som grunnlag for å vurdere jobb søkere.

Tematisk oversikt

Jobb analysesens mange fasetter

Ulike metoder for utvalg av medarbeidere og deres treffsikkerhet

Nytte kostnadsanalyser

Jobb intervjuet

Pensumlitteratur

Furnham A. *Personality at work: The role of individual differences in the workplace*. London: Routledge 1992.

Martinsen Ø. *Kompetanseendring*. Manuskript. Bergen: Seksjon for Psykometri, UiB 1997.

Martinsen Ø. Kompetanseanskaffelse gjennom rekruttering. I Lai L (red.) *Strategisk kompetansestyring*. Bergen: Fagbokforlaget 1997. S. 111-139.

Anbefalt tilleggslitteratur:

På jakt etter personligheten. Utvidet utg. Lysaker: NIPA 1997.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers forelesning, demonstrasjoner, øvelser.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 22351

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øyvind Martinsen

Mål med kurset

Beslutningstaking utgjør en vesentlig del av enhver leders hverdag. Allikevel er det slik at de fleste ledere ikke har noen systematisk opplæring i kompleks beslutningstaking. Forskningen de siste tyve årene viser da også at beslutningstakere ofte begår samme type feil i beslutningstaking. Ved å fokusere på hvordan beslutninger faktisk fattes av enkeltindivider, grupper og organisasjoner, har kurset som mål å gjøre studentene bedre i stand til å delta i forbedre og påvirke beslutningstaking i organisasjoner gjennom økt innsikt i atferdsmessige, psykologiske og organisatoriske aspekt ved problemløsnings- og beslutningsprosesser.

Trening i identifikasjon av problemstillinger, analyse, utvikling av presentasjonsmateriale og muntlig fremlegging vil utgjøre en vesentlig del av kursgjennomføringen.

Tematisk oversikt

Det psykologiske grunnlaget for beslutningstaking
 Problemformulering og psykologisk kontekst
 Normative og deskriptive modeller av individuell beslutningstaking
 Feilkilder og begrensninger i menneskelig vurdering og beslutningstaking
 Individuelle forskjeller i beslutningstaking
 Gruppedynamikk og beslutningstaking i grupper
 Beslutningstaking på organisasjonsnivå
 Teknikker og metoder for bedre beslutningstaking

Pensumlitteratur

Plous S. *The psychology of judgment and decision making*. New York: McGraw Hill, 1993.
 Artikkelsamling

Dataverktøy

Tekst- og presentasjonsprogrampakker

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer med undervisning, deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i kurset.

Eksamen

Fagoppgave som kan utarbeides av grupper på inntil 2 studenter.
 Fagoppgaven består av deltakerpresentasjoner, skriftlige innleveringer, klassedeltakelse og avsluttende oppgave.
 Fagoppgaven er en integrert del av kursgjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 22041

Kontinuasjon

Ved neste gjennomføring av kurset

Kursansvarlig

Bård Kuvaas

GRA 2236

Kreativitet i individ, gruppe og organisasjon

Creativity in individual, group and organization

Målet med kurset

Psykologisk forskning har kartlagt forhold som både hemmer og fremmer nytenkning og omstillingsevne på individ, gruppe og organisasjonsnivå. Kurset vil formidle innsikt i de viktigste resultater fra denne forskningen. Deltakerne vil få innføring og trening i bruk av kreative problemløsningsmetoder spesielt tilpasset for typiske problemer i organisasjons- og arbeidsliv.

Tematisk oversikt

Problemløsningens psykologi
 Kreativitet som form for problemløsning
 Faktorer som hemmer og fremmer kreativ problemløsning
 Kreative problemløsningsteknikker
 Databaserte teknikker for kreativ ideutvikling
 Stimulering av mer kreativt arbeidsmiljø

Pensumlitteratur

West M A and Farr J L (eds) *Innovation and creativity at work* New York Wiley 1991
 Utvalgte artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset

Gjennomføring

Kurset vil bli gjennomført som en fire dagers intensiv workshop med totalt 30 timers varighet. Denne undervisningsformen er også valgt for å gi deltakerne en innføring i metodisk opplegg og gjennomføring av kurs i workshop format.

Eksamen

Tre timers skriftlig case basert eksamen
 Ingen hjelpemidler tillatt til eksamen

Eksamenskode: GRA22361

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Geir Kaufmann

GRA 2238

Tenkende organisasjoner: Kognitive modeller i strategi og organisasjon

Thinking Organizations: Organizational and Strategic Cognition

Mål med kurset

Hvis vi virkelig ønsker å forstå ledelse, organisering og strategiske valg og visjoner, må vi bevege oss inn i hodene på ledere. Kognitive teorier er opptatt av hvordan mennesker tenker. I dette kurset vil grunnleggende kunnskap om menneskelig kognisjon anvendes på lederes tenkning omkring organisatoriske og strategiske spørsmål. Målet med kurset er at et kognitivt perspektiv på ledelse, strategi og organisasjon vil gi studentene en dypere og mer virkelighetsnær forståelse av slike forhold.

Tematisk oversikt

Historikk

Lederes persepsjoner av organisatoriske omgivelser og strategiske parametre

Kognitive tommelfingerregler og feil i strategisk tenkning

Vanetenkning i organisasjoner

Strategi og struktur og styring av organisasjonsmedlemmenes tanker

Pensumlitteratur

Artikkelsamling

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke benyttes i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger med diskusjoner rundt spesielle emner.

Kurset fordrer aktiv deltagelse gjennom arbeid med små case og diskusjonsoppgaver som i hovedsak foregår på selve forelesningen, men som også noen ganger må forberedes før selve forelesningen.

Eksamen

Fagoppgave som utarbeides av inntil to studenter

Eksamenskode. GRA 22381

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Bård Kuvaas

GRA 2230

Økonomisk psykologi

Economic Psychology

Mål med kurset

Økonomisk psykologi er en nyere vitenskap. Den bygger på grunntesen om at psykologi er et grunnleggende element i økonomi. Konsumenter, skattebetalere, entreprenører og andre økonomiske aktører baserer sine beslutninger på subjektive oppfatninger og vurderinger av økonomiske data samt forventninger om fremtidig utvikling. Målsettingen med kurset er å gi deltakerne innsikt i de mest sentrale psykologiske begreper, teorier og forskningsresultater som er av grunnleggende betydning for å forstå, forklare og forutsi økonomisk atferd hos individer, mindre grupper (feks. husholdninger) og større kategorier av personer (feks. konsumenter i alminnelighet).

Tematisk oversikt

Relevansen av psykologi for økonomi
 Metoder i studiet av økonomisk psykologi
 Motivasjon og personlighet i økonomisk atferd
 Persepsjon, perseptuelle vurderinger og oppfatning av priser, penger og inflasjon
 Læring og kjøpsatferd
 Holdninger, emosjoner og nyttefunksjoner
 Konsument tilfredshet
 Menneskelig informasjonsbehandling og økonomiske beslutninger
 Økonomisk og psykologisk rasjonalitet
 Valg under usikkerhet
 Psykologiske faktorer i sosiale dilemma

Pensumlitteratur

Kaufmann, Geir (red): *Readings in economic psychology* (Artikkelsamling)

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset

Gjennomføring

50 timers forelesninger og diskusjon

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen som kan løses av grupper på inntil tre studenter

Eksamenskode: GRA22301

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Geir Kaufmann

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Accounting, Tax Planning and Control

Samlet oversikt

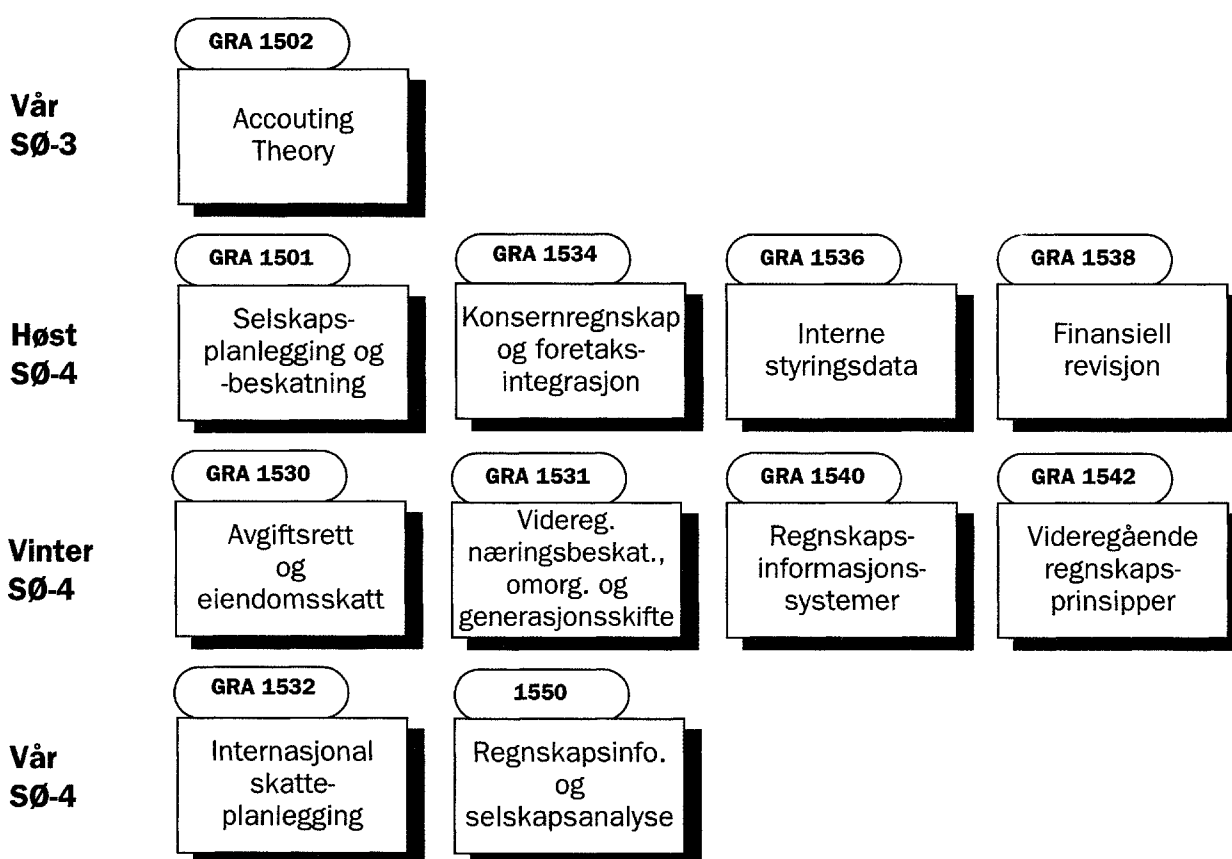
Retningsansvarlige: Ole Gjems-Onstad og Bror Petter Gulden

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

Antall plasser i retningen: 75

Obligatoriske kurs: GRA 1502 og (GRA 1501), det vil si at disse to kurs må følges av alle studenter på denne spesialiseringsretningen (Disse krav til obligatoriske kurs gjelder for studenter som velger retning for studieåret 1999/2000)

Studentene må totalt velge minst 5 kurs innen spesialiseringsretningen, det vil si at ett kurs kan velges innen andre retninger.

Retningsbeskrivelse

I spesialiseringretningen gis studentene anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt når man skal ha ansvar for regnskaps og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesielt viktig er det å forstå regnskapets styrker og svakheter som informasjonsgiver for bedriftsledelsen, investorer, långivere og skattemyndighetene. Videre må man ha et forhold til de skatteregler som særlig har betydning for næringslivet. Spesialiseringretningens kursportefølje kan gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Siviløkonomer forventes å kunne «lese» et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere

med internasjonale ambisjoner må også ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og prinsipper i andre land spesielt EU området

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til regnskapet. Egne økonomistyringssystemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og foreta evalueringer av økonomistyringstiltak.

For bedriften kan skatt være en betydelig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan påvirke skattens størrelse og tidsprofil. I hverdagen er det ikke primært jurister men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk juridiske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert skattelovgivning preget av økonomiske forhold vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringsretningen består av to obligatoriske kurs og valgfrie kurs tilsammen 12 kurs. Nye kurs kan komme til. Orientering om dette blir gitt senere. Studenten må velge de to obligatoriske kursene GRA 1502 Accounting Theory og GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. For øvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen fem kurs fra spesialiseringsretningen (fire kurs hvorav to obligatoriske) eller seks kurs dersom suppleringskurset velges innen retningen.

Diplomseminar i regnskap og økonomistyring

Fagansvarlig John Christian Langli

Diplomseminarene er obligatorisk for alle som skriver diplom med veiledning fra faggruppen for regnskap skatteplanlegging og økonomistyring. Det holdes egne diplomseminarer for de som har veiledning fra skattegruppen. Denne beskrivelsen gjelder for studenter som skriver diplom innen regnskap revisjon og økonomistyring.

Målsetting

Formålet med diplomseminarene er å bidra til at studentene får avsluttet sin diplomoppgave i løpet av vårterminen i fjerde studieår.

Diplomseminarene er organisert som følger:

Vårterminen i tredje studieår. Målsetting med seminarene i vårterminen i tredje studieår er avklare valg av tema for diplomoppgaven innen 3. juni. Seminarene vil bestå av:

- Presentasjon og diskusjon av mulige diplomoppgavetemaer

- Opplæring i litteratursøking

- Fellesforelesninger om diplomarbeidsprosessen (bl.a. valg av problemstilling, forskningsmetodikk, praktisk tips om hvordan utforme og skrive en diplomoppgave o.l.)

Alle studenter må innlevere temaforslag på standard skjema (Definisjon av problemområdet som skal utredes i diplomoppgave) innen 3. juni i vårterminen i tredje studieår for å få oppnevnt veileder. Studentene vil få tilbakemelding på temaforslaget i løpet av juni måned.

Høstterminen i fjerde studieår. Den obligatoriske forprosjektoppgaven som teller 20% av endelig karakter på diplomoppgaven skal innleveres 15. november. For studenter på utveksling i høstterminen er fristen 15. januar. I tillegg til tilbakemelding på forprosjektoppgaven vil seminarene bestå av:

- Individuell veiledning

- Studentpresentasjoner

- Eventuelle fellesforelesninger

Vinter/vårterminen i fjerde studieår. Hver gruppe skal innlevere en statusrapport på ca. 2 sider pr. 1. mars. Statusrapporten skal gi en oversikt over arbeidet som er gjennomført og hva som gjenstår. Seminarene i vinterterminen og vårterminen i fjerde studieår vil bestå av individuell veiledning, studentpresentasjoner og fellesforelesninger.

Studentpresentasjoner av diplomarbeidet er en viktig del av seminarene. I den forbindelse forutsettes det at den aktuelle veileder er tilstede ved presentasjonen og gir sine kommentarer. Det forventes også at øvrige seminardeltakere bidrar aktivt med kritikk i tilknytning til presentasjonene. Denne delen av seminarene vil derfor tidsvis fungere som en kombinasjon av individuell og kollektiv veiledning.

Deltakelse på seminarene er obligatorisk. Forfall må avklares med seminaransvarlig på forhånd. Etter utløpet av vårterminen i fjerde klasse vil det normalt ikke bli gitt individuell veiledning.

GRA 1502

Accounting Theory

Regnskapsteori

Course objective

The objective of this course is to confront and discuss different accounting theories concepts and standards as well as the different methods used to regulate accounting The discussion focuses on the development of accounting and how different ways to define and interpret concepts and principles have been addressed Thorough understanding of different opinions of what accounting consists of or should consist of will enable the students to critically analyze and interpret financial statements The course assists students in evaluating contemporary accounting practices from a theoretical or conceptual perspective This perspective reveals both strengths and limitations of the contemporary accounting model and provides insights useful for evaluating the changes that occur Thus this course highlights the menu of choices that contemporary accounting principles are chosen from rather than the choices that have been made

Course Content

The history of accounting theory and practice

The content and process of accounting theory

A conceptual framework for accounting

The accounting standard setting process

Conventional and alternative accounting models

The qualitative characteristics of accounting information

Concepts and measurement issues related to assets liabilities owner's equity revenues expenses and financial statement disclosures

Integrating uncertainty into accounting

Environmental and natural resource accounting

Current value and constant dollar accounting

Comparative accounting and the harmonization of international accounting standards

Literature

Required

Zeff S A and B G Dharan(eds) *Readings & Notes on Financial Accounting* 5th ed New York McGraw Hill 1996

Additional articles as assigned on first day of class

Miller P B W Redding R J and Bahnson P R *The FASB The People the Process and the Politics* 3rd ed Burr Ridge Ill Irwin 1994 Artikkelsamling

Period

Spring

Evaluation

Three hour written exam Class attendance is highly recommended Note Course lectures and exam Language is English The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course

Exam code: GRA 15021

Permitted aids at the exam

Norwegian/English dictionary and English/Norwegian Dictionary and course textbook

No loose papers allowed at exam

Makeup exam

The next ordinary exam for the course

Responsible for the course

Teresa Trapani

GRA 1501

Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning

Corporate Taxation and Tax Planning

Mål med kurset

Kurset omhandler selskapsbeskatning og trekker inn selskapsrettslige spesialemner. Målet er å gi studentene detaljerte kunnskaper om skattleggingen av aksjeselskaper og aksjonærer ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og skattespørsmål ved overdragelse av andeler samt delingsreglene. Ved samtidig å studere de selskapsrettslige rammebetingelser skal kurset gi viktige premisser for valg av selskapsform.

Tematisk oversikt

Valg av selskapsform
Delingsreglene
Beskatning av aksjeselskap og aksjonær
Konsernbeskatning
Beskatning av ansvarlig selskap og kommandittselskap

Pensumlitteratur

Gjems Onstad O. *Norsk bedriftsskatterett* 98/99 3. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1998
Gjems Onstad O. *Skattelovsamlingen* 97/98 Oslo: Ad Notam Gyldendal 1998 med ajourføringshefte
Gjems Onstad O., Kildal T.S. og Hoch Nielsen E. *Skatterett – Spørsmål og svar* 4. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1997

Anbefalt tilleggslitteratur

Lignings ABC 1997 Skattedirektoratet

Dataverktøy

Norsk Elektronisk Skattebibliotek demonstreres i undervisningen, men forutsettes ikke ervervet av studentene.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer og er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver forelesning. Kursets temaer forutsetter kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. Eksamen bygger i stor utstrekning på stoffet slik det er presentert i undervisningen.

Hjelpemidler: Norges Lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.

Gjems Onstad O. (red.) *Skattelovsamlingen* 97/98 Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1998

Norsk Lovtidend (Lover og forskrifter)

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten)

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger eller bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr., se, sml., cfr., opph. eller, etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode: GRA 15011

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Ole Gjems Onstad

GRA 1534

Konsernregnskap og foretaksintegrasjon

Consolidated Accounts and Accounting for Business Combinations

Mål med kurset

Foretaksintegrasjon er en fellesbetegnelse på konserndannelser og fusjoner. Kurset skal gi studentene grundig innsikt i regnskapsspørsmål i tilknytning til foretaksintegrasjoner og konserner. Studentene skal være i stand regnskapsmessig til å gjennomføre en foretaksintegrasjon og sette opp et konsernregnskap. Det vil bli lagt vekt på å belyse problemstillingene med eksempler fra børsnoterte selskaper både i og utenfor Norge.

Tematisk oversikt

Konsernregnskapsteori Eiersyn og enhetssyn

Brutto og nettosyn

Alminnelige konsernregnskapsprinsipper norske og internasjonale regler og praksis

Oppkjøpsmetoden med og uten minoritetsinteresser

Kontinuitetsmetoden

Interne elimineringer

Salg av datterselskaper

Begrenset konsolidering

Trinnvise kjøp og salg av aksjer

Fusjoner Bruk av kontinuitetsmetoden i konsernforhold

Pensumlitteratur

Bettmo H et al *Konsernregnskap* 3 rev. utg Oslo Ad Notam Gyldendal 1994

Bettmo H et al *Oppgavesamling med løsningsforslag* 4 utg Oslo Ad Notam Gyldendal 1995

Materiale utdelt under forelesninger

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen og frivillig fagoppgave Hjelpemidler Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: GRA 15341

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Arne Fagerstrøm

GRA 1536

Interne styringsdata

Advanced Managerial Accounting

Mål med kurset

Kurset tar for seg metoder for kostnadsestimering og resultatanalyse. Grunnlaget er gitt i 1. avdelingskurset Økonomistyring – internregnskap, hvor man benytter enkle metoder for å estimere kostnadsforløpet og foretar en mest mulig korrekt fordeling av kostnadene på kostnadssteder og kostnadsbærere.

I kurset forutsetter man å ha som grunnlag kostnadsdata for flere perioder, f.eks. kostnadsdata fra et månedlig driftsregnskap. Et slikt utgangspunkt leder naturlig til bruk av statistiske metoder i kostnadsestimeringen.

Formålet med kurset vil være å utvikle og benytte metoder med sikte på

Å komme frem til et mest mulig korrekt estimat for kostnadsforløpet

Å anvende opplysninger om kostnadsforløpet

- i kalkyler som grunnlag for optimale beslutninger
- ved kontroll av kostnadsforbruket i senere perioder

Tematisk oversikt

Innledning regnskapssystemets plass i beslutningsprosessen

Kostnadsestimering regresjonsanalyse

Kostnadsestimering multipl regresjon

Læreeffekt modellen

Kostnad resultat volumanalyse

Kostnadsdata og lagermodeller

Kostnadskontroll analyse av avvik

Aktivitets basert kostnadsregnskap

Pensumlitteratur

Hirsch M. L. *Advanced Management Accounting* 2nd ed. Cincinnati, Ohio: South Western Publ. 1994

Dataverktøy

I forbindelse med regresjonsanalyse benyttes MINITAB enten på BIs stormaskin eller på PC. PC-versjonen koster ca. kr. 400. Dataverktøy kan ikke benyttes til eksamen, men det forutsettes at studentene kan lese resultatene på en datautskrift.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt.

Eksamenskode: GRA 15361

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Trygve Naug

GRA 1538

Finansiell revisjon

Financial Auditing

Mål med kurset

Kurset gir studentene en grunnleggende forståelse av revisjon og er av særlig interesse for de studenter som tar sikte på ansettelse i revisjonsfirmaer og/eller vil ta høyere revisorutdannelse etter siviløkonomstudiet. Kurset omhandler formål for lovbestemt revisjon av regnskaper og den metode revisor benytter ved planlegging og utførelse av revisjonen. Det vil også bli gitt en oversikt over de viktigste rammebetingelser for revisors yrkesutøvelse som uavhengighet, taushetsplikt, erstatningsansvar etc.

Tematisk oversikt

Formål med finansiell revisjon

Lovregler og standarder

Vesentlighet og risiko

Testteori

Planlegging

Utførelse

Konklusjon

Rapportering

Sentrale rammebetingelser for yrkesutøvelsen

Pensumlitteratur

Gulden B.P. *Revisjon teori og metode* 2. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1997

Gulden B.P. *Den eksterne revisor* 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996

Revisors håndbok. Siste utg. Oslo: NSRF

Anbefalt tilleggslitteratur

NOU 1997:9 Om revisjon og revisorer

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres ved forelesninger og diskusjoner

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. Tillatt hjelpemiddel: Revisors Håndbok, siste utgave. Vanlige regler for understrekning, innarbeidelse av henvisninger etc. i hjelpemidlet gjelder.

Eksamenskode: GRA 15384

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

GRA 1530

Avgiftsrett og eiendomsskatt

VAT and Excise Taxes

Mål med kurset

Kursets hovedfokus er merverdiavgift og investeringsavgift. I tillegg gjennomgås enkelte andre avgifter av praktisk interesse samt eiendomsskatten.

Tematisk oversikt

Merverdiavgift
 Investeringsavgift
 Arbeidsgiveravgift
 Dokumentavgift
 Omregistreringsavgift
 Eiendomsskatt

Pensumlitteratur

Gjems Onstad O. *Skattelovsamlingen 97/98* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1998 med ajourføringshefte
 Gjems Onstad O. og Kildal T S. *Lærebok i merverdiavgift* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1996
 Gjems Onstad O. og Kildal T S. *Merverdiavgift – Spørsmål og svar 2. utg.* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1997
 Dataverktøy
 Norsk elektronisk skattebibliotek kan bli benyttet i undervisningen, men forutsettes ikke ervervet av studentene.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
 Hjelpemidler: Norges Lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer
 Gjems Onstad O. (red.) *Skattelovsamlingen 97/98* Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1998
 Norsk Lovtidend (Lover og forskrifter)
 Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten)
 I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger og bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr., se sml., cfr., opph. og etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i Norges Lover. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode GRA 15301

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Ole Gjems Onstad

GRA 1531

Videregående næringsbeskatning, omorganisering og generasjonsskifte

Advanced Corporate Taxation

Mål med kurset

Kurset viderefører det grunnleggende kurset i Selskapsbeskatning (GRA 1501) ved å ta opp særlige temaer innen næringsbeskatning. Næringslivet gjennomgår nærmest kontinuerlig omstillinger som har vidtrekkende juridiske implikasjoner både nasjonalt og internasjonalt. Studentene skal få et grunnlag for å vurdere sentrale momenter ved lønnsomheten av alternativer for omorganisering samt mulige rettslige komplikasjoner. I tillegg er grensene for næringsbeskatning mot skattefrie institusjoner samt ligningsloven og formuesskatt er del av kurset.

Tematisk oversikt

Årsaker til omorganisering
Avtalerettslige og avgiftsmessige spørsmål ved eierskifte
Verdsettelse av virksomhet
Fusjon og fisjon
Salg og kjøp av virksomhet
Generasjonsskifte – arveregler
Skattefrie institusjoner
Ligningsloven
Formuesskatt

Pensumlitteratur

Gjems Onstad O. *Norsk bedriftsskatterett* 98/99 3. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1998
Gjems Onstad O. *Skattelovsamlingen* 97/98 Oslo: Ad Notam Gyldendal 1998 med ajourføringshefte
Gjems Onstad O. og Hoch Nielsen E. *Skatterett – Spørsmål og svar* 4. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1997

Anbefalt tilleggslitteratur

Det utarbeides endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart. En del av stoffet som gjennomgås på kurset er dekket i stensiler forfattet av forelesere som deles ut til deltagerne. Deltagerne bør ha tilgang til Lignings ABC 1997. Nærmere opplysninger ved kursstart.

Dataverktøy

Norsk elektronisk skattebibliotek kan benyttes.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. I stedet for en regulær eksamen kan studenter enkeltvis eller i grupper levere en oppgave etter nærmere avtale.

Hjelpemidler

Norges Lover eller annen trykt lovsamling uten kommentarer

Gjems Onstad O. (red.) *Skattelovsamlingen* 97/98 Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1998

Norsk Lovtidend (Lover og forskrifter)

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten)

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger og bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre

lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr se sml cfr opph el etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til etter samme mønster som benyttes i Norges Lover. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode. GRA 15312 (skriftlig)

Eksamenskode. GRA 15313 (fagoppgave)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Ole Gjems Onstad

GRA 1540

Regnskapsinformasjonssystemer

Accounting Information Systems

Kurset vil gå på norsk vinteren 1999 This course will be offered in Norwegian during the winter Term 1999.

Course Objective

This course examines management's needs for accounting information in an organization focusing on the systems that are developed to supply this information. After identifying the types of information systems being used by organizations, the course proceeds to a careful examination of the process involved in selecting, developing, implementing, and evaluating these systems. How users interface with and access data is a primary angle for viewing the various systems together with the Quality of Information topic. The course does not primarily focus on the technical aspects of data processing and computer operations, though these topics will be discussed largely in the context of case examples; thus, the emphasis is on the management of systems development rather than on specific tools and techniques.

Students are expected to gain an understanding of management's information needs and the ways these needs can be met by accounting systems. They should also gain enough understanding of the system development process to be able to participate intelligently in the selection, design, and implementation of accounting information systems.

Course Content

Strategic Information Systems
 Data Communications & Networks
 Data Base Systems: One, Two, and Three tier models, ODBC and JDBC
 Electronic Commerce and Document Transfer
 Accounting Systems Development
 Expert Systems in Accounting and Auditing
 Technology & Financial Systems Architectures
 Authentication of Accounting Records
 Accounting Software: Features & Comparisons
 Control and Auditing in a Computer Environment
 Computing Security: Viruses & Computer Fraud
 Accounting Information systems for Production Management

Prerequisites

A basic understanding of Information Technology and Business Systems as acquired in a one semester course at the undergraduate level.

Literature

Romney, M.B., Steinbart, P.J. and Cushing, B.E. *Accounting Information Systems*, 7th ed. Reading, Mass: Addison Wesley, 1997.
 Parts of the material draws on:
 Vasarhelyi, M.A. (Ed.) *Artificial Intelligence in Accounting and Auditing: The Use of Expert Systems*. N.Y.: Markus Wiener Publishing, 1989.
 Williams, B.C. and Spaul, B.J. (eds.) *IT and Accounting*. London: Chapman & Hall, 1991.
 Hollander, A.S. et al. *Accounting Information Technology and Business Solutions*. Richard D. Irwin, Chicago, 1996.
 Garfinkel, Simson. *Web Security and Commerce*. O'Reilly & Associates, Inc., Cambridge, 1997.
 Some material and references to internet articles will be distributed in class.

Computer models.

Internet access to American Accounting Association's data bases will be given to the students in the students PC lab.

Evaluation

Three hours written exam

Exam code: GRA15401

Permitted aids at the exam

None

Makeup exam

At the next ordinary exam

Responsible for the course.

Svein A Løken

GRA 1542

Videregående regnskapsprinsipper

Advanced Accounting Principles

Mål med kurset

Målsettingen med dette kurset er å gi deltakerne oppdatert videregående og ny kunnskap om norske og internasjonale regnskapsregler regnskapsstandarter og regnskapsprinsipper samt norske og utenlandske bedrifters regnskapspraksis Økt innsikt vil gi deltakerne bedre grunnlag for på egen hånd (i) å komme med forslag til løsninger på kompliserte regnskapsmessige problemstillinger og (ii) bearbeide analysere og tolke regnskapsinformasjon som publiseres av norske og internasjonale selskaper

Kursets innhold

Kursets innhold avhenger i stor grad av de emner som er oppe til diskusjon i norske og utenlandske regnskapsmiljøer og interesseområdene til kursets foreleser(e) En oversikt over kursets innhold vil bli gitt i første forelesning

Som eksempler på temaer som kan være relevante nevnes den regnskapsmessige behandlingen av finansielle instrumenter og pensjoner miljøinformasjon EUs 4 og 7 direktiv globalisering av finansmarkedene og betydningen av regnskapsinformasjon multinasjonale selskapers regnskapspraksis nye regnskapsstandarter fra Norsk RegnskapsStiftelse uttalelser fra Oslo Børs og regnskapsstandarter fra International Accounting Standards Committee

Forkunnskaper

GRA 1502 Regnskapsteori

Pensumlitteratur

Oslo Børs Regnskapsspørsmål, siste utgave

Norske Regnskapsstandarter (vedtatte foreløpige og høringsutkast)

Forøvrig vil informasjon om pensumlitteraturen bli gitt i første forelesning

Dataverktøy

Kurset forutsetter ikke bruk av dataverktøy

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen Hvilke hjelpemidler som tillates blir kunngjort ved kursets start

Eksamenskode: GRA 15421

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen

Kursansvarlig

John Christian Langli

GRA 1532

Internasjonal skatteplanlegging

International Tax Planning

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i internasjonal skatterett og skatteplanlegging med hovedvekt på regler som er aktuelle for bedrifter som etablerer seg i utlandet og utenlandske bedrifter som er aktive i Norge. Hovedvekten vil ligge på skatteavtalenes regler, men visse deler av norsk intern rett vil også bli vektlagt.

Tematisk oversikt

Skatteavtaler og intern rett
 Prising av konserninterne transaksjoner
 Skatteplanleggingsteknikker
 Den norske NOKUS lovgivningen
 Andre norske regler om skattefluktbeskyttelse

Pensumlitteratur

Zimmer F. *Internasjonal inntektsskatterett* 2. utg. Oslo: Tano 1992
 Artikler mv. kan bli utdelt under kurset
 Studentene trenger tilgang til følgende oppslagsverk under studiet: *Model Tax Convention on Income and on Capital* Paris: OECD (løsblad)

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
 Hjelpemidler: Lovtekster og skatteavtaletekster uten kommentarer er tillatt hjelpemidler

Eksamenskode: GRA 15321

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

GRA 1550

Regnskapsinformasjon og selskapsanalyser

Accounting information and business analysis

Mål med kurset

Selskaper publiserer informasjon om selskapets økonomiske utviklingen og finansielle stilling gjennom årsrapporter delårsrapporter pressemeldinger m.v. Sammenholdt med informasjon fra andre kilder kan regnskapsinformasjon gi regnskapsbrukerne et godt grunnlag for egne analyser av selskapets økonomiske utvikling og stilling. Slike analyser er viktig, fordi tilgjengelig (regnskaps)informasjonen må tolkes og bearbejdes før den kan anvendes som underlag for beslutninger. Målsettingen med dette kurset er å gi inngående kunnskaper om hvilken nytte vi kan ha av regnskapsinformasjon og vise hvordan regnskapsinformasjon kan anvendes i praksis.

Kursets innhold

Tentativ

Behov for kunnskap om bransjer rammebetingelser og strategier

Regnskapets evne til å formidle relevant og pålitelig informasjon

Hvordan analysere regnskapsinformasjon?

Hvordan prognostisere selskapers fremtidig utvikling?

Hvordan verdsette selskaper?

Spesielle selskapsanalyser f.eks. børsinvesteringer kredittvurderinger konkursprediksjon fusjoner og oppkjøp

Forkunnskaper

Ingen formelle krav til forkunnskaper

Pensumlitteratur

Blir gjort kjent ved kursets start

Dataverktøy

Ingen spesielle

Gjennomføring

30 timer forelesning/casegjennomgang

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Hvilke hjelpemidler som tillates blir gjort kjent ved kursets start

Eksamenskode: GRA 15501

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen

Kursansvarlig

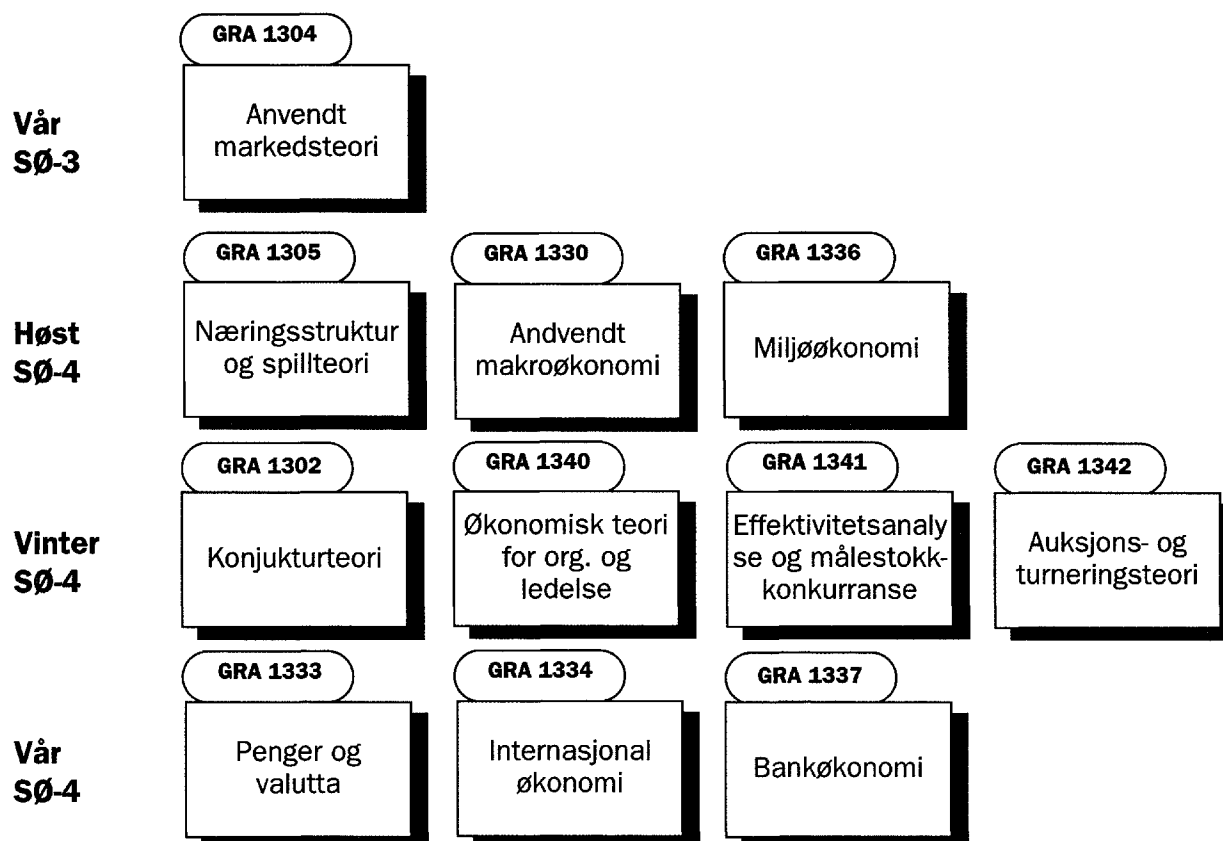
John Christian Langli

Retningsansvarlig: Bjarne E Ytterhus

Institutt Samfunnsøkonomi

Antall plasser i retningen: 60

Obligatoriske kurs: GRA 1304 og GRA 1305 eller GRA 1302

Retningsbeskrivelse

Spesialiseringsretningen i samfunnsøkonomi tar sikte på å forberede studentene på et stigende antall stillinger i næringsliv og offentlig forvaltning der det stilles krav til analytisk arbeid med anvendte samfunnsøkonomiske analyser

Studentene skal velge seks kurs hvor fem må være innen retningen og derav skal to være obligatoriske

Det tilbys i alt 11 kurs. Studentene skal som obligatoriske kurs velge to obligatoriske kurs: GRA 1304 Anvendt markedsteori og GRA 1305 Næringsstruktur og spillteori eller GRA 1302 Business Cycle Theory

Kurset GRA 1304 Anvendt markedsteori skal gi studentene økt forståelse av markedenes virkemåte og vil bli organisert om sentrale markeder som kapital, forsikrings- og arbeidsmarkedet. GRA 1305 Næringsstruktur og spillteori vil gjennomgå nyere teorier for markedsstrukturer og konkurranseformer med anvendelse på aktuelle

norske og internasjonale problemstillinger GRA 1302 Business Cycle Theory gjør bruk av studentenes bakgrunn i mikro – såvel i makroøkonomi til å gi en innføring i dynamiske modeller med mikrofundament og rasjonelle forventninger Foruten de obligatoriske kursene tilbys følgende valgfrie kurs

1 GRA 1333 Applied Macroeconomics som gir en anvendt innføring i konjunkturindikatorer og konjunkturanalyse Deltakerne skal lære og bruke denne innsikt i beslutninger i private virksomheter

1 GRA 1336 The Theory of Environmental Economics drøfter årsaker til miljøproblemer og instrumenter i miljøpolitikken for å redusere disse

1 GRA 1340 Økonomisk teori for organisasjon og ledelse gjennomgår teorier knyttet til rekruttering motivering og opplæring av arbeidskraften i en bedrift (Personell Economics)

1 GRA 1341 Effektivitetsanalyse og målestokkonkurranse vil gjøre studentene kjent med empiriske metoder for måling av effektivitet i bedrifter samt gi en oversikt over teorier for bruk av målestokkonkurranse som insentivmekanisme

1 GRA 1342 Auksjons og turneringsteori drøfter hvilken betydning utformingen av auksjoner/turneringer har for budgivning/turneringsadferd samt hvor effektiv auksjonen/turneringen er som konkurransestimulerende virkemiddel

1 GRA 1333 International Money (Penger og Valuta) gjennomgår nyere teorier for valutamarkedet og teorier for bestemmelse av valutakursen

1 GRA 1337 Economics of Banking tar utgangspunkt i nyere teorier som kan forklare den rolle finansinstitusjonene (og spesielt banker) spiller i moderne økonomier

1 GRA 1334 International Economics gjennomgår teorier for forklaring av internasjonal handel og drøfter handelspolitiske virkemidler Virkemåten til det internasjonale monetære system blir også tatt opp

Diplomseminar i samfunnsøkonomi

Fagansvarlig Bjarne E Ytterhus

Diplomseminarene er obligatorisk for alle som skriver diplom med veiledning fra faggruppen for samfunnsøkonomi

Målsetting

Formålet med diplomseminarene er å bidra til at studentene får avsluttet sin diplomoppgave innen 1 september 1999

Diplomseminarene er organisert som følger

Vår 1998: Målsetting med seminarene våren 1998 er å avklare valg av tema for diplomoppgaven innen utgangen av juni 1998

Presentasjon og diskusjon av mulige diplomoppgavetemaer

Høst 1998/vår 1999 Den obligatoriske forprosjektoppgaven som teller 20% av endelig karakter på diplomoppgaven skal innleveres 15 november 1998. For studenter på utveksling høsten 1998 er fristen 30 januar 1999. I tillegg til tilbakemelding på forprosjektoppgaven vil seminarene bestå av

Fellesforelesninger om praktiske tips om hvordan utforme og skrive diplomoppgave

Individuell veiledning

Studentpresentasjoner

Studentpresentasjoner av diplomarbeidet er en viktig del av seminarene. I den forbindelse forutsettes det at den aktuelle veileder er tilstede ved presentasjonen og gir sine kommentarer. Det forventes også at øvrige seminardeltakere bidrar aktivt med kritikk i tilknytning til presentasjonene. Denne delen av seminarene vil derfor tidvis fungere som en kombinasjon av individuell og kollektiv veiledning.

Deltakelse på seminarene er som nevnt obligatorisk. Tillatelse til ikke å møte på seminarene må godkjennes av vedkommende students veileder på forhånd.

Diplomseminarene forutsetter at studentene overholder følgende tidsfrister

25. september 1998 Innlevering av temaforslag (standard skjema med vedlegg)

15. november 1998 Innlevering av forprosjektoppgaven

1. september 1999 Innlevering av diplomoppgaven

(NB: Siste frist for innlevering av diplomoppgaven er 1. september 1999)

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 15. november

GRA 1304

Anvendt markedsteori

Competitive Markets

Mål med kurset

Målet med kurset er å gi studentene økt forståelse av markedets virkemåte. Kurset vil delvis bli organisert rundt enkelte sentrale markeder som kapitalmarkedet, forsikringsmarkedet og arbeidsmarkedet. Det blir lagt vekt på moderne teorielementer knyttet til asymmetrisk informasjon og insentivproblemer.

Tematisk oversikt

Konsumvalg over tid
Fordrings- og ressursmarkeder
Usikkerhet
Forsikringsmarkedet
Aksjemarkedet
Informasjonsøkonomi
Markeder med nettverkseksernaliteter
Markedet for ledere
Arbeidsmarkedet

Pensumlitteratur

Varian H R *Intermediate Microeconomics* 4th ed. New York: Norton 1996. Utvalgte deler
Kompendium

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er ikke obligatorisk i dette kurset.

Gjennomføring

30 forelesningstimer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Hjelpemidler: Berck P og P Sydsæter *Economists Mathematical Manual* 2nd ed. Berlin: Springer Verlag 1993.

Eksamenskode: GRA 13041

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Espen R Moen

GRA 1305

Næringsstruktur og spillteori

Målet med kurset

Kurset gir studentene en gjennomgang av nyere teori for markedsstrukturer og konkurranseformer. Anvendelser av teorien på aktuelle norske og internasjonale problemstillinger vil bli vektlagt.

Tematisk oversikt

Ikke kooperative likevekter
 Oligopolteori
 Bedriftsetableringer og etableringskonkurranse
 Organisasjonsform og konkurranseadferd
 Offentlig sektors rolle i næringslivet

Pensumlitteratur

Basu K. *Lectures in Industrial Organization Theory*. Oxford: Blackwell 1993.
 Kompendium av utvalgte artikler

Dataverktøy

Det vil ikke bli stilt krav til dette.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
 Hjelpemidler: Berck P og P Sydsæter *Economists Mathematical Manual* 2nd ed. Berlin: Springer Verlag 1993.

Eksamenskode: GRA 13051

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Christian Rus

GRA 1330

Anvendt makroøkonomi

Applied Macroeconomics

Mål med kurset

Kursets primære hensikt er å lære studentene til å kunne holde seg løpende orientert om den aktuelle konjunktursituasjonen i inn og utland. Det tas sikte på at deltakerne skal lære å bruke innsikt om konjunktursituasjonen i beslutninger i privat næringsdrift. Dermed diskuteres aktuelle problemstillinger i økonomisk politikk med særlig henblikk på politikkenes konsekvenser for konjunkturbildet og næringslivet. Innføring i rapporteringsmåter i finansmedia og løpende offentlig statistikk vil stå sentralt. Teorigrunnlaget utgjøres av modellene i Makroøkonomi 1 og 2.

Tematisk oversikt

Makroøkonomisk teori og konjunkturindikatorer i bedriftens beslutningsprosess

Nøkkelindikatorer i verdens ledende industriland

Økonomiske indikatorer i norsk økonomi

Makroøkonomiske prognosemodeller

Dagens internasjonale konjunktursituasjon

Dagens konjunktursituasjon i norsk økonomi

Aktuelle problemstillinger i økonomisk politikk, som

Avveininger mellom aktivitetsnivå og prisstabilitet i pengepolitikken

Finanspolitikk og budsjettunderskudd

Tiltak mot vedvarende arbeidsledighet

Tiltak for langsiktig produktivitet og vekst

Internasjonal økonomisk integrasjon

Pensumlitteratur

Mork K A *Macroeconomics for Managers* Belmont, Cal Wadsworth 1992 Utvalgte deler

Artikkellitteratur som anvist av foreleser

Dataverktøy

Kursdeltakerne må utføre praktiske analyser av faktiske data og vil derfor måtte bruke enkle databehandlingspakker. Regneark vil bli nyttig for elementær databehandling og grafiske presentasjoner og kan også brukes for en del statistiske beregninger. Grundigere statistisk analyse kan kreve mer spesialisert programvare som Minitab og eventuelt SAS for mer avanserte oppgaver.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, studentpresentasjoner av oppgaver og klassediskusjon. Valg og vektlegging av emner vil avhenge av studenters og forelesers interesser og den aktuelle økonomiske situasjonen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. Hjelpemidler: Berck, P & Sydsæter K *Economists Mathematical Manual* Springer Verlag 1991.

Eksamenskode: GRA 13301

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Steven Ongena

GRA 1336

Miljøøkonomi

The Theory of Environmental Economics

Course objectives

To provide a theoretical context in which to understand environmental problems and their solutions from the standpoint of economic theory.

Content

The background for the increased environmental awareness
 Sustainable development
 Externalities and property rights
 The economic control of the environment
 How to put a price tag on environmental values
 The green firm
 Natural resources
 Towards an ECO domestic product

Literature

Turner R K Pearce D and Bateman, I *Environmental Economics* NY Harvester Wheatsheaf 1994
 Pearce D W & Turner R K *Economics of Natural Resources and the Environment* Baltimore The Johns
 Hopkins University Press 1990 (or later)
 Compendium

Evaluation

A three hour written exam No aids permitted at the exam
Evaluation code: GRA 13361

Makeup Exam

At the next ordinary exam

Responsible for the Course

Bjarne E Ytterhus

GRA 1302

Konjunkturteori

Business Cycle Theory

Mål med kurset

Kurset omhandler nyere makroøkonomisk teori med vekt på konkurrerende konjunkturteorier. Sentralt står dynamiske modeller med et eksplisitt mikroøkonomisk fundament og rasjonelle forventninger.

Tematisk oversikt

Dynamiske modeller

Realkonjukturanalyse

Nykeynesiansk analyse av nominelle rigiditeter

Realrigiditet og hysteres

Pensumlitteratur

Utvalgte deler av

Obstfeld M. and Rogoff K. *Foundations of International Macroeconomics* Cambridge, Mass. MIT Press 1996

Artikler

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Eksamen baseres på forelesningene og det skriftlige pensum

Hjelpemidler: Berck P. & Sydsæter K. *Economists Mathematical Manual* Berlin: Springer Verlag 1991

Eksamenskode: GRA 13021

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Steven Ongena

GRA 1340

Økonomisk teori for organisasjon og ledelse

Personel Economics

Mål med kurset

Formålet med kurset er å gi studentene innsikt i økonomiske teorier knyttet til rekruttering motivering og opplæring av arbeidskraften i en bedrift Flere av temaene som behandles grenser opp mot fagfeltet organisasjon og ledelse men metodene som benyttes er samfunnsøkonomiske med vekt på stringens og kvantitative løsninger

Tematisk oversikt

Fast lønn eller prestasjonslønn
Opprykk som belønningsmekanisme
Optimale lønnsprofiler over tid
Teamarbeid
Teori om humankapital
Evaluerer av arbeidskraften
Optimal rekrutteringspolitikk

Pensumlitteratur (kan endres)

Lazear E P *Personel Economics for Managers* New York Wiley 1998
Kompendium

Dataverktøy

Bruk av dataverktøy er ikke obligatorisk i dette kurset

Gjennomføring

30 forelesningstimer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen Hjelpemidler Berck P og P Sydsæter *Economist Mathematical Manual* Springer Verlag 1991

Eksamenskode: GRA 13401

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Espen R Moen

GRA 1341

Effektivitetsanalyse og målestokkonkurranse

Målet med kurset

Målet med kurset er å gjøre studentene kjent med empiriske metoder for måling av effektivitet i bedrifter og gi en oversikt over teorier for bruk av målestokkonkurranse som insentivmekanisme. Kurset vil gi innsikt i hva som forstås med en bedrifts effektivitet og relatere dette til ulike målemetoder. Størst oppmerksomhet vil bli viet metoden Data Envelopment Analysis (DEA) som baserer seg på sammenligning av parallelle enheter – enten ulike bedrifter eller interne avdelinger i en bedrift. Dette vil gi studentene et verktøy til konkret å vurdere en bedrifts eller en avdelings produksjonstekniske effektivitet samt kostnads- og skalaeffektivitet. I den andre delen av kurset vil studentene først gis en innføring i økonomiske årsaksforklaringer til at bedrifter eller avdelinger kan være ineffektive. Gjennom å betrakte ineffektivitet som et reguleringsproblem – enten for et offentlig reguleringsorgan eller for en bedriftsledelse – vil kurset se nærmere på teorier for bruk av målestokkonkurranse som insentivmekanisme.

Tematisk oversikt

Teknisk effektivitet og kostnadseffektivitet
Data Envelopment Analysis – Best Practise
Reguleringsproblemet – skjulte handlinger og skjult informasjon
Målestokkonkurranse

Pensumlitteratur

Coelli T, D S Prasade Rao and G E Battese *An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis* Boston Mass: Kluwer Academic Press 1997
Farrell M J *The Measurement of Productive Efficiency* Journal of the Royal Statistical Society Series A General 120 (1957) p 253-81
Shleifer A *A Theory of Yardstick Competition* Rand Journal of Economics vol 16(1985) no 3 p 319-327
Bogetoft P *DEA Based Yardstick Competition: The optimality of Best Practise Regulation* Annals of Operational Research 1997
Dalen D M *Strategic responses to relative evaluation of bureaus: Implication for bureaucratic slack* Journal of Productivity Analysis Vol 7(1996) no 1 p 29-39

Pensumlisten kan bli endret på en del punkter. Revidert liste vil i så fall bli delt ut på første forelesning.

Dataverktøy

Det vil ikke bli stilt krav til dette.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
Hjelpemidler: Berck P og P Sydsæter *Economist Mathematical Manual* Springer Verlag 1991

Eksamenskode: GRA 13411

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Dag Morten Dalen

GRA 1342

Auksjons- og turneringsteori

Målet med kurset

Kurset gir en innføring i auksjons og turneringsteori med hovedvekt på auksjonsteori. Det vil fokuseres spesielt på hvilken betydning utformingen av auksjonen/turneringen har for budgivning/turneringsadferd og hvor effektiv auksjonen/turneringen er som konkurransestimulerende virkemiddel.

Turneringsteori vil i kurset bli benyttet til å analysere forfremmelser som incentiv og utvelgelsesmekanisme i bedrifter mens auksjonsteori bl a vil bli benyttet til å drøfte effektiviteten av alternative former for konkurranseutsetting av offentlig tjensteproduksjon.

Tematisk oversikt

Alternative auksjonssystemer

Er konkurranse om forfremmelse rasjonelt?

Sekvensielle auksjoner/turneringer

Budsamarbeid

Offentlig drift, anbud og privatisering

Pensumlitteratur

Kompendium av utvalgte artikler

Dataverktøy

Det vil ikke bli stilt krav til dette

Gjennomføring

30 forelesningstimer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Berck, P. og P. Sydsæter *Economists Mathematical Manual* 2nd ed. Berlin: Springer Verlag 1993

Eksamenskode. GRA 13421

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Christian Rus

GRA 1333

Penger og valuta

International Money

Mål med kurset

Gi en oversikt over hvordan det internasjonale valutamarkedet fungerer Gjennomgang av nyere modeller for bestemmelse av valutakursen Diskusjon av ulike modellens empiriske holdbarhet

Tematisk oversikt

Grunnleggende egenskaper ved penger og pengesystemer

Bretton Woods systemet (1945 – 1971)

Årsaker til variasjoner i den reelle valutakursen

Dornbusch modellen til determinering av valutakursen

Portefolio balance modellen

Dynamikken i endringer i valutakurser

Near rational models

Myndighetene og valutamarkedet

EMU – betingelser og muligheter

Pensumlitteratur

Grauwe P de *International Money* 2nd ed Oxford Oxford University Press 1996

Isachsen A J *Fluctuating Exchange Rates and Economic Fundamentals* Sandvika BI Forlag 1992

Senter for europeiske studier Rapport 1992 316 03 / Handelshøyskolen BI Arbeidsnotat 1992 7

Øvrig pensumlitteratur bestemmes senere

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Godkjent matematisk formelsamling

Berck P & Sydsæter K *Economists Mathematical Manual* Springer Verlag 1991

Berck P & Sydsæter K *Matematisk formelsamling for økonomer* Oslo Universitetsforlaget 1992

Ekamenskode: GRA 13331

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

Mål med kurset

Kurset gir en oversikt over ulike teorier til forklaring av internasjonal handel. Virkningen for økonomisk vekst og for inntektsfordeling diskuteres. Handelspolitiske virkemidler drøftes. Videre blir virkemåten til det internasjonale monetære system tatt opp. Og overgangen fra plan til marked i Sentral og Øst Europa diskuteres.

Tematisk oversikt

Mikroøkonomisk fundament for handelsteori
 Komparative fortrinn
 Fordelingsvirkninger av internasjonal handel
 Handelspolitikk
 Internasjonal handel og industripolitikk
 Handel og økonomisk vekst
 Valutamarkedet
 Det internasjonale monetære system og EMU
 Overgang fra plan til marked

Pensumlitteratur

Krugman P. R. og Obstfeld M. *International Economics Theory and Policy* 4th ed. Reading, Mass.: Addison Wesley, 1997.
 Isachsen A. J. *Felles mynt i Europa? Økonomiske og politiske vurderinger*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag, 1994.
 Artikler
 Materiale utlevert i forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen
 Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling
 Berck P. & Sydsæter, K. *Economists Mathematical Manual*. Berlin: Springer Verlag, 1991.
 Berck, P. & Sydsæter, K. *Matematisk formelsamling for økonom*. Oslo: Universitetsforlaget, 1992.

Eksamenskode: GRA 13341

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

GRA 1337

Bankøkonomi

Economics of Banking

Mål med kurset

Kurset gir en oversikt over nyere teorier som kan forklare den rolle finansinstitusjoner spesielt banker spiller i en moderne økonomi. Teorier om asymmetrisk informasjon står her sentralt. Hvorfor er vanlige kundeforhold så viktige i kredittmarkedene? Hvordan kan vi forklare markedssvikt i kredittmarkedene og hvilke konsekvenser kan det ha blant annet for nyklassisk velferdsteori og for makroøkonomisk teori? Er kredittmarkedet preget av frikonkurranse eller markedsmakt? hva er det samfunnsøkonomisk ønskelige? Videre tar kurset opp mulige årsaker til at det kan oppstå bankkriser og hvilken rolle innskylterbeskyttelsen spiller.

Tematisk oversikt

Kredittformidling via banker eller direkte i markedet
 Markedssvikt og muligheter for kredittrasjonering
 Konsekvenser for nyklassisk velferdsteori og Miller Modigliani teoremet
 Markedsmakt og kundeforhold
 Makroøkonomi og kreditt
 Innskuddsforsikring og «bank run»
 Mulige årsaker til bankkriser

Pensumlitteratur

Pensumet består av utvalgte tidsskriftartikler

- Stiglitz J E and Weiss A *Credit Rationing in Markets with Imperfect Information* in American Economic Review 71 1981 293 410
- Williamson S D *Costly Monitoring Loan Contracts and Equilibrium Credit Rationing* in Quarterly Journal of Economics 102 1987 135 145
- Haubrich J G *Financial Intermediation Delegated Monitoring and Long Term Relationships* in Journal of Banking and Finance 13 1989 9 20
- Sharpe S A *Asymmetric Information Bank lending and Implicit Contracts A Stylized Model of Customer Relationships* in Journal of Finance 45 1990 1069 1087
- Diamond D W and Dybvig P H *Bank Runs Deposit Insurance and Liquidity* in Journal of Political Economy 91 1983 401 419
- Merton R C *An Analytic Derivation of the Cost and Deposit Insurance and Loan Guaranties – An application of modern option pricing theory* in Journal of Banking and Finance 1 1977 3 11
- Keeley M C *Deposit Insurance Risk and Market Power in Banking* in American Economic Review 80 1990 1183 1200
- Bernanke B and Blinder A *Credit Money and Aggregate Demand* in American Economic Review 78 (May) 1988 435 439
- Fama E *What's Different About Banks?* in Journal of Monetary Economics 15 1985 29 40
- Gertler M *Financial Structure and Aggregate Economic Activity An Overview* in Journal of Money Credit and Banking 20 1988 (part 2) 559 588
- Vale B *The Dual Role of Demand Deposits under Asymmetric Information* in Scandinavian Journal of Economics 95 1993 77 95
- Bernanke, B S *Credit in the Macroeconomy* in Federal Reserve Bank of New York Quarterly Review Spring 1993

Pensumlisten kan bli endret på enkelte punkter. Ny og revidert liste vil i så fall bli delt ut på første forelesning.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Godkjent matematisk formelsamling

(Som på de andre kursene i samf øk)

Eksamenskode. GRA 13371

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

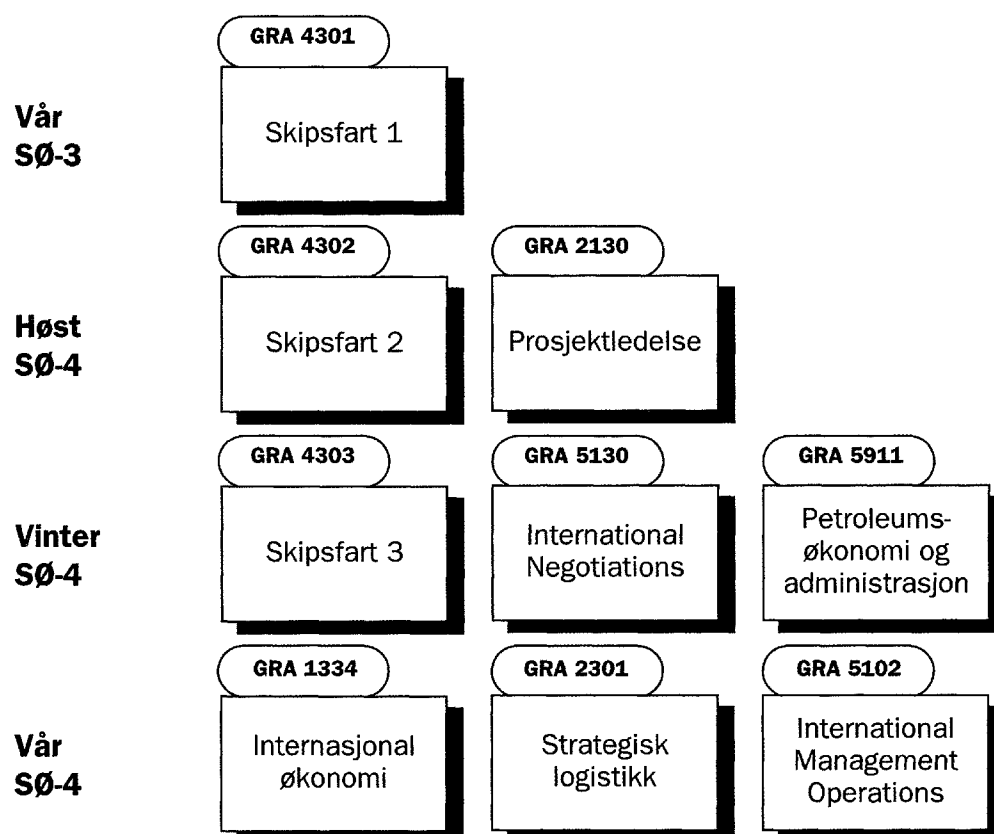
Bent Vale Steven Ongena

Shipping Management

Samlet oversikt

Retningsansvarlig *Even S. Engelstad*
 Institutt *Logistikk og markedsføring*
 Antall plasser i retningen 25

Obligatoriske kurs GRA 4301, GRA 4302 og GRA 4303

Retningsbeskrivelse

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelig grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London. Retningen har tre obligatoriske kurs: Skipsfart I, Skipsfart II og Skipsfart III.

Diplomseminar i Shipping Management

Fagansvarlig Even S Engelstad

Diplomseminaret er obligatorisk og skal hjelpe studentene til å komme i gang med og gjennomføre arbeidet med diplomoppgaven på en målrettet måte

Diplomseminaret i denne retningen vil bestå av en teoretisk og en praktisk del. Den teoretiske gjennomgangen gjennomføres to ganger à tre timer. Her vil man gjennomgå de forskjellige metoder man kan bruke i arbeidet med oppgaven.

Når det gjelder den praktiske delen og den samlede veiledningen, vil retningsansvarlig Even S. Engelstad ta seg av gjennomføringen av dette.

Frist for innlevering av Forprosjektet til Diplomoppgaven er for denne retningen 1 november.

GRA 4301

Skipsfart 1

Shipping Management

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en innføring i grunnleggende elementer i skipsfartøkonomi og ledelse

Tematisk oversikt

Mikroøkonomi relatert til shipping

Kostnadselementer kalkyler

Ratedannelse i fraktmarkedet

Investeringsanalyse

Økonomistyring i rederier

Befraktning

Finansiering i shipping

Pensumlitteratur

Falkanger T & Bull H J *Innføring i sjørett* 4 utg Oslo Forsikringsakademiet 1995

Selected Document Forms used in Shipping Oslo Akademiet 1990

Forelesningsnotater (vil bli delt ut)

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer intensive forelesninger/diskusjoner og øvelser

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve avholdes sammen med GRA 4302 Skipsfart II etter høstterminen

Kursansvarlig

Even S Engelstad

NB! Kurset er kun åpent for studenter som er tatt opp i skipsfartsspesialiseringen

GRA 4302

Skipsfart 2

Shipping Management 2

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart

Tematisk oversikt

Sjøforsikring
 Skipsteknikk (tilpasset økonomer)
 Kjøp og salg av skip kontrahering
 Rederiets organisasjon
 Drift av skip
 Markedsvurdering i shipping forecasts
 Skipsfartspolitikk
 Miljøaspekter relatert til shipping

Pensumlitteratur

Engelstad E S *Model for Forecasting of Bulk Carrier and Tanker Market* (Kompendium)
 Randers J *Waves and Oil Tankers – Dynamics of the Market for Oil tankers to the year 2000* Bekkestua BI 1981
 (BI Arbeidsnotat 1981 11)
 Norman V og Wergeland T *Nortank A Simulation Model of the Freight Market for Large Tankers* Bergen 1981
 (NHH Senter for anvendt forskning Rapport 1981 4)
 Eriksen I E og Norman V D *Ecotank Modell for analyse av tankmarkedenes virkemåte* Bergen NHH 1976
 Erichsen S *Management of Marine Design* London Butterworths 1989
 Forelesningsnotater (vil bli utdelt)

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning diskusjoner og øvelser

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve

Eksamenskoder: GRA 43001 (Hjemmeeksamen, teller 50 % av kar)

GRA 43002 (Muntlig eksamen, teller 50 % av kar)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Even S Engelstad

NB! Kurset er kun åpent for studenter som er tatt opp i skipsfartsspesialiseringen

GRA 4303

Skipsfart 3

Shipping Management 3

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart. Det tas videre sikte på å sette studentene i typiske beslutningssituasjoner relevant til sjøtransport og gjennom et Business Game opplegg fremtvinge beslutninger.

Tematisk oversikt

Strategisk planlegging i rederier
Strategisk planlegging hos sjøtransportbrukere
Forholdet administrasjon/eiere i rederier
Prosjektutvikling
Business game befraktning
Business game operasjon og drift

Pensumlitteratur

All litteratur som har vært brukt i kursene Skipsfart 1 og Skipsfart 2

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve

Eksamenskoder: GRA 43101 (Hjemmeeksamen, teller 50 % av kar)
GRA 43102 (Muntlig eksamen, teller 50 % av kar)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Even S. Engelstad

NB! Kurset er kun åpent for studenter som er tatt opp i skipsfartsspesialiseringen

GRA 5130

International Negotiations

Course objectives

On completion of the course students should be able to function more effectively as negotiators especially in the international arena

Course outline

This course seeks to combine the essentials of negotiating theory with the 'how to do it' approach of negotiation literature. The emphasis will not be on theory for its own sake but rather how it helps us understand, analyze and improve practice.

Central to the course are simulated business/commercial negotiations with the students as principals. Working with the simulated negotiations will involve defining the issues to be negotiated, preparing for the negotiation; understanding the phases through which a negotiation passes; utilizing varying negotiation strategies and tactics; developing an increased awareness of psychological aspects in negotiation; and acquiring an increased sensitivity to the importance of cross cultural factors in international negotiations. Each simulated negotiation will highlight a particular type of negotiation. Extensive debriefing both in the negotiating groups and in plenary session will follow each negotiation, some of which will be video filmed. Ethical issues related to international business negotiations will also be considered. Students will be required to write a term paper relating what they have learnt in the simulated negotiations to negotiation theory as presented in the literature.

From the above description it should be obvious that this is a course requiring maximum student participation. Students should plan on attending every session.

Literature

Lewicki, R. J. et al. *Essentials of Negotiation*. Boston, Mass.: McGraw Hill, 1997.

In addition there will be a limited number of handouts distributed during the course.

Implementation

30 hours of lectures and group work spread over seven weeks followed by the oral exam immediately afterwards. A limited number of students are admitted to the course to permit and encourage maximum activation.

Evaluation

Oral exam of 50 minutes duration where 2 teams of 2 or 3 participants negotiate an allocated case in English. Assessors take no part in the exam but may ask clarification questions at the end. In addition students must write a term paper of about 2000 words. The oral exam and the term paper count 50 % each.

Exam code: GRA 51301

Retake

By appointment with the instructor.

Responsible for the course

Brian Ibbotson Groth

Frittstående suppleringskurs

Vår
SØ-3

Ingen

Høst
SØ-4

GRA 5907

Asiastudier

GRA 2130

Prosjektledelse

Vinter
SØ-4

GRA 5910

Le français de la
gestion des
affaires
internationales

GRA 5911

Petroleums-
økonomi og
administrasjon

Vår
SØ-4

GRA 5903

Mündliche
Geschäfts-
sprache

GRA 5912

Det nye Europa:
EUs institusjoner
og politikk

Sommer-
ferien

GRA 5905

Kultur- og
språkkurs i
utlandet: Tysk

GRA 5906

Kultur- og
språkkurs i
utlandet: Fransk

GRA 5907

Asia studier

Asian Studies

Målet for kurset

Kurset fokuserer på ett (eller en gruppe av) land som har interesse for norsk næringsliv. Det skal også ta for seg en (eller flere) utvalgte sektorer som skal studeres i detalj. Gjennom forstudier hjemme, besøk i det aktuelle landet samt utarbeidelse av en rapport skal studenten utvikle sin kunnskap om og forståelse av historiske, kulturelle, politiske, samfunnsøkonomiske, bedriftsøkonomiske og markedsmessige rammebetingelser for norske bedrifter med dette landet og sektoren som arbeidsfelt.

Tematisk oversikt

Land (historie, geografi, kultur, religion, politisk system)
 Naturressurser, infrastruktur, makroøkonomi
 Utenlandske investeringer i landet
 Landet som handelspartner
 Sektor (betydning for landets økonomi, potensial for økonomisk samarbeid med norsk næringsliv)
 Prognoser (konkurransefortrinn, risikofaktorer)

Pensumlitteratur

Asia Yearbook / Far Eastern Economic Review Årets utgave
 En bok tilknyttet årets aktuelle land/sector(er) og artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Fase 1 Informasjonsmøter januar – april Fase 2 Forberedelsesfase mai – august
 Fase 3 Besøk til regionen august/september – varighet 4 uker
 Forelesninger ved universitet/høyskole i regionen
 Møter med internasjonalt orienterte institusjoner og bedrifter i regionen
 Møter med norske datterselskaper
 Fase 4 Utarbeidelse av «minirapport» – fagoppgave – oktober/november
 Fase 5 Redigering av minirapportene til en publiserbar «Land/Region/Sektor rapport» – november – januar

NB: Utgifter i forbindelse med Fase 3 må dekkes av studenten selv (det kan søkes om ekskursjonsstøtte, og det kan søkes om lån fra Statens lånekasse til reise og opphold).

Eksamen

Fagoppgave, se Fase 4 ovenfor, grupper av to eller tre studenter

Eksamenskode: GRA 59071

Kontinuasjon

Ved neste gjennomføring av kurset

Kursansvarlig

Jan Evensmo

GRA 2130

Prosjektledelse

Project Management

Mål med kurset

Gjøre studentene i stand til å identifisere planlegge og gjennomføre prosjekt arbeid som ledd i effektiv organisasjonsutvikling og resultatforbedring

Tematisk oversikt

Det prosjektadministrative begrepsapparat

Teknikker og metoder knyttet til prosjektledelse

Organisering av prosjekter og prosjektporteføljer

Styring og ledelse av prosjekter

Pensumlitteratur

Andersen Grude og Haug *Målbrettet prosjektstyring* 3 utg Bekkestua NKI Forlag 1993

Jessen S A *Mer effektivt prosjektarbeid i offentlig og privat virksomhet* Oslo TANO 1998

Jessen S A *Prosjektadministrative Metoder* 3 utg eller 4 utg Oslo Universitetsforlaget 1996 og 1997

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen

Hjelpemidler Ingen

Eksamenskode GRA 21301

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Professor Svein Arne Jessen

GRA 5910

Le français de la gestion des affaires internationales

French for International Management

Mål med kurset

I Europa og i Frankrike er det fremdeles en stor fordel å kunne fransk. I flere land brukes fransk som administrasjonsspråk. Dette kurset tar sikte på å utvikle studentenes evne til å uttrykke seg muntlig såvel i møter og forhandlinger som i uformelle situasjoner.

Ved kursets slutt skal studentene kunne uttrykke seg mer nyansert og på en tilfredsstillende måte i de ovennevnte situasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har gjennomgått 1. avdelings kurs i fransk eller har tilsvarende kunnskaper. Det vil være en fordel om studentene har valgt ett eller flere internasjonalt rettede kurs.

Tematisk oversikt

Cases

Pensumlitteratur

Usunier J. C. *Management international* 4th ed. Paris: Puf 1990. (Kompendium av utvalgte artikler)

Anbefalt tilleggs litteratur

Robert. *Micro Robert*. Paris: siste utgave.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Hovedvekten legges på muntlig aktivisering av studentene.

Det kreves at studentene har lest stoffet før de møter frem til undervisningen. Det kreves også regelmessig fremmøte. Undervisningen foregår ved debatt i små grupper og i plenum. Hjemmeoppgaver deles også ut.

Eksamen

Muntlig eksamen

Case til muntlig eksamen deles ut fire dager før eksamen.

Eksamenskode: GRA 59101

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Georges Gaspard

GRA 5911

Petroleumsøkonomi og administrasjon

Petroleum Economics and Administration

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en bred innsikt i petroleumsøkonomiske og administrative problemstillinger

Kurset vil bli delt i tre hoveddeler

- 1 Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
- 2 Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
- 3 Offentlig styring av petroleumssektoren

Tematisk oversikt

Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge

- ressursgrunnlaget og ressursøkonomi
- petroleumssektorens økonomi
- internasjonale olje og gassmarkeder
- prisdannelsen

Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv

- direkte og indirekte virkninger av petroleumsvirksomheten
- offshoremarkedets kjennetegn – markedsstruktur leveransetyper aktørgrupper
- strategier for å oppnå leveranser til oljevirksomheten

Offentlig styring av oljesektoren

- styringsmodeller og virkemidler Ambisjoner for offentlig styring av petroleumssektoren
- styringsproblemer innen offentlig sektor herunder statsselskap som styringsredskap og styringsobjekt
- styringsproblemer i forholdet mellom Norge og flernasjonale selskaper og andre utenlandske aktører

Pensumlitteratur

Andersen S S og Eliassen K (red) *Det nye Europa* 2 utg Oslo TANO 1993 Kap 6

Hartshorn J E *Oil Trade Politics and Prospects* Cambridge Cambridge University Press 1993

Horsnell P and Mabro R *Oil Markets and prices The Brent Market and the formation of World oil prices* Oxford Oxford University Press 1993

Andersen S S *The Struggle over North Sea Oil and Gas Government Strategies in Denmark Britain and Norway* Oslo Universitetsforlaget 1993 Kap 1

Spero J E *The Politics of International Economic Relations* 5th ed London Routledge 1997 Ch 9

Anbefalt litteratur

Bromley S *American Hegemony and World Oil* Cambridge Polity Press 1991

Jones P Ellis *Oil – A Practical Handbook* Cambridge Woodhead Faulkner 1988

Yergin D *The Prize* NY Simon and Schuster 1991

Diverse artikkelstoff

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Lommekalkulator BP Statistical Review of World Energy

Eksamenskode: GRA 59111

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Øystein Noreng

GRA 5903

Mündliche Geschäftssprache

Negotiations for Business in Germany.

Mål med kurset

Studentene skal etter gjennomgått kurs ha kunnskaper om kommunikasjonsprosesser med utgangspunkt i psykologiske og interkulturelle faktorer. De skal beherske noen forhandlingsteknikker og strategier for eksempel spørreteknikker og argumentasjon.

Forkunnskaper

Solid B språk eller tysk fra 1. avdeling

Tematisk oversikt

Språket som kommunikasjonsmiddel

Forhandlingens forløp

Kontaktsamtaler

Telefonatferd

Forhandlingsstrategier og spørreteknikker

Presentasjon av produkter

Forhandling om betingelser

Presentasjon av firma

Pensumlitteratur

Wage J. L. *Psychologie und Technik des Verkaufsgesprächs* 11. vollig überarb. Aufl. Landsberg am Lech: Verlag moderne Industrie 1991.

Neumann I. *Fachkommunikation für die Wirtschaft*. Kristiansand: Høyskoleforlaget 1996.

Anbefalt tilleggslitteratur

Birkenbihl V. F. *Psycho logisch richtig verhandeln* 7. Aufl. München: Mvg Verlag 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger. Den teoretiske del av kurset gjennomgås ved hjelp av forelesninger og studentforedrag. De praktiske ferdigheter innøves i mindre grupper. Det kreves aktiv deltakelse fra den enkelte student og regelmessig fremmøte fra samtlige deltakere. Deltakerantallet er begrenset til 20. Det foreleses på tysk. En del av undervisningen kan bli holdt som seminar på Kielfergen. Studentene må selv betale reisekostnader.

Eksamen

Muntlig eksamen

Eksamenskode. GRA 59031

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomgang av kurset.

Kursansvarlig

Martin Klaffke

GRA 5912

Det nye Europa: EUs institusjoner og politikk

The New Europe: EU Institution and Politics

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grundig innsikt i EUs institusjoner, hvordan beslutninger tas, påvirkningsmuligheter, felles politikk på utvalgte områder og hvordan norsk politikk og forvaltning er endret gjennom EØS medlemskap.

Tematisk oversikt

Hvordan EUs sentrale institusjoner arbeider for å utforme og gjennomføre EUs politikk og hvilken rolle interesseorganisasjoner, store firmaer og andre pressgrupper spiller. Her presenteres også hvordan Danmark har organisert sin deltakelse i EUs beslutningsprosess og hvordan beslutningene gjennomføres i landet. En del politikkområder hvor EU har engasjert seg og som har spesiell interesse for Norge: energi, miljø, utdanning og den sosiale dimensjon. Et kjernesporsmål er forholdet mellom EUs politikk og nasjonal politikk. Norge i forhold til EU og EØS. Hvilke konsekvenser får det for Norge at vi står utenfor EU? Sentrale spørsmål er EU og offentlig forvaltning og norske påvirkningsmuligheter i EU.

Pensumlitteratur

Andersen S. S. og Eliassen K. A. (red.) *Det nye Europa* 2. utg. Oslo: Tano 1993.
 Eliassen K. A. (red.) *Den europeiske utfordringen*. Oslo: Fagbokforlaget 1996 (Handelshøyskolen BI Årbok 1996).
 Andersen S. S. og Eliassen K. A. *Making Policy in Europe*. London: Sage 1993.

Anbefalt litteratur

Andersen S. S. og Eliassen K. A. *The European Union – How Democratic is it?* London: Sage 1996.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode 59121

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Kjell A. Eliassen

Kapittel 4

Revisorstudiet	210
Studieoversikt Revisorstudiet • 1. klasse	213
1. klasse - Kursbeskrivelser høst 1998	214
1. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999	220
1. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999	226
Studieoversikt Revisorstudiet • 2. klasse	231
2. klasse - Kursbeskrivelser høst 1999	232
2. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999	239
2. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999	244
Studieoversikt Revisorstudiet • 3. klasse	247
3. klasse - Kursbeskrivelser høst 1998	248
3. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999	253
3. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999	262

Revisorstudiet

MÅL

Revisorstudiet er en treårig økonomisk-administrativ utdanning som skal gi studentene den nødvendige teoretiske bakgrunn for å utføre en registrert revisors oppgaver av regnskaps og revisjonsmessig art i den offentlige sektor og i norsk næringsliv. Studiet skal gi innsikt i grunnleggende økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske prosesser gjennom fagområder som bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk analyse, jus, informasjonssystemer og offentlig administrasjon, med spesiell fordypning i revisjonsfagene skatterett, rettslære og revisjon. I løpet av de siste par årene har markedsføringsfag og organisasjonsfag kommet inn i studiet.

FAGOVERSIKT

Fagområdene i studiet består av ett eller flere emneområder som igjen er inndelt i ett eller flere kurs (Se nedenfor om vektning av kurs).

I studieåret 1997/98 ble studiet lagt om i henhold til endringene i den nasjonale rammeplanen for revisorutdanningen. Dette betyr konkret at 1. Og 2. Klasse i 1998/99 følger ny struktur, mens 3. klasse følger en modell som bygger på gammel, men med en justering mot ny struktur ved at det tidligere faget Stats og kommunaladministrasjon er byttet ut med et fag i Markedsføring og et fag i Organisasjonslære.

A) GAMMEL STRUKTUR (GJELDER 3. KLASSE I 1998/99):

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	VT.	TIMER
REDSKAPS OG METODEFAG				
*Matematikk	1	2	2	54
*Statistikk	1	2	2	54
REGNSKAP ØKONOMISTYRING OG REVISJON				
*Internregnskap	1	2	4	63
*Eksternregnskap	1	2	4	81
*Investering og finansiering	1	1	2	45
*Offentlig regnskap	1	1	2	36
*Regnskapsinfo systemer	1	1	2	36
*Regnskapsorganisasjon	1	1	2	36
*Revisjon av IT systemer	1	1	2	36
*Innføring i revisjon	1	1	2	36
*Privat revisjon	1	2	5	69
* Offentlig revisjon	1	2	2	51
* Generell revisjon	1	2	5	69
SAMFUNNSØKONOMI				
*Mikroøkonomi	1	1	2	36
*Makroøkonomi	1	1	2	36
*Offentlig økonomi	1	1	2	36
JURIDISKE FAG				
*Rettslære	1	1	6	140
*Skatterett	1	2	6	140
ADMINISTRASJONS OG LEDELSESFAG				
*Markedsføring	1	1	2	
*Organisasjon	1	1	4	
VALGFAG				
*Engelsk	1	1	2	48
SEMINAROPPGAVE	—	2	—	
SUM:			62	1156

1) = Stats og kom adm. byttes ut med ett kurs i markedsføring og ett kurs i organisasjon

B) NY STRUKTUR (GJELDER FOR 1. OG 2. KLASSE I 1998/99):

FAGOMRÅDER	EMNEOMRÅDER	KURS	VT.
REDSKAPS OG METODEFAG			
*Matematikk	1	2	2
*Statistikk	1	2	2
REGNSKAP, ØKONOMI STYRING OG REVISJON			
*Inføring i bedriftsøkonomi	1	1	2
*Finansregnskap med analyse	1	2	4
*Driftsregnskap og budsjettering	1	1	2
*Regnskapsteori og finans regnskap med årsoppgjør	1	1	4
*Investering og finansiering	1	1	2
*Innføring i revisjon	1	1	2
*Informasjonsbehandling og regnskapsorganisasjon	1	2	4
*Offentlig regnskap og revisjon	1	1	4
*Årsoppgjøret	1	3	5
*Revisjon	1	3	5
SAMFUNNSØKONOMI			
*Mikroøkonomi	1	1	2
*Makroøkonomi	1	1	2
*Offentlig økonomi	1	1	2
JURIDISKE FAG			
*Rettslære	1	1	6
*Skatterett	1	2	6
ADMINISTRASJONS OG LEDELSESFAG			
*Markedsføring	1	1	2
*Organisasjon	1	1	4
VALGFAG			
*Engelsk	1	1	2
SUM			62

EMNEOMRÅDE

Et emneområde består av ett eller flere nært beslektede kurs innenfor et fagområde. Emneområdet Matematikk består f.eks. av to kurs og emneområdene Mikroøkonomi og Innføring i revisjon av ett kurs hver. I eksamenssammenheng betyr "emneområde" en del av studiet som skal rapporteres med en samlet karakter. I Matematikk med to kurs blir det altså gitt en endelig karakter.

KURS OG VEKTING

Et kurs er minste undervisningsenhet i studiet og gjennomføres over en termin med 10 uker. Timetallet pr. kurs i revisorstudiet vil variere noe. Vekttall benyttes for dette studiet og ikke poeng som i siviløkonomstudiet. Av oversikten over fremgår det at antall timer pr. vekttall varierer. Vekttallene er her uttrykk delvis for kursets omfang og delvis for den relative vekt kurset og emneområdet gis i forholdet til studiet totalt. Revisorstudiet er regulert av en nasjonal rammeplan som Handelshøyskolen BI har liten mulighet til å fra vike. Det er derfor vurdert som mest hensiktsmessig å beholde vekttall.

Revisorstudiet ble lagt om til terminordning med tre terminer pr. år samtidig med siviløkonomstudiet fra Høst 92.

EKSAMEN

Oppmeldning til eksamen i den enkelte termin skjer automatisk ut fra de eksamener som tilhører det klassetrinn den enkelte student befinner seg på i vedkommende termin. Den enkelte student kan velge å utsette en eksamen til neste år eller å ta flere eksamener enn normalplanen tilsier (kontinuasjon eller forskuttering) ved å levere et

endringsskjema til eksamenskontoret i løpet av Eksamenspåmeldingsuken (se Årskalenderen foran i studiehåndboken). Studenter som hverken skal utsette eller ta ekstra eksamener foretar seg ikke noe i Eksamenspåmeldingsuken og blir dermed påmeldt automatisk i de eksamener som tilhører vedkommendes klasstrinn i den aktuelle terminen. Det er alltid en egen Eksamenspåmeldingsuke i hver termin.

Klage på sensur må være skriftlig og begrunnet og sendes til Eksamenskontoret senest innen 2 to uker fra tidspunktet for offentliggjørelse av sensuren i vedkommende termin. I første omgang består klageprosessen i å anmode om sensurbegrunnelse på særskilt skjema innen denne to ukers fristen. Etter at slik begrunnelse er gitt normalt skriftlig blir det satt en ny frist på normalt en uke for evt. å klage på denne sensuren.

KONTINUASJONER

Kontinuasjonsordningen for revisorstudiet er som hovedregel at kontinuasjon skjer ved neste ordinære gjennomføring av kurset i den til enhver tid gjeldende struktur, hvilket betyr at hver eksamen normalt gjennomføres en gang pr. år. Høyskolekontoret, Eksamenskontoret og Instituttene overvåker eksamensresultatene nøye og vurderer fortløpende behovet for eventuelle ekstraordinære kontinuasjoner.

For en del av eksamenene på revisorstudiet gjennomføres nasjonal eksamen kun en gang pr. år uansett, dvs. at det ikke tilbys lokal kontinuasjon her på BI. Dette gjelder de såkalt offentlige revisoreksamener som Skatterett, Rettslære og de avsluttende revisjons eksamener i tredje klasse.

Det kan arrangeres ekstraordinær kontinuasjon i fag hvor et tilstrekkelig antall kandidater melder seg på og tilfredsstiller følgende krav ved ordinær eksamen:

- a) har oppnådd karakteren 3,50 eller dårligere
- b) har levert gyldig sykemelding
- c) har hatt dødsfall i nær familie eller
- d) andre uforutsette hendelser som Høyskolekontoret godkjenner

For Revisorstudiet regnes 8 (åtte) kandidater som et tilstrekkelig antall. Dersom det er registrert et tilstrekkelig antall for avholdelse av kontinuasjonseksamen, åpnes den også for alle som ønsker å forbedre karakteren i vedkommende eksamen.

Den ekstraordinære kontinuasjonen gjennomføres normalt i august/september, rett før oppstart av påfølgende studieår, men kan ikke være første eksamensforsøk i kurset.

Alle 2 og 3 gangs eksamensforsøk er belagt med avgift på kr. 330,- pr. vektall, dog slik at det maksimalt skal betales for fire vektall, selv om eksamen eventuelt har et omfang på mer enn dette. Første eksamensforsøk er imidlertid inkludert i studieavgiften.

TERMINPRØVER

I tillegg til avsluttende eksamener kan det bli aktuelt å gi terminprøver underveis i eller ved slutten av en termin i kurs som ikke har eksamen. Disse prøvene blir gitt i klassesammenheng og skal være en test på progresjon og kunnskapsinnlæring for studentene og en veiledning for kursansvarlige.

Studieoversikt

Revisorstudiet • 1. klasse

Høst	Vinter	Vår
REV 1001 Matematikk 1	REV 1002 Matematikk 2 *	REV 5001 Engelsk *
REV 9601 Organisasjon og ledelse *	REV 1101 Statistikk 1	REV 1102 Statistikk 2 *
REV 2601 Innføring i revisjon *	REV 2010 Innføring i bedriftsøkonomi *	REV 2110 Finansregnskap med analyse *
REV 3001 Makroøkonomi *	REV 3101 Mikroøkonomi *	
	REV 2410 Informasjonsbehandling og regnskaps-organisasjon *	

1. klasse - Kursbeskrivelser høst 1998

REV 1001

Matematikk 1

Emneområde: REV 1000

Emneansvarlig: Tron Foss

Institutt Samfunnsøkonomi

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Emneområdet skal gi studentene innsikt og trening i å bruke matematiske modeller som står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, finans, statistikk, metode o.a. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Kapittel 1 Repetisjon av noen elementære emner (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 2 Reelle funksjoner (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 3 Derivasjon og funksjonsanalyse (kap. 3) (Gjennomgås i forkurset)

Kapittel 4 Eksponensial og logaritmefunksjoner

(Kapittelhenvisningene refererer seg til Bjørnstad o.a.)

Pensumlitteratur

Bjørnstad H o.a. *Matematikk for økonomi og samfunnsfag* 4. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998

Foss T. *Eksamensoppgavesamling i matematikk for siviløkonomstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI, 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Studentassistent

Det tilbys individuell veiledning og det gjennomføres gruppearbeid i løpet av terminen etter nærmere avtale

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Ingen eksamen i dette kurset

Skriftlig eksamen i hele emneområdet etter vinterterminen

Kursansvarlig

Tron Foss

REV 2601

Innføring i revisjon

Emneområde: REV2600

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

REVISJON

Emneområdet skal gi studentene en innføring i revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal videre gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Revisoryrket

- formålet ved ekstern revisjon
- revisjonsplikt
- valg og oppsigelse av revisor
- god revisorskikk
- god revisjonsskikk
- revisors uavhengighet, taushetsplikt, erstatningsansvar etc

Revisor og klientens interne kontrollopplegg

Overblikk over revisjonsmetodikken

Systemkartlegging

Pensumlitteratur

Gulden B P *Den Eksterne Revisor* 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996

NSRS *Revisors Håndbok* Oslo: NSRS (siste utgave)

Materiale utdelt i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger og diskusjoner i klassen

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen

Pensum ved denne eksamen inngår også i revisoreksamen. Studentene kan selv velge om karakteren i dette kurset skal medtas ved beregning av hovedkarakteren. Kurset må være bestått før vitnemål utstedes.

Hjelpemidler

Norges lover

Særtrykk av lover uten kommentarer utgitt av Stortinget

Jarøy J (red.) *Norsk Skattelovsamling*

Gjems Onstad O (red.) *Skattelovsamlingen*

NSRS *Revisors Håndbok*

Lommekalkulator (ikke programmerbar)

Flowchartlinjal

Eksamenskode: REV 26001

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 3001

Makroøkonomi

Emneområde: REV 3000

Emneansvarlig: Terje Synnestvedt

Institutt Samfunnsøkonomi

MAKROØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i – og en grunnleggende forståelse av – samfunnsøkonomiske forhold. Det legges vekt på den offentlige sektor, både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring, gjennom bl.a. finans-, penge-, valuta- og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Redegjøre for grunnleggende makroøkonomisk teori samt sentrale problemstillinger i norsk og internasjonal økonomi

Tematisk oversikt

Hva er makroøkonomi?

Nasjonalregnskap

Makroøkonomisk analyse for en liten åpen økonomi

Penge og real siden (IS/LM modellen)

Inflasjon arbeidsledighet og valuta

Økonomisk og monetær union i Europa

Pensumlitteratur

Dedekam jr A *Makroøkonomi* 2 utg Oslo Universitetsforlaget 1996

Isachsen A J *Felles mynt i Europa? Økonomiske og politiske vurderinger* Oslo Bedriftøkonomens Forlag 1994

Anbefalt tilleggslitteratur

Nasjonalbudsjettet 1998 Foreligger i oktober

Ytterhus B E *Samfunnsstyring og økonomisk politikk* 6 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1997

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger

Eksamen

Fire timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler B Thalberg & K Sydsæther Matematisk Formelsamling

Eksamenskode: REV 30001

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen

REV 9601

Organisasjonspsykologi og ledelse

Emneområde: REV 9601

Emneansvarlig Øyvind Martinsen

Institutt: Kompetanseledelse

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi forståelse for individers atferd og holdninger i organisasjoner hvordan beslutninger fattes og hvordan samspillet mellom individer fungerer i organisasjoner. Siktemålet er å gi studentene et sett nyanserte og kraftfulle måter å forstå organisasjoner på og ferdigheter i å tenke organisasjonsteoretisk i forhold til deres administrative og ledelsesmessige problemer.

I tillegg vil kurset gi en grunnleggende innføring i ledelse. Spesiell vekt legges på en referanseramme for å analysere ledelsesfunksjonen.

Pensumlitteratur

Kaufmann G og Kaufmann A *Psykologi i organisasjon og ledelse* Bergen Fagbokforlaget 1996

Berg M E *Lederutvikling situasjon virkemidler belønning 2* utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1996

Berg M E Martinsen Ø og Thompson G *Ledelse kompetanse og omstilling* Oslo Universitetsforlaget 1998

Tematisk oversikt

Organisasjonspsykologi

Utdrag fra kapitler i Kaufmann & Kaufmann

Psykologi på organisasjonsarenaen

Motivasjon

Emosjoner

Personlighet

Persepsjon

Læring

Problemløsninger beslutninger og kreativitet

Holdninger og jobbtilfredshet

Gruppepsykologi

Ledelse og samspill

Fra mellomledelse til toppledelse

Ledelse kompetanse og omstilling

Utdrag fra boken Berg Martinsen og Thompson

Selvledelse lede medarbeiderne til å lede seg selv

Ledelse og lederutvikling

Kompetanseendring

Lederutvikling

Utdrag fra kapitler i Berg

Referanserammer

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset går i alt over 42 timer. Det anbefales å danne kollokviegrupper som arbeider med øvingsoppgaver.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen. Dette innebærer at studentene kan ta med de to pensumbøkene samt egne notater til eksamen. Studentene må likevel ha meget god innsikt og forståelse av

pensum ellers vil det ikke bli tid til å besvare oppgavene på en tilfredsstillende måte

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: REV 96011

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset

1. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999

REV 1002

Matematikk 2

Emneområde REV 1000

Emneansvarlig Tron Foss

Institutt Samfunnsøkonomi

MATEMATIKK

Økonomi som vitenskap baserer seg i betydelig grad på matematikk. Matematiske modeller står sentralt i fag som bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, finans, statistikk, metode osv. Et godt grunnlag i matematikk er en forutsetning for å få innsikt i sentrale økonomiske problemstillinger og for å lese moderne økonomisk litteratur.

Mål med kurset

Se emneområde

Tematisk oversikt

Kapitel 6 Følger og rekker

Kapittel 7 Integraler 7.1, 7.4 og 7.7

Kapittel 8 Funksjoner av flere variable

Pensumlitteratur

Bjørnstad H. o.a. *Matematikk for økonomi og samfunnsfag* 4. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget 1998

Foss T. *Eksamensoppgavesamling i matematikk for siviløkonomstudiet*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

27 timer forelesninger

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen for hele emneområdet

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler tillatt

Eksamenskode: REV 10001

Kursansvarlig

Tron Foss

REV 1101

Statistikk 1

Emneområde: REV 1100

Emneansvarlig: Fred Wenstøp

Institutt Samfunnsøkonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmål

- Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon
- Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser
- Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i sannsynlighetsregning og i statistisk inferens basert på ikke-parametriske metoder. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

Innføring i dataverktøy
 Beskrivelse av en stikkprøve
 Å generalisere fra stikkprøver
 Statistisk metode
 Sannsynlighetsregning
 Sannsynlighetsfordelinger
 Hypoteseprøving
 Ikke-parametriske tester
 Normalfordelingen

Pensumlitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og dataanalyse* 4. utg. Oslo: Tano 1997 eller 5. utg. Oslo: Tano 1998

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og Dataanalyse Arbeidshefte med programvare* 5. utg. Oslo: Tano 1997 eller 6. utg. Oslo: Tano 1998
 Eksamensoppgavesamling

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen
 MINITAB Reference Manual: University Park, Penn.: The Pennsylvania State University Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke
 MINITAB MINI MANUAL: MINITAB Statistical Software: MINITAB INC. 1992

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Ikke egen eksamen i dette kurset. Felles eksamen for Statistikkursene etter at begge kurs er gjennomført i vårterminen.

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

REV 2010

Innføring i bedriftsøkonomi

Emneområde *Bedriftsøkonomi - Internregnskap*
Emneansvarlig *Aage Sending*Institutt: *Revisjon, regnskap og jus***Mål med kurset**

Studentene skal få innsikt i grunnleggende bedriftsøkonomiske teorier metoder og økonomiske modellbegreper. Målet er å gjøre studentene kjent med økonomiske styringssystemer for en bedrift. Man skal forstå innholdet i aktuelle begreper og teorier og gis innsikt i hvordan økonomistyringsdata kan benyttes til kontroll og beslutninger og kunne utnytte dette i praksis.

Tematisk oversikt

Kostnads- og inntektsteori Markedsformer og markedstilpasning Prissetting

Driftsregnskapets formål og oppgaver

Kalkulasjon etter selvkostmetoden og bidragsmetoden

Introduksjon til normal kalkulasjon og standardkost og forståelse for grunnleggende avviksanalyse

Økonomiske analyser og beslutninger på kort sikt (beslutningsrelevante kostnader KRV analyser mm.)

PensumlitteraturSending Aa *Innføring i bedriftsøkonomi* Bergen Fagbokforlaget 1997Sending Aa *Arbeidshefte til Innføring i bedriftsøkonomi* Bergen Fagbokforlaget 1997**Dataverktøy**

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i kurset og dataverktøy blir ikke brukt i undervisningen. Studentene vil kunne ha glede av å løse en del oppgaver i regneark og det vil lette arbeidet med å holde styr på dataene i caset.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Innføring i bedriftsøkonomi avsluttes med en tre timers skriftlig eksamen basert på pensumlitteraturen og et case som er bearbeidet på forhånd. I forbindelse med caset kan det utdeles artikler og annet tilleggsmateriale som derved blir en del av pensum. Caset som skal løses før eksamen utleveres ultimo februar. Casebesvarelsen skal ikke innleveres for sensur men bringes med til eksamen sammen med selve caset. Eksamen kan bestå av praktiske og teoretiske spørsmål fra pensum herunder fra supplerende materiale utdelt sammen med caset men særlig spørsmål relatert til case/caseløsning. Oppgavene består i liten grad av ren gjengivelse av caseløsningen. Karakteren fastsettes kun på grunnlag av den skriftlige eksamen.

Alle hjelpemidler tillatt til eksamen

Eksamenskode: REV 20101**Kursansvarlig**

Aage Sending

REV 2410

Databehandling

Emneområde: Databehandling

Emneansvarlig: Svein A. Løken

Institutt Regnskap, revisjon og jus

Mål med kurset:

Kurset gir bakgrunn for å forstå oppbygning og drift av regnskapssystemer. Studenten skal kjenne til ulike datamodeller for regnskapsinformasjonssystemer. Desuten skal studenten forstå sammenhenger mellom teknologi og hensiktsmessig utforming av systemene.

Måten man organiserer regnskapsarbeidet på har betydning for regnskapsinformasjonens kvalitet og for effektiviteten i arbeidet. Studenten skal kjenne til relevante problemstillinger og alment aksepterte anbefalinger på dette området.

Tematisk oversikt:

Grunnleggende begreper

Maskinvare

Programvare

Samvirke mellom systemer

Datakommunikasjon og internett og krav til tilgjengelighet

Typiske anvendelser og sammenheng med regnskapssystemet

Sårbarhet

Datasikkerhet og systemsikkerhet

Regnskapsplikt og rapporteringsplikt

Verktøy for sikring av konfidensialitet og integritet

IT verktøy for revisor

IT revisjon ifølge Cobit modellen

Revisjonsstandarder

Pensumlitteratur

Romney M B, Steinbart P J and Cushing B E *Accounting Information Systems* 7th ed. Reading, Mass: Addison Wesley 1997. Kap 1, 6, 8, 16.

Løken K. *Kontroll* 5. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996. Kap 1, 7, appendix.

I tillegg er utdelt materiale på forelesningene å anse som pensum. Det samme gjelder referanser til dokumenter publisert på internett oppgitt i forelesningsoversikten som deles ut i klassen.

Dataverktøy:

Regneark, HTML editor, internett leser, avhengig av fagoppgaven kan Data Ease, Access e.l. bli brukt.

Gjennomføring:

Undervisningen går over to terminer (både vinter og våreterminen) bestående av 9 uker à fire undervisningstimer. Enkelte av timene vil kunne bli brukt til laboratorieøvelser på studentenes terminalrom.

Eksamen.

Innlevering av fagoppgave ca 20. Juni. Fagoppgaven utleveres medio mai, men enkelte elementer av oppgaven vil bli gjort kjent tidligere. Fagoppgaven kan løses i grupper på inntil 3 studenter etter sedvanlige regler.

Eksamenskode: REV 24101

Kursavsvarelig

Svein A. Løken

REV 3101

Mikroøkonomi

Emneområde: REV 3100

Emneansvarlig: Erik Grønn

Institutt: Samfunnsøkonomi

MIKROØKONOMI

Emneområdet mikroøkonomi omfatter for revisorstudentene bare innføringskurset i mikroøkonomi, REV 3101. Ved videregående studier suppleres gjerne et slikt innføringskurs med kurs i konkurranseformer og markedsstruktur og med kurs i usikkerhet og spillteori.

Mål med kurset

Kursets mål er å trene studentene i systematisk analyse av generelle problemer for bedrifter og konsumenter. Gjennom en bedre forståelse av samspillet mellom tilbud og etterspørsel i markedet gis innsikt i hvordan priser og omsatte mengder bestemmes. Studiet av mikroøkonomisk teori skal utvikle evnen til økonomisk analyse og medvirke til å utdype forståelsen av bedriftsøkonomiske fagområder.

Tematisk oversikt

Tilbud og etterspørsel

Konsumentteori

Produksjonsteori

Fullkommen konkurranse

Monopol

Oligopol

Pensumlitteratur

Pindyck R S and Rubinfeld D L *Microeconomics* 4th ed London Prentice Hall 1998 Utvalgte deler

Anbefalt øvelseshefte:

Grønn E *Mikroøkonomi Formler og oppgaver* 4 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1998

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

36 timer forelesninger

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: REV 31001

Kursansvarlig

Erik Grønn

1. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999

REV 1102

Statistikk 2

Emneområde: REV 1100

Emneansvarlig: Fred Wenstøp

Institutt Samfunnsøkonomi

STATISTIKK

Emneområdet Statistikk skal gi et grunnlag for å forstå og modellere usikkerhet i økonomisk administrative modeller. Hensikten er å lære et analyseverktøy rettet mot å ta beslutninger under usikkerhet. I statistisk terminologi leder dette til konsentrasjon om følgende delmal: Å oppnå forståelse av sentrale begreper som sannsynlighet, uavhengighet og tilfeldig variasjon. Øvelse i bruk av statistisk inferens slik at studenten kan utføre enklere statistiske analyser. Oppøve evnen til å identifisere statistiske aspekter i konkrete problemstillinger.

Mål med kurset

Kurset bygger på SIV 1101 Statistikk 1 og gir innføring i statistisk inferens basert på parametrisk statistikk hvor normalfordelingen er sentral. Videre behandles simpel lineær regresjonsanalyse og enkle metoder for kurvefremskrivning for tidsrekker. Bruk av dataverktøy er integrert og obligatorisk.

Tematisk oversikt

Inferens om gjennomsnitt

Kategoriske variabler og normaltilnærmelsen

Lineær regresjon og korrelasjon

Kurvefremskrivning

Valg av metode

Videre studium av statistikk

Pensumlitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og datanalyse* 4. utg. Oslo: Tano 1997 eller 5. utg. Oslo: Tano 1998.

Anbefalt tilleggslitteratur

Wenstøp F. *Statistikk og Dataanalyse*. Arbeidshefte med programvare 5. utg. Oslo: Tano 1997 eller 6. utg. Oslo: Tano 1998.

Aakre P og Wenstøp F. *Eksamensoppgavesamling med løsningsforslag i Statistikk*. Sandvika: Bærum BI Forlag 1997.

Dataverktøy

Statark: Integrert i litteraturen

MINITAB Reference Manual. University Park, Penn.: The Pennsylvania State University Statistics Department eller manual for tilsvarende programpakke.

MINITAB MINI MANUAL. MINITAB Statistical Software. MINITAB INC. 1992.

Gjennomføring

27 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen som delvis bygger på et case utdelt to uker på forhånd.

Alle hjelpemidler er tillatt. Lærebok og kalkulator er nødvendig.

Eksamenskode: REV 11001

Kursansvarlig

Fred Wenstøp

REV 2110

Finansregnskap med analyse

Emneområde:	Eksternregnskap
Emneansvarlig	Aage Sending
Institutt:	Revisjon, regnskap og jus

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i ulike årsregnskapsmodeller og oppøve evnen til å se de ulike modeller i sammenheng. Det er et hovedmål å gi en innføring i praktisk norsk regnskapsvesen gjennom kjennskap til sentrale regnskapsstandarder og de krav lovverket stiller til årsoppgjøret. Målet er i tillegg at man skal kunne belyse økonomiske forhold i et avsluttet regnskap. I denne sammenheng står bruk av forholdstall (nøkkeltall) og finansierings- og kontantstrømsanalyse sentralt.

Forkunnskaper

Det forutsettes grunnleggende kunnskaper i bokføring. De studenter som ikke har tatt et slikt kurs i videregående skole eller som ikke har ervervet tilsvarende kunnskaper på annen måte forutsettes å ta et forkurs i regnskap umiddelbart før starten av 1. semester. Erfaringsmessig faller årsregnskapskurset tungt dersom de grunnleggende kunnskaper i bokføring ikke er på plass.

Tematisk oversikt

Årsregnskapets målgrupper og regnskapet som informasjonskilde
 Alternative regnskapsmodeller og ulike verddivurderingsprinsipper
 Generelt om årsregnskapet: målsetting og metoder
 Norsk årsoppgjør og forholdet til regelverket
 Omløpsmidler og tilhørende periodiseringer
 Verddivurdering og periodisering av anleggsmidler
 Gjeldspostene og tilhørende periodiseringer
 Grunnleggende om utsatt skatt/skattekostnad
 Om egenkapital og disponering av årsoverskudd
 Nærmere om informasjonsoppgaven (lovens spesifikasjonskrav)
 Regnskapsanalysens formål og innhold
 Korreksjon av regnskapsdata for analyseformål
 Nøkkeltallsanalyse
 Finansierings- og kontantstrømsanalyse

Pensumlitteratur

Tellefsen J. T. og Langli J. Chr. *Årsregnskapet* 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget, 1998. Hvilke kapitler som er pensum blir bekjentgjort i 1. forelesning. Forelesningene baseres på et arbeidshefte.

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i kurset. Imidlertid vil erfaring med bruken av regnskapsprogram være verdifullt. I forbindelse med regnskapsanalysen kan regneark benyttes.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser.

Eksamen

Finansregnskap med analyse avsluttes med en tre timers skriftlig eksamen basert på pensumlitteraturen. Alle hjelpemidler er tillatt.

Kurskode: REV 21101

Kursansvarlig

Aage Sending

REV 5001

Engelsk

Emneområde: REV 5000

Emneansvarlig: Ingvil Syring

Institutt: Interkulturell kommunikasjon og språk

EMNEOMRÅDE

Moderne lederskap krever økt ferdighet i både skriftlig og muntlig engelsk og dermed også innsikt i typiske holdninger/tenkesett. Undervisningen skal forbedre sprakdyktigheten og vektlegger skriftlige øvelser tilknyttet business cases. Kurset vil øke spraksikkerheten og innsikt i fortolkning av tekster og utvide fagperspektivet gjennom å drøfte holdninger og samfunnsspørsmål. Dette skjer gjennom studier av anglo-amerikansk litteratur.

Mål med kurset

Kurset skal gjøre det mulig å kommunisere effektivt skriftlig og muntlig i internasjonal forretningssammenheng. Det tar også sikte på å øke studentenes litterære forståelse og opparbeide stilistisk sikkerhet og formuleringsevne.

Tematisk oversikt

Følgende cases blir gjennomgått

Bonhomme

Macquilter

Westmeath

Tanskin

Barnwood

Elite

Gjennomgåelse av litteraturtekstene

Pensumlitteratur

Cotton D & Owen R *Agenda Casebook* London Harraps

Cotton D & Owen R *Agenda Workbook* London Harraps

To romaner/skuespill: Faglærer velger blant følgende verker i samråd med klassen

Huxley A *Brave New World*

Miller A *Death of a Salesman* Harmondsworth Penguin

Salinger J D *The Catcher in the Rye* Harmondsworth Penguin

Weldon F *The Life and Loves of a She Devil* London Coronet 1983

To noveller: Faglærer velger blant følgende noveller i samråd med klassen

Bambara C T *The Lesson* fra *Gorilla My Love* New York Random House 1972

Cheever J *The Housebreaker of Shady Hill* fra *The Stories of John Cheever* Harmondsworth Penguin

Greene G *The Destroyers* fra *Twenty One Stories* Harmondsworth Penguin

Lessing D *To Room Nineteen* fra *A Man and Two Women* London Granada 1980

Anbefalt tilleggslitteratur

Parker R H *Macmillan Dictionary of Accounting* 2nd ed London Macmillan 1992

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

36 timer forelesning. I tillegg gis det tilbud om to prøveeksamener à tre timer. Det blir dessuten gitt grammatikkundervisning over seks timer for studenter som spesielt trenger dette. Grammatikkundervisningen og tidspunkt for prøveeksamen avtales mellom gruppen og faglæreren.

Hjemmeoppgaver er en del av kurset.

Den ene delen av kurset består av forretningscases som brukes som grunnlag for muntlige og skriftlige øvelser. Den andre delen består av skjønnlitteratur. Det forventes at studentene deltar aktivt i gjennomgåelsen av verkene i form av innlegg og resymeer.

Eksamen

Fem timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Engelsk engelsk ordbok

Eksamenskode: REV 50001

Kursansvarlig

Ingvil Syring

Studieoversikt

Revisorstudiet • 2. klasse

Høst	Vinter	Vår
REV 8614 Markedsføring *	REV 2301 Investering og finansiering *	REV 2120 Finansregnskap med årsoppgjør og regnskaps-teori *
REV 2020 Driftsregnskap og budsjettering *		
REV 9601 Organisasjon og ledelse *	REV 9853 Organisasjon og ledelse *	
REV 3301 Offentlig økonomi *	REV 4201 Rettslære *	

2. klasse - Kursbeskrivelser høst 1998

REV 2020

Driftsregnskap og budsjettering

Emneområde: *Bedriftsøkonomi – Internregnskap*

Emneansvarlig: *Aage Sending*

Institutt: *Revisjon, regnskap og jus*

Mål med kurset

Man skal gjennom kurset erverve innsikt i teoretiske driftsregnskapsmodeller og kunne forstå og anvende disse i praksis, herunder ulike vurderingsproblemer. Det skal gis innsikt i budsjetteringsprosessen, oppbyggingen av budsjettene og utarbeidelsen av de ulike del og totalbudsjetter. Forståelse for sammenhengen mellom driftsregnskap og budsjettering skal oppøves for å utnytte dette i økonomistyringen, og det skal gis innsikt i praktisk og relevant avviksanalyse. Evnen til å trekke ut relevant informasjon fra driftsregnskapet for bruk i ulike beslutningssituasjoner skal også utvikles.

Tematisk oversikt

Kostnadsfordeling
 Resultatberegning ved beholdningsendringer
 Normalkostregnskap
 Standardkostregnskap
 Fellesprodukter ABC og JIT
 Bakgrunn for budsjettarbeidet
 Delbudsjettene
 Resultat og balansebudsjett
 Likviditetsbudsjett og likviditetsstyring
 Sammenhengen mellom de ulike hovedbudsjettene
 Beslutningsrelevante kostnader

Pensumlitteratur

Hoff K G *Driftsregnskap og budsjettering* Oslo Tano Aschehoug 1998

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i kurset. Imidlertid vil erfaring med bruken av regneark være verdifullt i forbindelse med oppgaveløsning, særlig til de litt større oppgavene.

Gjennomføring

36 timer forelesninger og oppgavegjennomgørelser

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen.

Alle hjelpemidler tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 20201

Kursansvarlig

Aage Sending

REV 3301

Offentlig økonomi

Emneområde: REV 3300

Emneansvarlig: Terje Synnøstvedt

Institutt Samfunnsøkonomi

SAMFUNNSØKONOMI

Emneområdet skal gi en innføring i og en grunnleggende forståelse av samfunnsøkonomiske forhold.

I de mikroøkonomiske kursene legges det vekt på samspillet mellom aktører (bedrifter og husholdninger), som under ulike former for optimaliserende atferd og ved ulike markedsformer, får bestemt pris og kvantum i de forskjellige markedene. Det legges vekt på den offentlige sektor både når det gjelder konsekvenser av offentlige inngrep i private markeder og dens evne til makroøkonomisk styring gjennom bl.a. finans, penge, valuta og inntektspolitikk.

Mål med kurset

Gi en oversikt over begrunnelser for offentlige inngrep i en økonomi som den norske. Emnet omfatter offentlig produksjon av varer og tjenester, optimal budsjettpolitikk, inntektsoverføringer og skattepolitikk, markedsimperfeksjoner og miljøøkonomi.

Tematisk oversikt

Innledning

- den offentlige sektors rolle
- offentlig sektors samfunnsøkonomiske betydning i Norge
- innføring i sentrale begreper i velferdsteori

Velferdsteori

- frikonkurransemodellens optimalitetsegenskaper
- om markedssvikt
- naturlig monopol
- kollektive goder
- merit goods/bads
- eksterne virkninger
- asymmetrisk informasjon (skjulte handlinger og skjult informasjon)

Skatter og avgifter

- hvorfor vi har skatter
- det norske skattesystemet
- skatt og rettferdighet
- skatt og økonomisk effektivitet

Nytte kostnadsanalyse

- hvorfor bør en gjennomføre lønnsomhetsanalyser i offentlig sektor?
- en metode for offentlig lønnsomhetsanalyse

Miljøøkonomi

- naturmiljøets betydning
- miljøpolitikk, avgifter etter standarder

Pensumlitteratur

Ringstad V. *Samfunnsøkonomi 3. Offentlig økonomi og økonomisk politikk* 3. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag, 1994.

Grønn E. *Nytte kostnadsanalyse* 2. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag, 1991. Utvalgte deler.

Det vil bli utdelt noe stoff om miljøøkonomi.

Anbefalt tilleggslitteratur

Grønn E og Synnestvedt T *Oppgaver i offentlig økonomi* Oslo Cappelen Akademiske Forlag 1997

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

36 timer forelesninger

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler Sydsæter K og Thalberg B Matematisk formelsamling

Eksamenskode: REV 33001

Kursansvarlig

Erik Grønn

REV 8614

Markedsføringsledelse

Emneområde: REV 8614

Emneansvarlig: Arne Stokke Johnsen

Institutt Logistikk og markedsføring

Mål med kurset

Studentene skal etter kurset ha styrket sine basiskunnskaper i markedsføring og oppnådd en bedre forståelse av markedsføringens virkemidler og funksjon. Studenten skal bli godt kjent med sentrale begreper, teorier og modeller knyttet til markedsføring. En sterkere markedsorientering og faglige kunnskaper skal gjøre studenten bedre i stand til å identifisere, analysere og løse enklere markedsføringsproblemer i praksis.

Forkunnskaper

Som for studiet I og med at markedsføring er nært knyttet til praksis og til andre funksjoner i arbeidslivet vil studenter med praktisk erfaring og med innsikt i andre bedriftsøkonomiske disipliner få større utbytte av kurset.

Pensumlitteratur

Framnes R, Thjømøe H, M og Blom S, E. *Markedsføringsledelse* 5. utg. Oslo: Tano Aschehoug, 1997.

Framnes R og Johnsen A, S. *Oppgavesamling med svar og løsningsmomenter til Markedsføringsledelse*. Eget forlag, 1997.

Tematisk oversikt

Introduksjon til markedsføringsfagets utvikling
Markedsføringsfunksjonenes plass i virksomheten
Strategi og markedsplanlegging
Markedsføringens omgivelser og arbeidsbetingelser
Kjøpsatferd på forbruker- og bedriftsmarkedet
Segmentering, markedsanalyse og prognoser
Markedsføringens virkemidler
Organisering og kontroll av markedsføringen

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset foreleses totalt 42 timer. Hele begrepsapparatet rundt markedsføringsplanlegging og planen har en sentral plass i forelesningene. Foreleser vil supplere fremstillingene med praktiske eksempler og trekke inn hensynet til miljø og etikk der det faller naturlig. Oppgaveløsning og drøftelser utgjør en viktig del av kurset og er nødvendige øvelser med tanke på eksamen. Det forventes derfor en aktiv egeninnsats av studentene både med hensyn til oppgavearbeid og i selve oppgavegjennomgangen i klassen. Som ledd i egenkontroll av innlært pensum gjennomføres individuelle flervalgsprøver i løpet av semesteret.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 86141

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Arne Stokke Johnsen

REV 9601

Organisasjonspsykologi og ledelse

Emneområde: REV 9601

Emneansvarlig Øyvind Martinsen

Institutt: Kompetanseledelse

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi forståelse for individers atferd og holdninger i organisasjoner, hvordan beslutninger fattes og hvordan samspillet mellom individer fungerer i organisasjoner. Siktemålet er å gi studentene et sett nyanserte og kraftfulle måter å forstå organisasjoner på og ferdigheter i å tenke organisasjonsteoretisk i forhold til deres administrative og ledelsesmessige problemer

I tillegg vil kurset gi en grunnleggende innføring i ledelse. Spesiell vekt legges på en referanseramme for å analysere ledelsesfunksjonen

Pensumlitteratur

Kaufmann G og Kaufmann A *Psykologi i organisasjon og ledelse* Bergen Fagbokforlaget 1996

Berg M E *Lederutvikling situasjon virkemidler belønning 2* utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1996

Berg M E Martinsen Ø og Thompson G *Ledelse kompetanse og omstilling* Oslo Universitetsforlaget 1998

Tematisk oversikt

Organisasjonspsykologi

Utdrag fra kapitler i Kaufmann & Kaufmann

Psykologi på organisasjonsarenaen

Motivasjon

Emosjoner

Personlighet

Persepsjon

Læring

Problemløsninger beslutninger og kreativitet

Holdninger og jobbtfredshet

Gruppepsykologi

Ledelse og samspill

Fra mellomledelse til toppledelse

Ledelse kompetanse og omstilling

Utdrag fra boken Berg Martinsen og Thompson

Selvledelse lede medarbeiderne til å lede seg selv

Ledelse og lederutvikling

Kompetanseendring

Lederutvikling

Utdrag fra kapitler i Berg

Referanserammer

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset går i alt over 42 timer. Det anbefales å danne kollokviegrupper som arbeider med øvingsoppgaver

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen. Dette innebærer at studentene kan ta med de to pensumbøkene samt egne notater til eksamen. Studentene må likevel ha meget god innsikt og forståelse av

pensum ellers vil det ikke bli tid til å besvare oppgavene på en tilfredsstillende måte

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: REV 96011

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset

2. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999

REV 2301

Investerings og finansiering

Emneområde: REV2300

Emneansvarlig Dag Michalsen

Institutt Finansiell Økonomi

FINANS

Emneområdet skal gi en grunnleggende innsikt i teoretiske og praktiske sider ved bedriftens investeringsbeslutninger samt viktige praktiske sider ved finansieringsbeslutningene. For investeringsbeslutningenes del betyr det at i tillegg til en gjennomgang av de mest sentrale beslutningsregler for vurdering av investeringsprosjekters lønnsomhet, vies teori og beslutningsregler for prosjektvurdering under usikkerhet mye oppmerksomhet. Bedriftens finansieringsbeslutninger behandles mer pragmatisk med vekt på lønnsomhetsvurdering av ulike finansieringsformer samt fastsettelse av bedriftens kapitalkostnad.

Mål med kurset

Se Emneområde

Tematisk oversikt

Innledning og oversikt (BG kap 1)

Kontantstrømmer (BG kap 2–5)

Renteregning (finansmatematikk) (BG kap 6)

Prosjektanalyse under sikkerhet (BG kap 7–9)

Risiko og forrentningskrav (BM kap 1–7 BG kap 8–9)

Langsiktig finansiering (BM kap 8–9 BG kap 10)

Valutarisiko (PK kap 1–7)

Oppfølging og kontroll (BG kap 11–12)

Pensumlitteratur

Bøhren Ø og Gjørsum P I *Prosjektanalyse* Oslo: Skarvet Forlag 1998

Bøhren Ø og Michalsen D *Finansiell økonomi Teori og praksis* Oslo: Skarvet Forlag 1994

Korsvold P *Valutastyring* Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1995

Rentetabeller Bærum: BI Forlag 1988

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt tilleggslitteratur:

Eksamensoppgavesamling med løsningsforlag i finans 1997 Sandvika: BI Forlag siste utgave

Dataverktøy

Studentene anbefales å bruke dataverktøy i kurset etter nærmere avtale med foreleser

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 45 timer i hovedsak forelesninger. Oppgaver integreres i forelesningene som illustrasjoner på teorianvendelse.

Eksamen

Tre timers flervalgseksamen

Eksamen er i stor grad basert på forelesningene

Hjelpemidler: Rentetabeller (utdeles ved eksamen) og kalkulator

Dataverktøy kan ikke brukes ved eksamen

Eksamenskode: REV 23001

Kursansvarlig

Dag Michalsen

Emneområde: REV 4200

Emneansvarlig Sverre Faafeng

Institutt Regnskap, revisjon og jus

RETTSLÆRE

Ifølge departementets rammeplan er revisjonsstudiet et yrkesrettet studium som blant annet tar sikte på

Å gi studentene den teoretiske utdanning som anses nødvendig for utføring av de oppgaver som tilligger en registrert revisor, og

- Å kvalifisere for opptak på det høyere revisorstudium.

- Rettslærekurset vil gi studentene en grunnleggende innføring i sentrale juridiske fagområder.

Mål med kurset

Se Emneområde.

TEMATISK OVERSIKT

Rettskilder og juridisk metode Rettssystemet

Erstatningsrett

Erstatningsansvar på subjektivt og objektivt grunnlag Øvrige vilkår for erstatning Person og tingskadeerstatning Erstatningsutmåling sammenholdt med forsikrings og trygderetten

Forvaltningsrett

Begrepene i forvaltningsretten Forvaltningsloven offentlighetsloven og ombudsmannsloven gjennomgås Særlig vekt legges på saksbehandlingsreglene habilitetsreglene partsrettighetene og klageadgangen

Kjøpsrett

Begrepene i kjøpsretten Forbrukervernet Rettsreglene i forbindelse med forsinkelse og mangler

Kontraktsrettslig erstatningsrett

Avtalerett

Avtaleslutningen (avtl kap 1) Fullmaktslæren (avtl kap 2) Avtalerettslige ugyldighetsregler (avtl kap 3 m fl)

Personrett

Reglene vedrørende mindreåriges umyndiggjortes og sinnsykes rettslige handleevne

Pengekravsrett m v

Her behandles de alminnelige bestemmelser om stiftelse av pengekrav og deres innhold forsinket betaling motregning foreldelse og felles heftelse (herunder kausjon) Gjeldsbrevlovens regler om omsetningsgjeldsbrev og enkle gjeldsbrev gjennomgås relativt grundig

Ektefellers formuesforhold

Gjennomgåelse av formuesordningene felleseie og særeie med vekt på rådighets og heftelsesreglene De økonomiske virkninger av separasjon og skilsmisse herunder ektefelleskifte

Arv og skifte

Gjennomgåelse av hele arveretten og reglene om uskifte og dødsboskifte med særlig vekt på legalarveretten pliktdelsarv testasjonsformer og gjenlevende ektefelles stilling

Tingsrett

Omsetning av løsøre og av fast eiendom med særlig vekt på rettsvernsspørsmål De sentrale bestemmelser i tinglysningsloven Innføring i de viktigste grupper av begrensede rettigheter

Panterett

Gjennomgåelse av panteloven med oversikt over de ulike grupper av pantegjenstander og de ulike pantsettingsmåter med særlig vekt på rettsvernreglene

Selskapsrett

Pensum omfatter selskapsloven og aksjeselskapslovgivningen med særlig vekt på heftelsesregler beslutningsprosesser myndighetsutøvelse og selskapsrepresentasjon Også tilgrensende spørsmål behandles

som firmaloven prokuraloven m.v. De nye aksjelovene vil bli lagt til grunn i undervisningen forutsatt vedtagelse i 1997

Gjeldsforhandling og konkurs

Det gis en innføring i de sentrale bestemmelser i tvangsfullbyrdelsesloven og en samlet fremstilling av konkursretten med særlig vekt på konkursvilkårene og omstøtelsesreglene

Pensumlitteratur

Martinussen R. *Kjøpsrett* 3 utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996

Gundersen Fr. Fr. og Faafeng jr. S. *Lov og Rett for næringslivet (m/ lovsamling)* 5 utg. Oslo: TANO Aschehoug/Focus Forlag 1998

Børresen P. *Konkurs* 3 utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1998

Haga K. J. *Familie og arverett* 4 utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996

(Det tas forbehold om rett til endringer i litteraturlisten)

Anbefalt tilleggslitteratur:

Haga K. J. *Oppgaver i rettslære* 6 utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996

Faafeng jr. S. *Arbeidshefte i rettslære* Oslo: Focus Forlag 1998

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med i alt 140 forelesningstimer i løpet av terminen

Det forutsettes at studentene forut for hver forelesning setter seg grundig inn i det pensum som det skal foreleses over. Det vil bli gjennomført et omfattende skriftlig oppgaveprogram for å prøve faktiske kunnskaper og trene oppgaveteknikk. Deler av pensum forutsettes tilegnet ved selvstudium.

Eksamen

Seks timers skriftlig eksamen den 21. mai 1999

Hjelpemidler: Lovtekst uten kommentarer

Eksamenskode: REV 42001

Kontinuasjon

Ved neste ordinære offentlige eksamen i kurset (desember 1999)

Kursansvarlig

Sverre Faafeng

REV 9853

Organisasjonsteori

Emneområde: REV 9853

Emneansvarlig: Bård Kuvaas

Institutt: Kompetanseledelse

Mål

Målet med kurset er å gi studentene en grunnleggende forståelse av hvordan organisasjoner fungerer. Studentene gis en grundig gjennomgang av de mest sentrale temaer innenfor organisasjonsteorien, hvor klassiske tilnærminger og nyere perspektiver blir presentert side om side for å belyse hva som påvirker hvordan mennesker tenker og handler i organisasjoner. Tematisk består kurset av tre hoveddeler. Første del omhandler mål og effektivitet, organisasjonsstruktur, organisasjonskultur, makt og organisasjoners omgivelser. Andre del tar for seg viktige prosesser i organisasjoner, mens tredje del er viet spørsmålet om hvordan å studere organisasjoner. Etter endt kurs skal studentene ha tilegnet seg de sentrale begrepene og bidragene innenfor organisasjonsteorien, samt ferdigheter i å anvende teorien på problemstillinger i det praktiske arbeidsliv.

Pensumlitteratur

Jacobsen, D.I. og Thorsvik, J. *Hvordan organisasjoner fungerer: innføring i organisasjon og ledelse*. Bergen: Fagbokforlaget, 1997.

Jacobsen, D.I. og Thorsvik, J. *Arbeidsbok og casesamling til Hvordan organisasjoner fungerer*. Bergen: Fagbokforlaget, 1997.

Emneoversikt

Mål og effektivitet
Organisasjonsstruktur
Personlige, sosial og kulturelle forhold
Makt og konflikt
Organisasjon og omgivelser
Motivasjon
Kommunikasjon
Beslutningsprosesser
Læring
Ledelse
Hvordan studere organisasjoner

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med totalt 42 timer. Det anbefales å danne kollokviegrupper som arbeider med drøftingsoppgaver og case fra arbeidsboken, blant annet som forberedelse til gruppesamarbeid under eksamen.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fagoppgave over to–to og a half uker. Besvarelsen kan løses individuelt eller i grupper på inntil tre studenter.

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 98531

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

2. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999

REV 2120

Finansregnskap med årsoppgjør og regnskapsteori

Emneområde: REV 2120

Emneansvarlig: Aage Sending

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

Mål

Kurset bygger videre på kurset Finansregnskap med analyse (REV 2110). Sentrale skattemessige vurderingsregler gjennomgås, og det legges vekt på klargjøre skillet mellom årsregnskapet og skatteregnskapet samt hvorledes disse to regnskapsformene i Norge er bundet sammen. Det gis dessuten en innføring i reglene for oppsett av konsernregnskap og alternative regnskapsmodeller. Siste del av kurset er rettet mot en generell gjennomgang av regnskapsteoretiske problemstillinger.

Pensumlitteratur

Tellefsen, J. T., Langli, J. Chr. *Årsregnskapet* 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1998. Del 2, Del 3 og Del 5.

Tellefsen, J. T. og Høyvarde, H. K. *Arbeidshefte til årsregnskapet* 6. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1998.

Bettmo, M. fl. *Konsernregnskap* 3. rev. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Elling, J. O. *Regnskapsteori* 3. utg. København: FSRs Forlag 1996.

Anbefalt litteratur

Ot. prp. 97/98 nr. 42. Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).

NOU 1995:30. Ny regnskapslov.

Emneoversikt

Sentrale skattemessige vurderingsregler

Beregning av utsatt skatt

Behandling av utsatt skatt i årsregnskapet og skatteregnskapet

Eliminering av egenkapital og interne transaksjoner i konsernregnskapet

Behandlingen av minoritetsinteresser i konserner

Utsatt skatt i konsernregnskapet

Grunnleggende regler for oppsett av konsernregnskap

Prisnivåjustert historisk kostmodell

Alternative gjenanskaffelsesverdi modeller

Kort om verdiskapningsregnskap og miljøregnskap

Årsregnskap som samfunnsaktivitet og vitenskapelig disiplin

Reguleringspraksis og – teori

Begreper og klassifikasjoner i det tradisjonelle årsregnskapet

Resultat og balanseorienterte begrepsrammer

Begrepsrammens oppbygging og innhold

Eiendeler, gjeld og egenkapital

Inntekter og gevinster, kostnader og tapsføring

Dataverktøy

Det er ingen krav om bruk av dataverktøy i Finansregnskap med årsoppgjør og regnskapsteori.

Gjennomføring

Kurset foreleses over 72 timer.

Eksamen

5 timers skriftlig eksamen

Eksamenskode: REV 21201

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen i neste ordinære eksamensperiode

Kursansvarlig

Arne Fagerstrøm

Studieoversikt

Revisorstudiet • 3. klasse

Høst	Vinter	Vår
REV 2201 Offentlig regnskap *	REV 7001 Pivat revisjon	REV 7002 Pivat revisjon *
REV 8614 Markedsførings- ledelse *	REV 7101 Offentlig revisjon	REV 7102 Offentlig revisjon *
REV 9601 Org. psykologi og ledelse *	REV 7201 Generell revisjon	REV 7202 Generell revisjon *
REV 6000 Seminaroppgave		

3. klasse - Kursbeskrivelser høst 1998

REV 2201

Offentlig regnskap

Emneområde: REV 2200

Emneansvarlig Tor S. Kildal

Institutt Regnskap, revisjon og jus

Emneområdet skal gi en innføring i offentlig budsjettering og regnskapsprinsipper. Hele den offentlige sektor dekkes, men det blir lagt størst vekt på årsoppgjøret i kommunal sektor. Emneområdet bygger opp til faget Offentlig revisjon.

Mål

Gi en innføring i prinsippene for den offentlige regnskapsføring herunder statlig, kommunal og fylkeskommunale regnskapsforskrifter og statlig og kommunal budsjettering og planlegging.

Forkunnskaper

Som for studiet

Pensumlitteratur

Mauland H og Mellemvik F. *Regnskap, Budsjettering og Økonomistyring i offentlig sektor* 3. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1998.

Bevilgningsreglementet, økonomireglene og regelsamling fra FD.

Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper. Oslo: Kommunaldepartementet 1993.

Anbefalt litteratur

Veiledning i statlig regnskapsføring. Oslo: Finansdepartementet 1982.

Veiledning i statlig budsjettarbeid 3. utg. Oslo: Finansdepartementet 1994.

Emneoversikt

Kommunale og fylkeskommunale budsjetter, regnskapsprinsipper og regnskapsforskrifter.

Statlige regnskapsprinsipper og regnskapsforskrifter.

Praktiske eksempler og oppgavegjennomgåelse vedrørende offentlig budsjettering og regnskapsføring.

Det tas forbehold om endringer i emneoversikten og i litteraturen.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

36 timer med tre timer pr. uke.

Eksamen

Inngår i offentlig revisoreksamen om våren.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Tor S. Kildal

REV 8614

Markedsføringsledelse

Emneområde: REV 8614

Emneansvarlig: Arne Stokke Johnsen

Institutt Logistikk og markedsføring

Mål med kurset

Studentene skal etter kurset ha styrket sine basiskunnskaper i markedsføring og oppnådd en bedre forståelse av markedsføringens virkemidler og funksjon. Studenten skal bli godt kjent med sentrale begreper, teorier og modeller knyttet til markedsføring. En sterkere markedsorientering og faglige kunnskaper skal gjøre studenten bedre i stand til å identifisere, analysere og løse enklere markedsføringsproblemer i praksis.

Forkunnskaper

Som for studiet I og med at markedsføring er nært knyttet til praksis og til andre funksjoner i arbeidslivet, vil studenter med praktisk erfaring og med innsikt i andre bedriftsøkonomiske disipliner få større utbytte av kurset.

Pensumlitteratur

Framnes R, Thjømøe H, M og Blom S E. *Markedsføringsledelse* 5. utg. Oslo: Tano Aschehoug, 1997.

Framnes R og Johnsen A S. *Oppgavesamling med svar og løsningsmomenter til Markedsføringsledelse*. Eget forlag, 1997.

Tematisk oversikt

Introduksjon til markedsføringsfagets utvikling
Markedsføringsfunksjonenes plass i virksomheten
Strategi og markedsplanlegging
Markedsføringens omgivelser og arbeidsbetingelser
Kjøpsatferd på forbruker- og bedriftsmarkedet
Segmentering, markedsanalyse og prognoser
Markedsføringens virkemidler
Organisering og kontroll av markedsføringen

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset foreleses totalt 42 timer. Hele begrepsapparatet rundt markedsføringsplanlegging og planen har en sentral plass i forelesningene. Foreleser vil supplere fremstillingene med praktiske eksempler og trekke inn hensynet til miljø og etikk der det faller naturlig. Oppgaveløsning og drøftelser utgjør en viktig del av kurset og er nødvendige øvelser med tanke på eksamen. Det forventes derfor en aktiv egeninnsats av studentene både med hensyn til oppgavearbeid og i selve oppgavegjennomgangen i klassen. Som ledd i egenkontroll av innlært pensum gjennomføres individuelle flervalgsprøver i løpet av semesteret.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: REV 86141

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Arne Stokke Johnsen

REV 9601

Organisasjonspsykologi og ledelse

Emneområde: REV 9601

Emneansvarlig Øyvind Martinsen

Institutt: Kompetanseledelse

Mål med kurset

Dette kurset tar sikte på å gi forståelse for individers atferd og holdninger i organisasjoner hvordan beslutninger fattes og hvordan samspillet mellom individer fungerer i organisasjoner. Siktemålet er å gi studentene et sett nyanserte og kraftfulle måter å forstå organisasjoner på og ferdigheter i å tenke organisasjonsteoretisk i forhold til deres administrative og ledelsesmessige problemer.

I tillegg vil kurset gi en grunnleggende innføring i ledelse. Spesiell vekt legges på en referanseramme for å analysere ledelsesfunksjonen.

Pensumlitteratur

Kaufmann G og Kaufmann A *Psykologi i organisasjon og ledelse* Bergen: Fagbokforlaget 1996

Berg M E *Lederutvikling situasjon virkemidler belønning* 2. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996

Berg M E, Martinsen Ø og Thompson G *Ledelse kompetanse og omstilling* Oslo: Universitetsforlaget 1998

Tematisk oversikt

Organisasjonspsykologi

Utdrag fra kapitler i Kaufmann & Kaufmann

Psykologi på organisasjonsarenaen

Motivasjon

Emosjoner

Personlighet

Persepsjon

Læring

Problemløsninger, beslutninger og kreativitet

Holdninger og jobbtilfredshet

Gruppepsykologi

Ledelse og samspill

Fra mellomledelse til toppledelse

Ledelse: kompetanse og omstilling

Utdrag fra boken Berg, Martinsen og Thompson

Selvledelse: lede medarbeiderne til å lede seg selv

Ledelse og lederutvikling

Kompetanseendring

Lederutvikling

Utdrag fra kapitler i Berg

Referanserammer

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset går i alt over 42 timer. Det anbefales å danne kollokviegrupper som arbeider med øvingsoppgaver.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers skriftlig eksamen. Dette innebærer at studentene kan ta med de to pensumbøkene samt egne notater til eksamen. Studentene må likevel ha meget god innsikt og forståelse av

pensum ellers vil det ikke bli tid til å besvare oppgavene på en tilfredsstillende måte

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen

Eksamenskode: REV 96011

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset

3. klasse - Kursbeskrivelser vinter 1999

Rev 6000

Seminaroppgave

Formål og omfang

Seminaroppgaven er obligatorisk. Formålet med oppgaven er å gi studentene trening i å planlegge gjennomføre og presentere et arbeid hentet enten fra ett av de fagområder som inngår i studiet eller fra tverrfaglige emner der problemer belyses fra ulike synsvinkler.

Seminaroppgaven skal minimum ha et omfang som tilsvarer to vekttall. Regnet i tid vil det tilsvare ca. fire arbeidsuker. Dette betyr selvsagt ikke at fire uker utelukkende skal benyttes til seminararbeid. Normalt bør man arbeide med oppgaven over et lengre tidsrom samtidig som man følger ordinær undervisning.

Størrelse på arbeidsgrupper

Oppgaven kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe på to studenter. Ved større arbeider kan det søkes Høyskolekontoret om adgang til å være tre studenter på en oppgave.

Emnevalg

Emnene for oppgaven varierer alt etter studentenes interesser. Studentene skal selv skaffe seg emner. Emne kan fritt velges innenfor det økonomisk administrative fagområdet.

En seminaroppgave kan f.eks. dreie seg om følgende:

- 1 Rapport fra litteraturstudier – ett større eller to til tre mindre om ulike emner
- 2 Presentasjon av resultater fra egne undersøkelser
- 3 Bearbeidelse og analyse av offentlig statistikk
- 4 Samfunnskritisk analyse av bakgrunn for undersøkelser
- 5 Deltakelse i større undersøkelser som ledes av faglærere eller andre
- 6 Deltakelse i spesielle utrednings- og/eller kartleggingsarbeider i bedrifter eller institusjoner. Skriftlig rapport om arbeidet leveres som dokumentasjon.

Godkjenning av emne og veiledning

Etter at emnet er klarlagt sender man Bl en disposisjon for oppgaven med angivelse av hvem som er med på å utarbeide den. Disposisjonsskjema fås på Sekretariatet. Alle studenter får tildelt en veileder for seminaroppgaven. Dette skjer vanligvis ved at studentene selv tar kontakt med den person i Bls faglige stab de ønsker å ha som veileder. Det anbefales nær kontakt med veileder under arbeidet med oppgaven.

Innlevering av registreringsskjema

Ca. 3 uker før innlevering av seminaroppgaven må studentene fylle ut et registreringsskjema for innlevering av seminaroppgave med navn, oppgavens tittel samt veileder. Skjemaet fås på Sekretariatet og leveres på samme sted.

Innlevering av seminaroppgaven

Besvarelsen skal leveres eller sendes rekommandert til Bls Sekretariat. Studenten skal ha kvittering for levert oppgave. Oppgaven skal leveres i fire eksemplarer og være innbundet på en hensiktsmessig måte.

Eksamenskode: REV 60001

Omslaget skal inneholde følgende opplysninger

Seminaroppgave ved Handelshøyskolen BI

Tidspunkt for innlevering (måned og år)

Tittel

Registreringsnummer og navn

Navn på veileder

Hvis oppgaven er konfidensiell skal dette påføres samt til hvilket tidspunkt den er konfidensiell

Like etter omslaget skal det være et forord. Denne siden skal også inneholde følgende opplysninger

Studenten(e)s navn, kontaktadresse og eventuelt telefon. Årskull (f.eks. 1996/99)

Sensur

Sensur skjer fortløpende og resultatet foreligger som regel ca 2 1/2 måned etter innlevering av oppgaven. Seminaroppgaven gis vanlige tallkarakterer. Studentene får skriftlig melding om karakteren de har oppnådd.

Fusk

Seminaroppgaven er et selvstendig arbeid. Oppdages det noen form for fusk, det være seg avskrift av andres oppgaver, kilder uten kildehenvisning eller direkte "lån" av hele oppgaver skrevet tidligere, er det å betrakte som fusk ved eksamen.

Oppbevaring

Etter sensur oppbevares to eksemplarer av seminaroppgaven på Biblioteket. To eksemplarer beholdes av sensorene. Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst.

Disposisjonsrett

Bl forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsen i undervisningen. Besvarelsen vil også kunne bli benyttet i utdannings- og forskningsarbeid som er igangsatt av Bls stab og som seminaroppgaven er en del av.

Studentene har utover dette full disposisjonsrett. Dette betyr at de har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte seminaroppgave. Bl's øvrige studenter skal ha anledning til å låne seminaroppgavene på Biblioteket.

Konfidensiell behandling

Skolen ser helst at seminaroppgavene holdes offentlig tilgjengelige gjennom Bl's Bibliotek, slik at andre studenter i sine arbeider kan dra nytte av seminaroppgaver som er skrevet tidligere. Oppgaver kan imidlertid etter søknad til Høyskolekontoret gjøres konfidensielle i ett år. Søknaden skal inneholde begrunnelse for hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet samt bekreftelse på dette fra oppdragsgiver. Dersom studentene ikke har søkt eller fått godkjent en slik søknad før sensurering, vil oppgaven straks etter sensur bli offentlig tilgjengelig.

NB Mange studenter prioriterer ikke arbeidet med seminaroppgaven på lik linje med andre fag. Det resulterer i at mange studenter må skrive seminaroppgaven etter at de er "ferdige" på Bl, som oftest ved siden av full jobb. Vi vil på det sterkeste anbefale at kandidaten prioriterer arbeidet med seminaroppgaven, slik at denne er innlevert i løpet av normert studietid.

Kort veiledning for skriving av seminaroppgave

(Fremstillingen bygger på Odd Rogne, Seminaroppgaveskriving, Bergen, NHH 1970)

1 Valg av oppgave

I enkelte tilfeller vil faglærerne kunne gi tips om interessante oppgaver, men som oftest vil studentene selv måtte finne frem til en oppgave de synes er av interesse. Det er viktig at man velger en oppgave som synes interessant. Det anbefales derfor at man bruker god tid på valg av oppgave og eventuelt vurderer flere alternativer før man fester seg ved en bestemt.

2 Foreløpig disposisjon / Avgrensning

Når man er kommet frem til en bestemt oppgave, bør man lage en foreløpig disposisjon ved å skrive ned de enkelte problemstillinger ordnet i avsnitt og utdypet med underpunkter. Man bør her la tankene flyte fritt og ikke prøve å skille uvesentlige momenter fra vesentlige. Etter en slik periode med fri tankevirksomhet rundt oppgaven med oppsetting av en disposisjon, bør man la den ligge noen dager for så å gå kritisk gjennom den. Forsøk da å se oppgaveteksten med andre øyne. Man bør da stille noen kritiske spørsmål som f.eks.

Er jeg motivert for å skrive denne oppgaven, eller var det bare et tilfeldig innfall?

Er tittelen godt formulert?

Er disposisjonen logisk oppbygd? Ville helheten bli bedre om jeg endret rekkefølgen av kapitlene?

Dekker kapitteloverskriften det jeg har tenkt å skrive om?

Hvor bør hovedtyngden ligge?

Kan noe utelates?

Ved en slik kritisk gjennomgang av disposisjonen vil man etter hvert gjøre seg opp en mening om hvilke deler som

er sentrale og som man bør legge vekt på

Det er viktig at studenten foretar en klar avgrensning som fører til konsentrasjon om særlig interessante aspekter. På den måten blir det lettere å gi disse aspektene en grundigere behandling. Det er også viktig å presisere hvordan de utvalgte aspekter går inn i en videre sammenheng.

En fordel ved å tenke så grundig gjennom oppgaven på dette tidspunkt er at man ikke vet hva andre har skrevet om dette spesielle emnet. Det er lett å binde seg til andres fremstillinger senere.

Når man er ferdig med en slik foreløpig disposisjon, sendes denne BI for godkjenning.

Denne prosedyren må også følges dersom man har fått oppgaven presentert av en annen instans (bedrift, kommune etc.).

3 Kartlegging av litteratur

Før man går i gang med oppgaven, bør man ha oversikt over hva som er tidligere skrevet om emnet. En mulig fremgangsmåte for å finne den litteratur som er av interesse, kan være:

- (1) Håndbøker. Disse gir foruten en kort oversikt over emnet, henvisning til sentrale bøker, bl.a. International Encyclopaedia of the Social Sciences, Oxford 1968.
- (2) Skaffe seg oversikt over hvilke bøker Biblioteket har om emnet ved å undersøke emneregistret, søk via Internet og i Bibliotekets databaser. Man kan da arbeide videre på grunnlag av litteraturlister og henvisninger i disse bøkene.
- (3) På Biblioteket er det utstilt en rekke tidsskrifter som også bør undersøkes.
- (4) Man bør også be veileder om aktuell litteratur.

Er det mye litteratur man trenger å lese gjennom, vil det være rasjonelt å legge opp et referansesystem alt fra starten av. Man kan f.eks. lage et løssbladsystem systematisert etter de kapitler eller underavsnitt man tar opp i avhandlingen. Når man leser gjennom litteraturen og finner noe av spesiell interesse for oppgaven, bør man notere dette på eget ark med fullstendig referanse til kilden. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt med et sammendrag, men fullstendig sitat kan være aktuelt i andre tilfeller.

4 Innsamling av opplysninger

Mange seminaroppgaver vil kreve at man samler inn data. Denne fasen kommer eventuelt etter litteraturstudiene. Foruten bedrifter vil næringsorganisasjoner, departementer, kommuner og annen offentlig administrasjon være nyttige kilder. Det er imidlertid viktig å undersøke om opplysningene kan skaffes på annen måte, f.eks. ved tilgjengelig publisert statistikk. Data kan innsamles ved bruk av spørreskjemaer, brev eller personlige intervjuer.

Utformingen av oppgaven

Etter at man har fått samlet inn de data man har bruk for og bearbeidet disse, bør man gå kritisk gjennom den foreløpige disposisjonen. Etter arbeidet med datainnsamlingen vil det sannsynligvis være kommet til nye momenter som man tidligere ikke var oppmerksom på. Før man starter skrivingen, bør man derfor lage en meget detaljert disposisjon slik at man er klar over de ulike momenter som behandles.

1 Forord

Forordet blir vanligvis skrevet etter at oppgaven er ferdig utarbeidet. Det er plassert først i oppgaven. Det er her vanlig å gi ros og takk til de personer og institusjoner som har vært til hjelp under utarbeidelsen av oppgaven. Forordet må inneholde navn og adresse på oppgavens forfattere og navn på veileder.

2 Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelsen skal vise de ulike kapitler og avsnitt med sidehenvisninger. Med hensyn til kapitteinndelingen er det ulike måter å gjøre dette på. Det viktigste i denne forbindelse er at man foretar en oversiktlig og systematisk inndeling som letter arbeidet med å finne frem til de ulike emnene. Det er av stor betydning at titler og overskrifter gir et klart uttrykk for innholdet i kapitlet eller avsnittet.

3 Innledning

I innledningen presiserer man nærmere formålet med oppgaven, dens omfang og arbeidet som er utført med de avgrensninger som er gjort. Det er også vanlig i innledningen kort å referere resultatet av arbeidet i noen få setninger.

Innledningen skal bl.a. hjelpe leseren til å sette arbeidet inn i en større sammenheng.

4 Språk

Det er av stor betydning å legge vekt på et klart og presist språk med enkel setningsbygning. Man bør helst unngå en personlig form som "vi" eller "jeg".

5 Illustrasjoner

Man bør legge stor vekt på at alle data blir presentert på en oversiktlig måte. Det vil være aktuelt å benytte illustrasjoner som diagrammer eller tabeller. Det er viktig at disse nummereres fortløpende og at det har en kort tekst som forteller hva illustrasjonen står for. Tabeller f.eks. i Statistisk Årbok vil gi en god orientering om hvilke opplysninger en tabell bør inneholde og hvordan den bør utformes. Orientering om bruk av diagrammer finnes i de fleste elementære bøker i statistikk.

6 Kildehenvisninger

Kildehenvisninger må brukes dersom man benytter materiale som er innhentet av andre eller man gjengir helt eller delvis stoff fra andre bøker, artikler etc.

Henvisninger gis vanligvis som fotnote nederst på siden. Det er nødvendig å ha en fullstendig litteraturfortegnelse bak i oppgaven. Eksempel: Ved henvisning til Knut Boye, Finansielle beslutninger, Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1971, side 35-42, skriver man: Boye (5), side 35-42, som da viser til litteraturfortegnelsen bak i oppgaven.

7 Konklusjoner

Konklusjoner danner den naturlige avslutning på oppgaven og oppsummerer det eller de svar vi får på spørsmål som ligger i oppgavetekstens ordlyd.

Det er en fordel med forsiktige konklusjoner. I en seminaroppgave av dette omfang vil man neppe kunne føre så omfattende dokumentasjoner at man kan komme med for skråsikre konklusjoner.

I dette avsnittet er det også nyttig å peke på ulike aspekter som ikke er belyst ved de resultater man er kommet frem til.

8 Litteraturfortegnelse

En oversikt over den litteratur som er benyttet skal stå bak i oppgaven. Følgende opplysninger om den enkelte bok skal være med:

- (1) Forfatterens navn
- (2) Nøyaktig tittel
- (3) Utgavens nummer
- (4) Utgivelsessted, forlag og trykningsår

Eksempel: Boye, Knut, Finansielle emner, Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 1971.

Ved tidsskriftartikler angis:

- (1) Forfatterens navn
- (2) Artikkeltittel
- (3) Tidsskriftets navn
- (4) Årstall
- (5) Sidetall for artikkelens begynnelse og avslutning

Eksempel: Arndt, H., "Some Fundamental Questions of Concentration Policy", German Economic Review 1979, side 101-115.

Layout

Linjeavstand 1,5

5 cm venstremarg, 2 cm på toppen av arket og 3 cm nederst.

Sidene skal nummereres og oppgaven må ha en innholdsfortegnelse.

Besvarelsen skal leveres i fast mappe og både mappen og besvarelsen skal merkes med kandidaten(e)s registreringsnummer.

Kandidatene kan ikke regne med å få besvarelsen tilbake.

Husk å fylle ut egenerklæring.

NRRFs PRIS FOR BESTE SEMINAROPPGAVE**Statutter**

Norges Registrerte Revisorers Forenings pris for beste besvarelse av seminaroppgave av studenter ved revisorstudiet
Vedtatt av NRRFs styre 29 01 1983 med endringer av 26 04 1990 og 21 05 1990

§ 1

Formålet med prisen er å stimulere interessen for revisjon og regnskap som fag og yrke blant revisorstudenter ved det 3 årige heldags revisorstudium

§ 2

Prisen deles hvert år ut til den enkeltelev eller gruppe elever som har innlevert den beste besvarelse i en seminaroppgave i revisjon/regnskap. Prisbeløpet fastsettes av styret.

§ 3

Alle revisorstudenter som fullfører det 3 årige revisorstudium ved landets utdanningsinstitusjoner med denne studieretning kan delta i konkurransen.

§ 4

Norges Registrerte Revisorers Forening vil hvert år i samarbeid med utdanningsinstitusjonene utarbeide og foreslå et antall emner til seminaroppgaver som bekjentgjøres for revisorstudentene. Oppgavene skal være mest mulig relatert til revisoryrket.

De studenter som vil konkurrere om NRRFs pris kan velge en av de foreslåtte oppgaver/emner. Studentene må tilkjennegi ved innlevering av oppgavebesvarelsen at de ønsker å være med i konkurransen. Konkurransen er også åpen for studenter med selvvalgte emner.

§ 5

Utdanningsinstitusjonene sender hvert år innen 15 juni inn den beste besvarelsen til Norges Registrerte Revisorers Forening. Besvarelsene vil bli bedømt av en komite oppnevnt av NRRFs styre.

Besvarelser som leveres etter fristens utløp deltar ikke i vurderingen heller ikke for det etterfølgende år. Dersom ingen oppgave er tilfredsstillende kan komiteen beslutte at prisen ikke deles ut.

§ 6

Prisen utdeles av NRRFs formann. NRRF forbeholder seg retten til å offentliggjøre besvarelsen på en passende måte og til å bruke den premierte besvarelse i sin virksomhet. Andre besvarelser som offentliggjøres kan honoreres med inntil kr 1 000.

Emneområde: REV 7000

Emneansvarlig Bror Petter Gulden

Institutt Regnskap, revisjon og jus

PRIVATRETTET REVISJON

Emneområdet sammen med emneområdene REV 7100 og REV 7200 skal gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formal de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i privatrettet revisjon som omfatter prøve i årsavslutning og oppstilling av årsoppgjøret i bedrifter som følger reglene i regnskapsloven og aksjelovens regnskapskapittel.

Tematisk oversikt

Regnskapsavslutning/årsoppgjør i henhold til regnskapslovens og aksjelovens bestemmelser.

Regnskapsstandarter fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening og Norsk RegnskapsStiftelse.

Pensumlitteratur

Revisors Håndbok Oslo NSRS Siste utg.

Huneide J. E. et al. Årsoppgjøret i teori og praksis Rasta Økad Forlag siste utg.

Gravdahl A. B. og T. Sørensen. Årsoppgjøret i teori og praksis Oppgavesamling med løsningsforslag Rasta Økad Forlag siste utgave.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litteratur

NOU 1995:30 Ny Regnskapslov.

Ot prop nr 42 (1997/98) Om lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 59 t forelesninger og diskusjoner i klassen. Det tas sikte på at grupper av studenter leverer inn oppgaver som blir kommentert og karaktersatt.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig eksamen i privatrettet og generell revisjon i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 7101

Offentlig revisjon 1

Emneområde: REV 7100

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt Regnskap, revisjon og jus

OFFENTLIG REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7200 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formal de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i offentligrettet revisjon som består av prøver vedrørende kommune fylkes og riksrevisjonens virksomhet.

Tematisk oversikt

Offentlig revisjon (Riksrevisjonen kommune og fylkesrevisjon)

Pensumlitteratur

Håndbok for kommunal og fylkeskommunal revisjon 2 utg Oslo Kommuneforlaget 1993 (emnehefter 1 4 og 6)

Kommunal revisjonsmetodikk Oslo Norges Kommunerevisorforbund 1995

Kommunal revisjonsmetodikk Reell Forvaltningsrevisjon Oslo Norges Kommunerevisorforbund 1995

Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 27 10 93

Riksrevisjonens revisjonsveiledning

Del A Generell del

Del B Konstitusjonell revisjon

Del C Studiehefte Regnskapsrevisjon Prosess og metode

Del D Forvaltningsrevisjon

Lov om statens revisjonsvesen (1918)

Stortingsforhandlingene Dokument nr 1 (siste år)

Stortingsforhandlingene Dokument nr 2 (siste år)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt litteratur

Riksrevisjonens revisjonsveiledning Studiehefte Regnskapsrevisjon Områderevisjon

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 28 t forelesninger og diskusjoner i klassen

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig revisoreksamen i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 7201

Generell revisjon 1

Emneområde: REV 7200

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

GENERELL REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7100 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formal de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i generell revisjon som består av prøver i revisjonsmetodikk og revisors rammebetingelser.

Tematisk oversikt

Revisoryrket og revisors rammebetingelser

Revisjonens formål og fasene i revisjonsarbeidet

Planlegging og utførelse av revisjonsoppdrag

Pensumlitteratur

Gulden B P *Den Eksterne Revisor* 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1996

Gulden B P *Revisjon teori og metode* 2. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1997

Revisors Håndbok Oslo: NSRS Siste utg.

Gulden B P *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag* 4. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (ventes å foreligge høsten 1998)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Undervisningen baseres på 60 t forelesninger og diskusjoner i klassen. Det tas sikte på at grupper av studenter leverer inn oppgaver som blir kommentert og karaktersatt.

Eksamen

Det er ikke eksamen i kurset i vinterterminen. Kurset fortsetter i vårterminen og avsluttes med offentlig revisoreksamen i mai.

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

3. klasse - Kursbeskrivelser vår 1999

REV 7002

Privatrettet revisjon 2

Emneområde: REV 7000

Emneansvarlig Bror Petter Gulden

Institutt Regnskap, revisjon og jus

PRIVATRETTE REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7100 og REV 7200 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål, de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i privatrettet revisjon som omfatter prøve i årsavslutning og oppstilling av årsoppgjøret i bedrifter som følger reglene i regnskapsloven og aksjelovens regnskapskapittel.

Tematisk oversikt

Regnskapsavslutning/årsoppgjør i henhold til regnskapslovens og aksjelovens bestemmelser

Regnskapsstandarder fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening og NorskregnskapsStiftelse

Pensumlitteratur

Revisors Håndbok Oslo NSRS Siste utg

Huneide J E et al *Årsoppgjøret i teori og praksis* Rasta Økad Forlag siste utg

Gravdahl A B og T Sørensen *Årsoppgjøret i teori og praksis Oppgavesamling med løsningsforslag* Rasta Økad Forlag siste utg Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt litteratur

NOU 1995 30 Ny Regnskapslov

Ot prop nr 42 (1997 98) Om lov om årsregnskap m v (regnskapsloven)

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset har 16 t og er en fortsettelse av kurset Privatrettet revisjon i vinterterminen. I løpet av vårterminen avvikles prøveeksamen der studentene kan levere inn individuelle besvarelser som blir kommentert og karaktersatt. Revisoreksamen avholdes i midten av mai og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai.

Eksamen

Offentlig eksamen i privatrettet og generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Nasjonalt Råd for Revisorutdanning).

Revisors håndbok, siste utgave

Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige studentutgave

Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer

Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems Onstad)

Rente og annuitetstabeller

Flow chart linjal

Batteridrevet kalkulator

Eksamenskode: REV 70001

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres en gang pr år)

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 7102

Offentlig revisjon 2

Emneområde: REV 7100

Emneansvarlig: Bror Petter Gulden

Institutt: Regnskap, revisjon og jus

OFFENTLIG REVISJON

Emneområdet skal sammen med emnområdene REV 7000 og REV 7200 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formal de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjonsinstansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i offentligrettet revisjon som består av prøver vedrørende kommune fylkes og riksrevisjonens virksomhet

Tematisk oversikt

Offentlig revisjon (Riksrevisjonen kommune og fylkesrevisjon)

Pensumlitteratur

Håndbok for kommunal og fylkeskommunal revisjon 2 utg Oslo Kommuneforlaget 1993 (emnehefter 1 4 og 6)

Kommunal revisjonsmetodikk Oslo Norges Kommunerevisorforbund 1995

Kommunal revisjonsmetodikk Reell Forvaltningsrevisjon Oslo Norges Kommunerevisorforbund 1995

Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 27 10 93

Riksrevisjonen Revisjonsveiledning Oslo Riksrevisjonen

Del A Generell del

Del B Konstitusjonell revisjon

Del C Studiehefte Regnskapsrevisjon Prosess og metode

Del D Forvaltningsrevisjon

Lov om statens revisjonsvesen (1918)

Stortingsforhandlingene Dokument nr 1 (siste år)

Stortingsforhandlingene Dokument nr 2 (siste år)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Anbefalt litteratur

Riksrevisjonen Revisjonsveiledning Studiehefte Regnskapsrevisjon Områderevisjon Oslo Riksrevisjonen

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset har 12 t og er en fortsettelse av kurset Offentlig revisjon i vinterterminen. Revisoreksamen avholdes i midten av mai og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai

Eksamen

Offentlig eksamen i offentligrettet og generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Nasjonalt Råd for Revisorutdanning)

Revisors Håndbok siste utgave

Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige studentutgave

Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer

Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems Onstad)

Rente og annuitetstabeller

Flow chart linjal

Battendrevet kalkulator (vanlige regler gjelder)

Forskrift for kommunale og fylkeskommunale budsjetteer og regnskaper av 27 10 93, med senere endringer
paragrafdel

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale økonomiplaner av 27 12 1994, paragrafdel

Forskrift om avdragstid og andre lånevilkår av 01 01 1993, paragrafdel

Bevilgningsreglementet av 19 1 1959 med senere endringer

Økonomireglementet for staten av 26 01 1996, paragrafdel

Forskrift om revisjon av 13 01 93, paragrafdel

Forskrift om kontrollutvalg av 13 01 93, paragrafdeler

Forskrift om kvalifikasjonskrav for kommune fylkes og distriktsrevisjon av 13 08 1997, paragrafdel

Instruks for Statsrevisjonen, av 30 01 1918 med senere endringer

Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i statsbedrifter aksjeselskaper og enkelte organer m v organisert ved særskilt lov, av 27 05 77

Instruks for Riksrevisjonens kontroll vedrørende Norges Bank, av 10 04 87

Instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av virksomheter organisert etter lov om statsforetak av 10 03 92

Instruks for Riksrevisjonens kontroll med revisjon av stiftelser organisert etter lov om stiftelser m m av 23 mai 1980 nr 11 av 10 6 1994

Lov om statens revisjonsvæsen av 08 02 1918

Eksamenskode: REV 71001

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres en gang pr år)

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

REV 7202

Generell revisjon 2

Emneområde: REV 7200

Emneansvarlig Bror Petter Gulden

Institutt Regnskap, revisjon og jus

REVISJON

Emneområdet skal sammen med emneområdene REV 7000 og REV 7100 gi studentene en innføring i den eksterne revisors stilling og funksjon i samfunnet og kunnskap om revisjonens formål de lover og regler som gjelder for revisors arbeid og de krav som stilles til revisor. Studentene skal også gis kunnskap om den informasjon og de finansielle data revisor skal granske og om de metoder revisor benytter i dette arbeidet. I tillegg dekkes de offentlige revisjons instansenes rammebetingelser og virksomhet.

Mål med kurset

Kurset skal forberede studentene for revisoreksamen i generell revisjon som består av prøver i revisjonsmetodikk og revisors rammebetingelser

Tematisk oversikt

Revisoryrket og revisors rammebetingelser

Revisjonens formål og fasene i revisjonsarbeidet

Planlegging og utførelse av revisjonsoppdrag

Pensumlitteratur

Gulden B P *Den Eksterne Revisor* 3 utg Oslo Universitetsforlaget 1996

Gulden B P *Revisjon teori og metode* 2 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag 1997

Revisors Håndbok Oslo NSRS Siste utg

Gulden B P *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag* 4 utg Oslo Cappelen Akademisk Forlag (ventes å foreligge høsten 1998)

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

Kurset har 14 t og er en fortsettelse av kurset Generell revisjon i vinterterminen. I løpet av vårterminen avvikles prøveeksamen der studentene kan levere inn individuelle besvarelser som blir kommentert og karaktersatt. Revisoreksamen avholdes i midten av mai og undervisningen avsluttes derfor omkring månedsskiftet april/mai.

Eksamen

Offentlig eksamen i generell revisjon i mai. Eksamen er skriftlig og eksamenstiden er 6 timer. Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen (med forbehold om oppdateringer og endringer vedtatt av Nasjonalt Råd for Revisorutdanning)

Revisors håndbok siste utgave

Oppslagsbok for revisorer og regnskapsansvarlige studentutgave

Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer

Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems Onstad)

Rente og annuitetstabeller

Flow chart linjal

Batteridrevet kalkulator

Eksamenskode: REV 72001

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste ordinære eksamen (eksamen arrangeres en gang pr år)

Kursansvarlig

Bror Petter Gulden

Kapittel 5

Studieadministrativinformasjon for siviløkonom- og revisorstudiet	270
5.1 Hvem - hva- hvor - når	270
5.2 Studieadministrative fellesbestemmelser for siviløkonom- og revisorstudiene	271
5.3 Diverse reglementer	281
Kapittel I	281
Generelle regler	281
Kapittel II	282
Eksamen	282
Kapittel III	285
Andre bestemmelser	285
Kapittel IV	286
Særskilte regler	286

5.1 Hvem - hva- hvor - når

INFORMASJON

Sekretariatet:

Sekretariatet i glassgaten leverer ut informasjonsmateriale av forskjellig slag og tar imot påmeldinger bestilling av karakterutskrifter og meldinger om adresseforandringer Sekretariatet ordner også med studiekort og administrerer studielån Kort fortalt ordner de med det meste Trenger du hjelp er Sekretariatet stedet å begynne Her finner du sekretariatsleder **Torill Skollerud Bergby** og sekretariatsmedarbeider **Reidun Johansen**

Høyskolekontoret:

Dette kontoret finner du i 2 etasje i blokk nr 2 (opp fra Sekretariatet og så til høyre) Høyskolekontoret har ansvaret for den sentrale koordinering av siviløkonom og revisorstudiet i forhold til instituttene og skolens besluttende organer og inngår som del av den samlede programadministrasjonen for BI HH ledet av direktør **Olav Digernes** Her møter du

Trond I Østgaard Studiesjef for siviløkonom og revisorstudiet og leder av Høyskolekontoret

Turid K. Weston Studieleder med hovedansvaret for administrasjon og veiledning for siviløkonomstudiets 2 avdeling koordinering av timeplanen og generell studieveiledning Spørsmål i forbindelse med ny struktur overgangsordninger etc kan tas opp med Turid som ellers kan svare på det meste

Birgit H Thoresen Administrasjonskonsulent med hovedansvar for administrasjon og veiledning for siviløkonomstudiets 1 avdeling (1-3 år) nye studenter språkvalg diplomoppgaveprosessen studentassistentene utarbeidelse av div statistikker utredninger og undersøkelser i tillegg til å drive generell studieveiledning

Trude Strøm Borlaug, Studiekonsulent med hovedansvar for administrasjon og veiledning for revisorstudiet Videre har hun ansvar for studentopptak studiepermisjoner gjenopptak av studieplasser og generell saksbehandling og korrespondanse foruten generell studieveiledning

Tilknyttet Høyskolekontoret er også

Ingvil Syring Spesialpedagogisk rådgiver som hjelper studentene med problemer av mer personlig art Ingvil står til disposisjon for dem som trenger en fortlølig samtalepartner og hjelp til problemløsning ut over det rent faglige Treffetider på Ingvi's kontor 32 10 slås opp på studenttavlene

Eksamenskontoret:

Dette kontoret som ligger vegg i vegg med Høyskolekontoret administrerer alle eksamener og svarer på alt i forbindelse med eksamen og kontinuasjoner Kontoret ledes av eksamensleder **Kari Brinchmann**, og her finner du også eksamensmedarbeiderne **Grethe Loe** og **Gerd Heum**

De vitenskaplige/faglige instituttene

Handelshøyskolen i Sandvika er arbeidsstedet for BIs vitenskaplige og faglige stab Denne staben er organisert i tolv institutter som ledes av hver sin instituttsjef Tilknyttet hvert institutt er også en instituttadministrasjonsleder og instituttsekretærer Instituttene er på lik linje med den sentrale studieadministrasjon viktige veiledningsinstanser for studentene

Administrasjon informasjon og veiledning i forbindelse med BIs studentutvekslinger, samarbeidsavtaler og studier i utlandet tas hånd om av internasjonal koordinator **Kjersti E. Stokke** og administrasjonskonsulent **Ellen Tobiasson** på Internasjonalt kontor

Avdelingssjef **Thorfinn Kaspersen** og prosjektleder **Janne Kvifte** i Karriere og rekrutteringsservice (KRS) gir råd

5.2 Studieadministrative fellesbestemmelser for siviløkonom- og revisorstudiene

I dette kapittelet vil du finne mye informasjon som hjelper deg i din studenthverdag ved Handelshøyskolen BI. Det er meget fornuftig av deg å lese dette grundig her er det informasjon du forutsettes å være kjent med.

Det å være student ved et krevende handelshøyskolestudium stiller store krav til den enkelte, såvel faglige som administrativt. Studenttilværelsen er i stor grad organisert etter prinsippet om akademisk frihet, som innebærer at den enkelte må ta ansvar for egen læring. Det er ingen som overvåker deg eller passer på at du gjør det du bør gjøre. Du er overlatt til din egen oppfølging og selvdisiplin. Gjennom definering av studiestruktur og pensum har BI lagt opp rammene for ditt studium, og gjennom undervisningen gis du tilbud om en veiledning gjennom dette. Ikke slik at hele pensum nødvendigvis foreleses, men utvalgte deler blir gjerne belyst der. Til eksamen prøves du imidlertid i hele pensum, både det som er forelest og det som ikke er forelest. Du må for øvrig være klar over at du til eksamen også kan bli prøvet i temaer som kun er dekket i forelesningene, for også forelesningene er pensum til eksamen i tillegg til pensumlitteraturen.

Det er med andre ord ditt eget ansvar som student å holde deg orientert om pensum og andre forhold ved ditt studium. Dette kapittelet er ment å være et nyttig hjelpemiddel i så måte. Fra BI's side føler vi at vi har gitt deg denne informasjonen gjennom å utgi denne boken, nå er det opp til deg å bruke den.

Frihet under ansvar. Dette kan gjerne stå som en god beskrivelse av hva det vil si å være student. Det er fristende å omskrive dette til frihet under betydelig ansvar.

Som student ved Handelshøyskolen BI skal du tilegne deg et visst kunskapsnivå. Dette får du gjennom fagene i studiet. Verdifull tilleggskompetanse kan du opparbeide deg gjennom aktiv deltakelse i Bedriftsøkonomisk Studentersamfund (BS) og eller gjennom utenomaktiviteter utenfor Handelshøyskolemiljøet.

Gjennom studiet skal du også utvikles til en selvstendig og ansvarsfull deltaker i arbeidslivet og i samfunnet generelt. Vi på BI føler et ansvar for å bidra til dette, og du vil derfor møte en forventning om at du selv er aktiv og offensiv i din atferd, og ikke sitter og venter på at andre skal ta initiativ og tilrettelegge for deg underveis. Hva du får ut av studiet er derfor i størst grad opp til deg selv.

BI tilbyr deg et studium og et miljø som gir deg gode muligheter for faglig, sosial og menneskelig utvikling. Bruk det godt!

I dette kapittelet kan du lese mer om

- 5.2.1 Adresseendringer
- 5.2.2 Eksamen
- 5.2.3 Fritak for eksamen (faggodkjenning)
- 5.2.4 Fullføringsfrist
- 5.2.5 Hjelpemidler til eksamen
- 5.2.6 Informasjonskilder
- 5.2.7 Karakterskala
- 5.2.8 Karakterutskrifter
- 5.2.9 Klassekontakter (tillitsmenn)
- 5.2.10 Klassemøter
- 5.2.11 Kontinuasjon
- 5.2.12 Permisjon
- 5.2.13 Sensur
- 5.2.14 Spesialisering
- 5.2.15 Studentassistenter

5 2 16	Studentnummer
5 2 17	Studiekort
5 2 18	Studieveiledning
5 2 19	Studieåret
5 2 20	Timeplan
5 2 21	Utmelding (slutte)
5 2 22	Utteksling
5 2 23	Vitnemål
5 2 24	Åpningstider

5.2.1 Adresseendringer

Handelshøyskolen BI har et EDB basert studentregister over alle sine studenter og det er viktig at hver enkelt students adresse er riktig registrert til enhver tid

For hver student registrerer vi en hjemstedsadresse og en studieadresse. Hjemstedsadressen er ofte foreldrenes adresse mens studieadressen typisk er studenthybel e l. Studenten velger selv hvilken adresse som skal være sin primæradresse men dersom vi ikke får beskjed om annet bruker vi automatisk studieadressen som primæradresse ved alle utsendelser også i sommerferien.

Dersom vi kun har en adresse brukes naturligvis denne som både hjemsteds og studieadresse.

Det er sjelden vi sender brev til studentene det meste av informasjon gis gjennom oppslagstavler etc på skolen. Men hvis det er noe spesielt er det kanskje nødvendig å sende brev og da er det ofte viktige beskjeder som det er viktig at alle får raskt. Særlig kan dette være aktuelt i perioder uten undervisning (eksamensperioder og i sommerferien). Det er derfor i hver enkelt students interesse at adressen er riktig registrert hos oss.

Hver sommer sender vi imidlertid ut minst ett meget viktig brev nemlig informasjon om avholdelse av evt ekstraordinære kontinuasjonseksamener i august/september før neste studieår starter. Dette sendes ut etter at sensuren fra sommerens eksamener (1 juni) er offentliggjort. Da sender vi ut informasjon om hvilke konter som tilbys når oppmeldingsskjema etc. Svært mange studenter vil gjerne ha denne informasjonen og det er altså fullt mulig hvis vi har riktig adresse!

5.2.2 Eksamen

Eksamensreglement og eksamensordensreglement finnes i eget kapittel bakerst i denne studiehåndboken hvortil henvises. Alle studenter plikter å kjenne dette reglementet før fremmøte til eksamen.

Alle eksamener i siviløkonom og revisorstudiene gjennomføres normalt i Handelshøyskolen BI s lokaler i Sandvika kun unntaksvis annet innleiet sted.

Det gis ikke anledning til å avlegge eksamen ved annet sted hverken innen eller utenlands. En oppslagstavle ved hovedinngangen viser for hver dag hvilke rom som benyttes til hvilke fag.

Noen presiseringer kan være nyttige å ta med seg.

Ved enhver eksamen ved siviløkonom og revisorstudiet må du være forberedt på at spørsmålene/oppgavene lages ut fra det som regnes som helheten av kurset. Helheten inkluderer pensumlitteraturen i kurset utdelt materiale i forelesningene og ikke minst selve forelesningene. Det er spesielt viktig å være oppmerksom på at forelesningene altså er pensum og at du derfor til eksamen kan få spørsmål om ting som du kanskje ikke direkte finner eller kan lese deg til i pensumlitteraturen men som bare er omtalt i selve undervisningen. Likeledes forventes det at du ved eksamen i et konkret fag/kurs i rimelig grad også kan supplere det aktuelle faget med kunnskaper tilegnet i andre fag/kurs – og i særlig grad gjelder dette ved eksamener for de høyere klassetrinnene.

Ved skriving av eksamensbesvarelsen må du sørge for at du skriver klart og tydelig – ikke nødvendigvis pent men leselig og greit. Det forekommer dessverre fra tid til annen at besvarelser er uleselige og da blir karakteren automatisk satt til Ikke bestått. Legg også vekt på oversiktighet og struktur. Husk at din evne til å presentere dine tanker og synspunkter er med på å utgjøre besvarelsens helhetsinntrykk. Hvis sensorene må anstrenge seg for å forstå hva du mener blir karakteren dårligere enn om besvarelsen er lettest og klar i sin form. Skrivefeil og dårlig språkføring vil også kunne forverre karakteren.

Dersom du møter frem til en eksamen anses dette som et forsøk enten du leverer inn en besvarelse eller leverer blankt. Som du vil se av eksamensordensreglementet kan du ikke forlate eksamenslokalet før tidligst en time etter at eksamen startet. Dersom du trekker deg etter minimumstiden og leverer blankt regnes allikevel dette som et forøk.

Studenter som er påmeldt men ikke møter frem til en eksamen regnes allikevel for å ha benyttet eksamensforsøket

Oppmelding til ordinær eksamen skjer automatisk. Du blir påmeldt til de eksamener som tilhører ditt klassetrinn i den aktuelle terminen. Det blir lagt ut kontrollister ved Sekretariatet i Glassgaten som viser hvilke eksamener hver eneste student er oppmeldt til i vedkommende termin. Denne listen er det studentens plikt å kontrollere innenfor fristen for av/påmelding (se årskalenderen foran i denne katalogen). For hver termin er det en frist hvor du kan trekke deg fra eksamener du ellers blir automatisk oppmeldt til eller tilleggsoppmelde deg dersom du ønsker å ta ytterligere eksamener enn din klasse/termin tilsier (kontinuere forskuttere eller hente opp en utsatt eksamen). Det legges ut egne endringsskjemaer (av/tilleggspåmelding) sammen med kontrollisten for hver termin. Disse skjemaene må evt. fylles ut og leveres i postkassen ved kontrollisten innenfor fristen.

Du kan gå opp til en eksamen maksimalt tre ganger. Denne regelen er ny fra og med høstterminen 1998 og har ikke tilbakevirkende kraft. Det betyr med andre ord at alle studenter starter med nullstilt telleverk slik at allerede avlagte eksamensforsøk ikke teller.

Se forøvrig også avsnittet om kontinuasjon senere i dette kapittelet.

Eksamensspråket vil normalt være norsk for eksamener i revisorstudiet og i siviløkonomstudiets 1. avdeling (1-3 år) naturligvis med unntak for eksamener i fremmedspråk. Unntaksvis kan undervisningen i enkeltkurs og dermed tilhørende eksamen i siviløkonomstudiets 1. avdeling gjennomføres på engelsk for 2. og 3. klasse. Studentene kan i slike tilfeller velge om eksamen skal besvares på engelsk eller norsk. For siviløkonomstudiets 2. avdeling (spesialiseringdelen av studiet) kan kurs og eksamen i sin helhet gjennomføres på engelsk uten anledning til å besvare eksamen på annet språk enn engelsk. I slike tilfeller er det alltid tillatt å benytte ordbok.

Studenter skal alltid legitimere seg ved fremmøte til eksamen og det er BI's studiekort som regnes som godkjent legitimasjon. Dette fordi dette foruten å ha bilde, også har den enkelte students registreringsnummer (studentnummer) som brukes som identifikasjon på besvarelsen (du skal ikke bruke navnet ditt) og som derfor skal kontrolleres i løpet av eksamenstiden. Studenter som møter frem uten gyldig legitimasjon (studiekort) blir normalt nektet å gå opp til eksamen.

Dersom du blir syk før eller under en eksamen og derfor ikke får gjennomført den, må du levere sykemelding til Eksamenskontoret snarest og senest innen en uke etter vedkommende eksamen. Legeuttalelsen /sykemeldingen må være stemplet fra lege for at den skal være gyldig. Dersom du leverer gyldig sykemelding kan du få gå opp til ny eksamen ved evt. ekstraordinær kontinuasjon uten å måtte betale for den. Slik utsettelse er kun gyldig til førstkommende eksamensmulighet i vedkommende kurs etter at du ble/var syk og eksamensforsøket kan ikke utsettes til en senere eksamensgjennomføring. Du får med andre ord utsettelse med ditt første eksamensforsøk i vedkommende fag frem til neste mulige eksamensforsøk.

Studenter som kan dokumentere at de har problemer som klart viser at de trenger ekstra tid ved eksamen kan sende inn søknad om utvidet eksamenstid til Eksamenskontoret. Forholdet må dokumenteres av spesialist og søknad må fremsettes i god tid (dvs. senest to uker) før eksamensperioden starter. Det må brukes eget søknadsskjema som fåes ved henvendelse til Eksamenskontoret. Søknadsskjemaet (Legeuttalelse) må være stemplet av lege/spesialist for å være gyldig. Uttalelse fra fysioterapeut og/eller kiropraktor alene godkjennes ikke. Med mindre det samtidig legges frem uttalelse også fra lege. Ved kroniske (vange) lidelser er det tilstrekkelig at forholdet dokumenteres ved første gangs søknad og evt. ved senere endringer i lidelsen, men det må allikevel søkes for hver periode. Sesongmessige svingninger (allergier o.l.) må dokumenteres hver gang. Det presiseres eksempelvis at utsatt tid grunnet høysnue om våren ikke gir rett til utvidet tid ved andre årstider.

Kvinner som ammer kan etter søknad få innvilget pauser til dette.

Studenter med alvorlige dysleksiproblemer (ordblindhet) har krav på forlenget eksamenstid eller andre individuelt tilpassede tilretteleggingstiltak, dog ikke sekretærhjelp etter nærmere avtale. Forholdet må dokumenteres av logoped og tas opp med Eksamenskontoret i meget god tid før eksamensperioden (senest fire uker før, men gjerne tidligere).

5.2.3 Fritak for eksamen

Handelshøyskolen BI praktiserer en begrenset og restriktiv mulighet for fritak for eksamener (faggodkjenning) i siviløkonom og revisorstudiene. Det er mulig å søke fritak for eksamen i kurs hvor tilsvarende pensum er dekket gjennom eksamener fra annet BI studium eller fra studium ved annen høyskole eller universitet. BI har et formelt samarbeid med eller som er eller kan bli godkjent av Handelshøyskolen BI. Det stilles strenge krav til likhet i omfang og innhold for innvilgelse av fritak. Det gis normalt ikke fritak for eksamener i siviløkonomstudiets 2. avdeling.

(spesialiseringsdelen) annet enn for studenter som deltar i BI s internasjonale utvekslingsprogram eller i på forhånd avtalte individuelle studieopphold ved universiteter og høyskoler BI har et formelt samarbeid med eller som er eller kan bli godkjent av Handelshøyskolen BI Innvilgelse av eksamensfritak gir ikke reduksjon i studieavgiften

5.2.4 Fullføringsfrist

Studenter i siviløkonom og revisorstudiet har en fullføringsfrist på 2 to år utover normert studietid for fullføring av studiet I denne fullføringsperioden påløper ikke ytterligere studieavgift kun kontinuasjonsavgift på samme måte som ved kontinuasjoner underveis i studietiden Etter utløpet av fullføringsfristen påløper en vekttallsbasert fullføringsavgift pr eksamen/oppgave

5.2.5 Hjelpemidler til eksamen

Ved skriftlige eksamener er det to typer hjelpemidler som kan være tillatt og det er enten skrevne og trykte hjelpemidler og/eller kalkulator

Det er tre nivåer av skrevne og trykte hjelpemidler Ingen begrensede eller alle

På eksamener hvor ingen skrevne eller trykte hjelpemidler er tillatt er det som nivået klart skulle tilsi ikke anledning til å benytte noe som helst av oppslagsverk heller ikke ordbok lovsamlinger statistisk årbok bruksanvisninger for kalkulator eller noe annet

Hvis begrensede hjelpemidler er tillatt betyr det at kun spesielt nevnte hjelpemidler kan benyttes Dette vil normalt være lovsamlinger formelsamlinger e l som er omtalt i studiehåndboken for den aktuelle eksamen (se kursbeskrivelsen) Andre hjelpemidler enn de konkret nevnte er da ikke tillatt benyttet

Dersom alle skrevne og trykte hjelpemidler er tillatt kan du medbringe all pensum litteratur og andre bøker du måtte ønske kompendier egne notater bruksanvisninger for evt kalkulator etc

Når det gjelder bruk av kalkulator ved eksamen er det to nivåer Enkel og avansert

Enkel kalkulator er alltid tillatt ved enhver eksamen også på eksamener hvor det står at ingen hjelpemidler er tillatt Enkel kalkulator betraktes nemlig som standard utrustning eller generelt hjelpemiddel ved eksamen på samme måte som penn og linjal og kan derfor alltid medbringes Det er hundrevis av ulike kalkulatorer som har de grunnfunksjoner som tillates benyttet men det er definert to til tre spesifikke kalkulatorer som er de eneste som tillates medbragt til eksamen Dette av kontroll og likebehandlingshensyn Ta kontakt med bokhandelen for informasjon om hvilken kalkulator som er tillatt brukt Ved tidspunktet for trykking av denne katalogen er følgende standardkalkulatorer godkjent Texas Instruments modeller TI 503 507 og 1105

Avansert kalkulator kan kun benyttes dersom det uttrykkelig står i kursbeskrivelsen for vedkommende kurs at kalkulator er tillatt Det er kun tillatt å medbringe en slik kalkulator Det er ingen krav om at det må være en bestemt kalkulator De kalkulatorer som er tillatt/pålagt brukt i videregående skole i henhold til Reform 94 er også tillatt brukt i siviløkonom og revisorstudiene på Handelshøyskolen BI For øvrig gjelder følgende begrensninger for bruk ved eksamen

Det er verd å merke seg at kalkulator er kalkulator og ikke PC selv om det nå er mulig å få PC er som i fysisk størrelse ikke er større enn en vanlig kalkulator Det er heller ikke tillatt å benytte maskin som kan kommunisere med andre maskiner på noen som helst måte som har skriverenhet eller som lager lyder ved bruk eller forstyrrer på andre måter Det er ikke mulig å koble kalkulatoren til strømmettet under eksamen og følgelig er det et krav at kalkulatoren er batteridrevet Det er herunder studentens ansvar å møte med tilstrekkelig oppladet maskin eller ekstra batterier Dessuten er det et absolutt krav om at maskinen ikke kan vise mer enn 160 tegn som tekst tall eller graf over to linjer i displayet (dog med unntak for tillatte kalkulatorer fra videregående skole/Reform 94) Innenfor disse begrensningene er det tillatt med programmerbar kalkulator

I enkelte fag er Alle hjelpemidler tillatt Dette betyr alle trykte og skrevne hjelpemidler samt avansert kalkulator

Brudd på reglene om bruk av hjelpemidler (skrevne/trykte eller kalkulator) er å betrakte som fusk eller forsøk på fusk ved eksamen og blir sett meget alvorlig på Eksamensreglementet angir nærmere regler om fusk ved eksamen hvortil henvises Vi presiserer at bruk av feil kalkulator også er å betrakte som fusk også dersom den benyttede kalkulator er av enkleste sort men ikke en av de til enhver tid godkjente enkle standardkalkulatorer som alltid er tillatt medbragt (ref foran)

Det er kun lov å medbringe bruksanvisning til avansert kalkulator dersom alle skrevne og trykte hjelpemidler er tillatt eller dersom bruksanvisning er spesifikt nevnt som et faktisk lovlig hjelpemiddel i tilfelle det er begrenset bruk av hjelpemidler

Pass godt på at evt hjelpemidler ikke inneholder løse lapper eller annet som kan betraktes som fusk (ved begrenset hjelpemiddelbruk) eller at det ikke er skrevet noe i lovsamlinger o.l. utover det som er spesielt tillatt (stort sett kun lov å skrive henvisninger). Det er hver enkelt students ansvar at medbrakte hjelpemidler er i lovlig forfatning og brudd er å betrakte som fusk uansett.

Det burde være unødvendig å prisere men vi gjør det allikevel at det ikke er tillatt å benytte mobiltelefon personsøker e.l. under eksamen. Av hensyn til påkrevet ro og orden under eksamen er det heller ikke tillatt å ha slike apparater på under eksamen selv om de ligger i jakke som henger på veggen i baggen e.l. Slikt skaper støy og er naturligvis ikke tillatt. Like åpenbart burde det være at det heller ikke er tillatt å benytte slike apparater selv om de ikke gir ringelyd. Kommunikasjon med utenforstående er selvsagt ikke tillatt uansett under eksamen.

Det er studentens ansvar å medbringe evt. tillatte hjelpemidler til eksamen. BI besitter ikke noe lager av hjelpemidler til utlån og det er heller ikke tillatt å låne av hverandre underveis under eksamen.

5.2.6 Informasjonskilder

Tilværelsen som student forutsetter at den enkelte student selv holder seg ajour med de offisielle informasjonskilder som BI benytter. BIs informasjonsplikt følger en bestemt struktur med studiehåndbok, timeplan og eksamensplan for hver termin samt meldinger på egne oppslagstavler for hvert klassetrinn (klassetavler) og newsletteret SR NYTT. Klassetavlene er kun til bruk for studieadministrasjonen og uvedkommende meldinger fjernes fortløpende.

Informasjon som er gitt i studiehåndboken, på klassetavlene eller i SR NYTT betraktes av BI som avgitt. Den er den enkelte students ansvar å holde seg ajour med sin klassetavle og vi anbefaler at alle leser sin tavle minst to ganger pr. dag, f.eks. som første gjøremål ved ankomst til BI ved dagens begynnelse og som siste gjøremål ved dagens slutt.

Handelshøyskolen BI utgir også et periodisk newsletter kalt SR NYTT som utkommer ca. hver tredje uke i terminene samt et sommerekstra som sendes hjem til hver enkelt student i posten i løpet av sommerferien. SR NYTT er å betrakte som en av BIs offisielle informasjonskilder og det er ikke uvanlig at visse informasjoner kun gis her.

BI Stiftelsens informasjonsavdeling utgir dessuten et periodisk newsletter. BI Informasjonen til alle ansatte men denne legges også ut til studentene (i hyllene ved Sekretariatet i Glassgaten). Her er det hver gang nyttig informasjon om hva som skjer innenfor BI Stiftelsen og vi anbefaler alle våre studenter å følge med i denne.

5.2.7 Karakterskala

Karakterskalaen ved siviløkonom og revisorstudiet følger den tradisjonelle norske universitetsskalaen og strekker seg fra 1,00 til 6,00 med 1,00 som beste oppnåelige karakter og 4,00 som dårligste bestått karakter. Intervallene er tidels basert (1,00 1,10 1,20 4,00). Karakterer dårligere enn 4,00 registreres som Ikke Bestått (IB). Karakterer på 2,50 eller bedre betraktes som et laudabelt resultat (laud). Se også det som står under overskriften Vitnemål hvor det bl.a. kommenteres nærmere om kravet til en bestemt snittkarakter for å få vitnemål i studiene.

5.2.8 Karakterutskrifter

Karakterutskrifter utstedes av Sekretariatet (i Glassgaten) og gir til enhver tid en ajourført oversikt over alle oppnådde eksamensresultater. Det er ikke mulig å fjerne noen av de oppnådde resultatene (pynte på utskriften) men dersom du har gått opp til en eksamen mer enn en gang (kontinuert) vil det kun være beste resultat som fremkommer.

Studenter i avgangsklassene kan få en såkalt redigert eller vasket utskrift. Denne inneholder også alle oppnådde resultater men har en noe annen layout enn de ordinære karakterutskriftene og egner seg bedre som vedlegg ved jobbsøking o.l. Det er heller ikke her mulig å fjerne noen oppnådde resultater men det er mulig å få fjernet ekstra spesialiseringkurs som er tatt utover minimumskravet for å oppnå vitnemål og tittel.

Karakterutskriftene vil til enhver tid vise oppnådde (beståtte) vekttall og oppnådd gjennomsnittskarakter for disse. Gjennomsnittskarakteren er utregnet som et veiet snitt basert på karakter og vekttall for hver eksamen og beregnes med to desimaler.

Det er fullt mulig å ta flere eksamener enn minimumskravet for å oppnå tittel og vitnemål. Slike ekstrasag kan enten

- a) Komme med sammen med de obligatoriske fagene og telle med på sum vekttall og oppnådd snitt fra studiet
- b) Tas med på karakterutskriften/vitnemålet såkalt under streken, dvs. føres på til slutt som ekstrasag etter at vekttall og snitt fra studiet er presentert uten å påvirke disse
- c) Fjernes fra karakterutskriften/vitnemålet som uønsket

5.2.9 Klassekontakter (tillitsmenn)

Hver klasse i siviløkonom og revisorstudiene har en egen klassekontakt (hovedkontakt) som fungerer som klassens offisielle talsmann og representant overfor BI. Klassekontaktene er en sentral del av Fagutvalget i Bedriftsøkonomisk Studentersamfund (BS) som bl.a. er høringsinstans i viktige studiesaker og som er studentrepresentant i en rekke organer i BI.

Høyskolekontoret har faste møter med klassekontaktene hver annen uke gjennom studieåret og diskuterer fortløpende planer og gjennomføring av studiene.

Klassekontaktene får alltid forslag til timeplan og eksamensplan før disse fastsettes og betraktes som studentenes offisielle forhandlingsmotpart for disse.

5.2.10 Klassemøter

Høyskolekontoret gjennomfører normalt ett obligatorisk klassemøte med alle klasser i siviløkonom og revisorstudiene hver termin. Disse er ment som en spørsmål og svar runde med åpen agenda nærmest som en lufteventil for alt studentene måtte lure på rundt gjennomføringen av studiene. Høyskolekontoret har vanligvis noen viktige saker å informere om på disse møtene også og trekker med andre etter behov f.eks. Internasjonalt kontor, Karriere og rekrutteringsservice, Eksamnskontoret etc.

Det er ønskelig at klassekontaktene (tillitsmennene) avklarer med sin klasse på forhånd om det er spesielle saker som ønskes tatt opp og meddeler disse til Høyskolekontoret slik at vi stiller best mulig forberedt.

5.2.11 Kontinuasjon

Kontinuasjon, dvs. å ta en eksamen om igjen, er fullt mulig i begge studier. Hovedregelen for kontinuasjon i siviløkonom og revisorstudiene er at eksamen kan tas om igjen ved neste gjennomføring av kurset. Det ligger underforstått at det da må være i den til enhver tid gjeldende struktur. Dette er det viktig å være klar over. Satt på spissen tilsier denne regelen at en eksamen kanskje bare tilbys en eneste gang for så å bli byttet ut med en annen eksamen ved neste gjennomføring av kurset. Det er med andre ord slett ikke sikkert at det settes opp noen fornyet prøve etter samme modell som den du egentlig skulle tatt. Ved neste gangs gjennomføring av kurset kan det ha skjedd pensumendringer, ny eksamensform etc. som gjør at du mer eller mindre må ta kurset om igjen. Det burde vel etter dette nærmest være unødvendig å presisere at vi derfor sterkt anbefaler alle våre studenter å holde seg ajour med studienes eksamener fortløpende slik at det ikke oppstår etterslep.

For studenter som har studert i andre BI studier tidligere er det spesielt viktig å merke seg denne hovedregelen for kontinuasjon, da det er andre regler for andre deler av BI's studietilbud (f.eks. innenfor de regionale BI Høyskolene).

Som en prøveordning inntil videre er det et tilbud om ekstraordinær kontinuasjon for begge studier. Denne er behovsprøvet ut fra sensuren fra ordinær eksamen og er nærmere omtalt under kapittel 1 for siviløkonomstudiet og kapittel 3 for revisorstudiet, hvortil henvises.

Første gangs eksamensforsøk er alltid inkludert i studieavgiften. Dersom du i første klasse velger å utsette en eksamen, må du melde deg av denne og melde deg på igjen når du skal ta den. Når du tar en eksamen for første gang, enten det er til ordinær eller utsatt tid, skal du altså ikke betale eksamensavgift for den, den har du allerede betalt gjennom studieavgiften. Kontinuasjon er derimot avgiftsbelagt ut fra den enkelte eksamens omfang (vektallsbasert), enten du tar den i en ordinær periode (neste gang kurset går) eller i en ekstraordinær periode (som ofte, men ikke alltid, betyr i august/september i forkant av neste studieårs oppstart).

5.2.12 Permisjon

Som student i siviløkonom og revisorstudiene kan du ta ett års permisjon i løpet av studietiden. Søknadsfristen er 01. juli hvert år og søknaden må være skriftlig.

Det er ingen begrensning i hva permisjonstiden kan benyttes til, dvs. at det ikke legges noen form for behovsprøving til grunn for innvilgelse. Om du ønsker å forbedre karakterer, studere på annen skole, jobbe, feriere, avtjene førstegangstjeneste eller gjøre noe annet, er det helt opp til deg selv.

Underveis i permisjonstiden kan du ikke ta eksamener fra klassetrinn du ikke har vært student på ennå, men du kan gjerne benytte permisjonstiden til å kontinuere (ta om igjen) eksamener du ønsker å forbedre eller som du har utsatt.

5.2.13 Sensur

Sensur fra eksamener offentliggjøres normalt ca. en måned etter at vedkommende eksamen er avholdt. Sensorene

har ca 25 arbeidsdager til å fastsette sensuren og så snart sensuren er ferdig i et fag blir den registrert kontrollert og deretter offentliggjort. For hver eksamensperiode (termin) blir det fastsatt en dato for når all sensur skal være offentliggjort (avsluttet) og deretter er det en to ukers frist for deg som student til å be om sensurbegrunnelse dersom du vurderer å klage på en sensur.

Offentliggjøringen av sensur skjer på to måter. Det henges opp sensurlister i Utvalgsgangen i underetasjen (ved BS kontorene) for hvert fag, og sensuren overføres daglig til sensurtelefonen (Televoice). Du kan derfor ringe til BI's automatiske sensurtelefon direkte på tlf nr 6754 0000 for å få oppgitt din sensur ved å taste inn ditt studentnummer. Sensurtelefonen oppdateres en gang pr. dag, nærmere bestemt hver natt. Dersom du ringer for å høre sensuren i et fag du venter på og den ikke er der på morgenen, er det med andre ord ingen grunn til å prøve igjen før neste dag.

All sensur offentliggjøres på hver students studentnummer, ikke navn. Sensurlistene for hvert fag i Utvalgsgangen har også en statistikk pr. eksamensfag som viser snittkarakter og karakterfordelingen. Dette oppgis ikke på sensurtelefonen.

5.2.14 Spesialisering

Revisorstudiet er en spesialisering i seg selv og følger et fast mønster med en fastsatt faglig ramme for studiet som helhet. Det er ingen valgfag i revisorstudiet.

I siviløkonomstudiet må hver student velge en spesialiseringsretning. Dette valget foretas pr. 01. februar i studiets tredje klasse, og hver student velger en av de tilbudte retninger. Hver retning har begrenset deltakerantall, så det kan derfor bli konkurranse om plassene på enkelte retninger. Det er imidlertid langt flere plasser totalt enn studenter, men alle bør prioritere flere aktuelle retninger. Hver retning består av et visst antall spesialiseringskurs og i tillegg inngår en omfattende diplomoppgave i hver retning. Nærmere detaljer om spesialiseringen finnes i studiehåndboken, samt kommer gjennom SR NYTT hvert år.

5.2.15 Studentassistenter

I noen av fagene er det en studentassistent. Dette er en siviløkonom eller revisorstudent fra et av de høyere klassetrinnene som har utmerket seg i det aktuelle faget og som er generelt god i andre fag, også som er deltidsengasjert av BI for å gi støtteundervisning, arrangere gruppearbeid, utarbeide løsningsforslag til øvelsesoppgaver, gjennomføre veiledningstid etc. for å gi ekstraservice utover ordinær undervisning. Høyskolekontoret er koordinator for studentassistentene i nært samarbeid med de respektive foreleserne.

Høyskolekontoret rekrutterer hvert år fire studenter som engasjeres som opptaksassistenter til Opptakskontoret hver sommer. Det er tidvis også behov for studentassistenter i andre enheter i studieadministrasjonen, både om sommeren og gjennom studieåret, og disse stillingene utlyses ved behov bl.a. gjennom newsletteret SR NYTT.

5.2.16 Studentnummer (Registreringsnummer)

Som ny student ved BI får du tildelt et studentnummer (registreringsnummer) når du søker om opptak ved et av BI's studier for første gang. Dette nummeret er et syvsifret nummer som tildeles fortløpende og som blir ditt BI-nummer for all fremtid, også om du senere tar et annet studium eller program på BI.

Studentnummeret er meget viktig og skal bl.a. brukes som identifikasjonsbegrep ved alle former for eksamen og ved alle andre henvendelser til BI. Alle eksamener foregår anonymt ved at du bruker ditt studentnummer, ikke navn. I neste omgang blir også sensuren offentliggjort på ditt nummer, ikke navn.

5.2.17 Studiekort

Studiekort utstedes til alle nye studenter i høstterminen i startåret. Alle nye studenter må medbringe bilde med navn og klasse påført på baksiden når kortet skal hentes.

Det blir gitt medling i form av oppslag på klassetavlen når denne prosessen starter.

Studiekortet skal brukes som identifikasjonspapir ved alle eksamener og viser også ditt studentnummer (registreringsnummer). Du må derfor huske å ta dette med til enhver eksamen. Studiekortet brukes også som legitimasjon for studentpriser på f.eks. offentlig kommunikasjon.

Dersom du mister studiekortet, kan du bestille et duplikatkort i Sekretariatet i Glassgaten, og dette koster kr. 50.

5.2.18 Studieveiledning

Det er to hovedgrupper av spørsmål studenter stiller til BI: det ene er faglige spørsmål direkte knyttet opp mot fagene i studiene, og det andre er administrative spørsmål om gjennomføringen av studiene.

De faglige spørsmålene må tas opp direkte med foreleser eller respektive faggruppe. Foreleser treffes gjennom undervisningen eller i vedkommendes konferansetid. Alle vitenskaplige (faglige) medarbeidere har en fast konferansetid hver uke for studenthenvendelser. Denne konferansetiden er skiltet på hver persons kontordør og vil normalt variere fra termin til termin. I noen fag er det dessuten studentassistenter som har ukentlig veiledningstid.

De administrative spørsmålene bør tas opp med studieadministrasjonen som består av flere avdelinger hvorav de fleste holder til i 2. etg. i blokk 2 (dersom annet ikke er nevnt).

HØYSKOLEKONTORET har ansvar for opptak av studenter til og administrativ gjennomføring av siviløkonom- og revisorstudiene og hjelper deg gjerne med spørsmål og veiledning om disse. Åpningstid hver dag kl. 0900-1500 unntatt torsdager frem til kl. 1200 som er avsatt til Høyskolekontorets ukentlige avdelingsmøte.

KARRIERE- OG REKRUTTERINGSSERVICE (KRS) hjelper våre avgangsstudenter med råd og veiledning rundt jobbsøkerprosessen. KRS utgir bl.a. et eget jobbsøkerhefte (som kun gis til BI studenter) holder kurs og seminarer formidler informasjon om ledige stillinger som egner seg for våre studenter gjennomfører bedriftspresentasjoner og i samarbeid med studentenes eget Næringslivsutvalg etc.

INTERNASJONALT KONTOR håndterer alt rundt BI's internasjonale studentutvekslingsprogram og svarer gjerne på spørsmål knyttet til dette. Utveksling tilbys for tiden ikke for revisorstudiet men i siviløkonomstudiet søker man på utvekslingplassene etter jul i 3. klasse. Åpningstid for studenter hver dag kl. 1000-1100 og 1200-1400.

EKSAMENSKONTORET har ansvar for planlegging og gjennomføring av alle eksamener av og påmeldinger til eksamen, offentliggjøring av sensur etc. og svarer gjerne på spørsmål om dette. Åpningstiden for studenter hver dag kl. 1000-1400.

GRADUATE OFFICE har ansvar for opptak av studenter til og administrativ gjennomføring av BI's høyere grads studier MBA (Master of Business Administration) og MSc (Master of Science) og svarer gjerne på spørsmål om disse. Det er mulig å gå direkte videre på Msc studiene etter både siviløkonomstudiet og etter revisorstudiet mens MBA studiet har krav om yrkespraksis etter grunnutdanningen (siviløkonom eller annet) før opptak kan bli aktuelt.

SEKRETARIATET finner du i Glassgaten og her får du utlevert studiekort, studielån, du kan få bekreftelser, karakterutskrifter etc.

INSTITUTTADMINISTRASJONENE er den administrative enhet i hvert av de tolv faglige instituttene og disse koordinerer alle de vitenskaplige medarbeiderne (faglig stab). Disse kan bl.a. svare på spørsmål om faglige konferansetider etc.

SOSIALPEDAGOGISK RÅDGIVER er en fortrolig samtalepartner for våre studenter som selvfølgelig har full taushetsplikt. Her kan du ta opp personlige spørsmål og saker utenom det rent faglige og få råd og veiledning om livets mysterier generelt. Mange benytter seg av dette tilbudet bl.a. i situasjoner med mye stress og frustrasjoner, personlig motgang, motivasjonsproblemer eller rett og slett som en voksen person å forholde seg til utenfor familien og omgangskretsen. Mange av våre studenter bor hjemmefra for første gang og har derfor behov for råd og veiledning i en ny livsfase. Tilværelsen som student er også en brå overgang for mange og det kan være greit å ha en å snakke med hvis du føler deg litt overkjørt eller på et sidespor. Kort sagt: her er en person du kan snakke med om det meste!

Rådgiveren Ingvil Syring (som også er engelskforeleser for begge studier) holder til i 3. etg. i blokk 2 rom nr 32-10. Hun har ulike åpningstider hver termin med tider hvor du kan droppe innom uten forhåndsavtale men også med mulighet for et forhåndsavtalt møte.

5.2.19 Studieåret

Studieåret ved Handelshøyskolen BI følger en tre-terminstruktur til forskjell fra den mer tradisjonelle to-semesterstrukturen som ellers følges ved de fleste andre høyskoler og universiteter i Norge.

Hver termin er vanligvis på ti undervisningsuker samt to til fire ukers eksamensperiode og kalles henholdsvis

høst vinter og vårterminen

Høstterminen starter ca 10 september og har undervisning i ti sammenhengende uker. Det er ingen høstferie eller andre fridager. Hvert annet år arrangeres BI Dagene i regi av Bedriftsøkonomisk Studentersamfund i løpet av høstterminen. BI Dagene strekker seg vanligvis over en drøy ukes tid, og i denne perioden kan det bli noe bytting og flytting av undervisning for å få timeplanen til å gå opp. Melding om slike endringer settes opp på klasstavlene.

Vinterterminen starter første uke etter nyttårsskiftet. Det er ingen vinterferie eller andre fridager i vinterterminen. Etter ti undervisningsuker følger en to ukers eksamensperiode. Tidvis kan det avhengig av påskeferien plassering hende at vinterterminen gjennomføres med kun ni ukers undervisning. Kurs som har behov for ti økter må i såfall ta igjen dette i løpet av de ni ukene.

Vårterminen starter umiddelbart etter eksamensukene for vinterterminen. Avhengig av påskeferien plassering kan det f.eks. være en undervisningsuke av vårterminen før påske, mens resten av vårterminen tas etter påskeferien. Foruten påskeferien påvirkes vårterminen av en rekke fridager/helligdager i mai måned, og disse forstyrrer progresjonen i undervisningen. Det vil derfor ofte bli behov for å ta igjen dager som går ut, og dette vil tidvis kunne skje på ettermiddags /kveldstid. Etter vårterminens ti undervisningsuker følger en eksamensperiode som strekker seg omtrent til St. Hans.

Alle kurs i siviløkonomstudiets 1. avdeling (1-3 år) har et omfang på 27 undervisningstimer i løpet av hver termin. Hvert kurs undervises normalt 3 timer pr. uke, og det betyr at kurset har behov for ni av terminens ti uker. Det er derfor normalt at det er en uke i løpet av terminen uten undervisning (pause) eller at det ikke er undervisning den første eller siste uken. Den enkelte foreleser gir nærmere beskjed om dette i hvert enkelt kurs. I siviløkonomstudiets 2. avdeling (spesialiseringsdelen) er hvert kurs på 30 undervisningstimer, og dermed brukes alle uker fullt ut (3 timer pr. uke i ti uker). Det er derfor særlig i vårterminen det hvert år oppstår behov for å ta igjen tapt tid (pga. fri/helligdager) utenfor timeplanen.

Revisorstudiet følger den nasjonale fagplanen for revisorutdanningen i Norge, og vi har derfor tilpasset treterminstrukturen til denne. Timetallet i den enkelte kurs varierer fra termin til termin.

5.2.20 Timeplan

Det utarbeides en timeplan for alle kurs på alle klassetrinn i hver termin. Denne følges hele terminen, med mindre det kommer meldinger på klasstavlene om endringer.

Hver klasse har normalt en undervisningsfri dag hver uke pr. termin. Denne dagen er fast for hele terminen, men det kan være ulike dager fra termin til termin. En klasse kan derfor få tirsdag som fridag i høstterminen, onsdag i vinterterminen og torsdag i vårterminen. Om mulig holdes fridagen på samme dag for en klasse gjennom hele året, men det kan ikke garanteres. Det kan også forekomme at det er undervisningsfri på mandager eller fredager. Vi understreker på det sterkeste at dette ikke må oppfattes som fridager (langweekend el.) og vi beklager at forholdene tidvis nødvendiggjør slike løsninger, med åpenbare muligheter for å tilta seg dårlige arbeidsvaner.

5.2.21 Utmelding (slutte)

Som student kan du melde deg ut av studiet (slutte) etter hvert studieår. I henhold til kontrakten du inngikk med BI da du aksepterte studieplass, er du tatt opp for studiets normerte studietid (fire år for siviløkonomstudiet og tre år for revisorstudiet), og du behøver derfor ikke å søke deg videre fra år til år. Opprykk til neste årstrinn skjer automatisk hvert år i juli, med mindre du melder deg ut av studiet. Slik utmelding må være skriftlig og sendes rekommandert til Høyskolekontoret innen 01. juli det år utmeldingen skal gjelde fra. Dersom du ikke melder deg ut, blir du altså automatisk flyttet opp ett klassetrinn, og forplikter deg dermed til å betale påfølgende studieårs studieavgifter (høst og vårhalvåret).

5.2.22 Utveksling

Det tilbys ikke studentutveksling i revisorstudiet. Dette fordi det dessverre ikke er funnet utenlandske universiteter eller høyskoler med et studietilbud som kan innpasses i revisorstudiets fagplan (ingen skoler i utlandet foreleser om norsk regnskap i nødvendig grad).

I siviløkonomstudiet tilbys studentutveksling som en del av spesialiseringen mot slutten av studiet (vårterminen i 3. år eller høstterminen i 4. år). Det gis nærmere informasjon om utvekslingsmulighetene hvert år bl.a. gjennom klassemøtene, egne infomøter og i newsletteret SR NYTT.

Vær oppmerksom på at det er et begrenset antall utvekslingsplasser, og at det er konkurranse om disse. Det stilles som minimumskrav at søkeren er ajour i studiet (ingen såkalte hengefag (ikke bestått eller ikke tatt ennå/utsatt)) og at snittkarakteren er 2,60 eller bedre. Det kan i noen tilfeller være tilleggskrav om spesielle

språkkvalifikasjoner eller bestemte kvalifiseringstester i tillegg dersom mottakerskolen krever dette

5.2.23 Vitnemål

Vitnemål kan utstedes når alle eksamener og oppgaver/avhandlinger i studiet er bestått forutsatt at snittkarakteren er god nok at antall vekttall er tilstrekkelig og at all studieavgift og evt andre påløpte kostnader er fullt ut betalt og alle forpliktelser oppfylt

For Siviløkonomstudiet må gjennomsnittskarakteren være på 3,25 eller bedre for å få tittel og vitnemål. Det samme kravet gjelder for Revisorstudiet men der er det et tilleggskrav om at karakteren i Skatterett, Rettslære samt de tre offentlige revisjonseksamener i tredje år må ha karakteren 3,00 eller bedre hver for seg for å få vitnemål for bestått Revisoreksamen. Studenter i Revisorstudiet som har bestått alle eksamener men ikke oppfyller kravet om 3,00 i de nevnte fem fag kan få en bevitnelse på sitt resultat inntil kravet for utstedelse av vitnemål er oppfylt.

Vekttallskravet i siviløkonomstudiet kan variere noe fra kull til kull men er uansett minimum 80 vekttall mens revisorstudiet har minimum 62 vekttall. Det er dog ikke alene nok at vekttallskravet er oppnådd dersom ikke alle obligatoriske kurs også er bestått. Det er med andre ord ikke mulig å erstatte obligatoriske kurs med ekstrakurs innenfor andre fag.

Vitnemål bestilles fra Høyskolekontoret på eget skjema (Anmodning om vitnemål).

Dette skjema sendes ut sammen med sensuren på diplomoppgaven til siviløkonom studentene og med sensuren på seminaroppgaven til revisorstudentene.

Første gangs utstedelse av vitnemål er inkludert i studieavgiften mens duplikat p.t. koster kr 500.

5.2.24 Åpningstider

Handelshøyskolen BI har ulike åpningstider for selve bygget og for ulike servicefunksjoner.

De betjente servicefunksjonene som Sekretariatet, Høyskolekontoret (studieveilederne), Instituttadministrasjonene etc. har en kjernetid fra kl. 0900-1500.

Enkelte funksjoner har en begrenset ekspedisjonstid innenfor kjernetiden som f.eks. Eksamenskontoret som kun er åpent for studenthenvendelser hver dag mellom kl. 1000 og kl. 1400.

Fra kl. 1130-1200 er det offisiell lunchtid for alle ansatte og da er de fleste funksjoner stengt.

Bygget er åpent på hverdager (mandag-fredag) fra kl. 0800 til kl. 2200 og til kl. 1900 på lørdager og søndager. Studenter som allerede er inne i bygget kan være frem til kl. 2330 på hverdager (mandag-fredag) mens vaken er på låserunde. De tre helgene før og i helgene i selve eksamensperioden er lesesalen åpen til kl. 2330 også på lørdager og søndager.

5.3 Diverse reglementer

Kapittel I

Generelle regler

§1 Hvem reglementet gjelder for

Dette reglementet gjelder for alle studenter ved Handelshøyskolen BI. Med student menes i dette reglementet en person med en skriftlig bindende og ikke avsluttet studiekontrakt med Handelshøyskolen BI.

§2 Studentenes undersøkelses- og opplysningsplikt

Enhver student plikter å sette seg inn i gjeldende reglementer ved Handelshøyskolen BI og de særskilte reglene som gjelder det studietilbudet studenten følger. Videre plikter studenten å sette seg inn i studieplaner, eksamensplaner, rutiner for eksamenspåmelding og nødvendige forutsetninger for å gå opp til eksamen. Studenten plikter å underrette Handelshøyskolen BI om navn- og adresseendring.

§3 Opptak

- a) En søker som aksepterer tilbud om studieplass, må innen en nærmere angitt frist returnere en undertegnet studiekontrakt. Ved slik aksept er søkeren med bindende virkning registrert som student ved Handelshøyskolen BI med de forpliktelser dette medfører. Det er likevel anledning til å trekke seg fra studiet før studiestart dersom melding om dette blir gitt i rekommandert brev innen de frister som fremgår av studiekontrakten. Komplementært gjelder at Handelshøyskolen BI står fritt til å avlyse programmer der det ved studiestart ikke er nok kandidater til å sikre en forsvarlig gjennomføring av programmet.
- b) Innen rammen av ovenstående gjelder egne opptakskrav for de ulike studiene.
- c) Det gis anledning til bytte av studium dersom studenten har akseptert plass på ett av studietilbudene ved Handelshøyskolen BI og senere fått tilbud om og akseptert plass på et annet studium ved skolen.
- d) Denne paragrafen gjelder ikke opptak til bedriftsinterne kurs. For opptak til slike kurs gjelder særskilte regler jfr. kap IV.
- e) Klage over formelle feil ved saksbehandlingen ved opptak fremsettes overfor en særskilt nemnd oppnevnt av styret ved Handelshøyskolen BI eller den styret bemyndiger.

§4 Studieavgift

- a) Enhver student er forpliktet til å betale studieavgift for normert studietid for det aktuelle studium jfr. dog §5. Studieavgiften betales ved begynnelsen av hvert semester. Normert studietid for det enkelte studium er oppgitt i de særskilte reglene for de ulike studietilbudene. Studenten må betale studieavgift for normert studietid selv om han/hun gjennomfører studiet på kortere tid. Studenter som på grunnlag av eksamener avlagt ved andre institusjoner etter søknad innvilges fritak for eksamen på et av Handelshøyskolen BI's studietilbud, innrømmes ikke reduksjon i studieavgiften. Vitnemål utstedes først når studentens økonomiske forpliktelser overfor Handelshøyskolen BI er oppfylt.
- b) Manglende betaling av studieavgift medfører tap av studieplass og ordinær rettslig inndrivelse.

§5 Utmelding, studieavbrudd og permisjon

- a) Dersom en student ønsker å melde seg ut underveis i et studium, kan utmelding skje innen de frister som fremgår av særskilte regler for de ulike studietilbudene. Utmelding må skje i rekommandert sending først da vil studenten bli registrert som sluttet og være fri for videre betalingsforpliktelser.
- b) Dersom spesielt tungtveiende grunner tilsier det, f.eks. alvorlig sykdom, kan en student søke om å få melde seg ut av studiet i løpet av studieåret og bli fri for videre betalingsforpliktelser. Utmeldingen må dokumenteres med legeerklæring eller annen relevant dokumentasjon. På grunnlag av denne dokumentasjonen avgjør Handelshøyskolen BI om det foreligger utmeldingsgrunn.

- c) Studenter som har meldt seg av et studium må eventuelt søke om opptak på nytt dersom de senere ønsker studieplass
- d) Det gis anledning til å søke om inntil ett års permisjon (opphold i studiet) i løpet av studietiden ved f.eks. avtjening av førstegangstjeneste eller andre tungtveiende grunner. Ved svangerskap kan studenter etter søknad få innvilget permisjon med inntil ett år per svangerskap. Begrunnet søknad om permisjon og ønsket varighet må sendes rekommandert.

§6 Forlenget studietid (fullføringsfrister)

Denne bestemmelsen gjelder ikke deltakere på MBA og MSc programmene

Fullføringsfristen er to år utover normert studietid slik denne er angitt i studiekontrakten. For deltakere på enkeltkurs gjelder en tilsvarende fullføringsfrist på ett år. Etter dette må kandidater som ønsker å forbedre karakterer/fullføre studiet søke om nytt opptak ved nødvendige enkeltkurs eller hele studium. Handelshøyskolen BI vurderer da på fritt grunnlag om tidligere avlagte eksamener kan inngå i grad/tittel.

§7 Disiplinærbestemmelser

- a) En student som har gjort seg skyldig i grovt brudd på de bestemmelser som gjelder ved Handelshøyskolen BI eller som har utvist uverdigg atferd som skader eller er egnet til å skade det allmenne omdømmet til Handelshøyskolen BI kan idømmes disiplinærstraff. Styret kan med 2/3 flertall beslutte å utvise en student for en viss tid eller for alltid. Vedtaket kan påklages til en klagenemnd oppnevnt av styret i hvert enkelt tilfelle.
- b) For brudd på eksamensreglene (fusk) vises det til egne bestemmelser i kapittel II.

§8 Vitnemål

Etter fullført studium utstedes et vitnemål som viser at kandidaten har oppfylt de krav som stilles for angjeldende studium og hvilke karakterer kandidaten har oppnådd på de foreskrevne eksamener. Kandidaten må ha oppfylt alle sine økonomiske forpliktelser overfor Handelshøyskolen BI før vitnemålet utstedes jfr §4.

Kapittel II

Eksamen

§9 Definisjoner

- a) Med eksamen menes i dette reglementet et arrangement hvor studentens ferdigheter og kunnskaper vurderes systematisk i samsvar med faglige normer i den hensikt å fastlegge en karakter som mål på studentens kunnskaps og ferdighetsnivå.
- b) En eksamen kan gjelde for hele eller deler av ett kurs eller for flere kurs.
- c) Med kontinuasjon menes i dette reglementet en fornyet prøve.

§10 Eksamensformer

- a) De for tiden gyldige eksamensformer er
 - 1) Skriftlig eksamen
 - 2) Muntlig eksamen
 - 3) Innleveringsoppgaver
 - 4) Klasseprestasjon
- b) Nærmere bestemmelser fremgår av særskilte regler for de aktuelle studier der slike regler er gitt.
 - 1) Eksamensform tillatte hjelpemidler og eventuelt gruppestørrelse til eksamen fremgår av kurs eller emneområdebeskrivelse.
 - 2) Når spesielt tungtveiende grunner tilsier det kan kandidaten søke den aktuelle studiesjef om å få arrangert muntlig i stedet for skriftlig eksamen.

§11 Pensum

Alle eksamener baseres på det til enhver tid gjeldende pensum

§12 Fritak for eksamen

Handelshøyskolen BI kan etter søknad gi fritak for eksamen i et bestemt kurs på grunnlag av eksamener avlagt ved Handelshøyskolen BI eller andre høyskoler eller universitet. Søknad rettes til den aktuelle studieadministrative enhet.

§13 Adgang til å gå opp til eksamen

Adgang til å gå opp til en eksamen har de studenter som tilfredsstiller følgende betingelser

- 1) Har en studiekontrakt som hjemler adgang til den aktuelle eksamen
- 2) Oppfyller eventuelle spesielle faglige eller andre krav som gjelder deltagelse i den aktuelle enkelteksamen
- 3) Er registrert som eksamenspåmeldt ved fristens utløp
- 4) Har gjennomført færre eksamensforsøk i den aktuelle enkelteksamen enn studiekontrakten hjemler jfr § 18
- 5) Har betalt forfalt studieavgift

§14 Eksamensdeltagelse og eksamensfremmøte

- a) Et eksamensforsøk er gjennomført hvis studenten er påmeldt den aktuelle eksamen innen utløpet av avmeldingsfristen og ikke har dokumentert legitimt fravær f.eks sykdom ved eksamen innen to uker etter eksamensdato
- b) Eksamenskandidater må ved fremmøte til eksamen fremvise gyldig legitimasjon med bilde. Kandidater som ikke kan legitimere seg kan bortvises fra lokalet jfr §23 c)

§15 Eksamensavgift

- a) Eksamensavgift for første eksamensforsøk er normalt inkludert i studieavgiften jfr §13 pkt 5. Unntak kan imidlertid forekomme og vil i så fall bli opplyst i hvert enkelt tilfelle
- b) Kontinuasjonsavgift betales særskilt

§16 Forlenget tid til eksamen

Kandidaten kan innen angitte frister søke studiestedet skriftlig om forlenget tid til eksamen. Søknaden må inneholde en dokumentert begrunnelse fra sakkyndig person datert det semester kandidaten skal avlegge eksamen. Eget skjema benyttes.

§17 Fusk

Dersom en kandidat gripes i fusk eller forsøk på fusk blir saken innberettet for den aktuelle enhetsdirektør som i hvert enkelt tilfelle tar stilling til eventuell reaksjon. Avgjørelsen meddeles kandidaten og rapporteres i form av et anonymisert sammendrag til høyskoleledelsen som fører et presedensarkiv.

Enhetsdirektørens avgjørelse kan ankes. Ankefristen er tre uker etter at avgjørelsen er meddelt kandidaten. Anken rettes til høyskoleledelsen som forbereder saken for styret.

Normal reaksjon på fusk er annullering av alle innleverte eksamensbesvarelser i det aktuelle semester/termin samt ett års utvisning fra Handelshøyskolen BI. Ved gruppebesvarelser har alle deltakerne et selvstendig ansvar for hele besvarelsen.

§18 Kontinuasjonseksamen

- a) Kandidaten kan gjennomføre maksimalt tre eksamensforsøk
- b) Når et kurs utgår uten å bli erstattet avholdes normalt ytterligere to eksamener
- c) Bestemmelsene i a) og b) gjelder ikke for titlene Master of Business Administration, Executive Master of Business Administration og Master of Science. Kontinuasjonsordningen for studenter ved disse studiene fremgår av de særskilte reglene for disse studietilbudene jfr kap IV

§19 Sensur

- a) Eksamensbesvarelser skal ordinært sensureres av to uavhengige sensorer hvorav den ene ikke har fast tilknytning til Handelshøyskolen BI
- b) Det er adgang til å gi ulike deler av eksamen spesielle vekt Vektene skal oppgis i oppgaveteksten og benyttes i sensureringen
- c) Ved fornyet eksamen gjøres den beste karakteren gjeldende
- d) Kandidater som trekker seg fra eksamen etter §23 f) får karakteren Ikke Bestått

§20 Klage over sensurvedtak

- a) Forskrift for begrunnelse og klage ved universitet og høyskoler fastsatt av Kirke og Undervisningsdepartementet 19 januar 1973 gjelder tilsvarende
- b) Er det gitt sensorveiledning skal denne være tilgjengelig for kandidatene samtidig med at sensuren for den aktuelle eksamensperiode er avsluttet
- c) Kandidaten har rett til å få en redegjørelse for sensurvedtaket Redegjørelsen gis muntlig eller skriftlig av en av sensorene Kravet om slik redegjørelse må være saklig begrunnet og fremsettes innen to uker fra det tidspunkt nevnt i punkt b) over
- d) Innholdet av sensurvedtaket kan påklages Slik klage må fremsettes skriftlig innen en uke etter at redegjørelse for sensurvedtaket er avgitt Ved gruppebesvarelser skal klagen signeres av alle kandidatene Klagen skal behandles av en nemnd som opprettes av styret eller den styret bemyndiger
- e) Finner nemnda et påtakelig misforhold mellom eksamensprestasjon og sensurvedtak fastsetter den ny karakter Påtakelig misforhold foreligger når nemnden finner at den opprinnelig fastsatte karakter må endres med minst 0.3 Unntatt er eiendomsmeglerstudiets andre år der endringen må være minst 0.5 og Master of Science studiet der endringen må være minst 0.2 Endringen kan skje til gunst eller ugunst for kandidaten Nemndas avgjørelse er endelig
- f) Muntlige eksamener og klasseprestasjoner kan ikke påklages
- g) Styret kan gi nærmere regler om begrunnelse om klagens form og innhold om frist for klagen om klagenemndas sammensetning hvilket organ klagen skal fremsettes for og hva som regnes som påtakelig misforhold etter denne reglen
- h) Forøvrng gjelder reglene i Forvaltningslovens kapittel VI

§21 Karakterer og vitnemål

- a) Karakterskalaen for enkelteksamener er 1.0 1.1 1.2 osv. inntil 6.0 med 1.0 som beste karakter Dårligste karakter som godkjennes for bestått enkelteksamen er 4.0 Karakterintervallene for enkelteksamener er
 - 1.0 1.9 Særdeles god
 - 2.0 2.5 Meget godt
 - 2.6 3.2 Godt
 - 3.3 4.0 Nokså godt
 - 4.1 6.0 Ikke bestått
- b) Kandidaten får ikke oppgitt tallkarakteren ved ikke bestått eksamen
- c) Hovedkarakteren for avsluttet studium fastsettes med to desimalers nøyaktighet For å få tildelt tittel/avgangsvitnemål må hovedkarakteren ikke være dårligere enn 3.25 Unntaket er eiendomsmeglerstudiets andre år der kravet til hovedkarakter er 4.00 På vitnemålet vil karakterintervallene for hovedkarakter være
 - 1.00 1.99 Særdeles god
 - 2.00 2.50 Meget godt
 - 2.51 3.25 Godt
- d) Skalaen 3.26 4.00 nyttes på eiendomsmeglerstudiet etter særskilte forskrifter
- 1) Hovedkarakteren beregnes på grunnlag av de vektall som er fastsatt for de aktuelle studietilbud For Handelshøyskolen BI Senter for finansutdanning og revisorstudiet gjelder i tillegg spesielle krav som fremgår av de særskilte reglene for disse studiene
- 2) Dersom mer enn 20% av det normerte antall vektall for gjeldende studium er godkjent fra andre

undervisningsinstitusjoner vil hovedkarakter normalt ikke bli gitt

- 3) For titlene Master of Business Administration Executive Master of Business Administration Master of Science og Master of Management in Change Management benyttes andre karakterskalaer slik det fremgår av de særskilte reglene for disse studietilbudene jfr kap IV

§22 Særlige regler for flervalgseksamen

- a) Kandidaten skal benytte det utleverte svarark og følge den vedlagte veiledningen
- b) Sensur av flervalgseksamen består i å kontrollere kandidatens valgte svaralternativ mot fasit Sensorveiledning utarbeides ikke ved denne type eksamen
- c) Ved klage over sensurvedtak skal kandidatens svarark på nytt kontrolleres mot fasit Resultatet av kontrollen skal meddeles kandidaten skriftlig sammen med eventuell ny og endelig karakter

§23 Ordensbestemmelser ved eksamen.

- a) Kandidaten skal være på plass i eksamenslokalet senest 15 minutter før tidspunktet for eksamensstart Kandidater som møter etter at eksamen har begynt eller som har fått skriftlig beskjed om å møte i et annet eksamenslokale kan nektes adgang
- b) Kandidater som har fått innvilget forlenget tid til eksamen jfr §16 må medbringe skriftlig bekreftelse på dette Denne skal fremlegges på eksamen Kandidater med forlenget tid må møte 20 minutter før eksamen begynner
- c) Kandidater skal på oppfordring vise gyldig legitimasjon jfr §14b) Som gyldig legitimasjon regnes studiekort m/foto førerkort pass eller annet dokument med foto som godtas som offentlig legitimasjon Kandidater uten gyldig legitimasjon kan vises bort fra eksamen
- d) Bruk av hjelpemidler som ikke er tillatt er å betrakte som fusk jfr §17 Kandidatene kan heller ikke låne hverandres hjelpemidler Kandidaten er forpliktet til selv å orientere seg om hvilke hjelpemidler som er lovlige Medbragte vesker etc settes på anvist plass Mobiltelefoner personsøkere pc etc tillates ikke i eksamenslokalet
- e) Eksamenssettets forside beskriver hva settet inneholder Det er kandidatens ansvar å kontrollere at disse opplysningene stemmer overens med det utleverte oppgavesettet Kandidaten skal kun benytte de kladdeark og innføringsark som utdeles av eksamensinspektørene Hvert innføringsark skal fylles ut med registreringsnummer eksamenskode og sidenummerering På første side skal i tillegg kursnavn og eksamenssted angis Ved ordinære skriftlige eksamener kan blyant ikke benyttes til innføring Innlevert kladd godtas ikke som besvarelse
- f) Kandidater som trekker seg fra eksamen etter at oppgaven er utdelt kan ikke forlate lokalet før en time er gått og fremmøtelisten er signert Kandidaten vil i slike tilfeller få karakteren Ikke Bestått jfr §19 d)
- g) Når kandidaten ønsker å forlate eksamenslokalet midlertidig skal en av inspektørene varsles Kandidaten blir sittende inntil inspektøren har gitt klarsignal Ingen kan forlate eksamenslokalet før etter en time etter eksamensstart
- h) Ved pause utenfor eksamenslokalet plikter kandidaten å rette seg etter inspektørens anvisninger Kandidaten skal ikke kommunisere med andre enn eksamensinspektørene eller forlate eksamenslokalets nærmeste omgivelser

Kapittel III

Andre bestemmelser

§24 Endringer

- a) Handelshøyskolen BI har til enhver tid rett til å iverksette endringer i bestemmelser som gjelder for institusjonen herunder rett til å endre studieopplegg tid og sted for undervisning lærerkrefter studieavgift m m og å fravike de ulike publikasjoner fra de ulike enheter innenfor Handelshøyskolen BI
- b) Endring av studieavgift skal godkjennes av styret ved Handelshøyskolen BI
- c) Endringer i reglementer og andre bestemmelser skal godkjennes av styret ved Handelshøyskolen BI eller det organ styret bemyndiger

- d) Endringer i studieplaner skal godkjennes av høyskolestyret ved Handelshøyskolen BI eller det organ høyskolestyret bemyndiger
- e) Endringer skal gjøres kjent for studentene så raskt som mulig og på en hensiktsmessig måte

§25 Forbehold

Handelshøyskolen BI tar forbehold om eventuelle trykkfeil i studieinformasjon kursbeskrivelser og annen dokumentasjon som gjelder for det enkelte studium

§26 Ikrafttredelse

Disse reglene trer i kraft den 1 juni 1998

Kapittel IV

Særskilte regler

§27 Særskilte regler for siviløkonom- og revisorstudiet

§27 1 Opptakskrav

- a) Handelshøyskolen BI følger reglene for studiekompetanse slik disse fremgår av det til enhver tid gjeldende rundskriv fra Kirke utdannings og forskningsdepartementet Forskrift om opptak til grunnutdanning ved universiteter og høyskoler Samordnet Opptak (SO) Unntatt er følgende
- Kandidaten må uansett bakgrunn kunne dokumentere kunnskaper i matematikk tilsvarende 2MX/2MY fra videregående skole
 - Det gis ikke tilleggspoeng for alder (alderspoeng) men for postgymnasial utdanning og yrkespraksis
 - Kandidatens norskkunnskaper må tilfredsstillende ett av punktene under
 - Norsk som andrespråk på VKII nivå (eller norsk etter gammel alternativ fagplan for fremmedspråklige) med karakteren 4 eller bedre i skriftlig og 5 eller bedre i muntlig I skriftlig avgjør eksamenskarakteren om kravet er oppfylt det samme gjelder i muntlig hvis man trekkes ut til eksamen
 - Bergenstesten på høyere nivå minst 500 poeng
 - Trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universiteter karakter 2 5 eller bedre
 - Ett årig studium ved statlig høyskole i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter karakter 3 0 eller bedre
- b) Kandidater som har fullført og bestått 40 vekttall høyskoleutdanning kan søke om opptak direkte til revisorstudiets andre år
- c) Kandidater som oppfyller minst ett av følgende krav kan søke om opptak direkte til siviløkonomstudiets tredje år
- 1) Ferdige kandidater fra Handelshøyskolen BI s revisorstudium
 - 2) Ferdige høyskolekandidater fra Handelshøyskolen BI s regionale høyskoler
 - 3) Minst to års økonomisk/administrativ utdanning fra distriktshøyskole eller annen godkjent økonomisk høyskole
 - 4) Annen innenlandsk eller utenlandsk utdanning som korresponderer med kravene i kategoriene over

Opptak forutsetter en bestemt minimumskombinasjon av de 40 vekttallene Denne kombinasjonen fremgår av det til enhver tid gjeldende søknadsskjema eller den til enhver tid gjeldende studiebrosjyren

§27 2 Normert studietid

Normert studietid er fire år for siviløkonomstudiet og tre år for revisorstudiet

§27 3 Frister for utmelding underveis

- a) Studentene ved siviløkonom og revisorstudiet er tatt opp for studiets normerte studietid men det er mulig å slutte etter hvert studieår Utmelding må sendes rekommandert senest 1 juli det året studiet ønskes avsluttet

- b) Det er anledning til å ta ett års permisjon (studiepause) underveis i studiet. Slik permisjon skal normalt være mellom to studieår (fra sommer til sommer) og fristen for å søke slik permisjon er 1 juli det året permisjonen ønskes påbegynt. Det kan også innvilges permisjon fra jul til jul. Søknadsfristen er da 1 desember det året permisjonen ønskes påbegynt.

§27 4 Definisjon av fullført studium

Grad/tittel og vitnemål oppnås når alle eksamener er bestått med gjennomsnittskarakteren 3,25 eller bedre.

§27 5 Medlemskap i Bedriftsøkonomisk Studentersamfund (BS)

Medlemskap i Bedriftsøkonomisk Studentersamfund er obligatorisk. Medlemskontingenten for hele studietiden faktureres sammen med første semesteravgift.

Vitenskapelig personale og instituttadministrasjonen ved Handelshøyskolen BI

Rektor professor Torger Reve
Prorektor professor Jan Grund

Institutter 1. august 1998

Finansiell økonomi

Instituttleder Pål Korsvold

Innovasjon og økonomisk organisering

Instituttleder Rolv P. Amdam

Interkulturell kommunikasjon og språk

Instituttleder Maria I. Wikberg

Kompetanseledelse

Instituttleder Johan Olaisen

Logistikk og markedsføring

Instituttleder Marianne Jahre

Markedskommunikasjon

Instituttleder Elisabeth Falck

Markedsorientert ledelse

Instituttleder Inge Jan Henjesand

Offentlig styring

Instituttleder Johan From

Regnskap, revisjon og jus

Instituttleder Bror P. Gulden

Samfunnsøkonomi

Instituttleder Ingunn Myrtveit

Strategisk ledelse

Instituttleder Øystein Fjeldstad

Teknologiledelse

Instituttleder Erling S. Andersen

Deans – Programdirektører 30. juli 1998

Dean of Graduate Programs

Professor Charles B. Stabell

Dean of Executive School

Førsteamanuensis Bjørn W. Hennestad

Programdirektør MBA

Professor Charles B. Stabell

Dean of Doctoral Program

Professor Fred Wenstøp

Dean for siviløkonomstudiet

Professor Olav R. Spilling

Dean for lavere grads studiet

Professor Geir Gripsrud

Vitenskapelig personale 30. juli 1998

PROFESSORER

Amdam, Rolv Petter - Økonomisk historie

Cand. philol. 1985 Universitetet i Oslo

Andersen, Erling S. -

Informasjonssystemer/ Prosjektledelse

Cand. oecon. 1966 Universitetet i Oslo

Andersen, Svein S. -

Organisasjonsteori/Petroleumsøkonomi/

Euromanagement

Ph.D. 1986 Stanford University USA

Mag. art. 1980 Universitetet i Oslo

Asbjørnsen, Odd A. (II) -

Petroleumsøkonomi

Dr. techn. 1962 Norge teknisk

naturvitenskapelige universitet

Sivilingeniør 1955 Norges teknisk

naturvitenskapelige universitet

Bjørnland, Dag - Logistikk

Cand. oecon. 1961 Universitetet i Oslo

Böhren, Øyvind - Finans

Licensiatgrad i bedriftsøkonomi 1978

Norges Handelshøyskole

Høyere avdelings siviløkonomeksamen 1976

Norges Handelshøyskole

Miljøvernstudium 1974 Norge teknisk

naturvitenskapelige universitet

Siviløkonom 1973 Norges Handelshøyskole

Eliassen, Kjell A. - Offentlig

lederskap/Europeiske studier

Cand. polit. 1971 Universitetet i Bergen

Gjems-Onstad, Ole - Skatterett

Dr. juris 1984 Universitetet i Oslo

Lic. jur. 1980 Universitetet i Oslo

Cand. jur. 1979 Universitetet i Oslo

Gripsrud, Geir - Markedsføring,

distribusjon, markedsanalyse,

internasjonalisering

Cand. oecon. 1971 Universitetet i Oslo

Grund, Jan - Helseledelse

Cand. oecon. 1972 Universitetet i Oslo

Grøholt, Knut (II) - Offentlig ledelse

Ph.D. 1974 University of Texas USA

Lic. oecon. 1972 St. Gallen Sveits

Heide, Jan B. (II) - Markedsføring

Ph.D. 1987 University of Wisconsin USA

MBA 1982 University of Wisconsin USA

Siviløkonom 1981 Handelshøyskolen BI

Helgesen, Thorolf (II) - Markedsføring

Ekonomie doktor 1977 Universitetet i Lund

Sverige

Cand. oecon. 1952 Universitetet i Oslo

Hersoug, Tor (II) - Samfunnsøkonomi

Dr. philos. 1985 Universitetet i Oslo

Lic. philos. 1980 Universitetet i Oslo

Cand. oecon. 1971 Universitetet i Oslo

Hervik, Arild (II) - Næringsutvikling

Cand. oecon. 1975 Universitetet i Oslo

Hetland, Per Willy (II) - Prosjektledelse

Ph.D. 1996 Ålborg Universitetssenter

Danmark

Høyer, Rolf - Informasjonsledelse

Tekn. dr. 1974 Kungliga Tekniska

Hogskolan Stockholm Sverige

Lic. techn. 1973 Norge teknisk

naturvitenskapelige universitet

Sivilingeniør 1960 Norge teknisk

naturvitenskapelige universitet

Isachsen, Arne Jon - Samfunnsøkonomi

Ph.D. 1975 Stanford University USA

M.A. 1973 Stanford University USA

Siviløkonom 1969 Norges Handelshøyskole

Jessen, Svein Arne (permisjon) - Prosjektledelse

Ph.D. 1990 Brunel University England

Cand. real. 1970 Universitetet i Oslo

Joynt, Patrick (II) - Ledelse

Ph.D. 1979 Brunel University England

M.Sc. 1963 University of Wisconsin USA

Kaufmann, Geir - Ledelse

Dr. philos. 1975 Universitetet i Bergen

Cand. psychol. 1970 Universitetet i Oslo

Kolltveit, Bjørn - Prosjektledelse

Ph.D. 1988 - Brunel University England

MBA 1980 - Brunel University England

Korsvold, Pål E. - Finans

DBA 1970 Indiana University USA

MBA 1966 Indiana University USA

B.B.A. 1964 Clarkson College of

Technology USA

Kruger, Mark - Strategi

DBA 1983 Graduate School of Business Administration Harvard University USA
M A 1970 University of California at Berkeley USA
MSc 1975 Massachusetts Institute of Technology USA
B.A 1968 University of Massachusetts at Amherst USA

Lane, Jan-Erik (II) - Offentlig ledelse

Fil Lic 1973 Umeå Universitet Sverige
M A 1972 Umeå Universitet Sverige
B A 1967 Umeå Universitet Sverige

Lange, Even - Økonomisk historie

Dr philos 1987 Universitetet i Oslo
Cand philol 1974 Universitetet i Oslo

Lerum, Jon (II) -

Ledelse/Prosjektledelse

M E 1978 McMaster University USA
Sivilingeniør 1974 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet

Lorange, Peter (permisjon) – Strategi

DBA 1972 – Harvard University USA
MA 1968 – Yale University USA
Siviløkonom 1966 – Norges Handelshøyskole

Lunde Tormod K. - Offentlig ledelse

Ph D 1987 Stanford University USA
Mag art 1981 Universitetet i Oslo

Mokkelbost Per (II) - Bankøkonomi

Ph D 1973 University of Minnesota USA
Diplomøkonom 1967 Handelshøyskolen BI

Moxnes, Paul - Organisasjonspsykologi

Dr philos 1979 Universitetet i Tromsø
Godkjent psykolog 1975
Cand psychol 1970 Universitetet i Oslo

Ness, Reiar (II) - Strategi

Ph D 1984 Stanford University USA
MSc 1977 Stanford University USA
Siviløkonom 1972 Handelshøyskolen BI

Nore Petter (II) - Petroleumsøkonomi

Ph D 1979 Thames University England
MSc 1973 London School of Economics and Political Science England

Noreng, Øystein - FINA Professor i

Energi og Økonomi

Docteur de recherches politiques 1972
L Université de Paris Frankrike
Mag art 1967 Universitetet i Oslo

Nystrom Harry (II) - Markedsføring

Ekonomie dr 1970 Handelshøgskolan i Stockholm
M A 1965 Handelshøgskolan i Stockholm
Siviløkonom 1963 Handelshøgskolan i Stockholm

Olaisen, Johan L - Informasjonsledelse

Ph D 1984 University of California Berkeley USA
Cand scient 1985 Universitetet i Oslo

Cand philol 1979 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet
Bibliotekar 1979 Statens bibliotek og informasjonshøgskole

Olsen, Øystein (II) - Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1977 Universitetet i Oslo

Ottesen Otto -

Markedskommunikasjon

Dr merc 1973 Handelshøyskolen i København Danmark
Ph D (Lic merc) 1968 Handelshøyskolen i København Danmark
Cand merc 1959 Handelshøyskolen i København Danmark

Persson, Kurt Goran - Logistikk

Tekn lic 1972 Tekniska Högskolan i Lund Sverige
Civilingeniør 1967 Tekniska Högskolan i Lund Sverige

Randers, Jørgen (permisjon) -

Samfunnsøkonomi

Ph D 1973 Massachusetts Institute of Technology USA
Cand real 1969 Universitetet i Oslo

Reve, Torger - Strategi

Ph D 1980 Northwestern University Evanston Illinois USA
Siviløkonom H A E 1975 Norges Handelshøyskole
Siviløkonom 1972 Norges Handelshøyskole
B A 1970 Gustavus Adolphus College St Peter Minnesota USA

Ruud T Flemming (permisjon) -

Regnskap/Revisjon

Ph D 1988 University of Utah USA
Statsautonsert revisor 1982
Høyere Revisoreksamen 1981 Norges Handelshøyskole

Rydgqvist Kristian Finans

Ph D 1987 Handelshøgskolan i Stockholm Sverige
MBA 1983 Handelshøgskolan i Stockholm Sverige

Selnes Fred - Markedsføring

Dr oecon 1996 Norges Handelshøyskole
MSc Marketing 1984 Northwestern University USA
Siviløkonom 1980 Handelshøyskolen BI

Sirevåg Torbjørn - Interkulturell

kommunikasjon engelsk

Dr philos 1977 Universitetet i Oslo
Cand philol 1963 Universitetet i Oslo

Skånland Hermod (II) -

Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1951 Universitetet i Oslo

Skaar Arvid Aage (II) - Skatterett

Dr juris 1991 Universitetet i Oslo
Cand jur 1976 Universitetet i Oslo

Sohlberg, Ragnhild (II) - Strategi

Ph D 1980 Rand Graduate School

California USA

M A 1974 University of Wisconsin USA

B A 1973 University of Wisconsin USA

Spilling, Olav R - Næringsutvikling

Sivilingeniør 1970 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet

Stabell, Charles B - Strategi

Ph D 1974 Massachusetts Institute of Technology USA
MBA 1967 McGill University Canada
Sivilingeniør 1965 Ecole Nationale Supérieure d'Electronique et de Radioelectrinite de Grenoble Frankrike

Stordrange, Bjørn (II) - Forretningsjus

Dr juris 1988 Universitetet i Oslo
Cand jur 1982 Universitetet i Oslo

Sørensen, Rune - Offentlig ledelse og styring

Dr philos 1986 Universitetet i Oslo
Cand polit 1982 Universitetet i Oslo

Welch, Lawrence - Internasjonalisering

Ph D 1978 University of Queensland Australia
M Com 1972 University of New South Wales Australia
Dip Ed 1967 University of Newcastle Australia
B Com 1966 University of New South Wales Australia

Welford Richard (II) - Bærekraftig ledelse

Ph D 1990 Warwick University England
M A 1985 Nottingham Trent University England
B A 1982 Coventry Polytechnic England

Wenstøp, Fred - Strategi/

Beslutningsanalyse

Ph D 1975 University of California Berkeley USA
Cand real 1969 Universitetet i Oslo

Willums Jan-Olaf (II) - Bærekraftig ledelse

Dr scient 1975 –MIT USA
Diplomingenieur 1971 –ETH Tyskland

FØRSTEAMANUENSER

Andersen Espen - Informasjonsledelse

DBA 1995 Harvard University USA
Siviløkonom 1986 Handelshøyskolen BI

Andersson Leif Christer -

Markedsføring og ledelse

Fil dr 1982 Universitetet i Lund Sverige

Andreassen Tor Wallin -

Markedsføring/Internasjonal økonomi

Ph D 1997 Handelshøgskolan i Stockholm Sverige
MSc International Marketing and Strategy 1994 Handelshøyskolen BI

Siviløkonom 1981 Norges Handelshøyskole

Austvik, Ole Gunnar (II) -

Petroleumsøkonomi

Master of Public Administration 1989 –
Harvard USA

Cand oecon 1980 Universitetet i Oslo

Bakken, Tore -

Sosiologi/administrasjonsfag

Mag art sosiologi 1980 Universitetet i Oslo

**Benito, Gabriel Robertstad Garcia -
Internasjonalisering**

Dr oecon 1995 Norges Handelshøyskole

Høyere avdelings eksamen 1992 Norges
Handelshøyskole

Siviløkonom 1985 Handelshøyskolen BI

Berthling-Hansen, Pål - Finans

Ph D 1994 University of Southampton
England

B B Economics 1989 University of
Southampton England

**Biong Harald - Markedsføring på
bedriftsmarkedet/Interorganisatorisk
samarbeid/Ledelse av
markedsføringskanalen/
Relasjonsmarkedsføring**

Siviløkonom 1966 Norges Handelshøyskole

**Bjerke, Rune - Internasjonal markeds-
og billedkommunikasjon**

Ph D 1995 University of Otago New
Zealand/

Universita Commerciale Luigi Bocconi Italia

MBA 1988 Erasmus University Nederland

B A 1985 California State University

Brinkmann, Johannes - Sosiologi

Dr phil 1975 Universitetet i Munster
Tyskland

Mag art 1972 Universitetet i Munster
Tyskland

Brønn, Carl - Strategi

Ph D 1990 Georgia State University USA

MSc 1982 Georgia State University USA

B S M E 1974 Georgia Institute of
Technology USA

Bråthen Tore (II) -

Jus/eiendomsdeling

Cand jur 1982 Universitetet i Oslo

Bygnes, Kjell - Markedsføring

Siviløkonom 1978 Universitetet i Lund
Sverige

Dalen Dag Morten – samfunnsøkonomi

Dr polit 1996 – Universitetet i Oslo

Cand oecon 1991 – Universitetet i Oslo

**Dzever, Samuel - Samfunnsøkonomi og
markedsføring**

Ph D 1992 University of Strathclyde
England

Ekon dr 1987 Universitetet i Linköping
Sverige

M A 1984 University of New South Wales
Australia

B A 1983 University of Newcastle Australia

Fjeldstad, Øystein - Strategi

Ph D 1987 University of Arizona USA

Siviløkonom 1981 Norges Handelshøyskole

**Friedman, Ken - Ledelse og strategisk
design**

Ph D 1976 United States International
University USA

M A 1971 San Francisco State University
USA

B A 1971 San Francisco State University
USA

From, Johan - Offentlig ledelse

Cand polit 1980 Universitetet i Bergen

**Gottschalk, Petter –
Informasjonsledelse**

DBA 1998 – Henley Management College
England

MSc 1980 – Thayer School of Engineering
Dartmouth og MIT USA

Siviløkonom 1975 – Technische Universität
Berlin Tyskland

**Groth, Brian I - Interkulturell
kommunikasjon engelsk**

Cand philol 1977 Universitetet i Oslo

Grønn Erik - Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1979 Universitetet i Oslo

Hagen, Kåre (II) - Offentlig ledelse

Cand polit 1987 Universitetet i Oslo

Halvorsen Knut (II) - Næringsutvikling

Cand oecon 1987 Universitetet i Oslo

Henjesand, Inge Jan

Dr oecon 1996 Norges Handelshøyskole

Siviløkonom HAE 1992 Norges

Handelshøyskole

Hennestad, Bjørn W -

Organisasjonsteori

Dr oecon 1992 Norges Handelshøyskole

Cand sociol 1977 Universitetet i Oslo

Siviløkonom 1972 Handelshøyskolen BI

**Hørvik Heidtraut von Weltzien -
Interkulturell kommunikasjon,
Næringslivsetikk**

Ph D 1971 University of Colorado USA

M A 1968 University of Colorado USA

Haanæs Knut - Strategi

Ph D 1997 Handelshøyskolen BI i

samarbeid med Handelshøyskolen i

København

Siviløkonom 1989 Norges Handelshøyskole

Isaksson-Wikberg, Maria -

Interkulturell kommunikasjon, engelsk

Ph D 1996 Åbo Akademi Finland

Licentiatgrad (Engelsk lingvistik) 1993

Åbo Akademi Finland

M S (Pedagogikk) 1983 Purdue University
USA

M A (Engelsk) 1980 Åbo Akademi Finland

B A 1978 Åbo Akademi Finland

Jahre, Marianne - Logistikk

Ekonomie doktor 1995 Chalmers Tekniska
Hogskola Sverige

Lic oecon 1992 Chalmers Tekniska

Hogskola Sverige

Siviløkonom 1988 Handelshøyskolen BI

Jevnaker, Birgit Helene –

Næringsutvikling

Høyere avdelings eksamen 1985 Norges

Handelshøyskole

Siviløkonom 1975 Norges Handelshøyskole

Juga, Jari - Logistikk

Lic Sc (Econ) 1992 – Handelshogskolan i
Åbo Finland

MSc (Econ) 1988 Handelshogskolan i Åbo
Finland

Knutsen, Sverre - Økonomisk historie

Cand philol 1990 Universitetet i Oslo

Bedriftsøkonom 1984 – Handelshøyskolen
BI

Koppang, Haavard - Administrative fag

Høyere avdelings eksamen 1989 Norges

Handelshøyskole

Cand theol 1979 Universitetet i Oslo

Krokan Arne - Informasjonssystemer

Mag art 1982 Universitetet i Oslo

Lai, Linda M H -

Organisasjonsteori/Ledelse

Dr oecon 1991 Norges Handelshøyskole

Høyere avdelings eksamen i administrasjon

1988 Norges Handelshøyskole

Siviløkonom 1987 Handelshøyskolen BI

**Langh, John Christian - Finansregnskap,
internasjonal regnskapsrapportering,
analyse av selskapsinformasjon**

Dr oecon 1993 Norges Handelshøyskole

Siviløkonom 1988 Handelshøyskolen BI

Larsen, Tor J - Informasjonsledelse

Ph D 1988 University of Minnesota USA

M A 1975 University of Lancaster England

Siviløkonom 1971 Handelshøyskolen BI

Lothe, Solveig - Samfunnsøkonomi

Dr scient 1997 Norges Landbrukshøyskole

M S Agricultural Economy 1994 University
of Illinois USA

Siviløkonom 1992 Handelshøyskolen BI

Løwendahl, Bente R - Strategi

Ph D 1992 Wharton School University of
Pennsylvania USA

Siviløkonom 1986 Norges Handelshøyskole

Manning Julian - Samfunnsøkonomi

Ph D 1993 University of Rochester USA

M A 1992 University of Rochester USA

M A 1987 University of Canterbury New
Zealand

B A 1986 University of Canterbury New
Zealand

Martinsen, Øyvind (II) -

Organisasjonspsykologi

Dr philos 1995 Universitetet i Bergen

Cand polit 1989 Universitetet i Oslo

Mehlum, Jan (II) -

Markedsføring/Ledelse

Cand sociol 1977 Universitetet i Oslo

Michalsen, Dag E - Finans

MBA 1977 University of Wisconsin USA

Siviløkonom 1973 Handelshøyskolen BI

Ingeniørksamen 1970 GTI Göteborg Sverige

Midttun, Atle - Energiledelse, offentlig styring, økonomisk organisering, regulerings teori

Fil dr 1987 Universitetet i Uppsala Sverige

Mag art 1979 Universitetet i Oslo

Moen, Espen R – samfunnsøkonomi

Ph D 1995 – London School of Economics England

Cand oecon 1991 – Universitetet i Oslo

Myrtveit, Ingunn - Samfunnsøkonomi (permisjon)

Dr oecon 1995 Norges Handelshøyskole

Siviløkonom 1987 Handelshøyskolen BI

Nes, Erik - Internasjonalisering

Ph D 1981 University of Wisconsin USA

MBA 1972 University of Wisconsin USA

Siviløkonom 1971 Handelshøyskolen BI

Nygaard, Arne - Distribusjonskanaler

Dr oecon 1992 Norges Handelshøyskole

Høyere avdelings eksamen 1988 Norges Handelshøyskole

Siviløkonom 1982 Handelshøyskolen BI

Olson, Erik - Markedsføring

Ph D 1992 Case Western Reserve University USA

MBA 1986 Indiana University USA

BA 1983 Augustana College South Dakota USA

Olsson, Ulf Henning - Metode

Dr scient 1996 Norges Landbrukshøgskole

Cand mag 1981 Universitetet i Oslo

Cand scient 1981 Universitetet i Oslo

Ongena, Steven - Samfunnsøkonomi

Ph D 1995 University of Oregon USA

M A 1988 University of Alberta Canada

MBA 1986 Katholieke Universiteit Leuven Belgia

Hir 1985 Katholieke Universiteit Leuven Belgia

Overskeid, Geir - Ledelse

Dr psychol 1995 Universitetet i Oslo

Cand psychol 1989 Universitetet i Oslo

Pettersen, Arve (II) - Markedsføring

Dr ing 1993 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet

Siviløkonom 1987 Handelshøyskolen BI

Priestley, Richard - Finans

Ph D (Economics) 1995 Brunel University England

MSc 1991 Brunel University England

B A (Hons) 1990 Trent Polytechnic England

Revang, Øyvind - Ledelse

Ekonomie doktor 1985 Universitetet i

Linkøping

Siviløkonom 1976 Handelshøyskolen BI

Rus, Christian – samfunnsøkonomi

Dr polit 1992 – Universitetet i Oslo

Cand oecon 1984 – Universitetet i Oslo

Roberts, Hanno - Regnskap

Ph D 1993 Universitetet i Maastricht

Nederland

M A 1986 Rotterdam Handelshøyskole

Sagmo, Knut - Finans

Ph D 1993 University of Wisconsin USA

MBA 1984 University of Wisconsin USA

Siviløkonom 1982 Handelshøyskolen BI

Selmer, Terje W L - Interkulturell kommunikasjon - fransk

Cand philol 1974 Universitetet i Oslo

Skjerstad, Tronn Å. (II)

Dr ing 1994 Norges teknisk

naturvitenskapelige universitet

Siviløkonom 1991 Norges Handelshøyskole

Smith, David C - Finans

Ph D 1993 Indiana University USA

B S 1988 University of Delaware USA

Sogner, Knut - Økonomisk historie

Dr philos 1996 Universitetet i Oslo

Cand philol 1989 Universitetet i Oslo

Solberg, Carl Arthur -

Internasjonalisering

Ph D 1994 University of Strathclyde

England

Licencie es sciences economiques 1969

L Universite de Neuchatel Sveits

Stranden, Eldrid Aashaug -

Finans/Bankøkonomi

Høyere avdelings eksamen 1972 Norges

Handelshøyskole

Siviløkonom 1971 Norges Handelshøyskole

Sundquist, Åsebrit - Interkulturell kommunikasjon, engelsk

Dr philos 1984 Universitetet i Oslo

Cand philol 1976 Universitetet i Oslo

Tellefsen, Brynjulf - Markedsorientert ledelse

Ph D 1977 Columbia University USA

M Phil 1974 Columbia University USA

B A 1969 Manchester University England

Thjømøe, Hans Mathias - Markedsføring

Ph D 1996 Handelshøyskolen BI i

samarbeid med Handelshøyskolen i

København Danmark

Høyere avdelings siviløkonomeksamen 1995

Norges Handelshøyskole

Siviløkonom 1967 Handelshøyskolen i

Århus Danmark

Trapani, Teresa (80% permisjon) - Regnskap/Revisjon

Ph D 1990 University of Kansas USA

M S 1981 University of Kansas USA

B S 1978 University of Colorado USA

Trondsen, Tor Jari - Næringsutvikling

Ph D 1993 University of Bradford USA

M Phil 1990 University of Bradford USA

Siviløkonom 1961 University of California USA

Traavik, Laura E Mercer (II)

Dr oecon 1997 – Norges Handelshøyskole

MIB 1991 – University of British Columbia Canada

Vale, Bent (II) - Samfunnsøkonomi

Dr polit 1992 Universitetet i Oslo

Cand oecon 1982 Universitetet i Oslo

Virum, Helge - Logistikk

Sivilingeniør 1963 Heriot Watt University

Edinburgh Skottland

Welch, Denise - International Management

Ph D 1991 Monash University Australia

M Ph 1985 Brunel University England

B Bus 1979 University of Southern Queensland Australia

Wug, Roberta - Interkulturell kommunikasjon, engelsk

Ph D 1985 University of Washington USA

M.A 1971 University of Washington USA

B A 1965 Grinnell College USA

Ødegaard, Bernt A. - Finans

Ph D 1992 Carnegie Mellon University USA

MSc 1989 Carnegie Mellon University USA

Høyere avdelings eksamen 1987 Norges

Handelshøyskole

Siviløkonom 1985 Norges Handelshøyskole

AMANUENSER

Berg, Morten Emil - Ledelse

Cand mag 1978 Universitetet i Oslo

Diplomeksamen 1971 FM Oslo

Siviløkonom 1969 Handelshøyskolen BI

Blindheim, Trond - Reklame, forbrukeratferd, markedsføring og markeds kommunikasjon

Cand sociol 1984 Universitetet i Oslo

Diplom markeds kommunikasjon 1989 – DIFM Danmark

Brookes, David Edward -

Administrasjonsfag/ Strategisk markedsføring

Høyere avdelings siviløkonomeksamen 1992 Norges Handelshøyskole

MSc Clinical Pharmacology 1978 University of Oslo

Senior Course Diploma in Pharmacology

1962 Leicester School of Pharmacy England

2nd MB Ch B 1958 University of Sheffield
England

Brønn, Peggy Simcic - Markedsføring
MBA 1982 Georgia State University USA
BA 1977 University of Georgia USA

Foss, Tron - Metode
Cand real 1970 Universitetet i Oslo

Gaspard, Georges D - Interkulturell kommunikasjon, fransk
Cand philol 1973 Universitetet i Oslo

Haug, Magne - Informasjon og samfunnskontakt
Cand philol 1975 Universitetet i Oslo

Kunø, Gorm - Markedsføring
MSc 1976 Handelshøyskolen i København
Danmark

Kuvaas, Bård - Ledelse/Kognitiv psykologi
Siviløkonom 1990 Handelshøyskolen BI

Lippe, Berit von der - Massekommunikasjon
Cand philol 1974 Universitetet i Oslo

Lyngnes, Sølvi - Reiselivs- og kulturfag
Cand philol (Historie) 1980 Norge teknisk
naturvitenskapelige universitet

Sannes, Ragnvald - Informasjonsledelse
Ekonomie licentiat 1992 Handelshøgskolan
i Stockholm Sverige
Siviløkonom 1986 Handelshøyskolen BI

Schanke, Egil - Interkulturell kommunikasjon, tysk
Cand philol 1967 Universitetet i Oslo

Singh, Sangeeta - Marketing, International Business
Ph D 1997 Kent State University Ohio USA
MBA Kent State University Ohio USA
MBA University of Allahabad India
BS University of Allahabad India

Synnestvedt, Terje - Samfunnsøkonomi
Cand oecon 1991 Universitetet i Oslo

Syring, Ingvil - Interkulturell kommunikasjon, engelsk
Cand philol 1972 Universitetet i Oslo

Sørensen, Tom - Økonomifag
Siviløkonom 1975 Handelshøyskolen BI

Tangen, Dag - Marked og samfunn
Cand polit 1974 Universitetet i Oslo

Aakre, Pål - Metode
Bedriftsøkonomisk kandidat 1965
Handelshøyskolen BI

Aarønæs, Lasse - Markedsføring
Siviløkonom 1977 Universitat Mannheim
Tyskland
Hovedfagseksamen 1987 Høyskolen i
Buskerud Ringerike

STUDIEREKTORER

Abrahamsen, Anne Foss (II) - Prosjektledelse
MBA 1986 University of Georgia USA
BBA 1985 University of Georgia USA

Andersen, Niels Jørgen - Næringsutvikling
Sivilingeniør 1962 Danmarks Tekniske
Høyskole Danmark

Bjercke, Gay - Asia-ledelse
MBA 1974 Washington State University USA
BA in Business Administration 1972
Washington State University USA

Bø, Eirill - Logistikk
Siviløkonom 1987 Handelshøyskolen BI

Christensen, Bo Hjort - Informasjonsledelse
Bedriftsøkonom 1977 Handelshøyskolen BI
Sivilingeniør 1974 Norge teknisk
naturvitenskapelige universitet

Cleaverley, Peter (II) - Interkulturell kommunikasjon - engelsk
Cand Philol 1993 Universitetet i Oslo

Dahlberg, Bjørn Erik (II) - Etikk og ledelse
Cand med 1974 Universitetet i Wien
Østerrike

Eriksen, Bjørn - Forretningsjus
Cand jur 1977 Universitetet i Oslo

Evensmo, Jan - Metode
Førsteamanuensis 1982 Handelshøyskolen BI
Siviløkonom 1978 Handelshøyskolen BI
Cand real 1965 Universitetet i Oslo

Framnes, Runar - Internasjonalisering
Siviløkonom 1971 Norges Handelshøyskole

Faafeng, Sverre jr - Forretningsjus
Cand jur 1974 Universitetet i Oslo

Gulden, Bror Petter - Regnskap/Revisjon
Statsautorisert revisor 1978
Høyere revisorstudium 1977 Norges
Handelshøyskole
Siviløkonom 1974 Norges Handelshøyskole

Hveem, Dag Jørgen - Bankfag
Cand jur 1995 Universitetet i Oslo
Diplomøkonom Bankfag 1990
Bankakademiet/BI Høyskolene

Jepsen, Brian (II) - Ledelse
MBA 1991 Henley the Management College
England
Cand scient 1981 Aarhus Universitet
Danmark

Johnsen, Arne Stokke - Markedsføring
Siviløkonom 1959 Handelshøyskolen i
København Danmark

Kamfjord, Georg - Reiseliv
Mag art 1977 Universitetet i Troms

Siviløkonom 1972 Handelshøyskolen BI

Kildal, Tor S - Revisjon
Statsautorisert revisor 1990
Registrert revisor 1986
Siviløkonom 1968 Hochschule St Gallen
Sveits

Kjærstad, Trond - Ledelse/Organisasjonspsykologi
Cand psychol 1988 Universitetet i Oslo

Kopp, Hermann - Internasjonalisering
Pedagogisk seminar 1968 Universitetet i
Oslo
MBA 1961 Harvard University Graduate
School of Business Administration USA
A.B i statsvitenskap 1957 Harvard College
USA

Løken, Svein A. - IT-revisjon
Siviløkonom 1970 Norges Handelshøyskole

Naug, Trygve - Regnskap
Exam oecon 1965 Universitetet i Oslo
Bedriftsøkonomisk kandidat 1961
Handelshøyskolen BI

Omtvedt, Petter C - Logistikk
Mag art 1961 Universitetet i Oslo

Qvigstad, Jan Fredrik (II) - Samfunnsøkonomi
Cand Oecon 1975 Universitetet i Oslo

Roos, Nils Goran (II) - Strategi
MBA 1989 – Fontainebleau Frankrike
MSc (Engineering Physics) 1982 Chalmers
Tekniska Högskola Sverige

Sandvold, Øyvind (II) - Prosjektledelse
Siviløkonom 1986 Handelshøyskolen BI

Schwencke, Hans Robert - Regnskap
Cand jur 1992 Universitetet i Oslo
Statsautorisert revisor 1980
Høyere revisoreksamen 1979 Norges
Handelshøyskole
Siviløkonom 1977 Norges Handelshøyskole

Selfors, Stein Erik
Siviløkonom 1972 – Handelshøyskolen BI

Sending, Aage - Økonomistyring
Siviløkonom 1968 Norges Handelshøyskole

Svindland, Erik (II) - Energiøkonomi
Økonomi statsvitenskap jus 1968 Saar
Universitat Tyskland

Sæther, Øyvind (II) - Offentlig ledelse
Cand polit 1972 Universitetet i Bergen

Tellefsen, Jan Terje - Regnskap
Cand jur 1976 Universitetet i Oslo
Siviløkonom 1972 Norges Handelshøyskole

Thompson, Geir (II) - Ledelse
Cand polit 1986 Universitetet i Oslo

Ytterhus, Bjarne E - Samfunnsøkonomi
Cand oecon 1969 Universitetet i Oslo

Forskere

Carlsen, Arne J – Beslutningsanalyse

Sivilingeniør 1969 – Norges teknisk naturvitenskapelige universitet

Christensen, Sverre A. - Økonomisk historie

Cand philol 1997 Universitetet i Oslo

Espeli, Harald - Økonomisk historie

Dr agric 1991 Norges Landbrukshøgskole
Cand philol 1983 Universitetet i Oslo

Flagestad, Arvid - Konkurransestrategi i reiselivet

Siviløkonom 1962 Handelshøyskolen i København Danmark

Glumstedt, Henrik - Økonomisk historie (permisjon)

Fil dr 1993 Göteborgs Universitet
Historiska institutionen Sverige
Fil kand 1983 Humanistiska fakulteten
Göteborgs Universitet Sverige
Honorary Fellow Industrial Relations
Research Centre University of Wisconsin
Madison USA 1996 97

Kili, Terje - Økonomisk historie

Cand philol 1993 Universitetet i Oslo

Oftedal, Julie Sjøvold

Rinde Harald Økonomisk historie
Cand philol 1992 Universitetet i Oslo

Skeie, Jon - Økonomisk historie

Cand philol 1992 Universitetet i Oslo

Thue, Lars - Økonomisk historie

Førsteamanuensis II 1991
Handelshøyskolen BI
Cand philol 1977 Universitetet i Oslo

STIPENDIATER

Bjønnes, Geir Høidal - Samfunnsøkonomi

Høyere avdelings eksamen 1994 Norges
Handelshøyskole
Siviløkonom 1992 Handelshøyskolen BI
Økonomisk administrativ kandidat 1990
Østfold Distrikthøgskole

Djupvik, Olav A - Markedsføring

Siviløkonom 1993 Handelshøyskolen BI

Elter, Frank –

MIM 1991 American Graduate School of
International Management USA

Engdahl, Maria Elisabeth - Informasjonsledelse

Forsker student Centrum for biblioteks- og
informasjonsvitenskap Göteborgs
Universitet Sverige
Fil Cand 1992 Göteborgs Universitet Sverige

Fearnley, Tom

Dr gradsstudent GIS Geneve

Diplome d Etudes Supérieures (DES) 1997

Universitetet i Geneve Sveits

MSc 1987 Universitetet i Oslo

Dr scient 1986 Universitetet i Oslo

Flagstad, Anne W - Offentlig ledelse

Cand sociol 1996 Universitetet i Oslo

Frøiland, Arne - Medieledelse

MBA 1993 London School of Economics
England
Sivilingeniør 1989 Norge teknisk
naturvitenskapelige universitet

Gaustad, Terje

MA 1996 – University of Southern California
USA

Hansen, Svein Olav - Økonomisk historie

Cand philol 1990 Universitetet i Oslo
Cand mag 1987 Universitetet i Oslo

Heiberg, Espen Oust -

Forsvarsindustri/sikkerhetspolitikk

MSc Euromanagement 1994
Handelshøyskolen BI
BA Honours History 1992 University of
Durham England

Hvidsten, Harald (permisjon) - Strategi

MSc 1993 Handelshøyskolen BI

Hærem, Thorvald - Informasjonsledelse

MSc 1993 Handelshøyskolen BI
Handeløkonom 1992 Handelshøyskolen BI

Jiang, Lin

MSc 1988 – Beijing Municipal Research
Institute of Environmental Protection Kina

Kamfjord, Svein – Politisk økonomi

MSc 1995 – Handelshøyskolen BI

Kristoffersen, Line - Markedsføring

MSc 1995 Handelshøyskolen BI
Sivilmarkedsfører 1993 Norges
Markedshøyskole
Diplomeksportøkonom 1992 Norges
Markedshøyskole

Kvålshaugen, Ragnhild - Strategi

MSc 1994 Handelshøyskolen BI

Lervik, Line (fra 1 9 97) - Markedsføring

MSc Hotellfagskolen Stavanger

Lundestad, Liv Bodil - Markedsføring

MBA 1994 University of South Carolina USA
Siviløkonom 1993 Norges Handelshøyskole

Marstein, Egl

MBA 1973 – University of Denver USA
MA 1972 University of Northern Colorado
USA

McHenry, Joyce E H -

Informasjonsledelse

Doctoraal Bedrijfskunde (Master) 1987
Rotterdam School of Management Erasmus
University Nederland
Kandidaat Andragogie og Kandidaat Pedagogie
1983 Royal University Leiden Nederland

Ming, Li

MSc 1990 – Industrial Enterprise
Engineering Beijing Institute of Technology
Kina

Monsen, Cathrine Børve - Offentlig ledelse

MSc 1996 Handelshøyskolen BI

Norli, Øyvind - Finans

Høyere avdelings eksamen 1994 Norges
Handelshøyskole
Siviløkonom 1992 Handelshøyskolen BI

Nyborg, Grethe L

Cand philol 1992 – Universitetet i Oslo

Olsen, Per I - Energiledelse

MSc 1994 Handelshøyskolen BI
Siviløkonom 1992 Handelshøyskolen BI

Røkaas, Felicia A. - Interkulturell kommunikasjon, engelsk

Cand philol 1993 Universitetet i Oslo

Røste, Ole Bjørn

Cand polit 1995 – Universitetet i Oslo
Siviløkonom 1986 – Norges Handelshøyskole

Sallis, James E

Sivilmarkedsfører 1997 Norges
Markedshøyskole

Sheehan, Norman Thomas - strategi

MBA 1994 Handelshøyskolen BI
C M A 1988 The Society of Management
Accountants of Alberta Canada
B Comm 1985 University of Alberta Canada

Sjøvaag, Marit - Euromanagement

MSc Euromanagement 1995
Handelshøyskolen BI
Cand mag 1992 Universitetet i Oslo

Solberg, Anne Grethe

Cand sociol 1993 – Universitetet i Oslo

Strønen, Fred - Strategi

MSc 1993 Handelshøyskolen BI

Sundfør, Hans Olav

Sivilingeniør 1994 – Norges
Landbrukshøgskole

Tomassen, Sverre -

Prosjektadministrasjon/ Markedsføring

MSc 1996 Handelshøyskolen BI
Diplomøkonom 1991 BI Høyskolene
Barnevernspedagog 1982 Norges
Kommunal og Sosialhøgskole

Ulvnes, Arne Morten - Markedsføring

Hovedfagskandidat 1996 Høgskolen i
Buskerud

Vestøl, Jon Åge – Miljøøkonomi

Cand agric 1982 Norges Landbrukshøgskole

Wathne, Kenneth - Markedsføring

MSc 1994 Handelshøyskolen BI
Diplomøkonom 1992 BI Høyskolene

HØYSKOLELEKTORER

Ander-Trønsdal, Kerstin -

Markedsføring/økonomistyring

Siviløkonom 1969 Handelshøgskolan i Stockholm Sverige

Backer, Lars Georg (II) -

Bedriftsøkonomi

Siviløkonom 1985 Handelshøgskolen BI

Bjartveit, Steinar -

Ledelse/Organisasjonspsykologi

Cand psychol 1988 Universitetet i Oslo

Blattner, Emanuel - Økonomi

Siviløkonom 1981 Universitetet i Fribourg Sveits

Borge-Andersen, Carl (II) -

Markedsføring

Lektor 1981 Høgskolen i Buskerud Ringerike
Siviløkonom 1972 Handelshøgskolen BI

Bugge, Bjørn - Markedsføring

Siviløkonom 1967 Norges Handelshøgskole

Cooper Charles J - Interkulturell kommunikasjon - engelsk

Cand philol 1979 Universitetet i Oslo
B A 1969 International Studies Occidental College USA

Falck Elisabeth - Samfunnsøkonomi/Markedsanalyse/Samfunnsvitenskapelig metode

MBA 1980 University of Denver USA
B S B A 1979 University of Denver USA

Goksør Gro - Markedsføring og kommunikasjon

Cand polit 1992 Universitetet i Oslo
Diplom markedskommunikasjon 1981 – DIFM Danmark
Diplomøkonom 1969 Handelshøgskolen BI

Gran Haakon Herman - Administrative fag

Cand merc 1972 Handelshøgskolen i København Danmark

Grastveit Irene - Organisasjonsteori Ledelse

Hovedfagseksamen 1994 Høgskolen i Buskerud Ringerike

Grenness Tor Ledelse

Cand polit 1971 Universitetet i Oslo

Hansen Robert G - Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1995 Universitetet i Oslo

Hansen Rune J - Bedriftsøkonomi

Faglærereksamen 1979 Høgskolen i Buskerud Ringerike
Siviløkonom 1976 Handelshøgskolen BI

Hanssen Per Gunnar (II) -

Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1978 Universitetet i Oslo

Høyvarde, Hans Kr (II) - Regnskap

Statsautorisert revisor 1995
Registrert revisor 1983 Handelshøgskolen BI

Innselset, Olav - Bedriftsøkonomi

Siviløkonom 1994 Norges Handelshøgskole
Handelslærereksamen 1996 Norge
Handelshøgskole

Jacobsen, Per - Bedriftsøkonomi

MBA 1986 University of Wisconsin USA
Siviløkonom 1985 Handelshøgskolen BI

Jørgensen, Kjell - Metode

Master of Philosophy Monetary Economics
1995 University of Glasgow Skottland

Knutsen, Geir - Markedsføring

Siviløkonom 1993 Agder Distrikthøgskole

Kolderup, Erik (II) -

Informasjonsledelse

Faglærereksamen 1981 Høgskolen i Buskerud Ringerike
Diplomøkonom 1973 Handelshøgskolen BI

Lahnstein, Geir - Helseledelse

Diplomøkonom 1969 Handelshøgskolen BI

Landmark Birger

Siviløkonom 1984 – Köln/Kiel/Bremen Tyskland
Diplomeksportøkonom 1981 – Norges Markedshøgskole

Larsen Silje - Interkulturell

kommunikasjon Engelsk

Cand philol 1994 Universitetet i Bergen

Lauritzen Pål - Metode

Cand scient 1983 Universitetet i Oslo

Lavik Stein - Organisasjon og ledelse

Siviløkonom 1976 Norges Handelshøgskole

Lie Sverre - Interkulturell

kommunikasjon engelsk

Cand philol 1977 Universitetet i Bergen

Lilleberg Olav - Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1979 Universitetet i Oslo

Lund Svein - Informatikk

Sivilingeniør 1974 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet

Lunnan Erling (II) - Metode

Cand real 1978 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet

Løvholt Thor - Markedsføring

Studier i International Marketing Service Management og Public Relations

Messel Bente Interkulturell

kommunikasjon spansk

Cand philol 1984 Universitetet i Oslo

Nilsen Svein - Interkulturell

kommunikasjon, tysk

Cand philol 1973 Universitetet i Oslo

Olesen, Johnny - Offentlig økonomi, Bedriftsøkonomi

Høyere avdelings eksamen 1993 Norge
Handelshøgskole
Siviløkonom 1991 Norge Handelshøgskole

Osmundsen, Dag - Bedriftsøkonomi

Cand jur 1984 Universitetet i Bergen
Høyere revisoreksamen 1978 Norges Handelshøgskole
Siviløkonom 1977 Universitetet i Lund Sverige

Ramberg, Bengt (II) - Internasjonal markedsføring

MBA 1975 University of Wisconsin USA
Siviløkonom 1974 Handelshøgskolen BI

Skaldehaug, Espen Roy - Finans

Sivilingeniør 1983 Universitetet i Linköping Sverige
DH kandidat 1981 Agder Distrikthøgskole

Skare, Randi – Markedsføring

MBA 1986 – European University Brussel Belgia

Stephansen Beverly Arnold - Kommunikasjon

MSc 1985 Boston University USA
B B A 1983 Grove City College Pennsylvania USA

Stiklestad Trond - Markedsføring

Cand Polit 1997 Norge teknisk naturvitenskapelige universitet
Siviløkonom 1990 Høgskolan i Växjö Sverige

Strand Rolf Gunnar - Økonomi

Cand polit 1985 Universitetet i Oslo
Høyere avdelings siviløkonomeksamen 1974 Norges Handelshøgskole
Siviløkonom 1970 Norges Handelshøgskole

Tollefsen Tor A - Bedriftsøkonomi

Siviløkonom 1972 Norges Handelshøgskole

Tveit Anders Samfunnsøkonomi

Cand oecon 1989 Universitetet i Oslo

Undall Pål - Finans

MBA 1983 University of North Carolina USA
B A 1980 University of Wisconsin USA

ANDRE FAGLIGE MEDARBEIDERE

Vitenskapelig assistent

Vitenskapelig assistent

Abrahamsen, Audun

Vitenskapelig assistent

Andreassen, Eivind – Politisk økonomi

MSc 1995 – Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Anker-Nilsen, Per

Vitenskapelig assistent

Aslesen, Sigmund - næringsutvikling

M A 1995 Universitetet i Oslo

Vitenskapelig assistent

Borge, Lars Erik

Prosjektleder NiM

Brechan, Inge

Siviløkonom 1993 Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Brun, Anders

Vitenskapelig assistent

Chamrerinnust, Alice

Vitenskapelig assistent

Doong, Shan Xiao

Vitenskapelig assistent

Flygansvær, Bente M

Vitenskapelig assistent

Handeland, Joar

Siviløkonom 1996 – Handelshøyskolen BI

Assistent for rektor NMH

Hansen, Håvard - Markedsføring

Sivilmarkedsfører 1997 Norges

Markedshøyskole

Vitenskapelig assistent

Henriksen, Jan Terje

MSc 1996 – Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Hornsell, Paul

Nasjonalt kursansvarlig

Høiland, Hildur (II) - Eiendomsmegling

Statsautorisert eiendomsmegler 1980

Øk adm kandidat 1976 Økonomisk College

Oslo

Høyskoleforeleser

Jakobsen, Cathrine - Forbrukeratferd

Diplommarkedsøkonom Norges

Markedshøyskole

Vitenskapelig assistent

Koefoed, Anne

MSc 1997 – Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Kofilto, Devine

Vitenskapelig assistent

Kolbjørnsrud, Vegard

Vitenskapelig assistent

Kroghrud, Ivar

Prosjektleder NiM

Larsen, Øistein Grevskott -

Markedsføring

MSc 1995 Handelshøyskolen BI

BA 1990 University of San Francisco USA

Prosjektleder NiM

Langeland, Inger Johanne

MSc 1997 – Handelshøyskolen BI

Prosjektleder NiM

Lorentzen, Bengt G - Markedsføring

Siviløkonom 1993 Handelshøyskolen BI

Forskningsassistent

Ludvigsen, Stine – Offentlig ledelse

Siviløkonom 1997 – Handelshøyskolen BI

Forskningsassistent

Lund, Erik - Ledelse og effektivitet

Siviløkonom 1996 Handelshøyskolen BI

Prosjektleder NiM

Løland, Tor Morten - Markedsføring

Siviløkonom 1993 Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Naidoo, Andrew

Høyskoleforeleser

Nikolaussen, Per - Metode

Faglærerkompetanse i matematikk

Pedagogisk eksamen 1976 Statens lærerkurs

Matematikkstudier Universitetet i Oslo

Vitenskapelig assistent

Oreld, Michael

Prosjektleder

Pettersen, Odd - Markedsføring

Godkjent siviløkonom 1967

Fil kand 1966 Lunds Universitet Sverige

Vitenskapelig assistent

Rindvoll, Erik

Vitenskapelig assistent

Saxegaard, Erlend

Vitenskapelig assistent

Schjerven, Cecilie

Prosjektmedarbeider

Skau, Irene

Cand polit 1989 Universitetet i Oslo

Vitenskapelig assistent

Sobhanalayam, Salhyan

Prosjektkonsulent NiM

Strand, Birthe

MSc 1996 Handelshøyskolen BI

Diplomøkonom 1993 Handelshøyskolen BI

Studentassistent

Wilberg, Erik - Logistikk

Student Siviløkonomstudiet

Handelshøyskolen BI

Vitenskapelig assistent

Worm, Verner Ditlef

*Oversikt over Handelshøyskolen BIs vitenskapelige
personale er godkjent og utgitt av BIs
personalavdeling pr 01 08 98*

Kapittel 7

Kursindeks sortert på stigende nummer

Siviløkonomstudiet 1. avdeling

GRA 5905	Kultur- og språkkurs i utlandet: Tyskland	39
GRA 5906	Kultur- og språkkurs i utlandet: Frankrike	40
SIV 1001	Matematikk 1	13
SIV 1002	Matematikk 2	22
SIV 1003	Matematikk 3	31
SIV 1101	Statistikk 1	43
SIV 1102	Statistikk 2	52
SIV 1103	Statistikk 3	62
SIV 1201	Metode 1	69
SIV 1202	Metode 2	77
SIV 2101	Foretaksøkonomi 1	78
SIV 2102	Foretaksøkonomi 2	84
SIV 2301	Finans 1	70
SIV 2302	Finans 2	79
SIV 2400	Årsregnskap 1	14
SIV 2503	Budsjettering	44
SIV 2601	Årsregnskap 2	53
SIV 2701	Innføring i bedriftsøkonomi	23
SIV 2801	Årsregnskap 2	32
SIV 3001	Makroøkonomi 1	20
SIV 3101	Mikroøkonomi 1	33
SIV 3201	Makroøkonomi 2	63
SIV 3301	Offentlig økonomi	85
SIV 3401	Mikroøkonomi 2	71
SIV 4001	Forretningsjus 1	15
SIV 4002	Forretningsjus 2	24
SIV 4110	Skatteøkonomi	45
SIV 5701	Interkulturell kommunikasjon på engelsk 1	16
SIV 5702	Interkulturell kommunikasjon på engelsk 2	25
SIV 5703	Interkulturell kommunikasjon: Engelsk 3	34
SIV 5720	Interkulturell kommunikasjon: Engelsk 4	46
SIV 5721 - 5722 - 5723 - 5724	Interkulturell kommunikasjon: engelsk	54
SIV 5801	Interkulturell kommunikasjon: Tysk 1	17
SIV 5802	Interkulturell kommunikasjon: Tysk 2	26
SIV 5803	Interkulturell kommunikasjon: Tysk 3	35
SIV 5804	Interkulturell kommunikasjon: Tysk 4	47
SIV 5805	Interkulturell kommunikasjon: Tysk 5	56
SIV 5901	Interkulturell kommunikasjon: Fransk I	18
SIV 5902	Interkulturell kommunikasjon: Fransk 2	27
SIV 5903	Interkulturell kommunikasjon: Fransk 3	36
SIV 5904	Interkulturell kommunikasjon: Fransk 4	48

SIV 5905	Interkulturell kommunikasjon : Fransk 5	57
SIV 5991	Bedrift og samfunn i historisk perspektiv	19
SIV 6011	Informasjonsledelse 1	49
SIV 6012	Informasjonsledelse 2	58
SIV 6013	Informasjonsledelse 3	64
SIV 6201	Strategi 1	72
SIV 6301	Strategi 2	80
SIV 6401	Strategi 3	86
SIV 7001	Organisasjon og ledelseIntroduksjon	28
SIV 7101	Organisasjonspysykologi	37
SIV 7201	Markedsføringsledelse 1	59
SIV 7202	Markedsføringsledelse 2	65
SIV 7300	Internasjonal markedsføring	73
SIV 7401	Logistikk	50
SIV 7501	Organisasjonsdesign	74
SIV 7601	Offentlige rammebetingelser	81

Siviløkonomstudiet 2. avdeling

GRA 1101	Financial Theory	111
GRA 1102	Applied Financial Theory	116
GRA 1103	Cases in Corporate Finance	118
GRA 1131	Financial Statement Analysis	112
GRA 1132	Investment Theory	113
GRA 1133	Financial Contracting and Risk Management	117
GRA 1134	Multinational Financial Management	114
GRA 1136	Econometric Theory	115
GRA 1302	Konjunkturteori	186
GRA 1304	Anvendt markedsteori	182
GRA 1305	Næringsstruktur og spillteori	183
GRA 1330	Anvendt makroøkonomi	184
GRA 1333	Penger og valuta	190
GRA 1334	Internasjonal økonomi	191
GRA 1336	Miljøøkonomi	185
GRA 1337	Bankøkonomi	192
GRA 1340	Økonomisk teori for organisasjon og ledelse	187
GRA 1341	Effektivitetsanalyse og målestokkonkurranse	188
GRA 1342	Auksjons- og turneringsteori	189
GRA 1501	Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning	167
GRA 1502	Accounting Theory	166
GRA 1530	Avgiftsrett og eiendomsskatt	171
GRA 1531	Videregående næringsbeskatning,omorganisering og generasjonsskifte	172
GRA 1532	Internasjonal skatteplanlegging	177
GRA 1534	Konsernregnskap og foretaksintegrasjon	168
GRA 1536	Interne styringsdata	169
GRA 1538	Finansiell revisjon	170
GRA 1540	Regnskapsinformasjonssystemer	174
GRA 1542	Videregående regnskapsprinsipper	176
GRA 1550	Regnskapsinformasjon og selskapsanalyser	178
GRA 2130	Prosjektledelse	202
GRA 2203	Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon	157

GRA 2204	Ledelse og beslutningsatferd i organisasjoner	159
GRA 2205	Samspill og relasjoner i arbeidslivet	156
GRA 2230	Økonomisk psykologi	162
GRA 2235	Personlighet, rekruttering og utvalg	158
GRA 2236	Kreativitet i individ, gruppe og organisasjon	160
GRA 2238	Tenkende organisasjoner: Kognitive modeller i strategi og organisasjon	161
GRA 2301	Strategisk logistikk	141
GRA 2302	Organisasjoner i nettverk	125
GRA 2329	Strategi for en digital verden	126
GRA 2330	Ledelse av IS-innovasjoner	123
GRA 2331	Innkjøp og materialforsyning	143
GRA 2332	Transport og distribusjonsplanlegging	142
GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer (LIS)	127
GRA 2337	Proessorientert virksomhetsutvikling	122
GRA 2341	Strategi og IT	124
GRA 2342	IT-støttet økonomistyring	128
GRA 2350	Miljøledelse og logistikk	144
GRA 3101	SMB og Entreprenørskap	101
GRA 3103	Næringsutvikling	102
GRA 3105	Ledelse av voksende SMB	108
GRA 3106	Global Entrepreneurship	105
GRA 3131	Vitalisering av næringsvirksomhet	103
GRA 3132	Idéutvikling og innovasjon	104
GRA 3135	Konsulentpraksis	107
GRA 3136	Start av egen virksomhet	106
GRA 4101	Markedsanalyse	147
GRA 4102	Kjøpsatferd	148
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsmarkedet	150
GRA 4131	International Business Development	152
GRA 4132	Markedskommunikasjon	151
GRA 4134	Ledelse av markedsføringskanaler	149
GRA 4140	Integrert markedsføringsledelse	153
GRA 4301	Skipsfart 1	196
GRA 4302	Skipsfart 2	197
GRA 4303	Skipsfart 3	198
GRA 5102	International Management Operations	131
GRA 5103	International Marketing Research	132
GRA 5105	International Financial Management	134
GRA 5130	International Negotiations	199
GRA 5137	Servicing International Markets	135
GRA 5138	International Human Resource Management	136
GRA 5140	International Business: Issues and Theories	133
GRA 5903	Mündliche Geschäftssprache	206
GRA 5904	International Business Ethics	137
GRA 5905	Kultur- og språkkurs i utlandet: Tyskland	39
GRA 5906	Kultur- og språkkurs i utlandet: Frankrike	40
GRA 5907	Asia studier	201
GRA 5910	Le français de la gestion des affairesinternationales	203
GRA 5911	Petroleumsøkonomi og administrasjon	204
GRA 5912	Det nye Europa: EUs institusjoner og politikk	207
GRA 5995	Obligatorisk 4. klasse kurs:VinterBedrift og samfunn i historisk perspektiv	98

Revisorstudiet

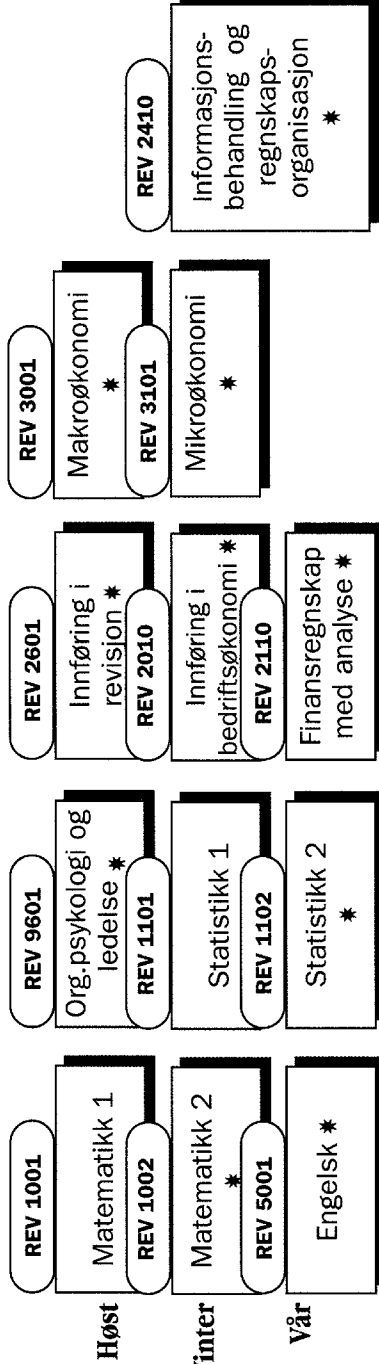
REV 1001	Matematikk 1	215
REV 1002	Matematikk 2	221
REV 1101	Statistikk 1	222
REV 1102	Statistikk 2	227
REV 2010	Innføring i bedriftsøkonomi	223
REV 2020	Driftsregnskap og budsjettering	233
REV 2110	Finansregnskap med analyse	228
REV 2120	Finansregnskap med årsoppgjør og regnskapsteori	245
REV 2201	Offentlig regnskap	249
REV 2301	Investering og finansiering	240
REV 2410	Databehandling	224
REV 2601	Innføring i revisjon	216
REV 3001	Makroøkonomi	217
REV 3101	Mikroøkonomi	225
REV 3301	Offentlig økonomi	234
REV 4201	Rettslære	241
REV 5001	Engelsk	229
Rev 6000	Seminaroppgave	254
REV 7001	Privatrettet revisjon 1	259
REV 7002	Privatrettet revisjon 2	263
REV 7101	Offentlig revisjon 1	260
REV 7102	Offentlig revisjon 2	265
REV 7201	Generell revisjon 1	261
REV 7202	Generell revisjon 2	267
REV 8614	Markedsføringsledelse	236
REV 8614	Markedsføringsledelse	250
REV 9601	Organisasjonspsykologi og ledelse	251
REV 9601	Organisasjonspsykologi og ledelse	218
REV 9601	Organisasjonspsykologi og ledelse	237
REV 9853	Organisasjonsteori	243

Struktur

Revisorstudiet 1998-99

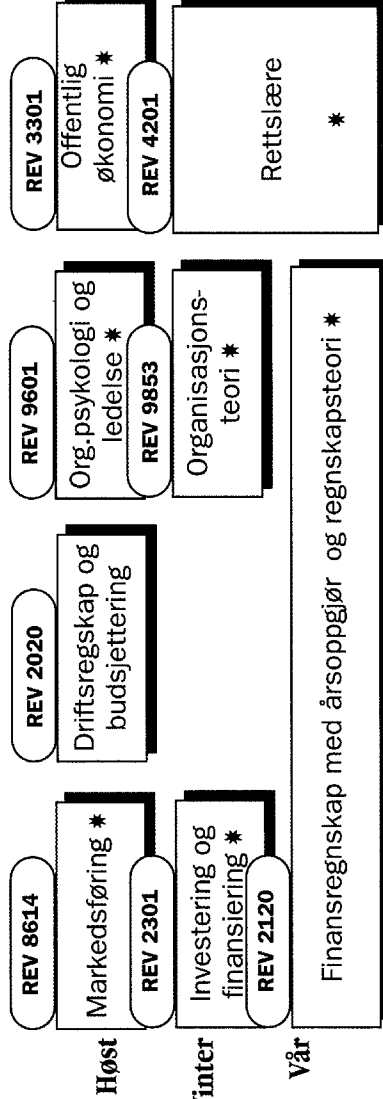
1.

klasse Vinter

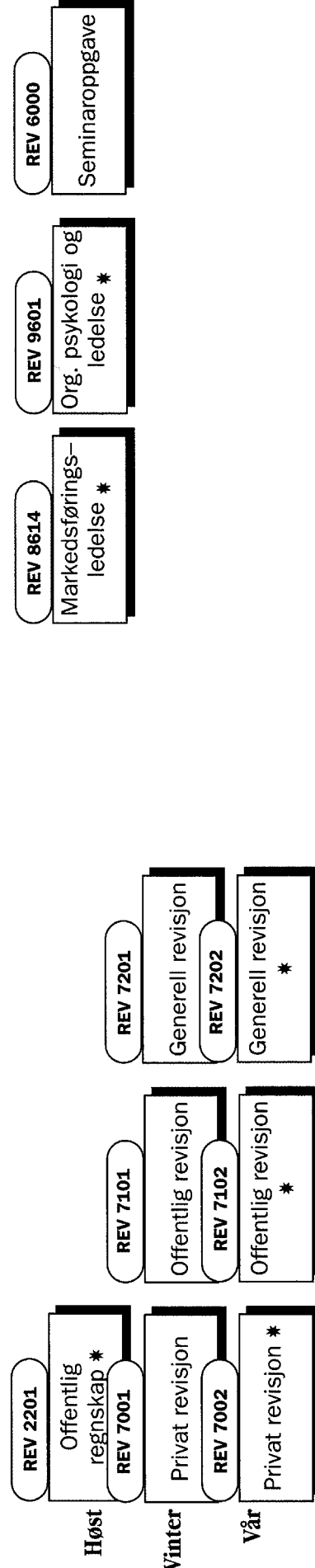
2.

klasse Vinter

3.

klasse Vinter

BI

Handelshøyskolen BI

Handelshøyskolen BI

Elias Smiths vei 15

Postboks 580, 1301 Sandvika

Telefon 67 55 70 00. Telefax 67 55 76 70

E-mail: sr-adm@bi.no og URL: <http://www.bi.no/>

Kr. 25,-